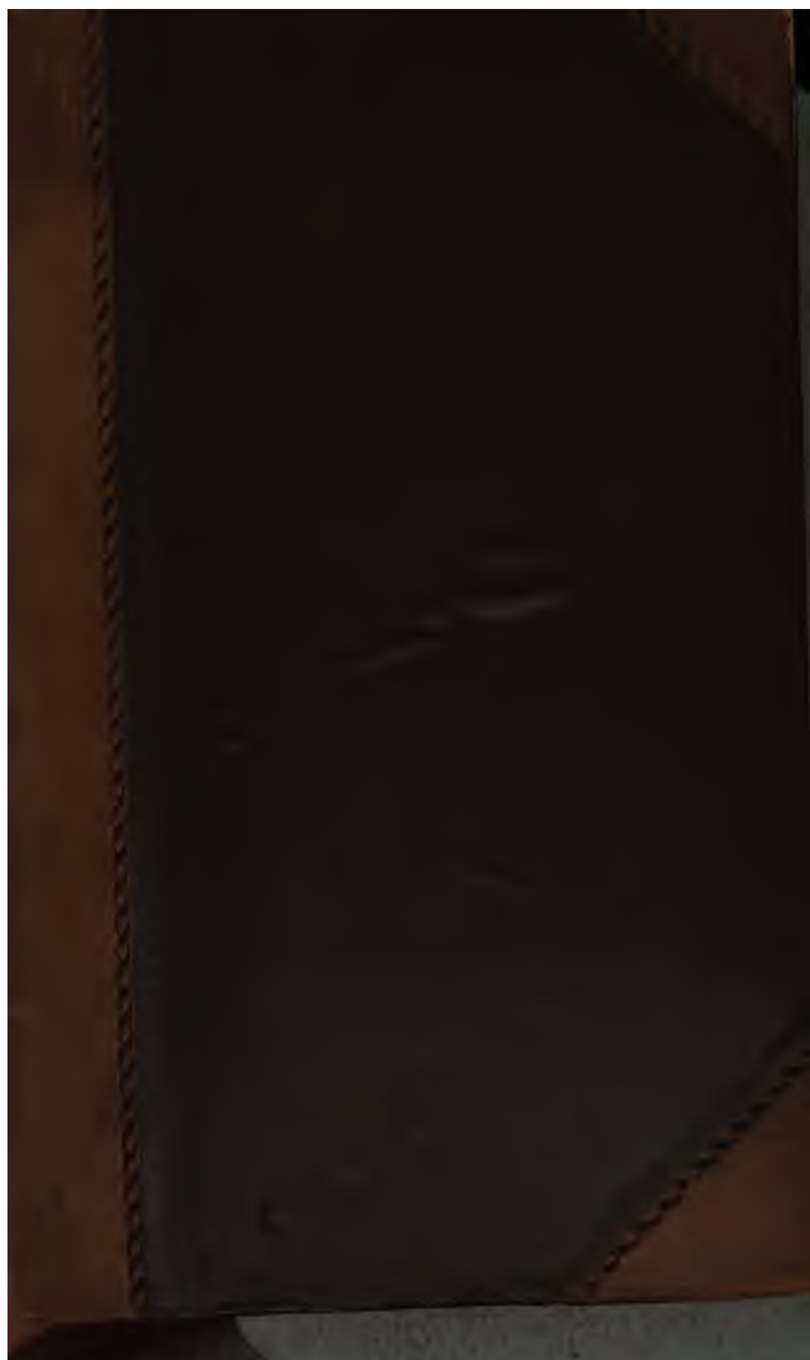

COMMENTATIONUM ELEATICARUM

PARS PRIMA

XENOPHANIS PARMENIDIS

ET

MELISSI

DOCTRINA E PROPRIIS PHILOSOPHORUM

RELIQUIIS

VETERUMQUE AUCTORUM TESTIMONIIS

EXPOSITA

A

CHRISTIANO AUGUSTO BRANDIS

ALTONAE MDCCCXIII

SUMPTIBUS JOH. FRID. HAMMERICH

BIBLIOTHECA·BODLEIANA

Commentationum Eleaticarum

Sectio prima.

De

Xenophane.

§. 1.

Ab Graecis ſicut omnes fere diſciplinas, ſic philoſophiam quoque habemus *a*). Tam eximia enim praeſtansque eorum erat natura, ut in veritatis praeſenſionibus et notionibus nobis innatis non ſibi acquieſcendum eſſe ducerent, ſed tunc demum eas ipſas et illuſtrari, ſibique quaſi proprias vindicari poſſe ſentirent, cum eas inter ſe conciliare, ad easque cognitiones accommodare, quae ſenſibus percipiuntur, caeteramque quam poſſent, lucem iis affundere, quo ipſi pollerent animi motu, contente fuerint conati.

Ita factum est, ut post antiquiſſimos poëtas, qui quaecunque et ſenſibus uſurparant et mente cognitum comprehenſumque habebant, divino fere ingenio elocuti, omnium, quas poſtera aetas tulit, diſciplinarum ſemina egregie ſparſerant, ut post hos, inquam, exſiſterent, qui veri inveſtigandi cupiditate ducti, de rerum natura, quae

a) Cicero de finib. b et m I, 21. „ Sint iſta Graecorum, quamquam ab his philoſophiam et omnes „ingenuas diſciplinas habemus. „

et ipſi ſentirent, et quae ab aliis poëtice magis, quam diſtincte et ſubtiliter expreſſa accepiſſent, in juſtam diſciplinae formam redigerent; atque inde philoſophia coepit coli. Quae enim jam aliae ante eos gentes de rerum natura ſenſerant, ea arctis religionis finibus circumſcripta, fuiſſe praejudicata videntur, antequam libera veri investigatio locum haberet. Apud Graecos autem religio aut parum, aut nihil impedivit, qvominus philoſophandi ſtudium, quascunque vellet, veri indagandi rationes libere ſequeretur; unde evenit, ut jam ante Platonem omnes fere philoſophandi viae praemunitae fuerint, quibus omnes omnium nationum philoſophi poſteris temporibus inceſſerunt. Ante Graecos vero unaquaeque gens unam tantum viam muniiſſe videtur, quam inirent, quicunque ad veri inveſtigandi cupiditatem excitati erant. Si igitur philoſophorum ſcripta, quoscunque ab ſuſcitato philoſophandi ſtudio ad Platonis usque tempora Graeciae foecunditas procreaverat, ſeu integra, ſeu bona ſaltem ex parte ad haec usque tempora legerentur, egregium ſane haberemus monumentum, ex quo quales primi veri inveſtigandi fuerint conatus, adfatim poſſit cognoſci. Quod autem cum minus nobis conceſſum ſit, et quae poſteri temporis ſcriptores de iis memorant, et ſi quae librorum fragmenta triſti illo naufragio non perierunt, accurate diligenterque et colligenda ſunt et inter ſe conferenda, ut ſi non certa et plena, at probabilis tamen

rationum illarum cognitio inde efficiatur; nullique operae parcendum, ut quam admirabilis quaedam continuatio seriesque primarum philosophandi rationum exstiterit, atque ut alia ex alia nexa et omnes inter se aptae, colligataeque fuerint, recte possimus perspicere.

§. 2.

Cum homini a natura insitum sit, ut omnium, quaecunque cernit et origines et caussas anquirat, indeque omnis mentis humanae pendeat cultura, hinc tota quoque de rerum natura quaestio profecta est; cujus multiplex variaque explicatio, primis quidem temporibus, ea nitebatur notione, quam de ipsa rerum natura mente conceperant. Cum iis igitur, qui primi paulo accuratius hac de re cogitasse videntur, rerum natura omnium, quae cernuntur ordo esset et dispositio, initia sibi sumserunt, quae omnia, ut nunc sunt, in se continuerint, at confuso, seu nullo potius ordine. Inde vero altera fluxit quaestio, qvomodo, quae nunc cernuntur, ex rudi illa indigestaque mole discreta fuerint et disposita, quam vetus poëta ita solvit, ut quid ejus, qui primus id excogitaverit acumine mirabilius sit, ego quidem nesciam; Amorem enim finxit omnia disposuisse. Quod placitum multi ex posteris et ipsi Parmenides atque Empedocles, qui multo jam altiores veri inveniendi vias inierant, ad verbum usque secuti sunt, cum quod dicerent, ad rerum explican-

das inter ſe complexiones et copulationes, melius haberent nihil *a*). Alia quaedam inveſtigatio duobus his, paulo tantum immutatis, tertium adjunxit principium, tempus, quippe in quo omnia et gignerentur et mutarentur.

In illo autem, ex rudi indigeſtaque mole omnia, ut nunc adparent, discreta et diſpoſita eſſe, acquieſci non poterat, cum ſedula rerum perſcrutatio alia corpora ex aliis compoſita eſſe docuiſſet, atque ex paucis tantum caetera conſtare omnia; nunc igitur non id tantum quaeritur, unde rerum, quae cernuntur, ordo et diſpoſitio, ſed altera ſequitur quaeſtio, quaenam ſit materia, unde caetera omnia originem et duxerint et ducant; atque inde Thaletis profectum est placitum, qui ex aqua, omnia quaecunque ſenſibus percipiuntur, orta putabat, quippe quae caeteris omnibus ſubeſſet. Thales omnium quoque primus, ſententiam ſuam argumentis firmaſſe videtur; argumentatio enim tunc demum in auxilium ſolet vocari, cum ex pluribus rei conficiendae rationi-

a) Non quidem neſcio hinc nondum ipſius philoſophiae originem eſſe repetendam, at ea quoque, quae jam propius ad ipſam diſciplinam videntur accedere, ubi de ejus agitur hiſtoria, non negligenda ſunt, ut quali ipſa nitatur fundamento, inde perſpici poſſit. Philoſophiae fundamentum vero neſcio, an in ullo canae antiquitatis placito magis ſit perſpicuum, quam in hoc, quod paucis attigi.

bus eligendum ſit; id quod fit, cum et ei quod quaeritur, pluribus modis reſponderi poſſit; et is, qui quaerit, non tantum ipſa quaſi natura ducente, id faciat, ſed adhibita quadam ratione et arte. Id autem, quod antea quaerebatur, vix plures admiſit reſponſiones; iis enim, qui quaerebant, quidnam rerum fuerit natura, antequam omnia, ut nunc diſpoſita fuerint atqne ordinata, unum tantum, quod reſponderent, in mentem veniebat, idque non multa adhibita cogitatione, ſed ipſa natura incorrupte, atque integre judicante. Thaleti vero quaerenti, quaenam ſit materia, ex qua caetéra omnia ſint genita, plures reſponſiones occurrebant, inter quas, diuturna rerum adhibita perſcrutatione, accurate erat diſcernendum. Quod igitur argumentorum momentis bene ſecum perpenſis ipſe judicaverat, id argumentatione adjuncta, caeteris quoque probare ſtudebat omnibus. Jure autem meritoque primus numeratur philoſophorum, qui primus quae de rerum ſentiebat natura, argumentis inter ſe junctis et adhibita ratiocinatione probare conatus erat et firmare.

Poſtea, iterata ſemper rerum inveſtigatione, intellectum perſpectumque eſt, unde caetera omnia, quae ſemper mutantur, originem duxerint, et aeternum, neque ullis finibus eſſe circumſcriptum debere, ne quando originis deſit materia; inde infiniti notio profecta eſt, qvam primus Anaximander mente fertur conce-

piſſe. *b*) Atque idem rerum hoc elementum neque aquam eſſe poſſe, neque aliam, quam ſenſibus percipimus, materiam, primus perſpexit, aliamque ſibi finxit, quae, nulla earum, quas oculis uſurpamus, qualis ſit, rationis tantum conjectura informari poſſit. Ab quo tempore, ni fallor, rationis judicium ab ſenſuum conſuetudine paulo longius recedere coepit. Anaximenis enim placitum, infinitum illud aerem eſſe, parum valuiſſe videtur, cum egregii exſiſterent duumviri, quorum uterque ab oculorum conſuetudine aciem mentis abduxit, novamque quandam veri inveſtigandi viam ſibi muniit; nam alter, Pythagoras, numerum ejusque proportiones ad ipſarum rerum naturam retulit indagandam; alter vero Eleaticae diſciplinae fuit auctor, quae quanti aeſtumandum ſenſuum judicium ſit, prima conata est definire.

§. 3.

Jam vero primum inter omnes conſtat Xenophanem Colophonium Eleaticorum ſectae fuiſſe auctorem; neque enim repugnare videtur, quod apud Platonem Eleaticus hospes *a*): „ Eleatica,

b) Simplicius in Ariſtotelis Phyſica p. 6. ſ. f. *Αναξίμανδρος μὲν Πραξιάδου Μιλήσιος, . . . ἀρχήν τε καὶ στοιχεῖον εἴρηκε τῶν ὄντων τὸ ἄπειρον, πρῶτος τοῦτο τοὔνομα κομίσας τῆς ἀρχῆς.*

a) Sophiſt. p. 242 d. *τὸ δὲ παρ' ἡμῖν Ελεατικὸν ἔθνος ἀπὸ Χενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον ὡς ἑνὸς*

„ ajat, apud nos doctrina a Xenophane, imo et ab „ antiquioribus originem ducens; „ nam Elea *b*) Xenophanis demum temporibus a Phocaeenſibus condita est, vixque igitur Eleatica diſciplina ante eum orta eſſe poterat. At ſumma illius rationis, quam Plato univerſi ponit unitatem, ab antiquiori quodam animo poterat concepta eſſe, idque, ni fallor est, quod illa verba ſignificant. Quisnam autem fuerit, qui jam ante Xenophanem de illo ἓν καὶ πᾶν cogitare coeperit, ego quidem non dixerim, et neſcio ſane, an ipſe Plato certos quosdam reſpexerit philoſophos; nam ſibi perſuaſum habere poterat fuiſſe, qui jam ante Xenophanem in talem cogitationem incidiſſent, etſi quinam fuerint, dicere nequierit.

Caeterum Eleaticae doctrinae caput ab aliis aliud ponitur; a Platone, ut vidimus, univerſi unitas; ab ſerioris temporis ſcriptoribus mundi aeternitas *c*). Alii Eleaticos perhibent ſenſuum

ὄντος τῶν πάντων καλουμένων οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. Noviſſimus quoque hujus dialogi editor quisnam illis verbis καὶ ἔτι πρόσθεν ſignificetur, ſe non exputare libere fatetur.

b) A profugis nempe Phocaeenſibus condita, qui urbe ab Harpago, Cyri duce, capta, patriam reliquerant. vid. Herodot. I, 167.

c) Stob. eclog. c. XXI. p. 416 ed. Heeren: Xenophan., Parmenid., Meliſſus ἀγέννητον εἶναι, ἀΐδιον καὶ ἄφθαρτον τὸν κόσμον poſuere. Idem ad ſolum

judicium penitus sustulisse, et uni rationi fidem habendam judicasse *d*); ab aliis inde logicae fundamentum jecisse feruntur *e*), imo ideae Platonicae jam iis adscribuntur *f*), atque ab Aristocle incusantur „ argumentorum contentionibus vertiginis „ plurimum philosophis attulisse, opis autem sub- „ sidiique nihil. „ *g*)

Xenophanem refert Pseudo - Plutarchus in Placit. II, 4.

Uberius Chalcidius (in Platon. Tim. p. 378 ed. Meursii) „ Sunt tamen, qui immobilem esse de- „ fendant, (rerum originem ?) et eandem ex om- „ nibus in unam molem redactam: unum esse „ censentes, immobile, sine ortu, et sine interitu, ut Xenophanes, Melissus, Parmenides. „

d) Aristocles in l. VIII de philosophia (ap. Euseb. in Praep. Evang. p. 756.) ἄλλοι δ' ἐγένοντο τούτοις τὴν ἐναντίαν φωνὴν ἀφίεντες, οἴονται γὰρ δεῖν τὰς μὲν αἰσθήσεις καὶ τὰς φαντασίας καταβάλλειν, αὐτῷ δὲ μόνον τῷ λόγῳ πιστεύειν. τοιαῦτα γάρ τινα πρότερον μὲν Ξενοφάνης, καὶ Παρμενίδης, καὶ Ζήνων, καὶ Μέλισσος ἔλεγον ect. cf. Euseb. p. 756 a. et 718.

e) Atticus (ap. Euseb. XI p. 509 d.) Ζήνων δὲ καὶ πᾶν τὸ Ελεατικὸν τοῦτο διδασκαλεῖον, καὶ αὐτὸ γνώριμον ἐπὶ τῇ τέχνῃ τῶν λόγων μάλιστα σπουδάσαν.

f) Syrian. in Aristot. Metaph. (XII, 2.) p. 59. „ Neque „ a Socrate ortum habuisse considerationem dicit „ philosophus, sed altius a Pythagora et princi- „ pibus Eleatici ludi „ ect. a principibus Eleatici l. de suo addit Syrianus.

g) Aristocles ap. Euseb. in Praep. Evang. XI p. 510.

Sed haec hactenus; caetera enim, ſimulque quousque ab quoque Eleaticae ſcholae phiſoſopho illa placita, quae promiſcue omnibus tribuuntur, probata fuerint et diſtincta, accuratius perpendemus, ubi de ſingulis acturi ſumus.

Sectio prima.

De

Xenophane.

§. 4.

Xenophanes, quod jam ante eum fecerat Anaximander, quae de rerum ſentiebat natura, in phyſicorum libro explicaverat; cujus cum pauca tantum fragmenta, eaque de aliis magis rebus, quam de interiore ejus philoſophia docentia, nobis ſervata ſint, ut ſuo quodammodo fundamento noſtra hujus rationis cognitio nitatur, de fontibus, unde est petenda, accurate; quoad licet, agendum.

Jam ſtatim ab initio autem quaeſtio nobis ſe obfert, quid ſit, quod cum caeterorum fere omnium antiquiorum philoſophorum placita in libris logicis, phyſicis et metaphyſicis accurate et explicaverit et dijudicaverit Ariſtoteles, ſolius Xenopha-

Ξενοφάνης δὲ καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνου, τοὺς ἐριστικοὺς κινήσαντες λόγους, πολὺν μὲν ἐνέβαλον ἴλιγγον τοῖς φιλοσόφοις, οὐ μὴν ἐπόρισαν γέ τινα βοήθειαν.

nis rationem tribus vix verbis memoraverit? *a*) Et quod respondeam aliud habeo nihil quam, quod sententiam, quae nondum absoluta firmisque satis finibus esse circumscripta videretur, persequi fortasse noluerit, cum eadem posteris temporibus et subtilius et distinctius adornata esset. Sed quidquid sit caussae, id certe inde fluxit, quod et interpretes ejus aut nihil, aut parum curae posuerint in Xenophanis placitis et enotandis et explicandis. Atque nescio, an non illud quoque quadam ex parte inde sit repetendum, quod Xenophanis liber prius, quam alii ejusmodi, aut inter deperditos fuerit, aut in bibliothecis ita latuerit, ut quam paucissimis ejus fuerit copia. Ni enim fallor jam ab Sexto Empirico integer non legebatur liber, etsi hic inprimis fragmenta ejus nobis servaverit; nam „Xenophanes, inquit, ut non„nulli volunt, ex terra rerum ortum repetivit: „omnia de terra, atque in terram cuncta rever„tunt „ *b*); cur igitur, modo integro libro ei uti

a) in Metaphysic. l. I, c. 5 atque in libro II de caelo c. 15; quae enim in Rhetoric. I, 15. II, 23. Poetic. et Mirab. auscultat. c. 37. de Xenophane habet, non ad philosophicam hujus pertinent rationem.

b) adv. Mathem. X, § 313. *Ξενοφάν. δὲ κατ' ἐνίους ἐκ γῆς* ect. dubitanter quidem saepius de Xenophane Sext. Emp. v. c. adv. Mathem. VII, § 14. *Ξενοφ. μὲν ὁ Κολοφώνιος τὸ φυσικὸν ἅμα καὶ λογικὸν, ὥς φασί τινες, μετήρχετο*; et VII, § 49. *ὧν Ξεν. μὲν*

fuerit licitum, ne verbum quidem adjecerit ad illorum ſententiam ſeu confirmandam, ſeu refellendam? Quid? ſi ne Simplicius quidem, qui omnia quaecunque ad accuratam veteris philoſophiae, praecipue Eleaticae, pertinerent cognitionem, tam diligenter et religioſe conquiſiverat, quid? ſi ne hic quidem Xenophanis librum ſibi comparare potuerit? Si autem potuiſſet, cur ipſius philoſophi auctoritatem in auxilium non vocaverit, cum Alexander Aphrodiſienſis et Nicolaus Damaſcenus eſſent impugnandi? *c*) Alias certe id ſolet facere, ubi eorum negligentia et incuria est *d*) refel-

κατὰ τινας εἰπὼν πάντα ἀκατάληπτα, ἐπὶ ταύτης ἐστὶ τῆς φορᾶς, ἐν οἷς γράφει ect.; ſed haec ad variam verſuum interpretationem eſſe videntur referenda cf. adv. Mathem. VII, 10. Ξεν. δὲ κατὰ τοὺς ὡς ἑτέρως αὐτὸν ἐξηγουμένους, ὅταν λέγῃ etc. . . . φαίνεται μὴ πᾶσαν κατάληψιν ἀναιρεῖν· ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικήν τε καὶ ἀδιάπτωτον. Quomodo vero in primo illo loco de varia interpretatione cogitari poſſit, ego quidem non video.

c) vid. Simplic. in Ariſtotel. Phyſica p. 5 b - 6. Totum hunc locum exſcribere longum foret, et parum neceſſarium.

d) Simpl. p. 7. ſ. m. — ὅπερ τινες ταῖς ἱστορικαῖς μόναις ἀναγραφαῖς ἐντυγχάνοντες, καὶ μηδὲν τῶν λεγομένων συνίεντες ὀνειδίζειν ἐπιχειροῦσι. conf. p. 9. ſ. m. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διὰ τὴν πολλὴν ἄγνοιαν νῦν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων μηκύνειν αναγκάζομαι. cf. Euſeb.

lenda, qui ex aliorum narratis, quam ipsis philosophorum scriptis suam notitiam haurire maluerant. Quid vero conjecturis est indulgendum, cum ipse Simplicius, modo recte loci constituatur lectio, se non intrgrum Xenophanis librum attigisse fateatur? *e*) Idem de Philopono *f*) potest probari et Eustathio *g*); neque id mirum, cum Philoponus quidem et Empedoclis carmen non le-

Praep. Evang. X. p. 468 a. σπάνια δὲ τὰ τῶν πρό τοῦ Πλάτωνος γεγονότων βιβλία. cf. Hieronym. contra Ruffin. III p. 169 E. ed. Trilb. et II p. 167 A.

e) vid. Simplic. in Aristot. libros de Coelo p. 127 (ad II, 13 p. 288 C. ed. Casaub.) ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἄπειρον τὸ ὑποκάτω τῆς γῆς εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο μένειν αὐτήν φησιν. ἀγνοῶ δὲ τοῖς τοῦ φιλοξένου (lege φιλοσόφου) ῥήμασι τοῖς περὶ τούτων οὐκ ἐντυχὼν, πότερον τὸ κατώτερον μέρος τῆς γῆς ἄπειρον εἶναι λέγων ect. (quae sequuntur vid. not. a § 14). Caeterum quam proposui emendationem, non timeo ne non probabilis videatur; locus enim aperte corruptus, paucis mutatis litteris, quod quidem ad sensum attinet, satis est sanatus.

f) Joh. Philopon. in Arist. Physica (ad I, 5) Lit. D. pag. 2. ὁ Πορφυριός φησι τὸν Ξενοφάν. τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξάσαι ἀρχάς, τὴν γῆν λέγω καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ῥῆσιν αὐτοῦ παρατίθεται τοῦτο δηλοῦσαν ect.

g) Eustath. ad Iliad. VII, 99. καὶ Ξενοφάν. που λέγεται εἰπεῖν. (p. 668 ed. Rom.)

gerit *h*), quod ſine dubio et magis erat divulgatum, atque, ut jam inde probabile fit, diutius quoque ſuperſtes. Etſi vero de aliis *i*), qui de Xenophane egerunt, non ita ſit perſpicuum, quod de Philopono, Euſtathio et Simplicio, ni fallor, atque Sexto, probatum est, neſcio tamen, quomodo Alexander Aphrodiſienſis et Plutarchus, et Nicolaus Damaſcenus aliique ut nunc faciunt, inter ſe diſſentire potuerint, ſi integer Xenophanis liber iis ante oculos fuiſſet; quae enim de philoſopho memorant inter ſe quidem valde ſunt diſſidentia, neque tamen Xenophani prorſus aliena; ſed alius alium philoſophi locum videtur reſpexiſſe, et cum tota argumentandi ſeries animo non obverſaretur, ad ipſum philoſophiae quaſi caput retuliſſe. Ita enim, ni fallor, factum est, ut Xenophanis Deus ſ. Ens ab aliis infinitum *k*) poneretur, ab aliis

h) vid. Sturzius de Empedocle p. 83 not. 136.

i) Proclus Xenophanis quidem ſillos non viderat vid. ad Heſiod. ἔργα καὶ ἡμέρ. I, 284 p. 67. edit Heinſ. καὶ τί δεῖ τούτους λέγειν; ὅπου γε καὶ Ξενοφ. διὰ δή τινα πρὸς τοὺς κατ' αὐτὸν φιλοσόφους καὶ ποιητὰς μικροψοχίαν, σιλλοὺς ἀτόπους ἐκθεῖναι λέγεται κατὰ πάντων φιλοσόφων καὶ ποιητῶν. num vero Colophonii Phyſica legerit, nec ne, vix dijudicari poterit.

k) ab Cicerone, Minucio Felice, Nicolao Damaſceno. vid. not. b § 10. De hujus vero erroris origine conjecturam non niſi dubitanter propono.

finitum *l*), cum alter fortaſſe quae de terra dicta erant, ad Deum referret; alterius oculis verſus obverſaretur, quo Deus ſphaericae eſſe formae dicebatur; uterque vero ſeu ignoraſſe videtur, ſeu non meminiſſe ipſum philoſophum ſtatuiſſe Deum neque finitum eſſe, neque infinitum. *m*) Eodem fere modo Plutarchus, qui de pluribus Xenophanis loquitur Diis, ad philoſophicam rationem videtur traxiſſe *n*), quae, ut veriſimile est, in alio fortaſſe, quam Phyſicorum libro, ad rudes vulgi de Diis refellendas notiones aptata et comparata erant.

Qvid autem? mihi objicietur fortaſſe, Theophraſti caeterorumque libros, in quibus ſumma hujus diſciplinae videtur adumbrata fuiſſe, ab illis plane neglectos eſſe probabile est? Non modo non id probabile est, ſed evinci poteſt Theophraſti quidem libris illos uti eſſe ſolitos *o*), neque tamen id

l) ab Alex. Aphrodiſ., Pſeudo-Origine, Pſeudo-Galeno, Johanne Philopono. vid. not. b ad § 9.

m) teſtib. Theophraſto et auctore libelli de X. M. et G. vid. not. a § 10.

n) nam de ea tantum agitur in Plutarchi loco, qui legitur apud Euſebium (p. 23), ubi ne verbo quidem monetur, idem Xenophanem Ens poſuiſſe et Deum.

o) vid. ex. c. Theophraſti locum ab Alexandro Aphrodienſi nobis ſervatum (in Metaphyſic. p. 14) cf. Section. ſecund. de Parmenide.

multum contra meam conjecturam videtur facere; quae enim ex aliorum narratis cognoscimus, memoriae non tam esse solent infixa, quam quae proprio oculorum judicio accuratius percipimus.

Non igitur sine quadam verisimilitudine conjicere posse mihi videor, integrum Xenophanis librum aut prima post Christum secula omnino non attigisse, aut difficilem comparatu in bibliothecis latuisse *p*), ita, ut ii, e quibus nos nostram hujus rationis cognitionem haurimus, aut relata referant, aut quae ex fragmentis quibusdam, forte obviis, ipsi collegerint; sicuti de Porphyrio *q*), qui Parmenidis librum nunquam oculis videtur lustrasse, affirmat Simplicius, eum alia ex ipsis Parmenidis dictis, alia ex scriptis Aristotelis caeterorumque hausisse, qui illius placita enarraverint *r*). Ita quoque esse factum videtur, ut pauca,

p) Non silentio est praetereundem, quod in Pollucis Onomastio legitur (VI, 19 § 46) . . . τάχα δ' ἂν τις καὶ κεράσια φαίη, κέρασον τὸ δένδρον ἐν τῷ περὶ Φύσεως Ξενοφάνους εὑρών — nisi igitur id ex antiquiore quodam lexicographo exscriptum, sive nomen propr. mendose est scriptum, Pollucem Xenophanis libro esse usum, perspicuum est.

q) Porphyr. de antro Nympharum p. 264 ed. Cantabr. πυλῶν τούτων μεμνῆσθαι καὶ Παρμενίδην ἐν τῷ φυσικῷ φασι.

r) Simplicius in Physica p. 25 f. m. Πορφύριος δὲ καὶ αὐτός τὰ μὲν ἐκ τῶν Παρμενιδείων ἐπῶν, ὥς οἶμαι, τὰ

quae benigna fortuna libri nobis ſervavit fragmenta, eadem fere ſemper apud plures occurrant auctores, et talia ſint, qualia alter ex altero ſoleat exſcribere, quippe quorum uſus communis vulgarisque ſit. Neque tamen, ut id moneam, pro certis conſtitutisque vendito, quae ex ſola pendeant conjectura; non autem disquiſitiones ejusmodi plane omittendas cenſeo, quae etſi nunc praeter probabilitatem nihil poſſint aſſeqvi, brevi fortaſſe addito momento, ad certum poſſe perduci videantur.

His praemonitis de ſingulis adhuc, qui de Xenophane egerunt, pauca quaedam monenda; perpauci vero ſunt, qui paulo fuſius id fecerint, caeteri paſſim, cum multo qvid aliud agentes in noſtrum forte incidiſſent; atque illorum duo tantum, auctor libelli de Xenophane, Gorgia et Meliſſo, atque Simplicius, argumentationem addunt, caeteri praeter placita referunt nihil; eaque omni ſententiarum conſecutione, quaecunque fuerit, tam perverſa maximam partem atque notionibus tam parum diſtinctis et definitis, ut mihi fere nullum ſit dubium, quin integrum Xenophanis librum non adhibuerint. Teſtimonio ſint non ſolum, quae Diogenes Laërtius habet et Stobaeus et Pſeudo-Origines, qui meliores hic, quam ſolet fontes eſſe

δὲ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους, καὶ ὧν ἄν τις πιθανῶς ἐκθέσθαι τὴν Παρμενίδου δόξαν βουλόμενος εἴποι, γράφει ταῦτα.

ecutus videtur, et Theodoretus et S. Epiphanius ct., sed Plutarchi quoque locus, qui legitur apud Eusebium. Uberius simulque scitius et cautius Simplicius agit et auctor libelli de Xen. Mel. et Gorg., qui sic inter se congruunt, ut alter ex altero, seu uterque ex uno eodemque fonte sua videantur hausisse. Simplicium autem nescio cur lium, quam Theophrastum esse secutum opiner, cum et initio hujus prae se ferat auctoritatem, atque se eam deseruisse, ad aliamque se adplicuisse, ne uno quidem significet verbo; quod nim ab indirecta ad directam transeat orationem, d et ipse et alii, contextus serie nihil mutata, facere solent, quo commodius decurrat oratio. *f*)

f) Simplic. p. 5 b - 6. *μίαν δὲ τὴν ἀρχὴν, ἤτοι ἓν τὸ ὂν καὶ πᾶν, καὶ οὔτε πεπερασμένον, οὔτε ἄπειρον, οὔτε κινούμενον, οὔτε ἠρεμοῦν Ξενοφ. τὸν Κολοφ., τὸν Παρμενίδου διδάσκαλον, ὑποτίθεσθαί φησιν ὁ Θεόφραστος, ὁμολογῶν ἑτέρας εἶναι μᾶλλον ἢ τῆς περὶ φύσεως ἱστορίας τὴν μνήμην τῆς τούτου δόξης. τὸ γὰρ ἓν τοῦτο καὶ πᾶν, τὸν θεὸν ἔλεγεν ὁ Ξ., ὃν ἕνα μὲν δείκνυσιν* ect. (cf. n. a § 7.) *ἀγένητον* ect. (vid. n. a § 6.) *καὶ ἀΐδιον, καὶ οὔτε δὲ ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον εἶναι* . . . (vid. § 10.) *παραπλησίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν ἀφαιρεῖ καὶ τὴν ἠρεμίαν* . . . (vid. § 11.) *πεπερασμένον δὲ καὶ σφαιροειδὲς αὐτὸ διὰ τὸ πανταχόθεν ὅμοιον λέγει.* cf. Bessarion contra calumniatorem Platonis II, 11. pag. 52 b.: „Theophrastus Xenophanem, quem „Parmenides audivit atque secutus est, nequa„quam inter physicos numerandum, sed alio loco

Si igitur mihi concedetur, quod proba
nabor, libellum de Xenophane, Melisso et
gia Aristotelis genuinum esse vix posse, n
ne quadam veri specie eandem quam Simp
Theophrasti auctoritatem esse secutus vid
Quod si quis minus concedere volet, nihil

„ constituendum censet. Nomine, inquit
„ et universi Deum appellavit, quod unu
„ genitum, immobile, aeternum dixit; ac
„ aliquo quidem modo, neque infinitum,
„ finitum, alio vero modo etiam finitum
„ etiam conglobatum; diversa scilicet noti
„ tione, mentem etiam universum hoc id
„ affirmavit. „ Sententias igitur inter se
eodem, quo Simplicius, ordine tradiderat
phrastus; id quod meam firmat conjectura
Bessarion summatim ex Theophrastro adu
videtur, quae Simplicius plene reddit, tota
juncta argumentatione; qui utrum solum
sit Theophrastum, an alias quoque, ipsaque
quae huc pertinebant, Xenophanis dicta ac
rit, vix dijudicari poterit, nisi benigna
Theophrasti illa nobis reddiderit, quibus
rioni adhuc uti concessum erat. Non ver
verim (vid. Fülleborn in libr. de Xenoph.,
et Gorgia passim illustrat. Hal. 1789. 4to)
lum de X. G. et M., si Aristotelis quoque
nuinus, Simplicio ante oculos fuisse. Qu
credat Simplicium Theophrasti prae se
auctoritatem, ejusque ordinem in exponen
clusionibus fuisse secutum, ab Aristotele ve
tuatum plenam argumentationem esse, su
tanto nomine?

dio, modo libelli fidem, Theophrasti auctoritate interposita, et stabilitam esse et firmatam, non infitietur.

Neque tamen affirmem propriis semper philosophi nos ingredi vestigiis, sed nonnulla fortasse mutata et in argumentandi ratione, argumentorumque consecutione, atque praecipue in dictióne; quam parum enim de dictione fuerint solliciti, omnes ferè quicunque veterum philosophorum referunt placita, inter harum rerum peritos satis constat. Non tamen ut toti, quae nobis traditur, Xenophanis rationi, aut huic illive ejus parti omnis fides abrogetur, inclinari posse et propenderi mihi videtur; neque scriptores, qui de Xenophane agunt, ita inter se dissentire video, ut conciliari inter se nequeant. Omnia enim in quibus dissentit alius ab alio, sic se habent, ut aut eorum, qui éa referunt, cognitio, non ex integro libro, sed fragmentis quibusdam forte obviis et aliorum narratis, non bene perpensis, ducta esse et profecta possit videri; de quo jam antea monitum est; aut ut variam ipsius rationis interpretationem adhibitam esse, probabile sit. Xenophanes enim, qui omnium primus novam hanc veri perscrutandi viam ingressus erat, quid mirum si quae sibi ipse non satis fisus animo conceperat *t*), dubitanter quoque, nec distincte satis et clare elocutus sit? idque ita se habere egregie firmat Aristotelis

t) vid. § 17.

auctoritas *u*). Sic autem comparatum est, ut i aliorum explicandis ſententiis, rare ſibi tempe rent auctores, quin eas, quae notionibus nondun ſatis diſtinctis, inchoatae magis, quam perfecta ſunt, ſic fingant et adornent, quemadmodum ip ſorum ipſi adornaturi fuiſſent; cum perſuadere ſib nequeant, ſummis illis ſapientibus ignota fuiſſe quae ipſis ab pueritia inde fuerint notiſſima, at que cum perdificile ſit ſententiam ſuis finibus non dum ſatis circumſcriptam, juſte ac recte proponere Hinc vero interpretationum fluxit varietas, ubi de definiendo Xenophanis *ente* quaeritur, ſeu Deo.

§ 5.

Praemunita quodammodo via, ad ipſum perveniamus propoſitum.

Primo autem jam inter omnes conſtat Xenophanem rerum naturam eſſe Deum voluiſſe; qui enim totam ejus argumentationem aut ad ſolum Deum *a*) referunt, aut ad ſolam rerum naturam *b*)

u) vid. § 5 not. c.

a) Diog. Laërt. IX, 19: οὐσίαν θεοῦ σφαιροειδῆ ect. ponit. cf. Heſych. Mileſius pag. 31 ed. Meurſii. — Orig. Philoſoph. XIV p. 96 ed. Wolfii: φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι ἀΐδιον καὶ ἕνα ect.

b) Plutarch. Stromat. ap. Euſeb. (Praepar. evangel Pariſ. 1628) p. 23: εἶναι λέγει τὸ πᾶν ἀεὶ ὅμοιον ect et paulo poſt ἀποφαίνεται δὲ καὶ περὶ θεῶν ect. Orig Philoſoph. p. 95: λέγει δὲ ὅτι οὐδὲν γίνεται, οὐδ

id facere videntur, ut omnem evitent difficultatem, neque ullius sunt auctoritatis.

Ac primo quidem quaeritur, numne Deum affirmans rerum naturam esse, totam complexus sit rerum universitatem, ideoque rationem simul atque materiam. At vero seorsim persecutus rerum naturae s. Dei notionem ac deinceps rerum elementa est (§ 12 sqq.), ita ut illud prius effatum aut magis ad rationem oportuerit referre, quam materiam, aut, sicuti postea Parmenides, unam eandemque rerum naturam vario modo a ratione viderit comprehendi, atque sensibus: id quod tamen minime probari potest; nihil certe, quod huc pertineat, occurrit, nisi quod tradunt nonnulli sensus eum dixisse fallaces esse c); sed Aristocles simulque Eusebius, qui id tradunt, de tota Eleatica loquuntur disciplina, atque Plutarchus tam parum accurate haec omnia persecutus est, ut non magni momenti ejus sit auctoritas. At concedatur quoque Colophonium sensuum cognitiones parum di-

φθείρεται, οὐδὲ κινεῖται, καὶ ὅτι ἓν τὸ πᾶν ἐστιν ἔξω μεταβολῆς. et deinde φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν ἑ. c. t. (not. a). Plut. Placita II, 4. Ξενοφ. ἀγένητον, καὶ ἀΐδιον, καὶ ἄφθαρτον (esse affirmat) τὸν κόσμον. idem Stob. (Eclog. c. XXI. p. 416. ed. Heeren.) de Xenophane, Parmenide et Melisso. Theodoretus (de affect. curat. IV. p. 793. ed. Hal.) Ξενοφ. . . . ἓν εἶναι τὸ πᾶν ἔφη, σφαιροειδὲς ect.

c) Aristocles, Eusebius (vid. § 3 not. d) et Plutarchus (apud Euseb. p. 23.) ἀποφαίνεται δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις ψευδεῖς ect.

xisse certas esse, quo tandem modo jam inde effici tur rationis tantum eum argumentationem certam dixisse, totamque hanc rem, sicuti postea Parmenides, explicuisse? Poterat enim sicuti omnino rerum cognitionem (vid. § 17.), sic sensuum quoque effata parum dicere certa esse. Neque certe si Xenophanes eo usque in hac ratione explicanda progressus esset, tam cito ab haec notione destitisset consideranda (conf. § 7. cf. § 19.); si enim totam rerum universitatem complexus fuisset, nihil fere habuisset, in quo haereret. Sed tota, ni fallor, conficitur res, si probatur eum illius, quam Deum dicebat, rerum naturae tantum, non autem omnem omnino ortum sustulisse ac interitum; id quod fecisset, si totam in argumentatione rerum comprehendisset universitatem. Hoc vero, quo tandem modo tribui Colophonio potest, qui dum Ens probat ingenitum esse, de Entis simili loquitur dissimilique, ac de eo, quod Ente firmius, atque infirmius sit, cum tamen ex ipsa Entis notione generaliter, ut dixi, concepta, suopte sequatu id esse tantum unum posse, praeterque id nihil *d*)? Atque praeterea Plutarchus tantum et Pseudo-Origenes (vid. § 6. not. f) Xenophanem penitus ortum dicunt sustulisse ac interitum, lib. de X. G. Z auctor autem et Simplicius, caeterique omnes, ut par est, ad solum Ens s. Deum hanc referunt ratiocinationem. Neque denique, si ipsa rei specta

d) sic quoque Deum conclusionibus efficit unum esse id quod certe non fecisset, si *entis*, s. Dei notione totam rerum naturam complexus fuisset.

ır verifimilitudo, probabile est hujus rationis autorem tale quid jam aufum fuiffe, quod omni omino repugnat experientiae, neque ideo antea fieri olet, quam ipfa cogat argumentatio ex certo quoam progreffa, accuratisque cogitationis finibus cirumfcripto principio. Atque Ariftoteles in Metahyficis: *Xenophanem horum* (Eleaticorum) *prinus*, inquit, *unum pofuerat*, *nihil tamen clarum ixit*, *et neque rationis*, *neque materiae naturam ttigiffe videtur*, *fed ad totum refpiciens caelum*, *ofum unum ait Deum effe e*).

Quid igitur? cum Jonicae difciplinae philofohi in eo fere fuiffent occupati, ut rerum inveftiarent elementa, atque fic veram rerum naturam

e) Ariftot. Metaphyfic. I, 5. pag. 488 E. ed. Cafaub. *Ξενοφ. δὲ πρῶτος τούτων ἑνίσας* (*ὁ γὰρ Παρμενίδης τούτου λέγεται μαθητής*) *οὐδὲν διεσαφήνισεν, οὐδὲ τῆς φύσεως τούτων οὐδετέρας* (fc. *τοῦ λόγου κ. τῆς ὕλης*) *ἔοικε θίγειν· ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀποβλέψας τὸ ἓν εἶναί φησι τὸν θεόν.* cf. ad h. l. Alex. Aphrod. p. 20. et Joh. Philop. p. 3. Sext. Empirici Hypotyp. I, 224. *ἐδογμάτιζε δὲ ὁ Ξενοφάνης παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων προλήψεις, ἓν εἶναι τὸ πᾶν καὶ τὸν θεὸν συμφυῆ τοῖς πᾶσι* ect. Galen. Hift. philofoph. III. p. 24 F. (ed. Renat. Charterii vol. II. Oper. Hippocratis et Galeni) *εἶναι πάντα ἕν, καὶ τοῦτο ὑπάρχειν θεόν.* Georg. Pachymerius (in univerfam fere Ariftotelis philofophiam epitome Bafil. 1560 fol.) p. 268. „ Xenophanes autem fine omni „ integumento ac involucro unum illud Deum est „ effatus. „ cfr. lib. de X. G. atque Simplicius § 6. not. a.

sibi viderentur investigasse, egregie Xenophanes videtur sensisse, quam parum sic in ipsa rerum veritate proficeretur invenienda, atque praesensioni magis ductus, quam accurate concepta notione *rerum naturam* dixisse *Deum atque unam* esse *f*) simulque cum fortasse sentiret eam, quam ment

f) Plato in Sophist. de disciplina Eleatica (p. 242 d.) ὡς ἑνὸς ὄντος τῶν πάντων καλουμένων, οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. Timon in sillis Xenophanem ita induxerat loquentem: Εἰς ἓν ταυτὸ τε πᾶν ἀνελύετο· πᾶν δὲ ὂν αἰεὶ Πάντῃ ἀνελκόμενον μίαν εἰς φύσιν ἵσαθ' ὁμοίαν (ap. Sept. Empir. Hypot. I, 224.); (nescio cur Fabricius nunc ipsum Timonem pergere putet, cum in praecedentibus versibus ipse Xenophanes loquens inductus sit, nec ulla mutatae personae significatio interposita). Sext. Empir. Hypotyp. I, 125. ἓν εἶναι τὸ πᾶν (Xenophanis fuisse dogma). Cicero Acad. Q. IV, 58. „ Xenophanes „ paulo etiam antiquior, unum esse omnia „ (dixit). Orig. Philos. XIV. p. 96. ἓν τὸ πᾶν ect. Galen. Hist. philosoph. εἶναι πάντα ἕν. Theodoret. (de Gr. affect. cur. p. 794.) ἓν εἶναι τὸ πᾶν et Simplicius p. 6. τὸ γὰρ ἓν τοῦτο καὶ πᾶν τὸν θεὸν ἔλεγεν. cf. Theophrust. ap. Bessar. p. 32. „ nomine unius „ et universi Deum appellavit. „ (Xenophanes.) Id tamen ἓν καὶ πᾶν non ipsis his verbis apud Xenophanem putem obvenisse, cum ne Parmenides quidem atque Melissus, de quibus idem hoc perhibetur, expresse id videantur dixisse (vid. § 21) sed mundum fortasse, s. Ens dixit unum esse. Neque enim eam huc putaverim conclusionem relatam esse qua Deum efficit unum esse. vid. Arist. not. e. et Theophr. l. c. cf. § 7 s. f.

conceperit, rerum naturam exiſtentiae veluti ſummam atque fontem eſſe, *entis* vocabulo eam inſignivit *g*). Deinde autem, ſicuti fit, antequam ipſum principium cogitationis finibus ſatis circumſcripſerit, in eo ſibi indulſit perſequendo, ut ſummam ſuarum augeret cognitionum.

Si autem totam rerum univerſitatem *entis* notione non complexus erat, etſi omnino accuratius mente eam non conceperit, dubitari tamen nequit, quin rationem magis per rerum permeantem naturam ſpectaverit, quam materiam; id quod tota demonſtrat argumentatio, qua Deum ab omni rerum ſenſibilium conatur ſevocare contagione, corporeaque, de quibus ſeorſim agit, demonſtrant elementa (cf. p. 21.), atque egregie eorum confirmat teſtimonium, qui eundem *univerſum hoc* perhibent *affirmaſſe mentem eſſe h*). Cum autem ſi-

g) non quidem ipſum vocabulum reperitur in iis, quae ſuperſunt, fragmentis; ſed ab accuratiſſimis ei tribuitur auctoribus et in diſticho ejus ſuperſtite, neſcio an alia vox poſſit omiſſa videri (vid. § 11. fr. III.), ipſaque ejus admonet argumentatio.

h) Theophraſt. ap. Beſſarion. l. c. (§ 4. not. f.) Cic. de natura Deor. I, 11. „Tum Xenophanes, qui „ mente adjuncta omne praeterea, quod eſſet in„ finitum, Deum voluit eſſe, de ipſa mente item „ reprehenditur, ut caeteri.„ Inde Minucius Felix p. 20. ed. Oizelii: „ Xenophanem notum eſt, „ omne infinitum cum mente Deum tradere. „ Eum autem philoſophi quoque locum poſſunt ante oculos habuiſſe ubi, ut omni parte expletam Dei deſcribat perfectionem: οὖλος inquit νοεῖ (vid.

mul rerum naturam unitate dixerit constringi (vi p. 24. not. f), non improbabile fortasse est illa ipsam unitatem eum sensisse Deum esse; atque Aristoteles etiam ei videtur tribuisse et Theophr stus (vid. not. e, f).

§. 6.

a) Primo igitur illud, quod mente tetiger Ens seu Deum, haud genitum esse demonstrat, s aeternum. In ea vero, qua hic utitur, argume

§ 8.) unde Sext. Empir. suo jure λογικὸν eum f cit Hypot. I, 225. et Diog. Laërt. συμπαντά τε εἶν νοῦν inquit. et Tzetz. (Chil. VIII. vers. 520 seq Νοῦν δ' ἐπὶ θείας φύσεως κυρίως φάμεν μόνον, Ε θεοῦ ἀγγέλων τε καὶ τῶν ὁμοιοτρόπων, Ὡς Ξενοφ νης ἔγραψε τοῦτο καὶ Παρμενίδης.

a) Lib. de Xenophane, Melisso et Gorgia c. III.

Ἀδύνατόν φησιν εἶναι, εἴ τί ἐστι (1), γενέσθαι, το το λέγων ἐπὶ τοῦ θεοῦ. ἀνάγκη γὰρ ἤτοι ἐξ ὁμοί [ἢ ἐξ] (2) ἀνομοίων γενέσθαι τὸ γενόμενον. δυνατ δὲ οὐδέτερον. οὔτε γὰρ ὅμοιον ὑφ' ὁμοίου προσήκε τεκνωθῆναι μᾶλλον, ἢ τεκνῶσαι. ταὐτὰ γὰρ ἅπαν τοῖς γε ἴσοις ὁμοίως (ita Cod. Lips.; libri impre ἢ ὁμοίοις) ὑπάρχειν πρὸς ἄλληλα. οὔτ' ἂν ἐξ ἀνομοί τὸ ἀνόμοιον (sic Cod. Lipsiens.) γενέσθαι. εἰ γ γίγνοιτο ἐξ ἀσθενεστέρου τὸ ἰσχυρότερον, ἢ ἐξ ἐλά τονος τὸ μεῖζον, ἢ ἐκ χείρονος τὸ κρεῖττον ἢ τ ναντίον τὰ χείρω ἐκ τῶν κρειττόνων, τὸ οὐκ ὂν ἐξ ὄ τος ἂν γενέσθαι (3) (ita Cod.; libri impr. τὸ ο ἐξ ὄντος γενέσθαι)· ὅπερ ἀδύνατον. ἀΐδιον μὲν οὖν ταῦτ' εἶναι τὸν θεόν.

atione, Anaximandri praecipue ratio ei ante oculos fuisse videtur. Hic enim ex infinito suo quae gignuntur ita procreari statuerat, ut similia ex

(1) Tria haec verba ex primo, ni fallor, hujus libelli capite, quod de Melisso agit, repetita, sive ab ipso id factum sit libelli auctore, sive ab sciolo quodam librario; aliena certe antiquissimo nostro philosopho esse debent videri.

(2) perperam ed. Aldina fol. ἀνάγκη γὰρ ἤτοι ἐξ ὁμοίων γεν τὸ γεν.

(3) pro vulgari lectione τὸ οὐκ ἐξ ὄντος γ. conjecerat Sylburgius τὸ ὂν ἐξ οὐκ ὄντος γ. Nescio an Codicis emendatio sufficiat; ego quidem exspectarem τὸ οὐκ ὂν ἐξ ὄντος καὶ τὸ ὂν ἐξ οὐκ ὄντος cfr. ultima Plutarchi verba: τὸ μὴ ὂν δὲ οὐκ ἂν γένοιτο, οὐδ' ἂν τὸ μὴ ὂν ποιῆσαι τι.

Simplic. in Aristot. Physic. p. 6. . . . θεός. ἀγένητον δὲ ἐδείκνυεν ἐκ τοῦ δεῖν τὸ γιγνόμενον ἢ ἐξ ὁμοίου, ἢ ἐξ ἀνομοίου γίγνεσθαι· ἀλλὰ τὸ μὲν ὅμοιον ἀπαθές φησιν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. οὐδὲν γὰρ μᾶλλον γεννᾷν, ἢ γεννᾶσθαι προσήκει τὸ ὅμοιον ἐκ τοῦ ὁμοίου· εἰ δ' ἐξ ἀνομοίου γίνοιτο, ἔσται τὸ ὂν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. καὶ οὕτως ἀγένητον καὶ ἀΐδιον ἐδείκνυ., cf. Theophrastus ap. Bessar. § 4 not. f.

Plutarchus in Stromat. (ap. Euseb. in Praep. Evang. p. 23. I, 8.) Ξενοφ. δὲ ὁ Κολοφώνιος ἰδίαν τινὰ ὁδὸν πεπορευμένος καὶ παρηλλαχυῖαν πάντας τοὺς προειρημένους, οὔτε γένεσιν, οὔτε φθορὰν ἀπολείπει· ἀλλ' εἶναι λέγει τὸ πᾶν ἀεὶ ὅμοιον. εἰ γὰρ γίνοιτο τοῦτό, φησιν ἀναγκαῖον πρὸ τούτου μὴ εἶναι· τὸ μὴ

ſimilibus necterentur; (vid. Simplicius in Ariſtot. Phyſic. pag. 6.) inde igitur profectus Xenophanes ſimile ex ſimili naſci non poſſe affirmat, cum nulla ſit cauſſa, cur alterum potius gignat quam gignatur. Niſi vero ex ſimili, ſiquidem ortum est, ex diſſimili originem duxerit neceſſe est; ei vero, quod *est*, diſſimile est id, quod aut firmius est aut infirmius *b*); quorum ſi ex alterutro repeteretur origo, *ens* ex *non ente*, aut *non ens* ex *ente* genitum eſſe, neceſſe foret; ex *nihilo autem nihil fit*. De quo neque ante Xenophanem dubitaverat quisquam; rerum enim primordia ad

ὂν δὲ οὐκ ἂν γένοιτο, οὐδ' ἂν τὸ μὴ ὂν ποιῆσαι τι, οὔτε ὑπὸ τοῦ μὴ ὄντος γένοιτ' ἄν τι. cfr. Cic. Acad. Q. IV, 37 Xenoph.... unum eſſe omnia (cfr. not. g)... et id eſſe Deum, neque natum unquam et ſempiternum (dixit).

b) ita Ariſtoteles; paulo brevius Simplicius: ei quod *est*, diſſimile eſt id, quod *non est*, ex *non ente* vero, ſeu *nihilo*, *nihil fit*. Argumentatio, quam Ariſtoteles exponit, ultimis Plutarchi verbis egregie firmatur; qui cum in caeteris tam brevis ſit et exilis, ut quae de Xenophane habet, in quemvis alium Eleaticum cadere poſſint, nunc ſubito ad peculiarem noſtri rationem propius videtur accedere. *Non ens*, inquit, neque gignitur, (id quod fieret, ſi ex majore et firmiore *entis* originem repeteremus) neque quidquam gignere poteſt, (gigneret enim *non ens*, ſi *ens* ex infirmiore genitum eſſet,) neque ex *non ente* quidquam gigni poteſt.

num omnes posuerant, cum ex nihilo quidquam eri sibi ne fingere quidem possent; nescio vero n ante illum quisquam et verbis id expresserit, t conclusiones inde deduxerit. Sicut et id, quod quitur in argumentatione, ingenitum interire on posse, itaque *ens* aeternum esse, omnium rimus *c*) fertur posuisse; cum tamen neque fuet unquam, qui primordiorum quidem interitum bi finxerit, et ipse nihil id oportere exquisitis itionibus confirmare, tantum satis esse putaverit dmonere. Sed ita fit, ut naturalem quasi, atue insitam in animis nostris notionem primum su diu sequantur homines, verbis deinde conciiant, ut efficiant concludantque argumentationes, xquisitis postremo rationibus confirment.

Caeterum, quod Aristoteles et Simplicius de *nte* simul et Deo, idem alii ad solum Deum *d*), lii ad solum mundum referunt *e*) et rerum uni-

c) Diog. Laërt. IX, 19. πρῶτός τε ἀπεφήνατο, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον φθαρτόν ἐστί. Idem iisdemque verbis, veluti solet, Hesych. Milesius de viris doctrina claris p. 31.

) Plut. l. c. (not. a.) Orig. XIV p. 95. φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι ἀΐδιον. Diog. Laërt. IX, 19. ἀΐδιον id Hesych. Miles. (cf. § 5. not. a).

ἀγένητον καὶ ἀΐδιον, καὶ ἄφθαρτον τὸν κόσμον pon. Xen. Plut. Placit. II, 4. idem Stob. I, 21 de Xen. Parm. et Mel. Theodoret. p. 794. ἓν τὸ πᾶν... οὐ

verſitatem, ita ut Xenophanem ortum et interitum penitus ſuſtuliſſe affirment *f*). Theophraſtus autem et Timon et Sextus Empiricus Xenophanis Deum non ſolum ingenitum, faciunt et aeternum, ſed immutabilem quoque *g*); neſcio utrum ipſi ex hac, quam vidimus, argumentatione id colligentes, an propriis Xenophanis veſtigiis ingredientes; minime certe, quod perhibent, Xenophanis rationi repugnat.

γεννητὸν, ἀλλ' ἀΐδιον καὶ πάμπαν ἀκίνητον (cf. § 5. not. 6).

f) οὔτε γενέσιν, οὔτε φθορὰν ἀπολείπει Plut. ap. Euſeb. Orig. p. 95. οὐδὲν γίνεται, οὐδὲ φθείρεται. Theodor. (not. e) πάμπαν ἀκίνητον. Galen. III. ſ. f. ἀμετάβλητον. (*ens* dixit Xenoph.) (cf. § 5 not. 6)

g) Theophraſt. ap. Beſſar. p. 52. 6. „ nomine unius et „ univerſi Deum appellavit, quod unum, inge„ nitum, *immobile*, aeternum dixit. „ Timon in Sillis ap. Sext. Hypotyp. I, 224 . . . θεὸν ἐπλάσατ' ἶσον ἁπάντῃ, Ἀσκηθῆ ect. (caetera vid. § 5 not. e). Heſychius ſ. v. ἀσκηθῆ — ἀβλαβῆ. vox Aetolica et poëtis tantum in uſu; cf. quem Heſychii interpret. laudant, Euſtath. Il. π, p. 1058 ed. Rom. et κ, 709. 25.

Sext. Hypotyp. I, § 125. ἓν εἶναι τὸ πᾶν καὶ τὸν θεὸν συμφυῆ τοῖς πᾶσιν. εἶναι δὲ . . . . ἀπαθῆ, καὶ ἀμετάβλητον. cf. Hypotyp. II, 218. et Cic. Acad. Q. IV, 37. „ Xenoph. . . . unum eſſe omnia, neque „ id eſſe mutabile „ ect. (dixit) cfr. Galen. not. f.

§. 7.

a) Nunc vero *entis* plane deserit notionem, et tota, quae sequitur, argumentatio ex ea, qua omnes omnium aetatum homines duce natura

a) Ariſtot. εἰ δ' ἔστιν ὁ θεὸς ἁπάντων κράτιστον, ἕνα φησὶ αὐτὸν προσήκειν εἶναι· (ita Mſcr., pro ἕνα φ. προσήκειν αὐτὸν) εἰ γὰρ δύο, ἢ ἔτι πλείους εἶεν, οὐκ ἂν ἔτι κράτιστον καὶ βέλτιστον αὐτὸν (Mſcr. αὐτῶν) εἶναι πάντων· ἕκαστος γὰρ ἂν θεὸς τῶν πολλῶν, ὅμοιος ὤν, τοιοῦτος εἴη. τοῦτο γὰρ θεὸν καὶ θεοῦ δύναμιν εἶναι κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι, καὶ πάντα κρατεῖσθαι εἶναι· (1) ὥστε καθὸ μὴ κρεῖττον, κατὰ τοσοῦτον οὐκ εἶναι θεόν (Mſcr. τὸ θεῖον). πλειόνων οὖν ὄντων, εἰ μὲν εἶεν τὰ μὲν ἀλλήλων κρείττους, τὰ δὲ ἥττους, οὐκ ἂν εἶναι θεούς· πεφυκέναι γὰρ θεὸν μὴ κρατεῖσθαι. ἴσων δὲ ὄντων, οὐκ ἂν ἔχειν θεὸν φύσιν δεῖν, εἶναι κράτιστον (2). τὸ δὲ ἴσον, οὔτε βέλτιον, οὔτε χεῖρον εἶναι τοῦ ἴσου. ὥς' εἴπερ εἴη τε, καὶ τοιοῦτον εἴη θεὸς (3), ἕνα μόνον εἶναι τὸν θεόν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πάντα δύνασθαι ἂν ἃ βούλοιτο· οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι πλειόνων ὄντων ἕνα μόνον (4).

(1) verba καὶ πάντα κρατεῖσθαι εἶναι delenda cenſet G. G. Fülleborn (liber de Xenophane, Zenone, Gorgia paſſim illuſtratur Halae 1789. 4to) pag. 30, ſed neſcio quomodo quatuor h. v. in textum poſſint irrepſiſſe videri. Num forte legendum: καὶ πόλλα κρατεῖσθα εἶναι? i. e. κ. π. εἶναι ὥστε κρατ. *et multa ita ſe habere, ut regantur*, i. e. ſi plures dei ſ. multi ponerentur, jam eo quod multi, eos regi, non regere, concederetur.

vehuntur, Dei pendet notione; quam certe jam plures ante eum non ſolum mente conceperant, ſed elocuti quoque erant; ipſe autem primus for-

(2) ἴσων δὲ ὄντων ect. Tiedemann (Biblioth. philologica vol. III p. 153.) conjicit φύσιν κρατίστην — Fülleb. l. c. p. 30. „ nihil opus eſt emendatione; „ equidem ita conjungo: οὐκ ἂν ἔχειν θεὸν φύσιν „ δεῖν (ὥστε) εἶναι κράτιστον „ — at v. δεῖν, quem ponit, uſum exemplis velim confirmaſſet. Ego quidem mallem οὐκ ἂν ἔχειν θεὸν φύσιν, ἣν δεῖ, εἶναι κ.

(3) ὡς εἴπερ εἴη τε, καὶ τοιοῦτον εἴη θεὸς) iterum ῥῆσις, quae, ni omnia me fallunt, ad libelli potius auctorem, quam ad ipſum Xenophanem est referenda.

(4) οὐδὲ γὰρ οὐδὲ π. δ. ect. Fülleborn pag. 31. „ luxata haec ſunt; repone ita: οὐδὲ γὰρ ἂν δύνα- „ σθαι, ἃ βούλοιτο, οὐδὲ πάντα δύνασθαι πλειόνων „ ect. Non vero ita locus ſat eſſe videtur ſanatus. Levior ſane mutatio, ſi legeretur οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πάντα δ. ἂν ἃ β. · οὐδὲν γὰρ cet. cf. Theophr. ap. Beſſar. § 4 not. ſ.

Simplic. τὸ γὰρ ἓν τοῦτο καὶ πᾶν, τὸν θεὸν ἔλεγεν ὁ Ξενοφ., ὃν ἕνα μὲν δείκνυσιν, ἐκ τοῦ πάντων κράτιστον εἶναι. πλειόνων γάρ φησιν ὄντων, ὁμοίως ἀνάγκη ὑπάρχειν πᾶσι τὸ κρατεῖν· τὸ δὲ πάντων κράτιστον καὶ ἄριστον, θεός. omittit igitur Simplicius eam argumentationis partem, quae tam perſpicua est, ut nulla commemoratione videatur egere. Origen. p. 96. φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι ἀΐδιον καὶ ἕνα ect.

taſſe inde argumentatus, quae caeteri ſingillatim, nullaque adhibita concluſione, effati erant, inter ſe connectebat et colligabat, ut argumentorum quaedam continuatio ſeriesque efficeretur. Cum igitur Deus, inde enim proficiſcitur, omnium et optimum ſit et potentiſſimum, plures Deos ne cogitari quidem poſſe concludit: ſi enim plures, poteſtate eos inter ſe pares aut impares eſſe debere; ſi autem impares, ab uno caeteros omnes regi ſi pares, omnium tamen potentiſſimum eſſe Deum non poſſe, cum unus tantum omnium poſſit eſſe potentiſſimus.

Plutarchus *b*) vero ita de Diis Xenophanem ait ſenſiſſe, ut nullum inter eos principatum eſſe affirmaverit; *quod nefas utique videatur Deorum quemquam alterius ferre dominatum, et quod res nulla ſit, ad quam ullius ipſorum auxilio alius omnino quisquam indigeat.* Plutarchus igitur ita, ut eanden quidem, quam Ariſtoteles et Simplicius, argumentationem videatur reſpexiſſe, at paene contraria inde collegerit. De pluribus Xenophanis Diis Ariſtoteles quoque loquitur (Rhetor. III, 23. p. 328. cf. Poët. c. 25 p. 386,) et ipſe poëta in pluribus fragmentis *c*). Quid igitur? duas paulo

b) ap. Euſeb. p. 23. *ἀποφαίνεται δὲ καὶ περὶ θεῶν, ὡς οὐδεμιᾶς ἡγεμονίας ἐν αὐτοῖς οὔσης. οὐ γὰρ ὅσιον δεσπόζεσθαί τινα τῶν θεῶν· ἐπιδεῖσθαί τε μηδενὸς αὐτῶν μηδένα μηδ' ὅλως.*

c) vid. § 18.

inter se diversas rationes Xenophanes esse secutus videtur, quarum altera tota ex argumentatione penderet et conclusionibus, vereque, ut ita dicam, esset philosophica, altera ad emendandas rudes vulgi de Diis notiones apta et accommodata. Haec autem secunda ab priore multa certe mutuata erat, sed ita, ut quae illic subtilius essent disputata, et ad totius philosophiae ejus caput, Dei scilicet Unitatem, referrentur demonstrandam et probandam, hic vulgi captui magis adaptata essent. Cum igitur in prima ratione plures Deos ne cogitari quidem posse demonstrasset, quod Deum regi nefas videretur; eodem hoc argumento in secunda utitur ratione, ut inde eliciat, nullum inter Deos esse principatum. Magnam enim, quam argumentatione ductus, ipse animo conceperat veritatem, Deum nempe unum esse et unicum, vulgo obtrudere, ne conatus quidem esse videtur Xenophanes; non immemor fortasse, quam caute sit agendum in religiosis vulgi emendandis opinionibus *d*).

Quaeritur adhuc, ut redeam, unde egressus sum, utrum Xenophanes primo omnia unum esse argumentis effecerit, idque Deum, deinde autem iterum, Deum unum esse; an Deum toto mundo perfusum s. ipsum esse mundum posuerit ac postea unicum eum esse argumentatus sit; ita ut, cum antea Deum rerum dixerit naturam, scriptores

d) cf §. 18.

idem illud unicum, et ſuo quidem jure, ad rerum naturam retulerint; ſicut enim jam antea vidimus, τὸ ἓν καὶ πᾶν Xenophani quoque adſcribitur. Siquidem, Theophraſti auctoritate interpoſita, Simplicii et libelli de X., M. et G. fides firmata est, hoc certe quam illud eſſe probabilius videbitur; uterque enim nihil de concluſionibus, quibus Colophonius omnia unum eſſe probare conatus ſit. Deinde ſi totam rerum naturam unicam eſſe, eamque Deum demonſtraverat, quid neceſſe erat exquiſitis ſane rationibus, idem iterum efficere, ubi agebatur de Deo?

Minime denique probabile est, jam Xenophanem probaſſe, quod poſtea, *entis* notione ſubtilius definita, acute collegit Parmenides. Sed veluti divina quadam perſuaſione percitus, eſſe effatus egregius noſter Colophonius videtur, Ens eſſe Deum eumque per naturam rerum omnem intentum, ut omnia *unitate* contineret et conſtringeret; quominus vero *entis unitatem* argumentis probaret, ipſamque *entis* notionem ſubtilius perſequeretur, ratiocinandi et diſſerendi prohibuiſſe imperitia, ac pius fortaſſe philoſophi animus, qui Dei notionem toto pectore amplexus, totus in ea erat expendenda.

§. 8.

a) Si Deus omnium potentiſſimus et unus, ſenſibus atque mente ſic vigeat oportet, ut quae

a) Ariſt. ἕνα δ' ὄντα, ὅμοιον εἶναι, πάντη ὁρᾶν τε καὶ ἀκούειν, τάς τε ἄλλας αἰσθήσεις ἔχοντα πάντη. εἰ

nos una tantum, Deus suis omnibus percipiat partibus, ita ut totus et videat, et audiat et denique cogitet:

I. Οὖλος (γὰρ) ὁρᾷ, οὖλος δὲ νοεῖ, οὖλος δέ τ' ἀκούει. b)

γὰρ μὴ, κρατεῖν ἂν καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων τὰ μέρη θεοῦ ὄντα· ὅπερ ἀδύνατον. Libri omnes interpungunt p. v. πάντῃ; quid autem tunc v. ὁρᾷν τε κ. ἀκ. sibi velint, non video; interpunctione post v. εἶναι posita, omnia ni fallor, plana sunt et expedita. Neque praeterea post v. εἰ γὰρ μὴ interpungere dubitavi; id quod in libr. impr. neglectum est.

Haec argumentationis pars ab Simplicio praetermissa est.

b) Recte hunc versum, qui omisso nomine occurrit apud Sext. adv. Matth. IX, 144. Xenophani vindicavit Fabricius. cf. Diog. Laërt. IX, 19. ὅλον δὲ ὁρᾷν, καὶ ὅλον ἀκούειν — σύμπαντά τε εἶναι νοῦν καὶ φρόνησιν (τὸν θεὸν, affirmat X.) cf. Hesych. Miles. p. 31. ultima verba ita sunt vertenda: *Deum totum i. e. omnibus suis partibus, et mentem esse et prudentiam.* Perperam utriusque auctoris interpretes: „*simulque Deum omnia esse, mentem, prudentiam.*" cf. Plut. ap. Euseb. p. 23. ἀκούειν καὶ ὁρᾷν καθόλου, καὶ μὴ κατὰ μέρος. Orig. Philosoph. XIV. φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν . . . ὅμοιον (εἶναι) πάντῃ . . . . καὶ πᾶσι τοῖς μορίοις αἰσθητικόν.

Xenophan. apud Timonem (S. Empir. Hypot. I, 223.) . . . . πᾶν δὲ ὂν αἰεὶ, inquit, Πάντῃ ἀνελ-

›d ni ita eſſet, partes diſpares et regerent et re-
:entur. Sine ulla praeterea animi intentione
ınia mente perficit:

*Ἀλλ' ἀπάνευθε πόνοιο νόου φρενὶ πάντα κρα-
δαίνει.* c)

κόμενον μίαν εἰς φύσιν ἴσαθ' ὁμοίαν. Timon igitur ad rerum traxit naturam, quod in argumentatione, quoad nobis quidem cognita est, refertur ad Deum.

c) Simplic. p. 6. *καὶ πάντα δὲ νοεῖν φησιν αὐτὸν, (τὸν θεὸν) λέγων· Ἀλλ'* ect. Neſcio cur Steuchus Eugubimus (de perenni philoſophia p. 147 ed. Lugd. 1540 fol.) hunc verſum ad Parmenidem, Neander (Gnomol. p. 524) retulerit ad Empedoclem; quod quidem ſciam, uterque id facit nullius veteris ſcriptoris fiſus auctoritate.

Verſus interpretationem impeditam faciunt tria v. *πόνοιο νόου φρενὶ*,— id tamen facile nobis perſuademus jungenda eſſe v. *ἀπάν. π. νόου*, i. e. ſine labore ſ. intentione animi, omnia perficit *φρενί*. Quaeritur vero, quomodo inter ſe differant v. *νοῦς* et *φρήν*. Viam muniat Diogenis Laërtii locus de Pythagora (VIII, 30): *τὴν δὲ ἀνθρώπου ψυχὴν διαιρεῖσθαι* (poſuit) *τριχῆ, εἴς τε νοῦν, καὶ φρένας, καὶ θυμόν· νοῦν μὲν οὖν εἶναι καὶ θυμὸν, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· φρένας δὲ, μόνον ἐν ἀνθρώπῳ.* Pythagoreis igitur v. *φρένες* ultimam divinamque animi perfectionem videtur ſignificaſſe; v. *νοῦς* vero percipiendi inferiorem quandam facultatem; Salmaſ. ad Epict. p. 175. „*φρηνῶν* appellatione, inquit, non dubito

§. 9.

Si autem ab omni parte aequalis, conglobata fit oportet figura *a*). Ita enim natura comparatum est, ut diuturno demum et sedulo cogitationis

„ Pythagoram designasse intellectum, quem vocat „ Aristoteles τὴν ἐνεργείᾳ νοῦν; quem ne homini „ quidem congenitum et insitum esse vult, sed „ extrinsecus illi advenire; at τὴν δυνάμει νοῦν „ homini natura inesse et partem ejus animae „ facere. „

Similis verborum usus apud alios quoque, ni fallor, vet. offenditur philos. — — vc. ap. Empedoclem, qui vers. 295 sqq. sic de Deo: οὔτε γὰρ ἀνδρομένῃ κεφαλῇ κατὰ γυῖα κέκασται . . . . . . Ἀλλὰ φρὴν ἱερὴ καὶ ἀθέσφατος ἔπλετο μοῦνον, φροντίσι κόσμον ἅπαντα καταΐσσουσα θοῇσι. Quam late vero hic v. usus patuerit (nam ne apud omnes quidem Pythagoreos videtur obviam fuisse, vid. ex. gr. fragm. Philolai apud Stob. I. p. 420) alius fortasse nobis erit locus disquirendi.

a) Aristot. πάντῃ δ' ὅμοιον ὄντα, σφαιροειδῆ εἶναι. οὐ γὰρ τῇ μὲν, τῇ δ' οὐ τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ πάντῃ.

Cic. Acad. Quaest. IV, 37. „ Xenophanes paullo „ etiam antiquior, unum esse omnia (dixit), neque „ id esse mutabile, et id esse Deum, neque natum „ unquam, et sempiternum, conglobata figura. „

Sext. Empir. Hypotyp. I, 225. ἓν εἶναι τὸ πᾶν, καὶ τὸν θεὸν συμφυῆ τοῖς πᾶσι· εἶναι δὲ σφαιροειδῆ ect. cf. Hypot. III, 218. Ξενοφ. δὲ σφαῖραν ἀπαθῆ (εἶπεν τὸν θεὸν εἶναι). Diog. Laërt. IX, 19. οὐσίαν θεοῦ σφαιροιδῆ εἶναι. cf. Hesych.

u adhibito, notiones, quas mente tantum percimus, ab formae necessitate conemur sejungere.

Ex eo vero versu, quo illa Xenophanis sentia expressa erat, eorum fluxit opinio, qui norum contendunt finitum posuisse principium *b*).

§. 10.

a) Quae sequuntur iterum Anaximandri nos adionent. Hic enim primus infiniti, atque sic fi-

b) Simplic. p. 6. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς πεπερασμένον αὐτὸ καὶ σφαιροειδὲς (λέγοντος Ξενοφάνους ἀπομνημονεύει) . . . . πεπερασμένον δὲ καὶ σφαιροειδὲς αὐτὸ διὰ τὸ πανταχόθεν ὅμοιον λέγει (Xenophanes). cf. Simpl. p. 7 s. f.

Orig. XIV. Φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι ἀΐδιον . . . καὶ πεπερασμένον, καὶ σφαιροειδῆ ect. Galen. III. p. 25 a. Ξεν. (affirmat) τὸ εἶναι πάντα ἕν, καὶ τοῦτο ὑπάρχειν θεὸν, πεπερασμένον, λογικὸν, ἀμετάβλητον.

Joh. Philop. in Physic. A. p. 9. μίαν μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι, καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον, ἐδόξασε Παρμενίδης καὶ Ξενοφ. Simplic. p. 7. ὁ μὲν Ξενοφ. καὶ Παρμενίδης ἓν λέγοντες καὶ πεπερασμένον ect. cf. Theophrast. § 10. not. *a*.

a) Aristot. ἀΐδιον δ' ὄντα καὶ ἕνα καὶ σφαιροειδῆ, οὔτ' ἄπειρον, [εἶναι] οὔτε πεπεράσθαι. ἄπειρον μὲν [τ]ὸ μὴ ὂν εἶναι· (ita Cod.; libr. impressi ἄπ. [γὰρ] τὸ μὴ εἶναι) τοῦτο γὰρ οὔτε μέσον, οὔτε ἀρχὴν, καὶ τέλος, οὔτε ἄλλο μέρος οὐδὲν ἔχειν. τοιοῦτον δὲ εἶναι

niti quoque notionem in philosophiam induxera Xenophanes igitur secum reputans, Deum utrui finitum poneret, an infinitum, neutrum in eui cadere putabat; infinitum enim id solum, quo nullas habeat partes; nullas partes habere, quo nullibi sit; finitum vero non id, quod unum sit quippe quod plura tantum fines sibi invicem po nere possint. Inde igitur patet, quomodo Deum et sphaericae formae esse putaverit, et tamen fini- tum eum esse negaverit; finiti enim sic definit no- tionem, ut sit, quod extrinsecus terminatur.

Difficilius vero dictu est, quid spectaverint, qui Xenophanem affirmant infinitum posuisse Deum *b*),

τὸ ἄπειρον· οἷον δὲ τὸ μὴ ὄν, οὐκ ἂν εἶναι τὸ ὄν. περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα, εἰ πλείω εἴεν. τὸ δὲ ἓν οὔτε τῷ οὐκ ὄντι, οὔτε τοῖς πολλοῖς ὁμοιοῦσθαι. ἓν γὰρ οὐκ ἔχει πρὸς ὅ τι περανθείη (sic C. L.).

Simplic. καὶ οὔτε δὲ ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον εἶναι· διότι ἄπειρον μὲν τὸ μὴ ὄν, ὡς οὔτε ἀρχὴν ἔχον, μήτε μέσον, μήτε τέλος. περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα τὰ πλείω. Theophrast. ap. Bessarion. l. c „ nomine unius et universi Deum appellavit, quo „ unum ect. dixit. Ad haec, aliquo quidem modo „ neque infinitum, neque finitum, alio vero mod „ etiam finitum, etiam globosum. „

b) Cic. de Nat. Deor. I, 11. „ Tum Xenophanes, qu „ mente adjuncta, omne praeterea, quod esset in „ finitum, Deum voluit esse „ ect. Minucius F lix p. 20. „ Xenophanem notum est, omne infin „ tum cum mente Deum tradere. „

isi enim fortasse, quae de terra dicta erant, pereram et totius argumentandi rationis immemores, d Deum retulerint, ego quidem nescio, quomodo n errorem inducti sint.

§. 11.

Iisdem fere argumentis, quibus Deum neque initum esse, neque infinitum Xenophanes sibi videbatur effecisse, nunc, neque mobilem eum esse, neque immobilem, conatur evincere. *a*)

Simplic. pag. 6. Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς, ὡς ἄπειρον καὶ ἀκίνητον λέγοντος αὐτοῦ (Xenoph.) τὴν ἀρχὴν, ἐν τῇ περὶ θεῶν ἀπομνημονεύει.

a) Arist. τὸ δὴ τοιοῦτον, (ὂν omissum in codice)· ἓν ὂν, τὸν θεὸν εἶναι λέγει, οὔτε κινεῖσθαι, οὔτε [ἀ]κινητὸν εἶναι (1). ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν· οὔτε γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον, οὔτ' ἐκεῖνο εἰς ἄλλο ἐλθεῖν. κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω ὄντα ἑνός. ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον δεῖν κινεῖσθαι. εἰ μὲν οὖν τὸ μὴ ὄν, οὐδὲν ἂν κινηθῆναι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδαμῇ εἶναι. εἰ δὲ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοι, πλείω αὐτὸν εἶναι ἑνός· διὰ ταῦτα δὴ κινεῖσθαι μὲν ἂν τὰ δύο ἢ πλείω ἑνός· ἠρεμεῖν (Cod. L. ἠρεμεῖ) δὲ καὶ (ita Mscr. pro γὰρ) ἀκίνητον εἶναι τὸ οὐδέν. τὸ δὲ ἓν οὔτε ἀτρεμεῖν, οὔτε κινεῖσθαι. οὔτε γὰρ τῷ μὴ ὄντι, οὔτε τοῖς πολλοῖς ὅμοιον εἶναι. κατὰ πάντα δὲ οὕτως ἔχειν τὸν θεὸν, ἀΐδιόν τε καὶ ἕνα, ὅμοιόν τε καὶ σφαιροειδῆ ὄντα, οὔτε ἄπειρον, οὔτε πεπερασμένον, οὔτε ἠρεμεῖν, οὔτε ἀκίνητον εἶναι (2).

In quo etsi parum persuadendi necessitatis adhibitum sit, quis non insignem philosophi pietatem agnoscat, qui non solum ab sensuum, sed ab omnium rerum humanarum contagione summam Dei notionem, quam maxime potest, disjungere studet et sevocare; id enim facit, dum contraria et opposita, quorum alterutrum in caeteras omnes res cadit, quae mente humana percipiuntur, nihil ad Deum pertinere, conatur probare.

At ipse tamen sensisse philosophus videtur, majus quiddam animo complecti se conatum esse, quam ut hominum possit sensu aut cogitatione comprehendi; quippe cui suis propriis legibus circumscriptae, haud supra fines sibi praestitutas liceat evagari. Mutato igitur fortasse orationis con-

(1) *ἀκινητὸν* recte corrigit Tiedemann Biblioth philol. p. 154.

(2) Fülleborn l. c. p. 31. bene conjicit *οὔτε ἠρ[εμεῖν] οὔτε κίνητον εἶναι.*

Simplic. *παραπλησίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν ἀφαιρε[ῖ] καὶ τὴν ἠρεμίαν. ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν· οὔτε γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον, οὔτε αὐτὸ πρὸς ἄλλο ἐλθεῖν. κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω τοῦ ἑνός· ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον μεταβάλλει. ὥστε καὶ ὅταν ἐν ταυτῷ μένειν λέγῃ καὶ μὴ κινεῖσθαι, ἀεὶ δ' ἐν ταὐτῷ μένει κινούμενον οὐδὲν, οὐδὲ μετέρχεσθαι μὴν, ἐπεὶ πρέπει ἄλλοτ' ἄλλῃ, οὐ κατὰ τὴν ἠρεμίαν τὴν ἀντικειμένην τῇ κινήσει μένειν αὐτόν (1) φησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀπ[ὸ] κινήσεως καὶ ἠρεμίας ἐξῃρημένην.* (1) l. *αὐτό.*

extu, *ens* immobile esse, hisce contendit veribus:

II. Αἐὶ δ' ἐν ταὐτῷ μένει κινούμενον οὐδὲν, οὐδὲ μετέρχεται μὴν, ἐπεὶ πρέπει ἄλλοτε ἄλλῃ. *b*)

§. 12.

Prima conclusionum serie, qua *entis* s. Dei notionem persecutus Xenophanes erat, ad finem iam perducta, rerum nunc, quae oculis, caeterisque usurpantur sensibus, exquirit naturam. Quoniam vero modo utraque haec ratio a Colophonio inter se connexa fuerit, nemo est, qui memoret *a*); ab egregiis enim ducibus, quos ad hoc us-

b) Simplic. pag. 6. (vid. not. a. — v. 2) reposui μετέρχεται pro μετέρχεσθαι. Philaltheus, interpres, aut multo secus scriptum hunc legit locum, aut negligentius, quam solet, hic versatus est; vertit enim: „ quod si diceretur in eodem manere et „ non moveri eo argumento, quia nihil, quod „ movetur, semper in eodem permanet, sed alio „ atque alio secedit et proficiscitur, ipse inquit „ ipsum non manere quiete opposita motui. „ ect. ἐπεὶ πρέπει ἄλλοτε ἄλλῃ) quasi *entis unitatem*, veluti postea Parmenides, subtilius jam animo complexus fuerit Xenophanes; neque tamen ex pauculis his verbis colligere tale quid audeam. Id vero v. probare κινούμενον videtur, totum hanc ῥῆσιν esse ad *ens* referendam.

a) Nihili enim sunt, quae habet Theodoretus (Gr.

que secuti sumus, jamjam destituimur. Principium vero, *quod intelligentia tantum et ratione comprehendatur* ab altero eum distinxisse, sicuti postea factum est, *quod afferat opinionem per sensus*, tota ejus ratione accurate perpensa, neutiquam mihi persuadeam. Sed sensisse philosophus videtur, etsi divina illa natura omnibus, quae mutantur, subesse debeat cogitari, ut *una vi atque una consensione omnia constringat* et contineat rerum tamen vicissitudines et mutationes ex sese invicem esse repetendas, et nulla alia adhibita vi per se ipsas considerandas.

§. 13.

Elementa, e quibus eorum, quae gignuntur, originem repetierit et mutationes, ab aliis memorantur duo, aqua et terra *a*); ab aliis terra tantum *b*)

affect. curat. IV. p. 793) πάλιν δὲ τούτων τῶν λόγων ἐπιλαθόμενος, (τῶν ὅτι ἓν τὸ πᾶν) ἐκ τῆς γῆς φῦναι ἅπαντα εἴρηκε.

a) Sext. Empir., Eustath. ect. (vid. not. d - e) Galen p. 27. D. Ξεν. . . . γῆν καὶ ὕδωρ (τὰς ἀρχὰς εἶναι ἐνομίσε). S. Epiphan. exposit. fid. cathol. Op. I p. 1087. Ξεν. ὁ τοῦ Ὀρθομένου ἐκ γῆς καὶ ὕδατος ἔφη τὰ πάντα γίνεσθαι.

b) Sext. Emp., Stob., Theodoret. (vid. not. f). Orig. τὰ δὲ πάντα εἶναι ἐκ γῆς (dixit. Xenoph.) Sabinus ap. Galen. (Commentar. in Hippocrat. l. de natura hom. I. § 1. p. 98 - 99.) κακῶς δὲ καὶ τῶν

ab aliis denique quatuor c). Qui primae sunt sententiae, duos versus sequentes adlegant:

V. Γῆ καὶ ὕδωρ πάνθ' ὅσσα γίνονται ἠδὲ φύονται, d)

ἐξηγητῶν ἔνιοι κατεψεύσαντο Ξενοφάνους, ὥσπερ καὶ Σαβῖνος, ἀδίκως γράψας αὐτοῖς ὀνόμασιν· „ οὔτε γὰρ „ πάμπαν ἀέρα λέγω τὸν ἄνθρωπον, ὥσπερ Ἀναξιμέ- „ νης, οὔτε ὕδωρ, ὡς Θαλῆς, οὔτε γῆν, ὡς ἔν τινι „ Ξενοφάνης. „ οὐδαμόθεν γὰρ εὑρίσκεται ὁ Ξ. ἀποφηνάμενος οὕτως· ἀλλὰ καὶ ὁ Σαβῖνος αὐτὸς εὔδηλός ἐστιν ἐκ τῶν αὐτοῦ καταψευδόμενος, οὐχ ὑπ' ἀγνοίας ἐσφαλμένος, ἢ πάντως ἂν ὀνομαςὶ προσέγραψε τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ ταῦτα ἀπεφήνατο. νῦν δ' οὕτως ἔγραψεν· „ οὔτε γῆν, ὡς ἔν τινι Ξ. „ καὶ Θεόφραςος δ' ἂν ἐν ταῖς τῶν φυσικῶν δοξῶν ἐπιτομαῖς τὴν Ξενοφ. δόξαν, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐγεγράφει. At inique Sabinum vituperat Galenus; et, siquidem Stobaeo est fides habenda, qui e Xenophanis physicis versum ait esse depromtum, hinc verisimile fit, neque Galeno Colophonii de rerum natura librum in manibus fuisse.

c) Diog. Laërt. IX. § 19. φησὶ δὲ καὶ τέτταρα εἶναι τῶν ὄντων ςοιχεῖα. cf. Hesych. M.

d) Simplic. in Arist. Phys. (I, 5.) p. 41 f. m. ὁ μέντοι Πορφύριος οἰκειότερον (quam Alex. Aprhodis., qui idem ad Empedoclem retulerat) εἰς Ἀναξιμένην τὴν δόξαν ἀνέπεμψε ταύτην, εἰπόντα, γῆ ect. Quis autem unquam tale quid de Anaximene? qui rerum elementum posuerat aërem, et cujus, quod qui-

V. Πάντες γὰρ γαίης τε καὶ ὕδατος ἐκγεν μεσθα. e)

Secundae opinionis testis adhibetur versus:

VI. Ἐκ γαίης γὰρ πάντα καὶ εἰς γῆν πάντα τ λευτᾷ. f)

Si autem tertius hic versus secundo erat adjunctu ut apud Homeri quidem est scholiasten, non in probabile fortasse videbitur, caeterarum rerum or ginem ex terra, terrae vero ipsius ex aqua rep tiisse Xenophanem; id quod firmat, ni fallor, Or genis testimonium, qui nostrum tradit putasse pa

dem sciam, nullum memoratur scriptum. Xen phani vero hunc versum vindicandum esse, Jo hannes mihi persuasit Philoponus, qui ad eur dem Aristotelis locum, adnotat, quae sequuntu ὁ Πορφύριός φησι τὸν Ξ. τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξό σαι ἀρχὰς, τὴν γῆν λέγω καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ῥῆσι αὐτοῦ παρατίθεται τοῦτο δηλοῦσαν· Γῆ καὶ ὕδωρ πάν ἔσθ᾽ ὅσα φύονται, ἠδὲ γίνονται. (Lit D. p. 2.)

e) Sext. Emp. adv. Math. X. § 314. συμφέρεσθαι δ᾽ αὐτ (τῷ Ὁμήρῳ vid. Il. ξ 201, η 99) δοκεῖ κατ᾽ ἐνίου καὶ ὁ Κολοφ. Ξ. cf. Hypotyp. III, 30. Eustath. a Iliad. η, 99. p. 668. ed. R. Schol. min. et Villoi (p. 179).

f) Sext. Emp. adv. Math. X, 313. Ξ. δὲ κατ᾽ ἐνίους, ἐ γῆς ect. Stob. I. p. 294. Ξ. ἀρχὴν τῶν πάντων ε ναι τὴν γῆν (putavit)· γράφει γὰρ ἐν τῷ περὶ φύ σεως· Ἐκ γαίης τε τὰ πάντα ect. cf. Plut. de He

latim terram prodiiſſe ex aqua *g*). Cum praeterea aërem et ignem videatur adhibuiſſe, ut ad ſuam perfectionem terra perveniret, tertia fortaſſe inde nata ſententia est, quatuor eum rerum elementa agnoviſſe *h*).

§. 14.

In iis, quae de *terrae forma* ſentit Xenophanes, rude ſenſuum perſpicitur judicium; praeter eam enim, quae oculis uſurpatur, nullam ejus eſſe finem putavit, itaque partem, quae deorſum vergit, eſſe infinitam ſibi perſuaſit. *a*)

mero (v. med.). In ſchol. Villoiſon (p. 179) et minorib. (ad Il. η, 99) hic verſus, neglecto metro, priori illi πάντες γὰρ ect. est adnexus: ἐκ γῆς γὰρ πάντα γίνεται καὶ εἰς γῆν τελευτᾷ.

g) cf. § 14. not. f.

h) Plut. Placit. III, 9. Xenoph. putavit ἐξ ἀέρος δὲ καὶ πυρὸς συμπαγῆναι τὴν γῆν. cf. Galen. XXI. p. 43. A.

a) Ariſt. de coelo II, 13. p. 288. c. οἱ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα ἄπειρον τὸ κάτω τῆς γῆς εἶναί φασιν, ἐπ' ἄπειρον αὐτὴν ἐῤῥιζῶσθαι λέγοντες, ὥσπερ Ξ. ὁ K., ἵνα μὴ πράγματ' ἔχωσι ζητοῦντες τὴν αἰτίαν ect. cf. Simplic. ad h. l. pag. 127. ἀγνοῶ . . . . (vid. § 4. not. e) πότερον τὸ κατώτερον μέρος τῆς γῆς ἄπειρόν εἶναι λέγων, διὰ τοῦτο μένειν αὐτὴν φησίν, ἢ τὸν ὑποκάτω τῆς γῆς τόπον, καὶ τὸν αἰθέρα ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἐπὶ τὸ κάτω φερομένην τὴν γῆν δοκεῖν

VII. Γαίης μὲν τόδε πεῖρας ἄνω παρ' ποσσὶ
ὁρᾶται,
καὶ ῥεῖ προσπλάζον κάτω δ' ἐς ἄπειρο
ἱκνεῖται. *b*)

In eamque ſententiam, ut quidem Ariſtotelis fert opinio, inductus eſt, cum explicare non poſſet, qui fieret, ut magna terrae moles quieſceret, cum tamen quaecunque ejus particula, ſi ſublata dimitteretur, ferretur et non quieſceret. *c*)

ἠρεμεῖν. Verſus quidem, quos appoſui, terram, non aërem, infinitam poſuiſſe Xenophanem, videntur probare; at auctor libelli de Xen., Mel. et Gorgia tuetur contrarium c. II. p. 753 ed. Caſaub. . . . ὡς καὶ Ξ. ἄπειρον τό τε βάθος τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος Φησιν εἶναι.

Plut. placit. III, 9 Xen. putavit ἐκ τοῦ κατωτέρου μέρους εἰς ἄπειρον βάθος ἐῤῥιζῶσθαι τὴν γῆν et III, 11. πρώτην (cf. not. i) εἰς ἄπειρον ἐῤῥιζῶσθαι. cf. Gal. XXI. p. 43. a.

b) Achill. Tat. ad Arat. p. 84. ed. Junt. Ξεν. δὲ οὐκ οἴεται μετέωρον εἶναι τὴν γῆν, ἀλλὰ κάτω εἰς ἄπειρον καθήκειν· Φησὶ γὰρ ect. Quaeritur, quomodo verſus ſecundus ſit interpungendus; libr. impr. interp. p. v. προσπλ.; ſed neſcio an v. ῥεῖ πρ. abſolute poni poſſint. Interpunctione autem poſita p. v. κάτω, foret l. εἰς δ' ἀπ.

c) vid. Ariſt. de caelo l. II, 13. p. 288 B - C. cf. Georg Pachym. pag. 118: „ Xenophanes autem Coloph „ propter quietem et ſtabilitatem id quod deor

Minus accurate agunt, qui quod de parte tantum terrae, quae deorſum vergit, ſenſerat Xenophanes, ad totam referunt terram. *d*)

Cum autem *terram*, deorſum vergentem, infinitam eſſe ſtatuiſſet Eleates noſter, *non* poterat omni parte *aëre* eam putare *circumfuſam*. *e*)

Notatu vero dignius est, quod *terram ex aqua paulatim* putaverit *prodiiſſe*; idque, iisdem fere inductus argumentis, quibus, qui noſtris temporibus idem probare conantur *f*). *Multas enim ob-*

„ ſum vergit in terra, infinitum eſſe ait. „ Irriſit hoc Xenophanis placitum Empedocles, (vid. Ariſt. l. c.) Εἴπερ ἀπείρονα γῆς τε βάθη, καὶ δαψιλὸς αἰθὴρ κ. τ. λ. cf. libr. de X., G. et M. c. II.

d) Plut. ap. Euſeb. ἀποφαίνεται δὲ καὶ τὴν γῆν ἄπειρον εἶναι. id. Orig. cf. Cosmas Indopleuſt. p. 149. Ξ. δὲ ὁ K. ἄπειρον ὑποτιθέμενος τὴν γῆν εἶναι, πρόδηλός ἐϛι μὴ δεχόμενος τὴν σφαῖραν.

e) Achill. Tat. l. c. Ξεν. δὲ οὐκ οἴεται μετέωρον εἶναι τὴν γῆν. Plut. ap. Euſeb. ἀποφαίνεται δὲ καὶ τὴν γῆν ἄπειρον εἶναι, καὶ κατὰ πᾶν μέρος μὴ περιέχεσθαι ὑπὸ ἀέρος n. f. l. καὶ μὴ κατὰ πᾶν μ. π.? Xenophanis certe ratio id videtur poſcere. Orig. τὴν δὲ γῆν ἄπειρον εἶναι, καὶ μήτε ὑπ' (ſic correxit Wolf. vulg. ἐπ') ἀέρος, μήτε ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ περιέχεσθαι.

f) Orig. Philoſoph. p. 99 ſq. Δοκεῖ καὶ τῷ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ λύεσθαι (τὴν γῆν), φάσκων τοιαύτας ἔχειν ἀποδείξεις, ὅτι ἐν μέσῃ γῇ καὶ ὄρεσιν εὑρίσκωνται

servaverat conchas in media terra, ipsisque reperiri montibus, atque piscium et phocarum typos in Syracusarum lapicidinis, sicuti apuae formas in Pari rupe profunda et crustas cujuslibet generis in Melito. Haec igitur ab eo putavit superesse tempore, quo olim omnia mari fuerint obsessa.

κόγχαι, καὶ ἐν Συρακούσαις δὲ ἐν ταῖς λατομίαις λέγει εὑρῆσθαι τύπον ἰχθύος καὶ φωκῶν, ἐν δὲ Πάρῳ τύπον ἀφύης ἐν τῷ βάθει τοῦ λίθου, ἐν δὲ Μελίτῳ πλάκας συμπάντων θαλασσίων. Ταῦτα δὲ φησὶ γενέσθαι, ὅτε πάντα ἐπελάθησαν (Wolf. corrigit ἐπηλάθησαν) πάλαι, τὸν δὲ τύπον ἐν τῷ πηλῷ ξηρανθῆναι, ἀναιρεῖσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους πάντας, ὅταν ἡ γῆ κατενεχθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν, πηλὸς γένηται, εἶτα πάλιν ἄρχεσθαι τῆς γενέσεως, καὶ τοῦτο πᾶσι τοῖς κόσμοις γίνεσθαι μεταβάλλειν.

Huc Plutarchi quoque verba traxerim (ap. Euseb. p. 23): ἀποφαίνεται δὲ καὶ τῷ χρόνῳ καταφερομένην συνεχῶς, καὶ κατ' ὀλίγον τὴν γῆν εἰς τὴν θάλασσαν χωρεῖν. interpungere mallem: ἀποφ. δὲ καὶ, ... ὀλίγον, τὴν γῆν κ. τ. λ.; si enim interpungitur post v. συνεχ., secundum illud καὶ non habet; quo referatur.

Diog. Laërt. IX, 19. κόσμους δ' ἀπείρους, ἀπαραλλάκτους δὲ (posuit X.). hoc vero ἀπαρ. toti Xenophanis repugnat rationi; nescio autem, utrum ἀπαραλείπτους, an εὐπαραλλάκτους conjicere malim; persuasum vero mihi habeo alterutram notionem hic desiderari.

Cum vero ſaepius terra in mare rurſus delapſa ſit, et in limum converſa, plura quoque hominum genera interiiſſe, aliaque renata eſſe; omnesque ita commutari mundos, ſibi perſuaſerat. g)

Ad plenam autem abſolutamque terrae formationem *aërem* quoque et *ignem*, ut jam antea monui, Colophonius noſter videtur adhibuiſſe. *h*) Cum vero infimam jam primae *i*) terrae partem fuiſſe infinitam ſtatuiſſet, non quidem de terrarum generatione, ſed de earum tantum mutatione et converſione poterat cogitare.

Sicuti terrae, ſic *maris* quoque naturam videtur perſcrutatus eſſe, cujus ſalſilaginem ex magna copia mixtorum, in eo confluente, traditur repetiiſſe *k*).

g) v. κόσμος vix aliud quid Xenophani ſonaſſe poterit, quam mutatas terrae formas; ſidera enim non corpora, ſed nubes eſſe putavit.

h) vid. § 13. not. h.

i) Plutarch. placit. III, 11. πρώτην (τὴν γῆν) εἰς ἄπειρον ἐῤῥιζῶσθαι (cenſuit X.). conf. Galen. XXI. p. 43. A.

k) Orig. p. 99. οὗτος τὴν θάλασσαν ἁλμυρὰν ἔφη διὰ τὸ πολλὰ μίγματα συῤῥέειν ἐν αὐτῇ. ὁ δὲ Μετρόδωρος, διὰ τὸ ἐν τῇ γῇ διηθεῖσθαι, τούτου χάριν γίνεσθαι ἁλμυράν· ὁ δὲ Ξ. μίξιν τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεσθαι. Uterque igitur, et Xenoph. et Metrod., in eo videtur conſenſiſſe, mare ſalſum eſſe, quod magna mixtorum in eo confluat copia; hujus vero confluvii alius aliam cauſſam attuliſſe.

niti quoque notionem in philosophiam induxerat Xenophanes igitur secum reputans, Deum utrun finitum poneret, an infinitum, neutrum in eun cadere putabat; infinitum enim id solum, quo nullas habeat partes; nullas partes habere, quo nullibi sit; finitum vero non id, quod unum sit quippe quod plura tantum fines sibi invicem po nere possint. Inde igitur patet, quomodo Deun et sphaericae formae esse putaverit, et tamen fini tum eum esse negaverit; finiti enim sic definit nc tionem, ut sit, quod extrinsecus terminatur.

Difficilius vero dictu est, quid spectaverint, qu Xenophanem affirmant infinitum posuisse Deum *b*.

τὸ ἄπειρον· οἷον δὲ τὸ μὴ ὄν, οὐκ ἂν εἶναι τὸ ὄ περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα, εἰ πλείω εἶεν. τὸ δὲ ἕ οὔτε τῷ οὐκ ὄντι, οὔτε τοῖς πολλοῖς ὁμοιοῦσθαι. ἕ γὰρ οὐκ ἔχει πρὸς ὅ τι περανθείη (sic C. L.).

Simplic. καὶ οὔτε δὲ ἄπειρον οὔτε πεπερασμένο εἶναι· διότι ἄπειρον μὲν τὸ μὴ ὄν, ὡς οὔτε ἀρχὴ ἔχον, μήτε μέσον, μήτε τέλος. περαίνειν δὲ πρὸ ἄλληλα τὰ πλείω. Theophrast. ap. Bessarion. l. c „ nomine unius et universi Deum appellavit, quo „ unum ect. dixit. Ad haec, aliquo quidem modo „ neque infinitum, neque finitum, alio vero mod „ etiam finitum, etiam globosum. „

b) Cic. de Nat. Deor. I, 11. „ Tum Xenophanes, qu „ mente adjuncta, omne praeterea, quod esset in „ finitum, Deum voluit esse „ ect. Minucius Fe lix p. 20. „ Xenophanem notum est, omne infini „ tum cum mente Deum tradere. „

nisi enim fortasse, quae de terra dicta erant, perperam et totius argumentandi rationis immemores, ad Deum retulerint, ego quidem nescio, quomodo in errorem inducti sint.

§. 11.

Iisdem fere argumentis, quibus Deum neque finitum esse, neque infinitum Xenophanes sibi videbatur effecisse, nunc, neque mobilem eum esse, neque immobilem, conatur evincere. *a*)

Simplic. pag. 6. Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς, ὡς ἄπειρον καὶ ἀκίνητον λέγοντος αὐτοῦ (Xenoph.) τὴν ἀρχὴν, ἐν τῇ περὶ θεῶν ἀπομνημονεύει.

a) Arist. τὸ δὴ τοιοῦτον, (ὂν omissum in codice)· ἓν ὄν, τὸν θεὸν εἶναι λέγει., οὔτε κινεῖσθαι, οὔτε [ἀ]κινητὸν εἶναι (1). ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν· οὔτε γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον, οὔτ' ἐκεῖνο εἰς ἄλλο ἐλθεῖν. κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω ὄντα ἑνός. ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον δεῖν κινεῖσθαι. εἰ μὲν οὖν τὸ μὴ ὄν, οὐδὲν ἂν κινηθῆναι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδαμῇ εἶναι. εἰ δὲ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοι, πλείω αὐτὸν εἶναι ἑνός· διὰ ταῦτα δὴ κινεῖσθαι μὲν ἂν τὰ δύο ἢ πλείω ἑνός· ἠρεμεῖν (Cod. L. ἠρεμεὶ) δὲ καὶ (ita Mscr. pro γὰρ) ἀκίνητον εἶναι τὸ οὐδέν. τὸ δὲ ἓν οὔτε ἀτρεμεῖν, οὔτε κινεῖσθαι. οὔτε γὰρ τῷ μὴ ὄντι, οὔτε τοῖς πολλοῖς ὅμοιον εἶναι. κατὰ πάντα δὲ οὕτως ἔχειν τὸν θεὸν, ἀΐδιόν τε καὶ ἕνα, ὅμοιόν τε καὶ σφαιροειδῆ ὄντα, οὔτε ἄπειρον, οὔτε πεπερασμένον, οὔτε ἠρεμεῖν, οὔτε ἀκίνητον εἶναι (2).

In quo etsi parum persuadendi necessitatis a hibitum sit, quis nōn insignem philosophi pie tem agnoscat, qui non solum ab sensuum, sed omnium rerum humanarum contagione summa Dei notionem, quam maxime potest, disjunge studet et sevocare; id enim facit, dum contra et opposita, quorum alterutrum in caeteras omı res cadit, quae mente humana percipiuntur, ni ad Deum pertinere, conatur probare.

At ipse tamen sensisse philosophus videtı majus quiddam animo complecti se conatum el quam ut hominum possit sensu aut cogitatio comprehendi; quippe cui suis propriis legibus c cumscriptae, haud supra fines sibi praestitutas ceat evagari. Mutato igitur fortasse orationis co

(1) ἀκίνητον recte corrigit Tiedemann Biblioı philol. p. 154.

(2) Fülleborn l. c. p. 31. bene conjicit οὔτε : οὔτε κίνητον εἶναι.

Simplic. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν ἀφαι καὶ τὴν ἠρεμίαν. ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ · οὔτε γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον, οὔτε αὐτὸ πρὸς ἄλλο ι θεῖν. κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω τοῦ ἑνός· ἕτερον γὰρ ἕτερον μεταβάλλει. ὥστε καὶ ὅταν ἐν ταυτῷ μένειν : γῃ καὶ μὴ κινεῖσθαι, ἀεὶ δ' ἐν ταὐτῷ μένει κινού| νον οὐδὲν, οὐδὲ μετέρχεσθαι μὴν, ἐπεὶ πρέπει ἄλλ ἄλλῃ, οὐ κατὰ τὴν ἠρεμίαν τὴν ἀντικειμένην τῇ νήσει μένειν αὐτόν (1) φησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ι κινήσεως καὶ ἠρεμίας ἐξῃρημένην. (1) l. αὐτό.

textu, *ens* immobile esse, hisce contendit versibus:

III. Αεὶ δ' ἐν ταὐτῷ μένει κινούμενον οὐδὲν,
οὐδὲ μετέρχεται μὴν, ἐπεὶ πρέπει ἄλλοτε
ἄλλῃ. *b*)

§. 12.

Prima conclusionum serie, qua *entis* s. Dei notionem persecutus Xenophanes erat, ad finem jam perducta, rerum nunc, quae oculis, caeterisque usurpantur sensibus, exquirit naturam. Quonam vero modo utraque haec ratio a Colophonio inter se connexa fuerit, nemo est, qui memoret *a*); ab egregiis enim ducibus, quos ad hoc us-

b) Simplic. pag. 6. (vid. not. a. — v. 2) reposui μετέρχεται pro μετέρχεσθαι. Philaltheus, interpres, aut multo secus scriptum hunc legit locum, aut negligentius, quam solet, hic versatus est; vertit enim: „ quod si diceretur in eodem manere et „ non moveri eo argumento, quia nihil, quod „ movetur, semper in eodem permanet, sed alio „ atque alio secedit et proficiscitur, ipse inquit „ ipsum non manere quiete opposita motui. „ ect. ἐπεὶ πρέπει ἄλλοτε ἄλλῃ) quasi *entis unitatem*, veluti postea Parmenides, subtilius jam animo complexus fuerit Xenophanes; neque tamen ex pauculis his verbis colligere tale quid audeam. Id vero v. probare κινούμενον videtur, totum hanc ῥῆσιν esse ad *ens* referendam.

a) Nihili enim sunt, quae habet Theodoretus (Gr.

que secuti sumus, jamjam destituimur. Principium vero, *quod intelligentia tantum et ratione comprehendatur* ab altero eum distinxisse, sicuti postea factum est, *quod afferat opinionem per sensus*, tota ejus ratione accurate perpensa, neutiquam mihi persuadeam. Sed sensissie philosophus videtur, etsi divina illa natura omnibus, quae mutantur, subesse debeat cogitari, ut *una vi atque una consensione omnia constringat* et contineat rerum tamen vicissitudines et mutationes ex sese invicem esse repetendas, et nulla alia adhibita vi per se ipsas considerandas.

§. 13.

Elementa, e quibus eorum, quae gignuntur, originem repetierit et mutationes, ab aliis memorantur duo, aqua et terra *a*); ab aliis terra tantum *b*)

affect. curat. IV. p. 793) πάλιν δὲ τούτων τῶν λέγων ἐπιλαθόμενος, (τῶν ὅτι ἓν τὸ πᾶν) ἐκ τῆς γῆς φῦναι ἅπαντα εἴρηκε.

a) Sext. Empir., Eustath. ect. (vid. not. d - e) Galen p. 27. D. Ξεν. . . . γῆν καὶ ὕδωρ (τὰς ἀρχὰς εἶναι ἐνομίσε). S. Epiphan. exposit. fid. cathol. Op. I p. 1087. Ξεν. ὁ τοῦ Ὀρθομένου ἐκ γῆς καὶ ὕδατο ἔφη τὰ πάντα γίνεσθαι.

b) Sext. Emp., Stob., Theodoret. (vid. not. f). Orig τὰ δὲ πάντα εἶναι ἐκ γῆς (dixit. Xenoph.) Sabinus ap. Galen. (Commentar. in Hippocrat. l. de natura hom. I. § 1. p. 98 - 99.) κακῶς δὲ καὶ τῶ

ab aliis denique quatuor c). Qui primae ſunt ſententiae, duos verſus ſequentes adlegant:

IV. Γῆ καὶ ὕδωρ πάνθ' ὅσσα γίνονται ἠδὲ φύονται, d)

ἐξηγητῶν ἔνιοι κατεψεύσαντο Ξενοφάνους, ὥσπερ καὶ Σαβῖνος, ἀδίκως γράψας αὐτοῖς ὀνόμασιν· „ οὔτε γὰρ „ πάμπαν ἀέρα λέγω τὸν ἄνθρωπον, ὥσπερ Ἀναξιμένης, οὔτε ὕδωρ, ὡς Θαλῆς, οὔτε γῆν, ὡς ἔν τινι „ Ξενοφάνης. „ οὐδαμόθεν γὰρ εὑρίσκεται ὁ Ξ. ἀποφηνάμενος οὕτως· ἀλλα καὶ ὁ Σαβῖνος αὐτὸς εὔδηλός ἐςιν ἐκ τῶν αὐτοῦ καταψευδόμενος, οὐχ ὑπ' ἀγνοίας ἐσφαλμένος, ἢ πάντως ἂν ὀνομαςὶ προσέγραψε τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ ταῦτα ἀπεφήνατο. νῦν δ' οὕτως ἔγραψεν· „ οὔτε γῆν, ὡς ἔν τινι Ξ. „ καὶ Θεόφραςος δ' ἂν ἐν ταῖς τῶν φυσικῶν δοξῶν ἐπιτομαῖς τὴν ΞενοΦ. δόξαν, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐγεγράφει. At inique Sabinum vituperat Galenus; et, ſiquidem Stobaeo est fides habenda, qui e Xenophanis phyſicis verſum ait eſſe depromtum, hinc veriſimile fit, neque Galeno Colophonii de rerum natura librum in manibus fuiſſe.

c) Diog. Laërt. IX. § 19. φησὶ δὲ καὶ τέτταρα εἶναι τῶν ὄντων ςοιχεῖα. cf. Heſych. M.

d) Simplic. in Ariſt. Phyſ. (I, 5.) p. 41 ſ. m. ὁ μέντοι Πορφύριος οἰκειότερον (quam Alex. Aprhodiſ., qui idem ad Empedoclem retulerat) εἰς Ἀναξιμένην τὴν δόξαν ἀνέπεμψε ταύτην, εἰπόντα, γῆ ect. Quis autem unquam tale quid de Anaximene? qui rerum elementum poſuerat aërem, et cujus, quod qui-

V. Πάντες γὰρ γαίης τε καὶ ὕδατος ἐκγενόμεσθα. e)

Secundae opinionis testis adhibetur versus:

VI. Ἐκ γαίης γὰρ πάντα καὶ εἰς γῆν πάντα τελευτᾷ. f)

Si autem tertius hic versus secundo erat adjunctus, ut apud Homeri quidem est scholiasten, non improbabile fortasse videbitur, caeterarum rerum originem ex terra, terrae vero ipsius ex aqua repetiisse Xenophanem; id quod firmat, ni fallor, Origenis testimonium, qui nostrum tradit putasse pau-

dem sciam, nullum memoratur scriptum. Xenophani vero hunc versum vindicandum esse, Johannes mihi persuasit Philoponus, qui ad eundem Aristotelis locum, adnotat, quae sequuntur: ὁ Πορφύριός φησι τὸν Ξ. τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξάσαι ἀρχὰς, τὴν γῆν λέγω καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ῥῆσιν αὐτοῦ παρατίθεται τοῦτο δηλοῦσαν· Γῆ καὶ ὕδωρ πάντ' ἔσθ' ὅσα φύονται, ἠδὲ γίνονται. (Lit D. p. 2.)

e) Sext. Emp. adv. Math. X. § 314. συμφέρεσθαι δ' αὐτῷ (τῷ Ὁμήρῳ vid. Il. ξ 201, η 99) δοκεῖ κατ' ἐνίους καὶ ὁ Κολοφ. Ξ. cf. Hypotyp. III, 30. Eustath. ad Iliad. η, 99. p. 668. ed. R. Schol. min. et Villois. (p. 179).

f) Sext. Emp. adv. Math. X, 313. Ξ. δὲ κατ' ἐνίους, ἐκ γῆς ect. Stob. I. p. 294. Ξ. ἀρχὴν τῶν πάντων εἶναι τὴν γῆν (putavit)· γράφει γὰρ ἐν τῷ περὶ φύσεως· Ἐκ γαίης τε τὰ πάντα ect. cf. Plut. de Ho-

ıtim terram prodiiſſe ex aqua *g*). Cum praeterea ërem et ignem videatur adhibuiſſe, ut ad ſuam erfectionem terra perveniret, tertia fortaſſe ine nata ſententia est, quatuor eum rerum elenenta agnoviſſe *h*).

§. 14.

In iis, quae de *terrae forma* ſentit Xenophaes, rude ſenſuum perſpicitur judicium; praeteram enim, quae oculis uſurpatur, nullam ejus eſſe nem putavit, itaque partem, quae deorſum verit, eſſe infinitam ſibi perſuaſit. *a*)

mero (v. med.). In ſchol. Villoiſon (p. 179) et minorib. (ad Il. η, 99) hic verſus, neglecto metro, priori illi πάντες γὰρ ect. est adnexus: ἐκ γῆς γὰρ πάντα γίνεται καὶ εἰς γῆν τελευτᾷ.

g) cf. § 14. not. f.

h) Plut. Placit. III, 9. Xenoph. putavit ἐξ ἀέρος δὲ καὶ πυρὸς συμπαγῆναι τὴν γῆν. cf. Galen. XXI. p. 43. A.

a) Ariſt. de coelo II, 13. p. 288. c. οἱ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα ἄπειρον τὸ κάτω τῆς γῆς εἶναί φασιν, ἐπ' ἄπειρον αὐτὴν ἐῤῥιζῶσθαι λέγοντες, ὥσπερ Ξ. ὁ Κ., ἵνα μὴ πράγματ' ἔχωσι ζητοῦντες τὴν αἰτίαν ect. cf. Simplic. ad h. l. pag. 127. ἀγνοῶ . . . . (vid. § 4. not. e) πότερον τὸ κατώτερον μέρος τῆς γῆς ἄπειρόν εἶναι λέγων, διὰ τοῦτο μένειν αὐτὴν φησίν, ἢ τὸν ὑποκάτω τῆς γῆς τόπον, καὶ τὸν αἰθέρα ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἐπὶ τὸ κάτω φερομένην τὴν γῆν δοκεῖν

VII. Γαίης μὲν τόδε πεῖρας ἄνω παρ' ποσσὶ ὁρᾶται,
καὶ ῥεῖ προσπλάζον κάτω δ' ἐς ἄπειρον ἱκνεῖται. b)

In eamque ſententiam, ut quidem Ariſtotelis fert opinio, inductus eſt, cum explicare non poſſet, qui fieret, ut magna terrae moles quieſceret, cum tamen quaecunque ejus particula, ſi ſublata dimitteretur, ferretur et non quieſceret. c)

ἠρεμεῖν. Verſus quidem, quos appoſui, terram, non aërem, infinitam poſuiſſe Xenophanem, videntur probare; at auctor libelli de Xen., Mel. et Gorgia tuetur contrarium c. II. p. 753 ed. Caſaub. . . . ὡς καὶ Ξ. ἄπειρον τό τε βάθος τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος φησιν εἶναι.

Plut. placit. III, 9 Xen. putavit ἐκ τοῦ κατωτέρου μέρους εἰς ἄπειρον βάθος ἐῤῥιζῶσθαι τὴν γῆν et III, 11. πρώτην (cf. not. i) εἰς ἄπειρον ἐῤῥιζῶσθαι. cf. Gal. XXI. p. 43. a.

b) Achill. Tat. ad Arat. p. 84. ed. Junt. Ξεν. δὲ οὐκ οἴεται μετέωρον εἶναι τὴν γῆν, ἀλλὰ κάτω εἰς ἄπειρον καθήκειν· φησὶ γὰρ ect. Quaeritur, quomodo verſus ſecundus ſit interpungendus; libr. impr. interp. p. v. προσπλ.; ſed neſcio an v. ῥεῖ πρ. abſolute poni poſſint. Interpunctione autem poſita p. v. κάτω, foret l. εἰς δ' ἀπ.

c) vid. Ariſt. de caelo l. II, 13. p. 288 B - C. cf. Georg. Pachym. pag. 118: „ Xenophanes autem Coloph. „ propter quietem et ſtabilitatem id quod deor-

Minus accurate agunt, qui quod de parte tantum terrae, quae deorſum vergit, ſenſerat Xenophanes, ad totam referunt terram. *d*)

Cum autem *terram*, deorſum vergentem, infinitam eſſe ſtatuiſſet Eleates noſter, *non* poterat omni parte *aëre* eam putare *circumfuſam*. *e*)

Notatu vero dignius est, quod *terram ex aqua paulatim* putaverit *prodiiſſe*; idque, iisdem fere inductus argumentis, quibus, qui noſtris temporibus idem probare conantur *f*). *Multas enim ob-*

„ ſum vergit in terra, infinitum eſſe ait. „ Irriſit hoc Xenophanis placitum Empedocles, (vid. Ariſt. l. c.) Εἴπερ ἀπείρονα γῆς τε βάθη, καὶ δαψιλὸς αἰθὴρ κ. τ. λ. cf. libr. de X., G. et M. c. II.

d) Plut. ap. Euſeb. ἀποφαίνεται δὲ καὶ τὴν γῆν ἄπειρον εἶναι. id. Orig. cf. Cosmas Indopleuſt. p. 149. Ξ. δὲ ὁ K. ἄπειρον ὑποτιθέμενος τὴν γῆν εἶναι, πρόδηλός ἐστι μὴ δεχόμενος τὴν σφαῖραν.

e) Achill. Tat. l. c. Ξεν. δὲ οὐκ οἴεται μετέωρον εἶναι τὴν γῆν. Plut. ap. Euſeb. ἀποφαίνεται δὲ καὶ τὴν γῆν ἄπειρον εἶναι, καὶ κατὰ πᾶν μέρος μὴ περιέχεσθαι ὑπὸ ἀέρος n. f. l. καὶ μὴ κατὰ πᾶν μ. π.? Xenophanis certe ratio id videtur poſcere. Orig. τὴν δὲ γῆν ἄπειρον εἶναι, καὶ μήτε ὑπ' (ſic correxit Wolf. vulg. ἐπ') ἀέρος, μήτε ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ περιέχεσθαι.

f) Orig. Philoſoph. p. 99 ſq. Δοκεῖ καὶ τῷ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ λύεσθαι (τὴν γῆν), φάσκων τοιαύτας ἔχειν ἀποδείξεις, ὅτι ἐν μέσῃ γῇ καὶ ὄρεσιν εὑρίσκωνται

servaverat conchas in media terra, ipsisque reperiri montibus, atque piscium et phocarum typos in Syracusarum lapicidinis, sicuti apuae formas in Pari rupe profunda et crustas cujuslibet generis in Melito. Haec igitur ab eo putavit superesse tempore, quo olim omnia mari fuerint obsessa.

κόγχαι, καὶ ἐν Συρακούσαις δὲ ἐν ταῖς λατομίαις λέγει εὑρῆσθαι τύπον ἰχθύος καὶ φωκῶν, ἐν δὲ Πάρῳ τύπον ἀφύης ἐν τῷ βάθει τοῦ λίθου, ἐν δὲ Μελίτῃ πλάκας συμπάντων θαλασσίων. Ταῦτα δὲ φησὶ γενέσθαι, ὅτε πάντα ἐπελάθησαν (Wolf. corrigit ἐπηλώθησαν) πάλαι, τὸν δὲ τύπον ἐν τῷ πηλῷ ξηρανθῆναι, ἀναιρεῖσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους πάντας, ὅταν ἡ γῆ κατενεχθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν, πηλὸς γένηται εἶτα πάλιν ἄρχεσθαι τῆς γενέσεως, καὶ τοῦτο πᾶσ τοῖς κόσμοις γίνεσθαι μεταβάλλειν.

Huc Plutarchi quoque verba traxerim (ap. Euseb. p. 23): ἀποφαίνεται δὲ καὶ τῷ χρόνῳ καταφερομένην συνεχῶς, καὶ κατ' ὀλίγον τὴν γῆν εἰς τὴν θάλασσαν χωρεῖν. interpungere mallem: ἀποφ. ἰ καί, ... ὀλίγον, τὴν γῆν κ. τ. λ.; si enim interpungitur post v. συνεχ., secundum illud κ non habet; quo referatur.

Diog. Laërt. IX, 19. κόσμους δ' ἀπείρους, ἀπαραλλάκτους δὲ (posuit X.). hoc vero ἀπαρ. toti Xenophanis repugnat rationi; nescio autem, utrum ἀπαραλείπτους, an εὐπαραλλάκτους conjicere malim persuasum vero mihi habeo alterutram notionem hic desiderari.

Cum vero saepius terra in mare rursus delapsa sit, et in limum conversa, plura quoque hominum genera interiisse, aliaque renata esse; omnesque ita commutari mundos, sibi persuaserat. g)

Ad plenam autem absolutamque terrae formationem *aërem* quoque et *ignem*, ut jam antea monui, Colophonius noster videtur adhibuisse. *h*) Cum vero infimam jam primae *i*) terrae partem fuisse infinitam statuisset, non quidem de terrarum generatione, sed de earum tantum mutatione et conversione poterat cogitare.

Sicuti terrae, sic *maris* quoque naturam videtur perscrutatus esse, cujus salsilaginem ex magna copia mixtorum, in eo confluente, traditur repetiisse *k*).

g) v. κόσμος vix aliud quid Xenophani sonasse poterit, quam mutatas terrae formas; sidera enim non corpora, sed nubes esse putavit.

h) vid. § 13. not. h.

i) Plutarch. placit. III, 11. πρώτην (τὴν γῆν) εἰς ἄπειρον ἐῤῥιζῶσθαι (censuit X.). conf. Galen. XXI. p. 43. A.

k) Orig. p. 99. οὗτος τὴν θάλασσαν ἁλμυρὰν ἔφη διὰ τὸ πολλὰ μίγματα συῤῥέειν ἐν αὐτῇ. ὁ δὲ Μετρόδωρος, διὰ τὸ ἐν τῇ γῇ διηθεῖσθαι, τούτου χάριν γίνεσθαι ἁλμυράν· ὁ δὲ Ξ. μίξιν τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεσθαι. Uterque igitur, et Xenoph. et Metrod., in eo videtur consensisse, mare salsum esse, quod magna mixtorum in eo confluat copia; hujus vero confluvii alius aliam caussam attulisse.

Neque *ignis eruptio* curiosam ejus fugerat inv stigationem. *l*).

§. 15.

Sidera esse putavit, quod primo oculorum ol tutu esse videntur, nubes nempe igneas; quarun exstinctionem et incensionem siderum censuit ess ortum et occasum *a*). Ejusdem vero naturae cujus caetera sidera, *lunam* quoque esse sibi per suaserat *b*), quam ideo, quemadmodum Thale docuerat, lucem ab sole accipere, placere ei no

l) Arist. mirab. auscult. p. 704 B. τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρ (πῦρ) ποτὲ καὶ ἐκλείπειν φησὶ Ξ. ἔτη ἑκκαίδεκα, τ δὲ ἑβδόμῳ ἐπανελθεῖν.

a) Achill. Tat. in Arat. c. XI. p. 57. Ξ. δὲ λέγει τοὺ ἀςέρας ἐκ νεφῶν συνιςᾶναι ἐμπύρων καὶ σβέννυσθα καὶ ἀνάπτεσθαι, ὡσανεὶ ἄνθρακας, καὶ ὅτε μὲν ἅπτον ται φαντασίαν ἡμᾶς ἔχειν ἀνατολῆς, ὅτε δὲ σβεν νύνται, δύσεως. Stob. I, 25. p. 512 sq. Ξ. ἐκ νε φῶν μὲν πεπυρωμένων (ortas stellas putat)· σβεννυ μένους δὲ καθ' ἑκάςην ἡμέραν, ἀναζωπυρεῖν νύκτωρ καθάπερ τοὺς ἄνθρακας. τὰς γὰρ ἀνατολὰς καὶ τὰ δύσεις ἐξάψεις εἶναι καὶ σβέσεις. cf. Plut. placit II, 13. Gal. XIII. p. 36. A. Plut. ap. Euseb. (not. d) De *cometis* Stob. I, 29. p. 580. Ξ. πάντα τὰ τοιαῦ τα νεφῶν πεπυρωμένων συςήματα ἢ καὶ κινήματ (dixit).

b) Stob. I, 27. p. 550. Ξ. νέφος εἶναι (dixit) τὴν σε λήνην πεπιλημένον. cf. Plut. II, 25. Galen. XV.

poterat *c*); ejusdemque et *solem*, cujus inde, sicuti lunae, repetivit defectiones, atque occasum et ortum *d*); de solis autem quadam defectione fertur memorasse, quae integrum mensem duraverit. *e*)

Progredi vero solem in infinitum putavit, propterque magnum locorum intervallum videri in orbem moveri *f*). Multos soles, multasque lu-

c) Stob. p. 556. Anaxim., Xenoph., Berosus: ἴδιον αὐτὴν (τὴν σελήνην) ἔχειν φῶς (putabant).

d) Plut. ap. Euseb. φησὶ δὲ καὶ τὸν ἥλιον ἐκ μικρῶν καὶ πλειόνων πυρίων ἀθροίζεσθαι. et paulo post: τὸν δὲ ἥλιόν φησι καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα ἐκ τῶν νεφῶν γίνεσθαι. Stob. I, 26. p. 522. Ξ. ἐκ νεφῶν πεπυρωμένων εἶναι τὸν ἥλιον· ἔκλειψιν δὲ γίγνεσθαι κατὰ σβέσιν· ἕτερον δὲ πάλιν ταῖς ἀνατολαῖς γίγνεσθαι. cf. Plut. II, 24. Gal. XIV. p. 38. b. Euseb. Praep. XV, 50. — Orig. τὸν δὲ ἥλιον ἐκ μικρῶν πυριδίων ἀθροιζομένων γίνεσθαι καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Mich. Glyc. Annal. p. 20: „ Xenoph. vero solem ac lu- „ nam esse nubes ignitas dixit. „

Stobaeus p. 560. Ξ. καὶ τὴν μηνιαίαν ἀπόκρυψιν κατάσβεσιν ect. (dixit).

e) Stob. p. 522. Ξ. παριστόρηκε δὲ καὶ ἔκλειψιν ἡλίου ἐφ' ὅλον μῆνα, καὶ πάλιν ἐντελῆ, ὥστε τὴν ἡμέραν νύκτα φανῆναι.

f) Stob. I, 26. p. 534. ὁ δ' αὐτὸς τὸν ἥλιον εἰς ἄπειρον προϊέναι· δοκεῖν δὲ κυκλεῖσθαι διὰ τὴν ἀπόστασιν. cf. Plut. II, 24. Gal. XIV. p. 38 E.

nas pro variis terrae esse regionibus, in animum induxit, easque interdum in vastas terrae plaga decidere *g*). Solem quidem perutilem esse vidit ac necessariam ad mundi, animaliumque in eo procreationem et conservationem: *h*)

VIII. Ἠέλιος θ' ὑπεριέμενος, γαῖάν τ' ἐπιθάλπων. *i*) nullos auem lunam putavit usus adferre. *k*)

Gal. XIII. p. 36 B. Ξενοφ. κατ' ἐπιφάνειαν οἴεται κινεῖσθαι τοὺς ἀςέρας. Plut. autem II, 5. et Stob. I, 25. p. 514. idem hoc ad Xenocratem referunt et Stob. quidem paulo secus, quam duo caeteri: Ξενοκράτης, inquit, κατὰ μιᾶς ἐπιφανείας οἴεται κεῖσθαι τοὺς ἀςέρας. Corsinus ob ea, quae sequuntur apud Stob. et Plut. (οἱ δ' ἄλλοι Στωϊκοὶ κ. τ. λ.) Stoici nomen desiderat. Nescio vero, an res dijudicari possit, antequam in alterutram partem accedat forte quoddam momentum.

g) Stob. I, 26. p. 534. Ξ. πολλοὺς εἶναι ἡλίους καὶ σε λήνας κατὰ τὰ κλίματα τῆς γῆς καὶ ἀποτομὰς κα ζώνας. κατὰ δέ τινα καιρὸν ἐκπίπτειν τὸν δίσκον ε τινα ἀποτομὴν τῆς γῆς οὐκ οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν, κ οὕτως ὡσπερεὶ κενεμβατοῦντα ἔκλειψιν ὑποφαίνει Plut. II, 24. Gal. XIV. p. 38 B. ὑπομένειν. cf. Ori ἀπείρους ἡλίους εἶναι καὶ σελήνας (dixit X.).

h) Stob. I, 27. p. 564. Ξ. τὸν μὲν ἥλιον χρήσιμον εἶν πρὸς τὴν τοῦ κόσμου καὶ τὴν τῶν ἐν αὐτῷ ζώων γέν σίν τε καὶ διοίκησιν, τὴν δὲ σελήνην παρέλκειν.

i) Schol. Villois. ad Il. σ, 473. p. 428. ὑπερίονα δὲ ν μίςεον αὐτὸν τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς, ὥσπερ οἶμ καὶ Ξ. ὁ Κολ. φησι. cf. Heraclid. Allegor. 44.

k) vid. not. h.

Ex nubibus, motu inter fulgentibus, *Dioscuros* quoque constare putavit, qui siderum more in navibus appareant *l*); ex nubibus *irida:*

IX. Ἥντ' Ἶριν καλέουσι, νέφος καὶ τοῦτο πέφυκε, πορφύρεον καὶ φοινίκεον καὶ χλωρὸν ἰδέσθαι. *m*)

Nubem denique motu illustratam *fulgur* etiam esse censebat; *nubes* vero ipsas *igneas* de humida exhalatione fertur compositas putasse. *n*)

l) Stob. I, 25. p. 514. τοὺς δ' ἐπὶ τῶν πλοίων φαινομένους οἷον ἀστέρας, οὓς καὶ Διοσκούρους καλοῦσί τινες, νεφέλια εἶναι, κατὰ τὴν ποίαν κίνησιν παραλάμποντα. cf. Plut. II, 18. Gal. XIII. p. 36. E. νεφέλην . . . περιλάμπουσαν.

m) Eustath. in Il. λ, 27. p. 827. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ξενοφάνους περὶ τῆς Ἴριδος ἐν ἡρωϊκοῖς ἔπεσιν οὕτω φράζοντος κ. τ. λ. cf. Sch. Villois. p. 265. et Sch. Leyd. ined. ap. Valckenar. in Diatr. p. 194 sq. Perperam in Eustath. et Sch. Villois. edit. interpungitur post v. νέφος.

n) Stob. I, 26. in. posteaquam egerat de Xenophane: Θεόφραστος, inquit, ἐν τοῖς φυσικοῖς γέγραφεν, ἐκ πυριδίων μὲν τῶν συναθροιζομένων ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως, συναθροιζόντων δὲ τὸν ἥλιον (sc. constare solem). Plut. II, 20. Ξενοφ. ἐκ πυριδίων ect. cf. Eusub. Galen. XIV. p. 37 A. Ξ. ἐκ τῶν ξηρῶν ἀτμῶν τὰ πυρίδιά τινα συνέρχεσθαι, ἃ εἰς τὸ ἓν σῶμα καθεστηκότα τὸν ἥλιον συνιστᾶσι. Colligitur ideo non sine magna verisimilitudine et Theophrasti verba,

Ad hoc usque omnia bene inter se sunt apta, beneque congruunt, nec caeteris Xenophanis placitis possunt repugnare videri *o*). At Cicero: „ habitari ait Xenophanes in luna, eamque esse „ terram multarum urbium et montium. „ Similia tradit Coelius Lactantius *p*). Quid multa?

quae laudat Stobaeus, ad Xenophanem esse trahenda. Utrum vero post v. γέγραφεν Xenophanis nomen, an aliud quid exciderit, ego quidem non dixerim. En altera dubitatio: si sequimur Theophrastum, ἐκ πυρίδ. τῶν συναθροιζομένων ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως solem Xenophanes putavit constare; si Pseudo-Galen. ἐκ ἀτμῶν ξηρῶν; Diogenes denique Laërtius: τὰ νέφη, inquit, συνίςασθαι τῆς ἀφ' ἡλίου ἀτμίδος ἀναφερομένης, καὶ αἰρούσης αὐτὰ εἰς τὸ περιέχον. cf. Hesych. Quid igitur? non improbabile est, ab ipso Xenophane id tantum fuisse positum, ex nubibus igneis sidera constare omnia; quod cum ab aliis in aliam partem acciperetur, varia inde prodiisse interpretamenta, novaque ita placita Colophonio afficta esse. Similiter fere rem expedivit Fr. Schleyermacher (de Heraclito in Museo d. Alterthumswissensch. I, 3, p. 401).

o) Meinertis opinio, (vid. Gesch. d. Wiss. I. p. 618 sqq.) spuria haec placita esse, ac Xenophani falso tributa, jam satis, ni fallor, Theophrasti, (not. o) Achillis Tatii, (not. a) atque ipsius Colophonii (fr. X.) auctoritate interposita, refutata est et repulsa.

p) Cicero in Acad. A. IV, 39. Coel. Lactant. III. c. 25.

iterque auctor per, nescio quem, errorem esse apsus videtur, ac retulisse ad Xenophanem, quae b aliis vindicantur Anaxagorae *q*); nisi fortasse adem haec probavit postea Xenocrates, ac similis iominum sonus aut ipsos illos scriptores, aut li. rarios, induxit in errorem. Quicquid vero sit, alia tota Colophonii nostri respuit ratio, ab omni arte satis, ni fallor, firmata.

§. 16.

Animam, siquidem Diogeni Laërtio *a*), est ides habenda, spiritum dixit Xenophanes, eamque *mente* multo inferiorem esse *b*); *mentem* vero

„ Xenophanes dicentibus mathematicis orbem lu-„ nae duodeviginti partibus majorem esse, quam „ terram, stultissime credidit, et quod huic levi-„ tati fuit consentaneum, dixit intra concavum „ lunae sinum esse aliam terram: et ibi aliud ge-„ nus hominum simili modo vivere, quo nos in „ hac terra vivimus. „ cf. epitom. c. 39.

q) Diogenes Laërtius (II, 8.) Anaxagoram ait sensisse: τὴν δὲ σελήνην οἰκήσεις ἔχειν, ἀλλὰ καὶ λόφους καὶ φάραγγας. cf. Platon. Apol. p. 26 d. et interpret. ad D. L. l. c.

a) D. L. IX, 19. πρῶτός τι ἀπεφήνατο, ὅτι . . . ἡ ψυχὴ πνεῦμα (ἐστί)· ἔφη δὲ καὶ τὰ πολλὰ ἥττω νοῦ εἶναι.

b) sic quidem Ignat. Rossius (in Commentat. Laërt. p. 188 sqq.) Laërtii interpretatur verba. Nihil

φρέσιν inferiorem, ſicuti ipſi antea vidimus c). En jam tripartitam intellectus facultatem; id quod Pythagoreorum nos admonet, quorum ſimile placitum, antea laudatum d), et huic quandam conciliat fidentiam; etſi, ut dicam, quod ſentio, ſubleſtae ſane fidei Diogenis ſit auctoritas, nec ſatis certa loci, qui huc facit, interpretatio. Num vero Xenophanem adtineat, quod tradit Simplicius, „mobilem animi ſubſtantiam ſtatuiſſe Eleaticos„ e), nihil est, ex quo poſſe colligi videatur.

Noverat Colophonius Pythagorae quoque de metempſychoſi doctrinam, veluti diſcimus ex elegiarum quibusdam reliquiis: f)

attinet caetera VV. DD. enumerare interpretandi conamina.

c) vid. § 8. not. c.

d) vid. § 8. not. c.

e) Simplic. in Ariſtot. Phyſic. p. 31. v. m. ὅτι δὲ οὐδὲ ψυχικὸν τὸ ἓν ὄν ὁ Παρμενίδης λέγει, δηλοῖ τὸ ἀκίνητον αὐτὸ φᾶναι . . . . τῆς ψυχικῆς οὐσίας κατὰ τοὺς Ελεατικοὺς κίνησιν ἐχούσης.

f) Diog. Laërt. VIII, 36. περὶ δὲ τοῦ ἄλλοτε ἄλλον αὐτὸν (τὸν Πυθάγοραν) γεγενῆσθαι, Ξενοφάνης ἐν Ἐλεγείᾳ προσμαρτυρεῖ, ἧς ἀρχὴ, Νῦν κ. τ. λ. . . . ὁ δὲ περὶ αὐτοῦ Φησὶν, οὕτως ἔχει, καὶ κ. τ. λ. . . . . καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ξενοφάνης. Totum hunc Laërtii locum exſcripſit Suidas ſ. v. Ξενοφ. Quatuor illi autem verſus (fr. XI.) occurrunt etiam in An-

. Νῦν οὖν τ' ἄλλον ἔπειμι λόγον, δείξω δὲ κέλευθον. . . . g)

* * *

I. Καί ποτέ μιν ϛυφελιζομένου σκύλακος παριόντα,
Φασὶν ἐποικτεῖραι, καὶ τόδε φάσθαι ἔπος·
παῦσαι, μηδὲ ῥάπιζ'· ἐπειὴ φίλου ἀνέρος ἐςὶ
ψυχὴ, τὴν ἔγνων φθεγξαμένης ἀΐων.

thol. l. I. p. 192. (ed. Francof.) ſed omiſſo auctoris nomine ac adjunctis duobus aliis verſibus:

Ηνίκα Πυθαγόρης τὸ περικλεὲς εὕρατο γράμμα
κεῖν', ἐφ' ὅτῳ κλειτὴν ἤγαγε βȣθυσίην,
δή ποτέ μιν ϛυφελ. κτλ.

quos, ut veriſimile est, ex Apollodoro, qui Pythagorae illud inventum celebraverat, deſcriptos, ſeparatim veluti diſtichon incerti cujusdam auctoris, laudant Diog. L. VIII, 12. Athen. X, 13. p. 418 f. (qui verſum ſec. ſic exhibet ſcript. κλεινὸς, ἐφ' ᾧ κλεινὴν κ. τ. λ.) Plutarch. in comment., quo docet ſecundum Epicurum jucunde vivi non poſſe. cf. Ritteshuſ. notae in Porphyrii vitam Pythagor. p. 51. Xenophanis vero, ſicuti caeteros, eſſe, neque affirmaverim, neque negaverim.

g) Utinam hic minus parcus fuiſſet Diogenes; paucis enim fortaſſe additis verſibus, de commercio, quod Colophonio cum Pythagara fuiſſe videtur, judica-

Neque tamen ipſum illud placitum probaſſe, mihi perſuadeam, ac habent illa verba irriſionis aliquid. *h*)

§. 17.

Poſteaquam Xenophanes, quam poterat accuratiſſime, rerum naturam perſcrutatus erat ad veritatem in lucem proferendam, quae etſi *in profundo non demerſa est et abſtruſa puteo*, neque tamen non quaeſita venit in lucem, ſed iterata tantum, ut ipſe noſter ait, inveſtigatione:

XII. Οὔτοι ἀπ' ἀρχῆς πάντα θεοὶ θνητοῖς παρέδειξαν,
ἀλλὰ χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσι ἄμεινον. *a*)

poſteaquam igitur ſumma animi intentione rerum veritatem perſcrutatus erat, atque non eam, quam exſpectaverat, perſuadendi neceſſitatem eſſe ſenſi adhibitam, nullam certam rerum naturae ſcientiam praebitam nobis eſſe, ſibi perſuaſit, ſed e

re nobis foret licitum, ac de ipſa elegiarum fine atque ratione.

h) cf. Diog. L. IX, 18. (Xenoph.) ἀντιδοξάσαι τε λέγεται Θαλῇ καὶ Πυθαγόρᾳ.

a) ap. Stob. in ecleg. p. 224. et ſerm. XXIX. obv. (ubi pro παρέδειξαν l. ἐπέδειξαν). v. 2. ἐφευρίσκουσι lectio e ſermonib. in textum adhibita; in eclog. enim legebatur ἐφεύρισκον. Grotius emendaverat ἐφευρίσκόν τι.

a opinione pendere homines, et opinari tan-, si quidquam se scire profiteantur:

I. Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀνὴρ ἴδεν, οὐδέ τις ἔςαι
εἰδὼς ἀμφὶ θεῶν τε καὶ ἅσσα λέγω περὶ πάντων·
εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιςα τύχοι τετελεσμένον εἰπὼν,
αὐτὸς ὅμως οὐκ οἶδε, δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται. b)

ap. Sext. Emp. adv. Math. VII, 49. 110. VIII, 326. Versus primus legitur quoque ap. Plutarch. de audiend. poët. (ubi γένετ' pro ἴδεν) et Diog. L. IX, 72. Versus tert. et quartus ap. Orig. Philosoph. XIV. (ubi τύχῃ pro τύχοι) et omissa auctoris memoratione, ap. Galen. de different. puls. l. III. (T. VIII. p. 62. ed. Chart.), (ubi v. 3. καὶ τὰ μέγιςα pro κ. τ. μάλιςα). Ultima vers. quarti pars ap. Sext. Hypot. II, 28. S. Epiphan. exposit. fid. I. p. 1087. (ubi δόκησις pro δόκος) et Procl. in Tim p. 78 s. m. —
v. 2. περὶ πάντων) cf. Empedocl. v. 329. τὸ δὲ οὖλον ἐπεύχεται εὑρεῖν, Αὔτως, οὐδ' ἐπιδερκτὰ τάδ' ἀνδράσιν κ. τ. λ. v. 4) Verbo δόκος Callimachus quoque usus erat vid. Eustath. ap. Paul. Leopard. in emendat. l. XII. c. 24. Lepidus est Neander, qui vertit „ trabes in omnibus facta est „ (vid. Gnomol. p. 584).

Hi Xenophanis versus fuisse Aristoteli ante ocu-

XIV. Ταῦτα δεδόξασθαι μὲν ἐοικότα ἐτύμοισι. c) Ambigitur vero jam in antiquitate, utrum nihil omnino ſciri poſſe putaverit d), an ſuſtulerit quidem ſcientiam, quae labi nequeat, reliquerit au-

los videntur in loco aperte corrupto, (de poët. c. XXVI.) qui jam pridem doctam interpretum exercuit ſagacitatem.

c) hic verſus fuiſſe in proverbio videtur; de Ammonio quidem interlocutore in Amator. (p. 746 B.) ita Plutarchus: τούτοις ἐπιφωνήσαντος τοῦ Ἀμμωνίου τὰ τοῦ Ξενοφάνους, ὥσπερ εἰώθει.

d) Sext. Hypot. II, 18. οἱ δὲ, μὴ εἶναι (κριτήριον ἀπεφήναντο) ſicuti *Xeniades Corinthius et Xenoph. Coloph.* λέγων, δόκος κ. τ. λ. Id. adv. Mathem. VII, 48. καὶ δὴ ἀνεῖλον μὲν αὐτὸ (τὸ κριτήριον) *Xenoph.*, *Protag.* aliique, (§ 49.), ὧν Ξ. μὲν κατά τινας εἰπὼν πάντα ἀκατάληπτα, ἐπὶ ταύτης ἐςὶ τῆς φορᾶς, ἐν οἷς γράφει· καὶ τὸ μὲν κ. τ. λ. (§ 50.) διὰ τούτων γὰρ σαφὲς μὲν ἔοικε λέγειν τ' ἀληθὲς, καὶ τὸ γνώριμον . . ἄνδρα δὲ τὸν ἄνθρωπον, τῷ εἰδικῷ ἀντὶ τοῦ γένους: *ſicuti Hippocrates ſolet.* ἀμφὶ θεῶν δὲ ὑποδειγματικῶς, περί τινος τῶν ἀδήλων. δόκον δὲ, τὴν δόκησιν καὶ τὴν δόξαν. ὥςε τοιοῦτον εἶναι κατὰ ἐξάπλωσιν τὸ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενον· τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς καὶ γνώριμον οὐδεὶς ἄνθρωπος οἶδε, τό γε ἐν τοῖς ἀδήλοις πράγμασι. κἂν γὰρ ἐκ τύχης ἐπιβάλλῃ τούτῳ, ὅμως οὐκ οἶδεν, ὅτι ἐπιβέβληκεν αὐτῷ, ἀλλ' οἴεται καὶ δοκεῖ. cf. VIII, 325 - 26. Sic quoque Sotion Colophonii verba eſſe interpretatus videtur, vid. Diog. Laërt. IX, 19 φησὶ δὲ Σωτίων πρῶτον αὐτὸν (τὸν Ξ.)

em opinabilem *e*). Qui in priore erant opinione, a usum suum vertisse videntur, quod dixerit Xenophanes: *si quis certissima quoque proferat, ipsum tamen nescire;* i. e., ut illi quidem interpretantur,

εἰπεῖν ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα, πλανώμενος. ubi dubitatur, Diogenis reprehensio utrum ad versuum referenda sit interpretationem, an ad illud πρῶτον. prius esse verisimilius videtur. Prope ad Sotionis sententiam, ipsaque verba accedit Orig. Philosoph. p. 94. οὗτος (Ξεν.) ἔφη πρῶτος ἀκαταληψίαν εἶναι πάντων. cf. S. Epiphan. I. p. 1087. εἶναι δὲ τὰ πάντα (ἔφη Ξ.) οὐδὲν ἀληθές. οὕτως τὸ ἀτρεκὲς ἡμῖν ἄδηλον. δόκησις δὲ ἐπὶ πᾶσι τέτυκται, μάλιστα τῶν ἀφανέων. Cic. Acad. Q. IV, 23. „Parmenides, Xenophanes, minus bonis quamquam „versibus, sed tamen illis versibus, increpant „eorum arrogantiam, qui cum nihil sciri possit, „audeant se scire dicere."

e) Sext. VII, 110. Ξ. δὲ κατὰ τοὺς ὡς ἑτέρως αὐτὸν ἐξηγουμένους, ὅταν λέγῃ· καὶ τὸ μὲν οὖν κ. τ. λ., φαίνεται μὴ πᾶσαν κατάληψιν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικήν τε καὶ ἀδιάπτωτον· ἀπολείπειν δὲ τὴν δοξαστήν. τοῦτο γὰρ ἐμφαίνει τὸ, δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται. ὥστε κριτήριον γίνεσθαι κατὰ τοῦτον, τὸν δοξαστὸν λόγον, τουτέστι τὸν τοῦ εἰκότος, ἀλλὰ μὴ τὸν τοῦ παγίου ἐχόμενον. cf. Procl. in Tim. pag. 78 f. m. ἄλλων γὰρ ἄλλο τὸ κριτήριον θεμένων, τῶν μὲν αἴσθησιν, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοί φασιν, τῶν δὲ δόξαν, ὥσπερ ὁ λέγων, δοκὸς δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται, τῶν δὲ λόγον κ. τ. λ.

in ipſam veritatem forte incidere homines et neſcientes *f*). Qui alteram tuebantur ſententiam, provocabant ad illud Colophonii: *cunctis in his opinantur homines g*); poterant et ad alterum verſum: *iſta probabiliter ſunt dicta, propinqua veris.* Ni autem fallor utriusque loci interpretatio ſic inter ſe concilianda est; putavit Xenophanes, non quidem pro certo ſcire homines, ſi forte in veritatem inciderint, conjectura tamen et opinione id aſſequi poſſe; ſic Sextus quoque eſſe verſus interpretatus videtur *h*). Nec praeterea antiquiſſimo-

f) vid. Sext. c. Math. VIII, 325 - 26. (not. e)

g) vid. not. f.

h) Sext. adv. M. VII, 50. (not. c)
Timon qui propter liberam ejusmodi imbecillitatis humanae ſignificationem, ὑπάτυφον Xenophanem (Sext. Hypot. I, 224.) dixerat, in ſillis eum inducit dolentem:

Ὡς καὶ ἐγὼν ὄφελον πυκινοῦ νόου ἀντιβολῆσαι,
ἀμφοτερόβλεπτος (1) *δολίῃ δ' ὁδῷ ἐξαπατήθην,*
πρεσβυγενὴς ἔτ' ἐὼν, καὶ ἀπενθήριστος (2) *ἁπάσης*
σκεπτοσύνης. ὅππῃ γὰρ ἐμὸν νόον εἰρύσαιμι,
εἰς ἓν ταυτό τε πᾶν ἀνελύετο.

(1) v. ἀμφοτερόβλ. Fabricius interpretatur „ qui transfugae inſtar utrinque conſpicitur; „ ſed du-

ı iſtorum philoſophorum ſubtilis illa est notion diſtinctio, quas iterata demum earum tracta- in philoſophiam induxit; ſed illi, *cum haere- t aliquo loco, exclamaſſe videntur, quaſi men. incitati, abſtruſa eſſe omnia, nihil nos ſentire, il cernere, nihil omnino, quale ſit, poſſe re- ire. i)*

Non vero audiendi ſunt, qui poſteris tempo- us Xenophanis dubitationem non ad ipſa ejus cita exiſtimarunt eſſe referendam, ſed neſcio ad

bia ſane est verbi, quam ponit, paſſiva ſignificatio, neque hic poſſe locum habere videtur; non enim de eo querentem Timon inducit Colophonium, quod placita ſua pro certis habuerit, ſimulque rerum ἀκαταληψίαν poſuerit, ſed quod diu in placitis veluti infixus haeſerit (cf. not. 2). V. igitur interpretor, qui utramque partem caute circumſpicit; totamque ſic verto φῆσιν: „ utinam et „ mihi prudens contigiſſet animus, ita ut utram- „ que partem caute circumſpexiſſem; at „ e. c. t.

(2) ἀπενθήριστος] Schneider (in Lexic. ſ. v.) egregie corrigit ἀναμφήριστος, atque ſic verſuum, quam dedi, affirmat interpretationem.

Solebant autem Sceptici ambitioſe Xenophanem, Zenonem Eleaten, Democritum, aliosque ſuis adnumerare. vid. Diogen. Laërt. IX, 72.

i) Lucullus ap. Ciceron. (Acad. Q. IV, 5.) cf. quae contra monet Cicero IV, 23.

quasnam vanas hominum opiniones *k*); talia enim finxerunt, cum nescirent, qui fieret, ut, qui pro certo quid posuerit, deinde, iterata rerum investigatione, addubitaret, num omnino pro certo quidquam ponendum esset.

Quod autem traditur, Xenophanem rerum ἀκαταληψίαν omnium primum animo concepisse *l*), non est, cur in dubium vocemus.

§. 18.

Dei notionem, quam altius indagaverat, piaque mente amplexus erat, non arctis scholarum terminis cohibuit Xenophanes, sed ad emendandas communes vulgi opiniones pie adhibuit; idque ita, ut et poëtarum, Homeri praecipue et Hesiodi *a*) fictiones impugnaret, ac humanam imbecillitatem levitatemque summo Deorum numini non esse admiscendam doceret. In quonam vero, seu quibusnam libris id fecerit, haud memoratur; sed super-

k) Galen. hist. phil. c. II. p. 23 B. Ξ. ἀπορητικῆς μᾶλλον, ἢ δογματικῆς τοῖς πολλοῖς εἶναι δοκῶν e. c. t. c. III. p. 24 F. περὶ πάντων ἠπορηκότα, δογματίσαντα δὲ μόνον τὸ εἶναι πάντα ἓν κ. τ. λ.

l) Sotion ap. Diog. Laërt. IX, 19. conf. Orig. XIV. (not. e).

a) Homerum Hesiodo fertur anteposuisse vid. Gellii Noct. Attic. III, 11. „ Homerum, quam Hesiodum „ majorem fuisse scripserunt, in quibus Philocho- „ rus et Xenophanes. „

ſunt luculenta quaedam ipſius, quae huc pertinent, dicta:

XV. Εἷς θεὸς ἔν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος
οὔτι δέμας θνητοῖσι ὁμοίιος, οὐδὲ νόημα. b)

* * *

XVI. Ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκέουσι θεοὺς γεννᾶσθαι...
καὶ ἴσην τ' αἴσθησιν ἔχειν, φωνήν τε δέμας τε. c)

b) ap. Clem. Alex. Strom. V. p. 601. et Euſeb. Praep. Ev. XIII, 13. p. 678. εὖ γοῦν καὶ Ξ. ὁ Κολ., διδάσκων, ὅτι εἷς καὶ ἀσώματος ὁ θεός, ἐπιφέρει· εἷς ect. — Cf. Orph. fr. IV. εἷς θεὸς ἐν πάντεσσι κ. τ. λ.

Haec quidem cum iis, quae Plutarchus habet, (§ 7. not. b) nullum inter Deos eſſe principatum ſtatuiſſe Xenophanem, non ſatis conveniunt; cum vero varios Colophonius noſter ediderit libros, talia inter ſe quidem non ſatis congruentia, ab eadem autem pietate profecta, pro vario tempore, varioque orationis contextu, poterit fortaſſe ſcripſiſſe videri. — Verſus, quorum ſummam legimus apud Plutarchum, Euripidi fuiſſe obverſati videntur in Hercule furente v. 1343 ſqq. Οὔτ' ἠξίωσα πώποτ', οὔτε πείσομαι, Οὐδ' ἄλλον (ſc. θεὸν) ἄλλου δεσπότην πεφυκέναι. Δεῖται γὰρ ὁ θεός, εἴπερ ἔσθ' ὄντως θεός, Οὐδενός· ἀοιδῶν οἵδε δύστηνοι λόγοι. (cf. v. 1314.)

c) ap. Clem. Alex. et Euſeb. ll. cc., interpoſitis verbis καὶ πάλιν, ſed paulo ſecus, quam exhibui, hi verſus leguntur. ἀλλὰ βροτοὶ .... τὴν σφετέρην δ' ἐσθῆ-

* * *

XVII. Ἀλλ' εἴτοι χεῖρας γ' εἶχον βόες ἠὲ λέοντε
ἢ γράψαι χείρεσσι καὶ ἔργα τελεῖν ἅπ
ἄνδρες,
ἵπποι μέν θ' ἵπποισι, βόες δέ τε βουσ
ὁμοιας
καί κε θεῶν ἰδέας ἔγραφον καὶ σώμα
ἐποίουν
τοιαῦθ', οἷόνπερ κ' αὐτοὶ δέμας εἶχ
ὁμοιον. d)

τα ἔχειν, φωνήν τε κτλ. maximam enim partem ſ cutus ſum Theodoretum (de affect. curat. disp. II p. 780. edit. Hal.) ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκοῦσι γεννᾶσθ θεούς κτλ. Verſus primus mutilus est, niſi forta ſe ſic ad ornandus: ἀλλ' οἱ βροτοί . . . θεούς γε νᾶσθαι καὶ ἴσην — cf. Bachylid. XVI. (ap. Brun I. p. 152.)

Ariſtot. Rhet. II, 23. (p. 328 g.) Ξ. ἔλεγεν, ὁ ὁμοίως ἀσέβουσιν οἱ γενέσθαι φάσκοντες τοὺς θεο τοῖς ἀποθανεῖν λέγουσιν· ἀμφοτέρως γὰρ συμβαί μὴ εἶναί ποτε τοὺς θεούς.

Diogene auctore Deum neque ſpiritum ducer dixit Xenophanes: οὐσίαν θεοῦ μηδὲν ὅμοιον ἔχουσ ἀνθρώπῳ . . . μὴ μέντοι ἀναπνεῖν.

d) ap. Clem. Alex., Euſeb. et Theodoret. ll. cc. Ve ſus primus iterum mancus ap. Euſeb., (ἀλλ' εἰ χ ρας ἔχον) plenus exhibetur a Clem. Alexandr. Theodor. — Theodoretus ſ. f. ἢ ἐλέφαντες

* * *

XVIII. Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρος θ' Ἡσίοδός τε,
ὅσσα παρ' ἀνθρώποισιν ὀνείδεα καὶ ψόγος ἐστὶ,

V. 3. ὁμοίας] sic egregie Thodor.; perperam Clem. et Euseb. ὅμοιοι — V. 4. κ' αὐτοὶ] ita Theodor.; caeteri καὶ αὐτοὶ — Paulo insuetior verbor. structura est: τοιαῦθ' οἷον... εἶχον ὅμοιον. cf. Oed. Tyr. v. 60 sq. νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὑμῶν, ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.

Quod ad sensum attinet, cf. Empedocles v. 295sqq. Cic. de Natura D. I, 27. „ Quis tam caecus in „ contemplandis rebus umquam fuit, ut non vi„ deret, species istas hominum collatas in Deos, „ aut consilio quodam sapientum, quo facilius ani„ mos imperitorum ad Deorum cultum a vitae „ pravitate converterent: aut superstitione e. c. t. „ Accessit etiam ista opinio fortasse, quod homini „ homine nihil pulcrius videatur. Sed tu hoc, „ physice, non vides, quam blanda conciliatrix, „ et quasi sui sit lena natura? An putas ullam „ esse terra marique beluam, quae non sui gene„ ris belua maxime delectetur? ect. (cf. Epicharm. ap. Diog. L. III, 16.) „ Quid censes, si ratio esset „ in beluis? non suo quasque generi plurimum „ tributuras fuisse? „

Versuum, qui sequebantur, summam discimus apud Theodoretum: εἶτα σαφέστερον κωμῳδῶν τήνδε τὴν ἐξαπάτην, ἀπὸ τοῦ χρώματος τῶν εἰκόνων διελέγχει τὸ ψεῦδος. τοὺς μὲν γὰρ Αἰθίοπας μέλανας καὶ σιμοὺς γράφειν ἔφησε τοὺς οἰκείους θεούς· ὁποῖοι

κλέπτειν μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν. e)

* * *

XIX. Ὡς πλεῖστ' ἐφθέγξαντο θεῶν ἀθεμίστια ἔργα, κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν. f)

* * *

Huc lugubris quoque lamentationis, ab Aegyptiis religioni admiſtae, pertinet reprehenſio g);

δὴ καὶ αὐτοὶ πεφύκασι. τοὺς δέ γε Θρᾶκας γλαυκούς τε καὶ ἐρυθρούς. καὶ μέντοι καὶ Μήδους καὶ Πέρσας σφίσιν αὐτοῖς ἐοικότας, καὶ Αἰγυπτίους ὡσαύτως αὐτοὺς διαμορφοῦν πρὸς τὴν οἰκείαν μορφήν. cf. Cic. de Nat. D, I, 29. „Jovem, Junonem, Minervam, Neptunum, Vulcanum, Apollinem, reliquos Deos, ea facie novimus, qua pictores, fictoresque voluerunt: neque ſolum facie, ſed etiam ornatu, aetate, atque veſtitu; at non Aegyptii, nec Syri, nec fere cuncta barbaria „ ect.

e) Sext. Emp. adv. Math. IX, 193. πάσης γὰρ ἀσεβείας ἐςὶ πλήρης (ἡ μυθοποίησις)· ἔνθεν καὶ ὁ Ξενοφ. διελέγχων τοὺς περὶ Ομηρον καὶ Ησιοδον, φησὶ, κτλ.

Inde vero ab Timone dicitur Ομηραπάτης ἐπικόπτης (al. ἐπισκώπτης, quod metrum non fert). vid. Sext. Hypotyp. I, 224. cf. Diog. L. IX, 18.

f) Sext. Emp. adv. Math. I, 289. Ομηρος δὲ καὶ Ησίοδος κατὰ τὸν Κολοφώνιον κτλ.

g) Plut. Amat. p. 763. ὥσπερ Ξεν. Αἰγυπτίους ἐκέλευσε τὸν Οσιριν, εἰ θνητὸν νομίζουσι, μὴ τιμᾶν ὡς θεὸν,

iudque quoddam pertinet pii animi dictum, quod ıdat Ariftoteles *h*). Simulque philofophus nofter arorum facerdotum fraudibus videtur obviam iis-divinationem enim funditus fertur fuftuliffe *i*).

§. 19.

Singulis Xenophanis placitis e propriis ejus :tis *a*), teftiumque fide, accurate, quoad fieri li-›at, expofitis, reliquum est, ut omnia breviter

εἰ δὲ θεὸν ἡγοῦνται, μὴ θρηνεῖν. Idem hoc in libro de Ifide et Ofiride p. 379. univerfe ad Deos refertur. cf. quoque Plutarchi lib. de fuperftit. f. f.

Ariftot. Rhet. I, 15. p. 310 a. qui non accipit jusjurandum delatum, dicet, fe id non accipere, quoniam turpe fibi videatur pecuniae caufa jurare. . . atque ita jurandi detrectatio a virtute proficifci videbitur, *καὶ τὸ τοῦ Ξενοφάνους ἁρμόττει, ὅτι οὐκ ἴση πρόκλησις αὕτη ἀσεβεῖ πρὸς εὐσεβῆ, ἀλλ' ὅμοια καὶ εἰ ἰσχυρὸς ἀσθενῆ πατάξαι, ἢ πληγῆναι προκαλέσαιτο.*

Cic. de Divinat. I, 3: „ e quibus, ut de antiquisfimis loquar, Colophonius Xenophanes, unus, qui Deos effe diceret, divinationem funditus fuftulit „ cf. Plut. Placit. V, 1. *Ξεν. καὶ Επίκουρος ἀναιροῦσι τὴν μαντικήν.* cf. Galen. XXX. p. 51 a.

Xenophanis reliquiae, quae ad philofophicam ejus rationem videbantur pertinere, quoad indagare eas mihi contigit, omnes exhibitae funt; caeteras, quae ex ejusdem fuperfunt elegiis, nunc quidem omifi, ne interrupta eorum, quae nunc agimus, feries

comprehendamus, ac in universam Colopho losophandi rationem obtutum paulisper figa

Ac primo quidem tota in eo consent quitas, rerum naturam eum dixisse Deur improbabile est, eundem rerum universita firmasse unitate constringi b). Cum vero o qui id tradunt, argumentationis ne vestigi dem servaverit quisquam, collegisse meo ju videor, nec ipsum philosophum conclusion effecisse, sed propria firmaque persuasione confidenter ac neglecto dialectico apparatı habuisse admonere, veluti solent, qui quae i bis impressit natura, paulo distinctius prin te concipiunt, primique audent evulgare. vero propria philosophi verba, quibus p ejus haec placita expressa erant, servata no rint; hic enim, si unquam, accurata dictioı sideratio permagni foret momenti, ubi nul te quaesitus orationi ornatus adhibitus fuei ipsae res verba rapuerant. Nunc autem tum dixerim, idque conjectura, ea tamer millima adsecutus, *entis* vocabulo usum fu nophanem *c*); quod cum, qui antea occı rerum perscrutanda natura fuerant, haud, dem verisimile est, adhibuissent, Pythago

sit; in secunda autem harum comment parte suum locum obtinebunt.

b) vid. § 7 s. f.

c) vid. § 5. not. k. cf. § 11 b.

mus in philosophiam videtur induxisse, eoque, juae proxima vis est vocabuli, res ipsas singulas ignificasse, quales sensibus, aut cogitatione perci-)iuntur *d*). In qua prima vocis significatione non icquievit Xenophanes; cum enim non usque de ebus singulis, sed toto earum complexu cogitaret, ocem, quae de parte usurpata erat, ad partium, it saepe fit, retulit complexum. Facile enim sen- it philosophus rerum omnium optime sic exprimi ommunitatem.

Hoc jacto fundamento rationem suam alteru- rò modo, aut *entis*, aut *Dei* notione accuratius onsideranda, persequi poterat Colophonius. Sed um altera ab ipsa cogitandi consuetudine remota, isi arctis subtilis accurataeque definitionis finibus

d) ex variis veterum script. inter se collatis testimoniis de Jonicorum philosoph. ac Pythagorae doctrina, posse haec colligere mihi videbar. Caeterum, quid ex Pythagorae doctrina in suam noster traduxerit, ne conjectura quidem posse mihi videor assequi. Quid vero omnino Eleatici philosophi cum Pythagoreis habuerint commercii, omnium expositis placitis, conabor indagare. Nunc tantum moneam, Ocellum Lucanum Xenophanis videri argumentationem respexisse, ubi ἐὰν οὖν.., inquit, καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν γεννητόν ἐςιν καὶ φθαρτὸν, γενόμενον, ἀπὸ τοῦ μείονος ἐπὶ τὸ μεῖζον μετέβαλε, καὶ ἀπὸ τοῦ χείρονος ἐπὶ τὸ βέλτιον κτλ. (cap. I. § 4. edit. Rudolphi) cf. § 6. not. a.

circumſcripta, expendi nequeat; altera in omnium animis ab ipſa natura inſculpta, prima ſemper appareat, totamque inveſtigationem cogitationemque animi facile in ſe convertat: quid mirum, ſi et noſter toto animo, totoque pectore, neglecta prima, amplectebatur alteram, atque totus in ea erat perſcrutanda? Ac inde ea nata concluſionum ſeries est, quam antea expoſuimus: prima enim tantum concluſio ad *entis* refertur notionem, idque ita, ut illa altera potiorque animo praecipue videatur obverſata fuiſſe; caeterae vero omnes ad ſolam Dei ideam referuntur, praeterquam quod *non entis* vocabulum ad argumentandi interdum adhibetur commodum; caeteroquin, quaſi nihil praemonuiſſet, ex ea, quam omnibus natura impreſſit, Dei anticipatione, hanc perſequitur notionem. Nec igitur quid primarium illud placitum, Deum *ens* eſſe, ſeu rerum naturam, ei ſonaverit, pro certo poterit affirmari, ac ipſe ſenſu magis, quam cogitatione eſſe ductus videtur; cum vero idem rerum naturam unitate pronuntiaverit conſtrictam eſſe, Deum per rerum univerſitatem pertinentem, illam ipſam eſſe unitatem, quae omnia contineat et conſtringat, eum non clare quidem vidiſſe, ac diſtincte enuntiaſſe, at ſenſiſſe tamen, equidem probabile est.

De caetero Dei cognitionem ſic perſequitur, ut inde appareat, altiorem eum ac perfectiorem ideam mente complexum fuiſſe, quam qualem

ſa cogitatione et argumentatione potuerit aſſe-
ıi *e*). Etſi enim ſummopere adnitatur ſummum
ei numen ab rerum, quae ſenſibus percipiuntur,
ıaeque intereunt, ſemovere contagione, ita ut non
ıagnitudine, atque gradibus, ſed ipſo genere ab
s differat, relabitur tamen, veluti philoſophandi
ı deſtitutus, ad formae neceſſitatem, ac fruſtra
ıctatur, ubi, ut ſummam Dei perfectionem digne
uodammodo deſcribat, excedere ipſas humanae
ɔgitationis fines conatur. Renitente autem pa-
ım diſtincta notionum perceptione, et conſequen-
um repugnantiumve ratione uſu non ſatis cogni-
ı, id tamen egregie aſſecutus philoſophus est, ut
equi harum rerum aeſtumatores, quid ſpectaverit,
uidque exprimere annifus fuerit, ſatis poſſent in-
elligere, ideoque mirari viri pietatem ſimulque
cumen, quippe qui digne non ſolum de Dei na-
ura ſenſerit, ſed quae ſinguli quidam ſingillatim
ıullaque adhibita concluſione, elocuti erant, con-
luſionibus auſus ſit inter ſe nectere, ac colligare,
rgumentisque probare. Ad hoc enim usque in
o maxime verſata argmentatio erat, ut ſenſuum
ognitiones inter ſe conciliaret, aliasque ex aliis
epeteret, totaque veluti adjutrix ſenſuum ſequere-
ır inveſtigationem; Xenophanes autem eo eam
eduxit, ubi ex ſeſe pendet ſola, nec quidquam
ıbet, niſi praeſenſiones a natura *in animi notio-*

) vid. § 10 et 11.

ne, *tamquam in veſtigio repoſitas*, ac ab omni ſenſuum perceptione quam maxime remotas. Quid igitur mirum, ſi obcaecata novarum harum regionum ſplendore, vacillabat interdum ſenſuumque, veteris memor neceſſitudinis, auxilium ſibi adjungebat? Ac haec ipſa ingenii ad altiora enitentis luctatio, accurata digna est contemplatione; quam uberius perſequantur, qui dialecticae progreſſus indagant et mutationes; talia enim facillime noſcuntur, cum totae ejusmodi quaeſtiones ſcribendo explicantur; mihi quidem ſatis ſit admonuiſſe.

In altera inveſtigationis parte, quae in rerum, quae cernuntur, exquirit converſiones, magis fortaſſe, quam exſpectabatur, Xenophanes ſenſuum judicio videbitur adhaeſiſſe; ſed neſcio, an non ſenſerit, cum antea in *entis* ſ. Dei natura indaganda ſolas mentis praenotiones ſecutus ſit, nunc, ubi de rebus ſenſilibus agatur, poſſe unicum ſenſuum judicium valere, ita ut neque probabilibus conjecturis, ac a ſenſuum cognitionibus profectis, fidem adjungeret. Neque tamen id tam conſtanter ſervavit, ut ipſe ejusmodi conjecturis omnino abſtineret. Caeterum miranda certe animi est adtentio, qua omnium, quaecunque ſenſibus ejus ſe offerebant, naturam inveſtigabat.

Epimetrum

quo

ſecunda libelli de Xenophane pars ſummatim exponitur, addito emendationum ſpecimine.

Libelli de Xenophane, Meliſſo et Gorgia auctor poſtquam tertio capite (vid. § 6-11.) Xenophanis doctrinam expoſuit, quarto nunc capite ſic aggreditur ejus refutationem:

* * *

Primo et hic a) *pro certo affirmat gigni ex ente tantum ens poſſe, cum tamen nihil prohibeat, quominus ex* non *ente etiam gignatur.*

Si autem Deum ponit ingenitum, aut caetera omnia ingenita ſimul erunt, aut nihil praeter Deum in rerum natura. b)

a) ſicuti Meliſſus, cujus placita antea (cap. I. et II.) expoſuerat ac dijudicaverat libelli auctor.

b) p. 9. v. 25. ed. Sylb. ἔτι οὐδὲν μᾶλλον ὁ θεὸς ἀγένητος, ἢ (ſic Cod. L.; libr. impr. εἰ) καὶ τἆλλα πάντα, εἴπερ ἅπαντα ἐξ ὁμοίου, ἢ ἀνομοίου γέγονεν· ὅπερ ἀδύνατον. ὥϛε ἢ οὐδέν ἐϛι παρὰ (ſic Cod. L.) τὸν θεόν, ἢ καὶ τἆλλα ἀΐδια πάντα. Unusquisque facile perſpiciet turbatam concluſionem eſſe, ac inepte poſita v. ὅπερ ἀδύνατον; quae ſi pones post v. παρὰ τὸν θεὸν, utrique vulneri, ni fallor, medeberis. Sic enim procedit argumentatio: aut ne-

Praeterea Deum omnium esse optimum et potentissimum vult, idque non ex vulgari opinione, quae alios Deos aliis ponit potentiores esse; at rectius, qui sui ipsius eum plene potentem dicunt c); *unde illud quidem alterum sequi solet, sed posset omnium aliquis esse potentissimus ob caeterorum etiam imbecillitatem.* d) *Plene vero sui*

que Deus erit ingenitus, aut caetera simul omnia, siquidem omnia ex simili aut dissimili gignuntur, ita ut aut nihil praeter Deum in rerum sit natura, (id quod poni nequit) aut omnia simul aeterna. Cum vero poni nequeat, nihil praeter Deum in rerum esse natura, aut neque Deus erit aeternus, aut omnia simul aeterna. Haec autem argumentationis conclusio praetermissa ab libelli auctore est.

Sequitur εἴπερ ἅπαντα ἐπικράτιστον τὸν θεὸν λαμβάνει. Cod. L. v. εἴπερ ἅπαντα non agnoscit ac v. ἐπικράτιστον egregie emendat, dans ἔτι κράτιστον. Intercidit fortasse post v. εἴπερ ἅπαντα superioris argumentationis, coeptae potius, quam ad finem perductae, uberior tractatio.

c) p. 10. v. 3. τό τε κράτιστον εἶναι τὸν θεὸν, οὐχ οὕτως ὑπολαμβάνων λέγεται, ὡς πρός ἄλλό τι τοιαύτη ἡ τοῦ θεοῦ φύσις, ἀλλὰ πρὸς τὴν αὐτοῦ (l. αὑτοῦ) διάθεσιν. Aperte corrupta v. sunt ὑπολαμβάνων λέγεται; n. f. l. ὑπολαμβανόμενον?

d) v. 7. θέλοι δ' ἂν οὐδεὶς οὕτω τὸν θεὸν φάναι κράτιστον εἶναι, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔχει ὡς οἷόν τε ἄριστα, καὶ οὐδὲν ἐκλείπει καὶ εὖ καὶ καλῶς ἔχειν αὐτῷ. ἅμα γὰρ

potentes plures quoque esse Dei possint, simulque caetera regentes; e) nam praeter Deum alia adhuc in rerum esse natura, noster concedit, dum Deum omnium potentissimum facit.

Neque illud, quod inde colligit, Deum suis omnibus partibus et audire et videre, ullam persuadendi praebet necessitatem; f) neque, quod inde iterum concludit, conglobata eum esse figura.

ἴσως ἔχοντι, κἀκεῖνο ἂν συμβαίη — v. ἴσως sensum turbat, caeteroquin satis expeditum; n. f. l. οὕτως?

e) v. 10. οὕτω δὲ διακεῖσθαι καὶ πλείους αὐτοὺς ὄντας οὐδὲν κωλύει ἅπαντας, ὡς οἴόντε (sic Cod. L. vulg. οἴονται) ἄριστα διακειμένους, καὶ κρατίστους τῶν ἄλλων, οὐχ αὑτῶν ὄντας. caetera quidem omnia regentes, non vero se invicem. (sic enim intelligo v. αὑτῶν)

f) v. 13. . . . ἀνάγκη. (sic interpungo) ἵνα (Cod. L. ἵνα τὸν. n. f. l. ἕνα ὄντα?) τὰ πάντα ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, οὐδὲν προσήκει. οὐ γὰρ εἰ μὴ καὶ τῇδ' ὁρᾷ, χεῖρον ὁρᾷ ταύτῃ· ἀλλ' οὐχ ὁρᾷ ἴσως. τοῦτο (Cod. L. ὁρᾷ, ἀλλ' ἴσως. perperam igitur in libr. impr. v. ἀλλ' suo loco esse mota videtur. sic autem verba adorno: ταύτῃ, ἢ (partic. ob praeced. litt. η omissa librariorum negligentia) οὐχ ὁρᾷ. ἀλλ' ἴσως τοῦτο βούλεται τὸ πάντῃ αἰσθάνεσθαι, ὅτι οὕτως ἂν βέλτιστα ἔχοι, ὅμοιος ὢν πάντῃ, ἔτι τοιοῦτος ὤν· διότι σφαιροειδὴς ἂν εἴη, ἀλλ' οὐχ κ. τ. λ. Videte, num novissima verba, aperte corrupta, sanaverim, sic

Deinde, quomodo neque finitus esse, neque infinitus poterit, cum magnitudo ei, atque corpus tribuatur? g) *siquidem fines habet, quodcunque quantitatem.* h) *Ille autem ipse conglobata eum facit figura, indeque medium ei tribuit, atque fines.* i) *Si vero etiam* non ens *infinitum* *sit*,

mutata interpunctione: πάντῃ. ἔτι τοιοῦτός ὢν, διότι σφαιροειδὴς ἂν εἴη κ. τ. λ. Quae sequuntur iterum criticae opem desiderant; sic enim se habent: ἀλλ' οὐχ ὅτι ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχων ἰδέαν, ὅτι πάντῃ ἀκούει, καὶ πάντῃ κρατεῖ. n. f. l. εἴη, ἀλλ' οὐχ ἔτι ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχοι ἰδέαν, ὅ τε πάντῃ ἀκούει, καὶ πάντῃ κρατεῖ; (interrogative enim tota haec claudenda ῥῆσις est.)

g) v. 22. . . . οὐδὲ τὸν θεὸν ἀνάγκη διὰ τοῦτο εἶναι σφαιροειδῆ. (sic interp.) ἔτι μήτε ἄπειρον, μήτε πεπεράνθαι, (sustuli majusculam interp.) σῶμα γε ὢν καὶ ἔχων μέγεθος (sic Cod. L.), πῶς οἷόντε; (sic interp.)

h) v. 24. εἴπερ τοῦτο ἐςὶν ἄπειρον, ὃ ἂν μὴ ἔχοι πέρας, (sic interp.) δεκτικὸν ὂν πέρατος· πέρας δ' ἐν μεγέθει καὶ πλήθει ἐγγίγνεται, (sic Cod. L.) καὶ ἐν ἅπαντι τῷ ποσῷ. ὥςε ἂν μὴ ἔχῃ πέρας, (sic interp.) μέγεθος ὅσον ἄπειρόν ἐςιν.

i) v. 27. ἔτι δὲ σφαιροειδῆ ὄντα, ἀνάγκη πέρας ἔχειν. ἔσχατα γὰρ ἔχει, εἴπερ μέσον ἔχει αὐτοῦ τοῦ πλεῖςον ἀπέχειν — in marg. Ilingr. ἃ αὐτοῦ τοῦ μέσου πλεῖςον ἀπέχει (ἀπέχει habet quoque Cod. L.). sed recte judicasse videtur Fülleborn (lib. de X. Z. et G.

cur non simul ens infinitum? k) nihil enim obstat, quo minus nonnulla similiter de ente dicantur et non ente? Sic igitur jam perspicuum est, Deum esse infinitum posse, ne in auxilium quidem vocato antiquissimo illo praecepto: omnia aut habent aliquid, aut non habent. l)

passim illustrat. p. 32.) aperte haec a v. ἔσχατα inde e lemmate marginali orta esse ideoque ejicienda. μέσον δ' ἔχει, σφαιροειδὲς ὄν. τοῦτο γάρ ἐστι σφαιροειδὲς, ὃ (haec enim v. ab v. τοῦτο inde, addit Cod. L.) ἐκ τοῦ μέσου ὁμοίως πρὸς (sic Cod. L.; lect. vulg. est πυρὸς) τὰ ἔσχατα· σῶμα ἔσχατα, ἢ πέρατα ἔχειν, οἷον διαφορεῖ (Cod. L. διαφέρει). scrib. interrogative: οἷον διαφέρει;

pag. 11. v. 2. εἰ γὰρ καὶ τὸ μὴ ὂν ἁπλοῦν, (Cod. L. ἄπεστι) οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον. haec verba sic emendare conatus sum: εἰ δ' ἄρα καὶ τὸ μὴ ὂν ἄπειρόν ἐστι, (h. duo v. cum per compendium forte ἀπ. ἐστι scripta essent, inde nata esse vox ἄπεστι videtur.) τί (syllaba praecedens hanc facile absorpserit particulam) οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον; τί γὰρ κωλύει ἔνια ταῦτα (l. ταὐτὰ) λεχθῆναι τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος;

v. 5. οὐ λευκὸν δὲ τὸ μὴ ὄν. εἰ οὖν (l. ἢ οὖν) διὰ τοῦτο τὰ ὄντα πάντα λευκὰ, ὅπως κτλ. . . . ἢ οὐδὲν κωλύει κτλ.

v. 8. οὕτω δὲ καὶ (l. κατ') ἄλλην οὖν ἀπόφασιν δέξονται τὸ ἄπειρον, εἰ (n. f. l. εἰ καὶ?) μὴ τὸ πάλαι λεχθέντι μᾶλλον, (l. τῷ πάλαι λεχθέντι ἔτι μᾶλλον)

Deinde, quomodo neque finitus esse, nequ infinitus poterit, cum magnitudo ei, atque co pus tribuatur? g) *siquidem fines habet, quodcu que quantitatem.* h) *Ille autem ipse congloba eum facit figura, indeque medium ei tribuit, a que fines.* i) *Si vero etiam* non ens *infinitum si*

mutata interpunctione: πάντῃ. ἔτι τοιοῦτός ὤν, δι τι σφαιροειδὴς ἂν εἴη κ. τ. λ. Quae sequuntur it rum criticae opem desiderant; sic enim se haber ἀλλ' οὐχ ὅτι ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχων ἰδέαν, ὅτι πά τῃ ἀκούει, καὶ πάντῃ κρατεῖ. n. f. l. εἴη, ἀλλ' ο ἔτι ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχοι ἰδέαν, ὅ τε πάντῃ ἀκού καὶ πάντῃ κρατεῖ; (interrogative enim tota ha claudenda ῥῆσις est.)

g) v. 22. . . . οὐδὲ τὸν θεὸν ἀνάγκη διὰ τοῦτο εἶναι σφ ροειδῆ. (sic interp.) ἔτι μήτε ἄπειρον, μήτε πεπερ σθαι, (sustuli majusculam interp.) σῶμά γε ὢν κ ἔχων μέγεθος (sic Cod. L.), πῶς οἷόν τε; (sic inter

h) v. 24. εἴπερ τοῦτό ἐστιν ἄπειρον, ὃ ἂν μὴ ἔχοι πέρ (sic interp.) δεκτικὸν ὂν πέρατος· πέρας δ' ἐν με θει καὶ πλήθει ἐγγίγνεται, (sic Cod. L.) καὶ ἐν παντὶ τῷ ποσῷ. ὥστε ἂν μὴ ἔχῃ πέρας, (sic inter μέγεθος ὅσον ἄπειρόν ἐστιν.

i) v. 27. ἔτι δὲ σφαιροειδῆ ὄντα, ἀνάγκη πέρας ἔχε ἔσχατα γὰρ ἔχει, εἴπερ μέσον ἔχει αὐτοῦ τοῦ πλ στον ἀπέχειν — in marg. Isingr. ἃ αὐτοῦ τοῦ μέ πλεῖστον ἀπέχει (ἀπέχει habet quoque Cod. L.). recte judicasse videtur Fülleborn (lib. de X. Z. et

cur non ſimul ens *infinitum?* k) *nihil enim obſtat, quo minus nonnulla ſimiliter de* ente *dicantur et* non ente? *Sic igitur jam perſpicuum est, Deum eſſe infinitum poſſe, ne in auxilium quidem vocato antiquiſſimo illo praecepto: omnia aut habent aliquid, aut non habent.* l)

paſſim illuſtrat. p. 32.) aperte haec a v. ἔσχατα inde e lemmate marginali orta eſſe ideoque ejicienda. μέσον δ᾽ ἔχει, σφαιροειδὲς ὄν. τοῦτο γάρ ἐςι σφαιροειδὲς, ὃ (haec enim v. ab v. τοῦτο inde, addit Cod. L.) ἐκ τοῦ μέσου ὁμοίως πρὸς (ſic Cod. L.; lect. vulg. est πυρὸς) τὰ ἔσχατα· σῶμα ἔσχατα, ἢ πέρατα ἔχειν, οἷον διαφορεῖ (Cod. L. διαφέρει). ſcrib. interrogative: οἷον διαφέρει;

k) pag. 11. v. 2. εἰ γὰρ καὶ τὸ μὴ ὂν ἁπλοῦν, (Cod. L. ἄπεςι) οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον. haec verba ſic emendare conatus ſum: εἰ δ᾽ ἄρα καὶ τὸ μὴ ὂν ἄπειρόν ἐςι, (h. duo v. cum per compendium forte ἀπ. ἐςι ſcripta eſſent, inde nata eſſe vox ἄπεςι videtur.) τί (ſyllaba praecedens hanc facile abſorpſerit particulam) οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον; τί γὰρ κωλύει ἔνια ταῦτα (l. ταὐτὰ) λεχθῆναι τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος;

v. 5. οὐ λευκὸν δὲ τὸ μὴ ὄν. εἰ οὖν (l. ἢ οὖν) διὰ τοῦτο τὰ ὄντα πάντα λευκὰ, ὅπως κτλ. . . . ἢ οὐδὲν κωλύει κτλ.

l) v. 8. οὕτω δὲ καὶ (l. κατ᾽) ἄλλην οὖν ἀπόφασιν δέξονται τὸ ἄπειρον, εἰ (n. f. l. εἰ καὶ?) μὴ τὸ πάλαι λεχθέντι μᾶλλον, (l. τῷ πάλαι λεχθέντι ἔτι μᾶλλον)

Neque autem rectè noſter non ens *eſſe infinitum perhibet; haud enim, quodcunque fines non habet, infinitum est, ſicuti nec inaequale dicitur* non ens.

Poſtea, cur Deus, etſi unicus ſit, finibus ſ. terminis careat? m) *abſurde enim quod unum ſit, finitum eſſe negat, quod, quae plura ſint, fines ſibi ponant; nam ſi ita res ſe habeat, ne* eſſe *quidem Deus poſſit, quippe quod et plura* ſint. *Atque cur etiam Deus finitus non ſit, cum tamen Parmenides eum finitum poſuerit? Nam finis, ſ. terminus alicujus quidem est, non autem verſus aliquid.* n)

παρὰ (l. περὶ) τὸ μὴ ἔχειν (expunge negationem), ἢ μὴ ἔχειν ἐςὶν ἅπαν. Sic, quod quidem ad ſenſum attinet, locum miſere depravatum, ſanaſſe mihi videor; ſequitur enim: ὥςε καὶ τὸ ὂν ἢ ἄπειρον, ἢ πέρας ἔχον ἐςίν.

m) v. 13. ἔτι οὐκ ἂν ἔχοι ὁ θεὸς πέρας εἷς ὢν κτλ. nova autem exſpectatur ὑποφορά; interrogative igitur hoc capio colon, atque initio ἔτι τί lego. Quae proxime ſequuntur: ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. εἰ δ' ἓν μόνον ἐςὶν, ὁ θεὸς ἂν εἴη μόνον, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ μέρη — eſſe mutila quaedam ac disjecta argumentationis membra videntur.

n) v. 22. τὸ γὰρ πέρας, τινὸς μὲν ἀνάγκη (v. ἴσον omittit Cod. L.) εἶναι, οὐ μέντοι πρός τί γε, οὐδὲ ἀνάγκη τὸ ἔχον πέρας, πρός τι ἔχειν πέρας, ὡς πεπερασμένον, πρὸς τὸ μὴ ἐφεξῆς ἀπείρου, (n. f. l. ὡς π. μὴ

Deinde quod inquit ens *ſeu* unum *immobile non eſſe, quia et* non ens *immobile ſit, ſimili modo, ut ſuperiora, abſurdum.* o) *Praeterea neque idem est non moveri et immobile eſſe, ſed illud tantum negatio est, hoc vero de eo dicitur, quod quodammodo ſe habet.* p) *Non moveri igitur et* non ens *dici poteſt, haud vero quieſcere, ſ. immobile eſſe, id quod idem est;* q) *at ille id quod*

πρὸς τὸ ἐφεξῆς, neſcio vero quid ſibi velit v. ἀπείρου.) ἀλλ' ἐςι τὸ πεπεράνθαι ἔσχατα ἔχειν· ἔσχατα δ' ἔχον, οὐκ ἀνάγκη πρός τι ἔχειν. (ſic Cod. L.; edit. σχεῖν) ἐνίοις μὲν οὐ (l. οὖν) συμβαίνει πᾶν, καὶ πεπεράνθαι, καὶ πρός τι συνάπτειν, τοῖς δὲ πεπεράνθαι, μὴ μέντοι πρός τι πεπεράνθαι (v. a πρός τι inde addit Mſcr. L.; conj. vero καὶ ante p. πρὸς, de meo addere non dubitavi).

) v. 27. πάλιν περὶ τοῦ ἀκίνητον εἶναι τὸ ἕν, καὶ τὸ ὄν, ὅτι καὶ τὸ ὂν κινεῖται, ἴσως ὁμοίως τοῖς ἔμπροσθεν ἄτοπον. Tres excidiſſe negationes videntur, quae ſic, ni fallor, disponendae ſunt: π. π. τ. μὴ ἀκίνητον ε. τ. ἓν κ. τ. ὄν, ὅτι κ. τὸ μὴ ὂν οὐ κ. κτλ.

) Pag. 12. v. 1 ſqq. καὶ ἔτι· ἆρα γε οὐ ταυτὸ ἄν τι (l. τις) ὑπολάβοι τὸ μὴ κινεῖσθαι, καὶ τὸ ἀκίνητον εἶναι· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπόφασιν (ſc. ὑπολάβοι) τῷ (artic. addit Cod. L.) κινεῖσθαι, ὥσπερ τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ (ſic Cod. L. vulg. μὴ τὸ ἴσον, ὥσπερ) καὶ κατὰ τοῦ μὴ ὄντος, εἴπερ ἀληθές. (n. f. l. εἴη περ ἀλ.?) τὸ δὲ ἀκίνητον τῷ ἔχειν πῶς ἤδη λέγεσθαι. κτλ.

) v. 6 ſqq. τὸ δὲ ἠρεμεῖν οὐχ ὑπάρχει τῷ μὴ ὄντι· ὁμοίως δὲ οὐδὲ ἀκίνητον εἶναι σημαίνει ταὐτὸν, (l. ὃ σημ. τ.)

non est, *quiescere inquit, quod nulla adsit transitio.* *Aeque autem, ut supra jam monui, absurdum est, si quaecunque* non enti *tribuuntur,* enti *tribui non posse perhibetur; praesertim cum negationis illi tribuantur notae, veluti non moveri.* r) *Quod ni ita* sit, *neque non unum* dici *multum* possit, *quippe quod et* non ens *non unum sit.* .

. . . .

. . . .

ἀλλ' οὗτος ἐπὶ τὸ ἠρεμεῖν (sic Cod. L. vulg. *τῷ ἠρ.*) *αὐτῷ χρῆται.*

r) v. 11. *ἄλλως τε κἂν ἀπόφασις ᾖ τὸ λεχθὲν*, (sic C. L. egregie restituit locum in vulg. mancum; legitur enim *ἀπόφασις η. τ. ἐλεχθέντων*) *τῶν* (sic ex mendoso v. *ἐλεχθέντων* dandum est) *καὶ τὸ μὴ κινεῖσθαι, μηδὲ μεταλαμβάνειν* (sic C. L. vulg. *μεταλαμβάνει*) *ἐςί.*

Decem ultimi versus sanantem codicis opem exspectantes, in eo versari videntur demonstrando: *ejusmodi oppositorum, veluti moveri ac quiescere, tribui unicuique rei alterutrum debere; atque Deum etiamsi unus sit, tamen moveri posse, cum aut praeter Deum alia in rerum sint natura, aut suas Deus partes habeat.*

Commentationum Eleaticarum

Sectio ſecunda.

De

Parmenide.

Sectio ſecunda.

De Parmenide.

§. 20.

Ea Graeciae erat fortuna, eaque foecunditas, omne quodcunque ſemen novae cujusdam ra-
nis rite et a praeſtanti quodam ingenio ſparſum ſet, nunquam ſuo careret proventu, ſed faventi-
is Diis, laete effloreſceret atque ad juſtam per-
niret maturitatem. Sic nova quoque philoſo-
andi ratio, quam Xenophanes inchoaverat, egre-
um quoddam ingenium mox excitavit, quod fa-
igium ſibi imponeret. Xenophanes enim, pieta-
quaſi abreptus, antequam fundamentum, quo etera niteretur argumentatio, ſatis eſſet firma-
m, ad eam, quam toto pectore amplexus erat, i notionem, animum ita adplicuerat, ut omnes s concluſiones inde penderent; ſic vero factum t, ut quid ipſum rerum ſit principium, unde pro-
tus erat, neque diſtincte ſatis, neque perſpicue ıſtituerit, totaque argumentatio, veluti ſuſpenſa, ſatisque firmo careret fundo.

Parmenides autem, qui illius veſtigia perſe-
tus est, cum omnes ante eum argumentationis incipia ſibi ſumſiſſent, quae, antequam conclu-
nes inde deducerentur, probanda fuiſſent, pri-

mus tale ſibi ſenſit ſumendum, de quo conveniret inter omnes. Id vero, quod caeteris omnibus ſubeſſet, omnibusque eſſet commune, atque ſine quo ne cogitari quidem quidquam poſſet, *entis* vidit eſſe notionem; quam igitur ipſam, nulla admiſta alia, ſibi ſumſit explicandam, et in concluſionibus, quas inde deduxit, perſuadendi adhibuit neceſſitatem, qualem antea nemo. Cum huic vero entis notioni nihil cum ſenſibus ſit commune, factum est, ut poſt Anaximandrum et Xenophanem, *qui* cum, *a ſenſibus profecti*, *majora quaedam ac diviniora vidiſſent*, *ſenſus relinquere conati erant*, ſed nulla ſatis certa adhibita ratione, et confuſis adhuc quibusdam, quae huc faciunt, notionibus, Parmenides primus diſtincte id fecerit, atque ita, ut in tota argumentatione optime ſibi conſtaret.

§. 21.

Cum autem vulgares opiniones impugnaret, magisque impugnare videretur, multi ſtatim extitere, qui contritis quibusdam concluſiunculis totam ejus rationem deridendam ſibi ſumerent; Zeno enim Eleates ſe librum ſuum conſcripſiſſe apud Platonem profitetur ad doctoris placita ab iſtiusmodi injuriis vindicandam. *a*) Accuratius

a) Plat. Parm. p. 128 c. *ἔςι δὲ τόγε ἀληθὲς βοήθειά τις ταῦτα τὰ γράμματα τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς τοὺ ςἐπιχειροῦντας αὐτὸν κωμῳδεῖν, ὡς, εἰ ἕν ἐςι,*

ostea et Plato et Aristoteles acutam *magni* Parmenidis philosophiam examinarunt, imo vero Aristoteles peculiarem contra Parmeniden librum ferur edidisse; *b*) idemque de Xenocrate memorar; *c*) de utroque tamen libro praeter nomen novimus nihil. Post Aristotelem egregii ejus auditores, Theophrastus *d*), et Eudemus Rhodius *e*) ligenter de Eleatico nostro videntur egisse. Sequentibus temporibus, quicunque aut Aristotelis cripta enarrabant, aut philosophorum dogmata

πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει πάσχειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ. cf. Joh. Philop. in Aristot. Physf. B. p. 1. et al. vid. Sect. IV.

) Joh. Philopon. in Aristot. Physic. B. p. 9 f. f. Φασὶ δὲ καὶ γεγράφθαι αὐτῷ (Aristoteli) ἴδιον βιβλίον πρὸς τὴν Παρμενίδου δόξαν. Quod autem sciam apud neminem praeterea hujus libri fit mentio. Praetermissus etiam ab Fabricio est in librorum Aristotelicorum elencho.

) Diog. L. IV, 13. in elencho librorum Xenocratis: περὶ τῶν Παρμενίδου, α'.

) in primo libro Physicorum. vid. fragm. ap. Alex. Aphrod. in Arist. Metaph. p. 14. cf. Simplic. in Physic. p. 25 A. f. m. B. f. m. ect.

) in primo libro Physicor. vid. fragm. ap. Simpl. in Physic. p. 16 B. in. 25 A. f. m. B. f. m. 26. 29. Memorabile vero est, quod locum ex primo Eudemi libro Physicor. ab Alex. Aphrod. exscriptum, Simplicius in suo hujus libri exemplo non invenerit. vid. p. 29 f. fin.

perſequebantur, de Parmenide quoque dixerunt; ſed plurimi eorum, qui nobis ſuperſunt, nude placita exponunt, nulla fere addita argumentationis ſerie. Itaque manca noſtra hujus rationis cognitio foret, niſi poſtea Simplicius eam perſecutus uberius fuiſſet, et deficientibus jam libri exemplis, ipſis philoſophi verſibus expoſitionem et illuſtraſſet et firmaſſet. *f*) Verſus autem, quos et hic et alii nobis ſervarunt, ex Phyſicorum libro, qui Parmenidis unicus erat *g*), depromti ſunt; qui an ejus genuinus fuerit, ob Diogenis Laërtii obſcurum quendam locum dubitatum est; *h*) quam vero infirmo, ſeu nullo potius fundamento haec dubia ni-

f) Simplic. in Phyſic. p. 31 ſ. f. ἡδέως ἂν τὰ περὶ τοῦ ἑνὸς ὄντος ἔπη τοῦ Παρμενίδου τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασι παραγράψαιμι, διά τε τὴν πίςιν τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων, καὶ διὰ τὴν σπάνιν τοῦ Παρμενιδείου συγγράμματος. Sequuntur v. 58 - 109.

g) vid. Diog. L. prooem. § 16. οἱ δὲ ἀνὰ ἓν συγγράψαντες, Μέλισσος, Παρμενίδης, Αναξαγόρας.

h) Diog. L. IX, 23. καὶ δοκεῖ πρῶτος πεφωρακέναι, τὸν αὐτὸν εἶναι ἕσπερον καὶ φωσφόρον, ὥς φησὶ Φαβωρῖνος . . . οἱ δὲ, Πυθαγόραν. Καλλίμαχος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα. Quaeritur, utrum Pythagorae, an Parmenidis poëma genuinum eſſe negaverit? Callimachus praeterea ſubleſtae fidei criticus. vid. Jonſium de ſcript. hiſt. philoſ. II, 4. p. 133. cf. Fülleborn Fragm. des Parmenides p. 24 ſqq. (Beytr. z. Geſch. der Philoſoph. VI. St.)

tantur, ab aliis jam monitum est. Vix igitur verſuum fidem confirmare opus est; neque tamen ſupervacaneum erit, omnia quaecunque de Parmenide tradit antiquitas, quoad noſtram quidem inveſtigationem non praeterierunt, colligere, atque ad propria philoſophi dicta conferre, non ſolum, ut ab hac parte quaedam iis accedat auctoritas, ſed, ut inde perſpici poſſit, quomodo in philoſophorum, Eleaticorum inprimis, decretis enarrandis, veteres auctores verſari fuerint ſoliti.

Ac primo quidem ipſas Parmenidis reliquias exhibeamus.

Allegoriam, quae libri frontem ornabat (V. 1-37.) Sexto debemus Empirico. *i*)

i) Sext. Emp. adv. Mathem. VII, 111 ſqq. ὁ δὲ γνώριμος αὐτοῦ (Xenophanis), Παρμενίδης, τοῦ μὲν δοξαςοῦ λόγου κατέγνω· φημὶ δὲ τοῦ ἀσθενεῖς ἔχοντος ὑπολήψεις· τὸν δ' ἐπιςημονικὸν, τουτέςι τὸν ἀδιάπτωτον, ὑπέθετο κριτήριον· ἀποςὰς καὶ τῆς τῶν αἰσθήσεων πίςεως. ἐναρχόμενος γοῦν τοῦ περὶ φύσεως, γράφει τὸν τρόπον τοῦτον.

ΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΜΕΝΙΔΟΥ ΛΕΙΨΑΝΑ.

Ἵπποι, ταί με φέρουσιν, ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἱκάνοι,
πέμπον, ἐπεί μ' ἐς ὁδὸν βῆσαν πολύφημον ἄγουσαι

Sexti paraphrasis: (§ 112.) ἐν τούτοις γὰρ ὁ Παρμενίδης ἵππους μέν φησιν αὐτὸν φέρειν τὰς ἀλόγους τῆς

v. 1 sqq.) Parmenidis haec allegoria Platoni fuisse ante oculos videtur in egregio Phaedri loco p. 246 sqq. q. ad l. Hermias (p. 125. ed. Astii) οὐ πρῶτος δὲ ὁ Πλάτων, inquit, ἡνίοχον καὶ ἵππους παρέλαβεν, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ οἱ ἔνθεοι τῶν ποιητῶν, Ὅμηρος, Ὀρφεύς, Παρμενίδης· ἀλλ' ὑπ' ἐκείνων μὲν, ἅτε ἐνθέων, ἄνευ αἰτίας (cf. Menandri Encom. ed. Heer. c. V. p. 39. 40). Similiter Empedocles v. 343. Musam invocans: Πέμπε παρ' εὐσεβίης ἐλάουσ' εὐήνιον ἅρμα. cf. Pindar. Olymp. IX, 121. Πρόσφορος ἐν Μοισᾶν δίφρῳ.

v. 1.) ἵπποι, ταί] sic Mscr. et H. Steph. in poësi philosoph. pro τοὶ, sequitur enim ἄγουσαι cf. v. 25. Hervetus legisse ἵπποι καὶ videtur; vertit enim: *Me portant quoque equi.* — ὅσον τ' ἐπὶ] ὅσον τε formula Homerica vid. Il. III, 12. ect. — θυμὸς ἱκάνοι] haec verborum junctura aut raro, aut nusquam praeterea obvia; neque tamen analogiae videtur repugnare; similiter enim dicitur πόθος ἱκάνει. — Acute *Heinrichius*, doctor meus pio animo colendus, reponendum censebat θυμὸς ἀνώγοι. vid. Fülleb. Beytr. VIII. p. 192.

v. 2.) πέμπον, ἐπεὶ] *quandoquidem* ect. vid. Hooge-

· 3 - 5·

ίμονος, ἥ κατὰ πάντ' ἀτηφέρει εἰδότα φῶτα.
ἰ φερόμην, τῇ γάρ με πολύφραστοι φέρον ἵπποι,
ρμα τιταίνουσαι· κοῦραι δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον.

ψυχῆς ὁρμάς τε καὶ ὀρέξεις. κατὰ δὲ τὴν πολύφημον ὁδὸν τοῦ δαίμονος πορεύεσθαι, τὴν κατὰ τὸν φιλόσοφον λόγον θεωρίαν· ὡς λόγος προπόμπου δαίμονος τρόπον, ἐπὶ τὴν ἁπάντων ὁδηγεῖ γνῶσιν· κούρας δ' αὐτοῦ προάγειν τὰς αἰσθήσεις.

ιen. doctrin. particul. Gr. Neſcio tamen, an parcula ἐπεὶ hic ferenda ſit, ſed abſtineo emendaonis conatu, etſi facile ſe praebeant conjecturae, eluti πεμφθῆναι, μ' ἐς κτλ. ſ. πέμπον τε καὶ κτλ. — ἦσαν] Steph. in P. phil. p. 41. γ' ἦσαν.

v. 3.) ἀτηφέρει] v. h. plane inuſitatum, librarioım deberi incuriae, jam pridem judicarunt Joſ. caliger (ad Steph. P. philoſoph. p. 217.) et Fabriius. Mſcr. Ciz. πάντα τῇ φέρει. libri nonnulli imeſſi πάντα φέρει, quae Herveti quoque Codicis iſſe lectio videtur, qui vertit: *quae fert per ſinla doctum.* Heynius (vid. Götting. gel. Zeit. 1796. II.) conjiciebat: πάντ' ἄντην φέρει. Paulo ro aliter, ni fallor, Sextus legit Empir., qui αφράζει· ἐπὶ τὴν ἁπάντων ὁδηγεῖ γνῶσιν. Nullus fedubito, quin Eleates ſcripſerit: ἡ κατὰ πάντα φῇ φέρει κ. τ. λ. — εἰδότα φῶτα] ſenſu emphao; fere ſimiliter Pindarus: Ὦ πόποι, οἷ' ἀπατᾶται οντὶς ἐφημερίων οὐκ εἰδυῖα. vid. fragm. Pind. edit. hneideri p. 57. Paulo ſecus oratores h. parti-

V. 6-10.

ἄξων δ' ἐν χνοίῃσι σύριγγος αὔτην . . .
αἰθόμενος· δοιοῖς γὰρ ἐπείγετο δινωτοῖσι
κύκλοις ἀμφοτέρωθεν, ὅτε σπερχοίατο πέμπειν
Ἡλιάδες κοῦραι, προλιποῦσαι δώματα νυκτὸς,
εἰς φάος ὠσάμεναι κρατερῶν ἀπὸ χερσὶ καλύπτρας·

Paraphraſ. ὧν τὰς μὲν ἀκοὰς αἰνίττεται ἐν τῷ λέγειν· δοιοῖς κτλ. τουτέςι τοῖς τῶν ὤτων (ſc. κύκλοις), τὴν φωνὴν δι' ὧν καταδέχονται. τὰς δὲ ὁράσεις, Ἡλιάδας κούρας κέκληκε· δώματα μὲν νυκτὸς. ἀπολιπούσας, εἰς φάος ὠσαμένας· διὰ τὸ μὴ χωρὶς φωτὸς γίνεσθαι τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

cipio uti conſueverant. vid. Fr. A. Wolfius in Demoſthenis Leptineam p. 277. cf. p. 270.

v. 6.) αὔτην] Scalig. emendat ἄυτει. Fabricius, ne verſus mutilus ſit, τροχοῦ vel μακρὸν ἄυτει. egregie Heynius: ἐπ' αἶον ἄυτει. cf. Hom. Il. XII, 160 ect.

v. 7.) Sextus male ingenioſi notam vix effugiet, qui ipſos rotarum circulos ad allegoriae commodum torquere conatur.

v. 8.) ὅτε σπερχοίατο] aegre fero optativum, neque ipſa particula ὅτε eſſe ferenda videtur; n. f. l. ὅπῃ σπερχ.? *quocunque Heliades feſtinarent puellae.* — Parmenidis hae Heliades Empedoclis animo fortaſſe obverſabantur, ubi novam ſibi Deam fingit: Ἡλιόπην ταναῶπιν. (v. 11.)

v. 10.) κρατερῶν κτλ.] Heynius cum Herveto refingit κραταιαῖς. propius ad vulgatam acceſſiſſet, ſi refingere maluiſſet: κρατερῶς, idque minus fortaſſe

θα πύλαι νυκτός τε καὶ ἤματος εἰσὶ κελεύθων·
ὑ σφας ὑπέρθυρον ἀμφὶς ἔχει, καὶ λάϊνος οὐδός.

einrichio languere visum fuisset, quam validae anus virginum; non enim solitum virginum vemen a genis retrahitur, sed caliginis velamen. t alius, isque gravior, nobis injicitur scrupulus. xtus v. ὤσαμ. ad v. εἰς φάος refert, et siquidem n ferenda partic. ὅτε est (v. 8.), v. εἰς φ. ex v. μπειν pendere nequeunt; gravis praeterea Sexti t auctoritas. Quid igitur? in v. κρατερῶν verbi ijusdam tert. p. plur. latere videtur; n. f. ἐχάλων? σάμεναι. ἐχάλων δ' ἀπὸ χερσὶ καλύπτρας). Heinriius, neglecta Sexti auctoritate, ingeniose, veluti let: εἰς φ. ὤσαμ. κροτάφων ἄπο. χ. κ.

v. 11 sqq.) impediti aliquid habet poëtae haec tio; ac recte sensisse Sextus videtur, poetam rem tius respexisse, quae significanda fuisset, quam sam inchoatam imaginem; neque igitur, ut recte onuit Fülleborn, de noctis quodam palatio, Heidum domicilio, esse cogitandum videtur, atque προλιποῦσαι (v. 9.) interpretandum potius: *fuentes* noctis palatium (i. e. noctem), quam, linientes. —

v. 11.) ἔνθα πύλαι κτλ.] diverso sensu, sed iisdem e verbis Homer Od. X, 86. ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε ὶ ἤματος εἰσὶ κέλευθοι. cf. praeterea, quos jam lleb. laudavit, Hom. Od. XIII, 109. Hesiod. Theog. 1. 747. et Porphyrius de antro nymphar. p. 264. Cantabr. (vid. § 4. not. q.)

V. 13-18.

αὐταὶ δ' αἰθέριαι πλῆνται μεγάλοισι θυρέτροις,
τῶν δὲ Δίκη πολύποινος ἔχει κληίδας ἀμοιβούς.
τὴν δὴ παρφάμεναι κοῦραι μαλακοῖσι λόγοισι
πεῖσαν ἐπιφραδέως, ὥς σφιν βαλανωτὸν ὀχῆα
ἀπτερέως ὤσειε πυλέων ἄπο· ταὶ δὲ θυρέτρων
χάσμ' ἀχανὲς ποίησαν ἀναπτάμεναι πολυχάλκους

Paraphraſ. ἐπὶ δὲ τὴν πολύποινον ἐλθεῖν δίκην, καὶ ἔχουσαν κληῖδας ἀμοιβοὺς, τὴν διάνοιαν ἀσφαλεῖς ἔχουσαν τὰς τῶν πραγμάτων καταλήψεις.

v. 14.) πολύποινος] „ſolenne epitheton hujus Deae cf. Orph. fr. XX.„ Fülleb. — κληῖδας ἀμοιβοὺς] perperam, ni fallor, Fülleb. interpretatur: „aptas claves;„ ego quidem verterem: *alternantes claves*, i. e. quibus *utraque* porta aperitur et clauditur.

v. 16.) βαλανωτὸν] adject. nullibi obvium; n. f. l. βαλάνῳ τὸν ὀχῆα κτλ.? βάλανος enim peſſulus erat ferreus, quo firmabatur μοχλός. vid. Suid. ſ. v. ib. interpr. cf. Ariſtoph. Veſp. v. 156 et 201. ib. Schol.

v. 18.) Quaeritur, quonam partic. ταὶ δὲ ſint referendae; ad v. κοῦραι, quis referat? Heinrichius autem acutius, ni fallor, quam verius: „ταὶ δὲ, inquit, non κοῦραι, ſed πύλαι, quod cogit ἀναπτάμεναι, apertae, ſ. ſe aperientes; reliqua ornatus cauſſa adjecta. „ Quis enim poëtarum unquam, πύλαι dixit, χάσμα ποίησαν θυρέτρων, εἰλίξασαι? κτλ. Quid igitur? lege ἀναπταμένως pro ἀναπτάμεναι, et omnia, ni fallor, expedita erunt: ταὶ δὲ (ſc. quae intus

ξονας ἐν σύριγξιν ἀμοιβαδὸν εἰλίξασαι
όμφοις καὶ περόνῃσιν ἀρηρότας· ἦ ῥα δι' αὐτῶν
ὺς ἔχον κοῦραι καθ' ἁμαξιτὸν ἅρμα καὶ ἵππους.
αί με θεὰ πρόφρων ὑπεδέξατο· χεῖρα δὲ χειρὶ
ξιτερὴν ἕλεν, ὧδε δ' ἔπος φάτο, καί με προσηύδα·
Ω κοῦρ' ἀθανάτοισι συνήορος ἡνιόχοισιν

rant, Dice cum ſuis) χασμ' ἀχανὲς ποίησαν ἀναπταένως, πολυχάλκ. ἄξονας κτλ. Sed vereor interdum, e alios impugnans, fallar ipſe; quod ſi mihi acciderit, vir et docendo et monendo optime de me eritus, cujus juveniles conatus juveniliter impugno, et nunc de errore me admonens ad rectam am reducat; aequtorem enim judicem, benevontioremque admonitorem habebo neminem.

v. 21.) καθ' ἁμαξιτὸν] ſic editt. Steph. κατ' ἁμαξιτ. odic. nonnulli καταμαξιτόν.

v. 22. 23.) cf. Λιθικῶν auctor v. 95. Καί μιν ἑλὼν ρὶ χεῖρα προσηύδων ὧδ' ἐπέεσσιν.

v. 24.) συνήορος] repoſui formam Jonicam. Etym. . συνάορος . . . συνόμιλος. Hom. Od. VIII, 99. φόρμιγξ νήορος δαίτι. cf. Pind. Nem. IV, 9. εὐλογία φόρμιγγι νάορος. Dubitatur vero de verborum ſtructura. einrichius: „ jam omnibus tentantis, inquit, plat hanc rationem, quamvis duriuſculam, ſequi: κοῦρε, συνάορ. ἀθ., ἵπποις ἡν. ικάνων, o fili, diis alis, equis freno flexis domum noſtram ingreens. „ Videte, num ſic mederi difficultati pos-

V. 25 - 28.

ἵπποις, ταί σε φέρουσιν, ἱκάνων ἡμέτερον δῶ,
χαῖρ', ἐπεὶ οὔτι σε μοῖρα κακὴ προὔπεμπε νέεσθαι
τήνδ' ὁδόν· ἦ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτὸς πάτου ἐστίν·
ἀλλὰ Θέμις τε Δίκη τε. χρεὼ δέ σε πάντα πυθέσθαι·

Paraphraſ. ἥτις αὐτὸν ὑποδεξαμένη, ἐπαγγέλλεται δύο ταῦτα διδάξειν, ἥ μὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεμὲς ἦτορ· ὅπερ ἐστὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀμετακίνητον βῆμα· ἕτερον δὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ κτλ., τουτέστι τὸ ἐν δόξῃ κείμενον πᾶν, ὅτι ἦν ἀβέβαιον.

ſimus; interpungatur p. v. ἡνιόχ., et legatur: ἵπποις θ', αἵ κτλ. o fili, *divinis ſodalis aurigis et equis, qui* ect.; neſcio enim, cur virgines divinae dici aurigae nequeant. cf. Pythag. carm. aur. v. 69. Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.

v. 27.) Recte Fabricius notum Lucretii verſum huic P. contulit (I, 925): *avia Pieridum peragro loca, nullius ante trita ſolo.* cf. etiam Empedocl. v. 57. Τὴν (Ἀφροδίτην) οὔτις μεθ' ἅπασιν ἑλισσομένην δεδάηκε θνητὸς ἀνήρ· σὺ δ' ἄκουε λόγων στόλον οὐκ ἀπατηλόν.

v. 28.) πυθέσθαι] ſic Cod. Taurin. et al. pro πυθ.
— ἀλλὰ . . . Δίκη τε] Fülleborn refert ad προὔπεμπε ν.; Hervetus ad ſequentia; utraque ſtructura habet aliquid duriuſculi, prior tamen eſſe praeferenda videtur; ſimiliter enim, ſui veluti immemor, in ſequentibus (v. 72.) de alia quadam Dice, haec noſtra loquitur Dice; eaque junctura Simplicio etiam et Diogeni Laërtio placuiſſe videtur; uterque enim a verbo χρεὼ inde verſus laudat ſequentes;

V. 28 - 32.) et Laërtius quidem duo ſeq., Simpli-

. 29. 30.

μὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεμὲς ἦτορ,
δὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἔνι πίστις ἀληθής.

us vero quatuor. vid. Diog. L. IX, 22: Διττήν τε η (Παρμενίδης) εἶναι τὴν φιλοσοφίαν· τὴν μὲν, κατὰ ήθειαν· τὴν δὲ, κατὰ δόξαν· διὸ καί φησί που· Χρεὼ κτλ. mplic. in Ariſtot. lib. de coelo (p. 138 A. B. edit. enet. fol. 345 codic. Taurinenſ. vid. Empedoclis Parmenidis fragm. ex codic. Taurinenſis biblioecae reſtituta ab Am. Peyron p. 55.) δι' ὃ περὶ μὲν τὸ τὴν ἀλήθειαν εἶναί φησιν, περὶ δὲ τὸ γενητὸν, τὴν δόν· φησὶ γὰρ ὁ Π. κτλ. V. 29. 30. exhibent praeterea Proclus in Tim. II. p. 105 ſ. in.: ὁ μὲν οὖν άτων διαῤῥήδην τούς τε λόγους καὶ τὰς γνώσεις τοῖς ωςοῖς διεῖλεν· ὁ δέ γε Π., καίτοι διὰ ποίησιν ἀσαφὴς , ὅμως καὶ αὐτὸς ταῦτα ἐνδεικνύμενός φησιν. (ct. vd. v. 41 ſqq.) atque Clem. Alex. Strom. V. p. 576. ' Ἐλεάτης Π., ὁ μέγας, διττῶν εἰσηγεῖται διδασκαλίαν ὢν, ὧδέπως γράφων κτλ. et denique Plutarchus adv. lotem p. 1114. (cf. § 26.)

v. 29.) εὐπειθέος] ita Sextus, Plutarchus, Clem. ex. et Diog. L.; Proclus εὐφεγγέος, quod παραίξει· ὡς τῷ φωτὶ τῷ νοερῷ λάμπουσαν (ſc. ἀλήθειαν) ct. ad v. 39 ſq. Simplicius vero: εἰ μὲν ἀληθὲς εἰ εὐκύος ἀτρ. ἦτορ (ap. Peyron l. c.) mendoſe fortaſſe ſcripn pro ἢ μὲν (ſequitur enim ἠδὲ) ἀληθείης εὐκύκλου . ἦτ. (nam vulgat. edit. ex Guillelmi de Moërka verſione Latina, ut nuper probavit Amed. yron, Graece facta, h. ἀληθείας κυκλικῆς κτλ.)

V. 31. 32.

(ἀλλ' ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσεαι, ὡς τὰ δοκοῦντα
χρὴ δοκίμως ἰέναι διὰ παντὸς πάντα περῶντα.)

ſed quidquid ſit, equidem vereſimile fit, lectionis varietatem jam in antiquiſſimis Parmenidis codicibus obviam fuiſſe. — ἀτρεμὲς] ita Proclus, Clem. Alex. et Simplic.; Plut., Sext. et Diog. ἀτρεκές. Sexto autem h. lectionem a librariis ſubditam eſſe, probat paraphraſis: ἀμετακίνητον βῆμα. — ἀληθείης ἦτορ] inſolenter ſane dictum; ſignificat autem, ni fallor, veritatis veluti medium atque ſummam. fere ſimiliter: ἰθύνων κραδίης νοερὸν κύτος Orphic. fragm. I, 6. cf. II, 7. Aliena Sexti est paraphraſis: βῆμα.

v. 30.) Diog. Laërt. τῶν οὐκ ἔτι κτλ.

V. 31 et 32.) continuo verſum 30. ſubſequuntur apud Simplicium, qui ſolus eos exhibet. Neſcio vero, utrum Sextus potius eos poſſit omiſiſſe videri, an Simplicius huc retuliſſe, omiſſo intervalli ſigno; hoc tamen, quam illud, veriſimilius est.

v. 31.) ἔμπης] ſic recte dedit Amed. Peyron pro corrupto: ἔμπις, ſicuti μαθήσεαι pro μαθήσεται.

v. 32.) χρὴ] cod. χρῆν. — ἰέναι] ſic Peyron, Guil. de Moërb. ſiſus verſione, pro εἶναι. — πάντα περῶντα] equidem probabilis est Amedei Peyron emendatio πάντα ῥέοντα. Interpretatur autem: „at„ tamen haec diſces, qua ratione oportet ſenſibi„ lia omnia plane eſſe ſemper fluxa, atque per for„ mas omnes tranſeuntia. „

·33·34·

λλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα,
ηδέ σ' ἔθος πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω

araphras. καὶ ἐπὶ τέλει προσδιασαφεῖ τὸ μὴ δεῖν ταῖς αἰσθήσεσι προσέχειν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ. μὴ γάρ σε, φησίν, κτλ. (v. 34-37.) ἀλλ' οὗτος μὲν καὶ αὐτὸς, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων συμφανὲς, τὸν ἐπιστημονικὸν λόγον, κανόνα τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας ἀναγορεύσας, ἀπέστη τῆς τῶν αἰσθήσεων ἐπιστάσεως.

V. 34-36.) habet etiam Diog. L. IX, 22. κριτήν δὲ τὸν λόγον εἶπε· τάς τε αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς ὑπάρχειν. φησὶ γοῦν· Μηδέ κτλ.

v. 34.) σ' ἔθος] Laërt. μή σε θεὸς κτλ. — Jungo: ος πολύπειρον. — βιάσθω] similiter Plato: συμποθεὶς ἐν τοῖς λόγοις. vid. Gorg. 182. e. cf. Theaet. 165. e.

Parmenides ap. Platon. (p. 135. d. e) Πλὴν τοῦτό σοῦ καὶ πρὸς τοῦτον (Zenonem) ἠγάσθην εἰπόντος, οὐκ εἴας ἐν τοῖς ὁρωμένοις οὐδὲ περὶ ταῦτα τὴν πλάνην ισκοπεῖν, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνα, ἃ μάλιστά τις ἂν λόγῳ λάι καὶ ἤδη ἂν ἡγήσαιτο εἶναι. cf. Empedocl. 348 sqq. ήτέ τιν' ὄψιν ἔχων πίστει πλέον, ἢ κατ' ἀκουήν· Η ἀκοὴν δουπον, ὑπὲρ τρανώματα γλώσσης· Μήτέ τι τῶν ἄλλων ίσῃ πόρος ἐστὶ νοῆσαι· Γυίων πίστιν ἔρυκε, νόει θ' ᾗ δῆ· ἕκαστον. cf. v. 302 sqq. Οὐκ ἐστὶν πελάσασθ', οὐδ' θαλμοῖσιν ἐφικτὸν Ημετέροις, ἢ χερσὶ λαβεῖν· ἧπέρ τε νίστη Πειθοῦς ἀνθρώποισιν ἀμαξιτὸς εἰς φρένα πίπτει. raclitus (ap. Schleyerm. p. 364.) κακοὶ μάρτυρες ρώποισιν ὀφθαλμοὶ κτλ.

V. 35-38.

γωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχήεσσαν ἀκουὴν
καὶ γλῶσσαν· κρῖναι δὲ λόγῳ πολύπειρον ἔλεγχον
ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα· μόνος δὲ γε θυμὸς ὁδοῖο
λείπεται.

v. 35.) ἄσκοπον ὄμμα] cf. Homer. Il. XXIV, 159. Οὔτε γάρ ἐς' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος. cf. 186. — ἠχήεσσαν ἀκ.] Emped. v. 349. ἀκοὴν ἐρίδουπον.

v. 36.) πολύπειρον ἔλεγχον] Pind. Olymp. IV, 30. διάπειρά τοι βροτῶν ἔλεγχος. Diogenes πολύδηριν, ſ. πολύδηνιν. Retineo Sexti lectionem, ac interpretor: ratione dijudica (ſolitam hominum) diuturna experientia ferocientem argumentationem, quam tibi exponam.

v. 37.) μόνος δέ γε θ. ὁδ. λ.] quod enim (ſic δὲ Pindaro aliisque in uſu) ad viam attinet (ſc. veri indagandi) ſola reliqua est ratio; ſic enim v. θύμος apud Pindarum aliosque antiquiſſimor. poëtar. ſaepius obvenit: vlc. Ol. VIII, 9. μαιομένων θυμῷ. Pyth. IV, 130. πυκινῷ (i. e. συνετῷ) θυμῷ. Zonar. ſ v. θυμ. σημαίνει . . . τὸν λογισμόν. Perperam Hervet. et Fülleb. „ ſolam mentem errare via contingit. „ cf. v. 59. Empedocl. v. 53. Τὴν (φιλότητα) σὺ νόῳ δέρκευ.

v. 39-46.) ap. Procl. in Tim. (p. 29 b.) II. p. 105. (ct. vd. ad 29 ſqq.) Verſibus allatis ſic pergit Proclus: λέγει δ' οὖν καὶ ὁ φιλόσοφος ἐπὶ διττοῖς πράγμασιν, οὖσιν καὶ μὴ οὖσι, διττὰς εἶναι τὰς γνώσεις, ἀλήθειαν, ἣν καὶ εὐφεγγῆ κέκληκεν, ὡς τῷ φωτὶ τῷ νοερῷ λάμπουσαν, καὶ

V. 39-46.

* * *

Εἰ δ' ἄγε τῶν ἐρέω κομίσαι δὲ σὺ μῦθον ἀκύσας,
αἵπερ ὁδοὶ μοῦσαι διζήσιός εἰσι νοῆσαι·
ἡ μὲν, ὅπως ἔστι τε καὶ ὡς οὐκ ἔστι μὴ εἶναι,
πειθοῦς ἐστι κέλευθος, ἀληθείη γὰρ ὀπηδεῖ·
ἡ δ' ὡς οὐκ ἔστι τε καὶ ὡς χρεών ἐστι μὴ εἶναι,
τὴν δή τοι φράζω παναπειθέα ἔμμεν' ἀταρπὸν,
οὔτε γὰρ ἂν γνοίης τό γε μὴ ἐὸν, οὐ γὰρ ἐφικτὸν,
οὔτε φράσαις.

. . κίςιν, ἣν τῆς μονίμου γνώσεως ἀφεῖλεν. V. 41-46.) ap. Simplic. in Arist. Physica p. 25 s. f. εἰ δέ τις ἐπιθυμεῖ καὶ αὐτοῦ τοῦ Παρμενίδου ταύτας λέγοντος ἀκοῦσαι τὰς προτάσεις, τὴν μὲν παρὰ τὸ ὂν οὐκ ὂν καὶ οὐδὲν λέγουσαν, ἥτις ἡ αὐτή ἐστι τῇ τὸ ὂν μοναχῶς λέγεσθαι, εὑρήσει ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσιν.

v. 39.) εἰ δ' ἄγε] cf. Empedocl. v. 160. Εἰ δ' ἄγ' ἐγώ τοι νῦν λέξω κτλ. v. 46. ἀλλ' ἄγε μύθων κλῦθι κτλ. v. 92. ταῦτ' ἴσθι . . . μῦθον ἀκούσας.

v. 40.) μοῦσαι] v., ni fallor, corruptum; vix mihi temperavi, quin refingerem: μοῦναι.

v. 43.) ἡ μὲν] Simpl. ἥ μ. — τε καὶ ὡς] sic Simpl.; Procl. γε καί.

v. 44.) παναπειθέα ἔμμεν'] Simpl. παναπευθέα ἔμμεναι. — ἀταρπόν] Empedocl. v. 3. λόγων μίαν ἀτραπόν. cf. Orph. fragm. II. v. 8. Linus ap. Steph. in P. philos. p. 112. et al.

v. 45.) οὔτε] Procl. οὔτε τε. — μὴ ἐὸν] sic Simplic. — ἐφικτὸν] Simpl. ἀνυστόν. difficile est dictu, quaenam lectio praeferenda sit. Empedocl. v. 302.

V. 47-49.

* * *

Χρὴ τὸ λέγειν τὸ νοεῖν τ' ἐὸν ἔμμεναι· ἔςι γὰρ εἶναι,
μηδὲν δ' οὐκ εἶναι, τά τέ σε φράζεσθαι ἄνωγα·
πρώτης γάρ ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

οὐδ' ὀφθαλμοῖσιν ἐφικτὸν κτλ. Anaxagoras in I. Phyficor. ap. Simpl. in Arift. Phyf. p. 33. B. οὐδὲ ἀνυςὸν πάντων πλείω εἶναι κτλ.

Plat. Theaet. p. 189 a. ὁ ἄρα μὴ ὂν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει — οὐ φαίνεται — ἀλλὰ μὴν ὅ γε μηδὲν δοξάζων, τοπαράπαν οὐδὲ δοξάζει κτλ. Sophift. p. 237 e. ἆρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον τὸ τὸν τοιοῦτον λέγειν μὲν, λέγειν μέντοι μηδέν· ἀλλ' οὐδὲ λέγειν φατέον, ὅς ἂν ἐπιχειρῇ μὴ ὂν φθέγγεσθαι. cf. p. 238 c.

V. 47-55.) Verfibus fuperiorib. (41-46.) exhibitis, Simplic. (p. 25 f. f.) ὅτι δὲ ἡ ἀντίφασις οὐ συναληθεύει, inquit, δι' ἐκείνων λέγει τῶν ἐπῶν, δι' ὧν μέμφεται τοῖς εἰς ταυτὸν συνάγουσι τὰ ἀντικείμενα· εἰπὼν γάρ· Ἐςι γὰρ εἶναι κτλ. fequuntur ab his verbis inde v. 47-55. Prima pars v. 47 legitur p. 19 f. m. τὸ πάντων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον, τὸν τοῦ ὄντος, ὁ Π. φησὶν ἐν τούτοις. feq. v. 47. 48.

v. 47.) τ' ἐὸν] fic refcripfi, Heindorfium fecutus (q. vid. ad Plat. Soph. p. 239 b.) pro τὸ ὄν. Caetera idem emendat Heindorf. χρὴ τὸ λέγειν, τὸ νοεῖν τ' ἐόν ἔμ.

v. 48.) μηδὲν δ' οὐκ εἶναι] fic Simplic. p. 25. μηδὲν δ' οὐκ ἔςιν p. 19, unde Heindorfius (l. c.) effingit: μὴ δ' εἶν' οὐκ ἔςιν. — τά τέ σε] fic dedi cum Heindorfio, pro τά σε.

v. 49.) Simpl. contra metr. ἀφ' ὁδ' ταύτης.

50-55.

ιτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν
λάζονται δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
ἰθεσιν ἰθύνει πλαγκτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
ιφοὶ ὁμῶς τυφλοί τε τεθηπότες, ἄκριτα φῦλα,
; τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταυτὸν νενόμισται,
ὐ ταυτόν· πάντων δὲ παλίντροπός ἐστι κέλευθος.

v. 51.) πλάζονται] cf. Lucian. in fugit. § 10. de phist. σύνθετόν τι και μικτὸν ἐν μέσῳ ἀλαζονείας καὶ λοσοφίας πλαζόμενον. — ἀμηχανίη] cf. Hom. Od. , 295 ect. Sext. Hypotyp. I, 7. ἡ σκεπτικὴ ἀγωγὴ καλεῖται καὶ . . . ἀπορητική, ἤτοι ἀπὸ . . . ἢ ἀπὸ τοῦ μηχανεῖν πρὸς συγκατάθεσιν κ. τ. λ.

v. 53.) κωφοὶ ὁμῶς] Heraclit. (ap. Schleyerm. p. 29.) ἀξύνετοι ἀκούσαντες κωφοῖς ἐοίκασι. Pind. Pyth. X, 151. κωφὸς ἀνήρ τις κ. τ. λ. cf. etiam Aristoph. charn. 682 sqq. et Valckenar. ad Ammonium s. v. — φλοὶ] cf. Pind. Olymp. XII, 13. Τῶν δὲ μελλόντων τετύλωνται φράδαι. similiter v. ἄσκοπος usurp. vid. Timon. . Sext. adv. Math. IX, 57. — τεθηπότες] cf. Emped. 53. Τὴν (φιλότητα) σὺ νόῳ δέρκευ, μηδ' ὄμμασιν ἧσο ηπώς.

V. 54. et prima p. v. 55. iterum ap. Simpl. p. 17. ιψάμενος τοῖς τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν συμφέρουσιν ἐν τῷ τῳ, οἷς τὸ πέλειν . . . κοὐ ταυτόν. (reliq. vid. ad 56 sq.)

v. 54.) τε καὶ] sic p. 17; omittitur particula τε 25.

v. 55.) πάντων] l. πάντως; v. enim πάντων ad rasque partes, quas impugnat Parmenides, refe-

V. 56. 57.

* * *

Οὐ γὰρ μήποτε τοῦτ' οὐδαμῇ εἶναι μὴ ἐόντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

rendum foret; adj. autem παλίντροπος ad eos ſolos referendum est, οἷς τὸ πέλ. τε καὶ οὐκ εἶναι ταὐτὸν ν., κοὐ ταὐτόν. παλίντροπ. enim est, quod in utramque torquetur partem, ſemperque mutatur, nec quidquam habet ſtabile. παλίντροπα βουλεύματα καὶ ταραχώδη ap. Plutarch. in Cicerone ex Wyttenbachii emendatione. vid. Schneid. Lexic. ſ. v. cf. Heraclit. ap. Schleyerm. p. 413 ſqq.

V. 56. 57.) ap. Plat. in Sophiſt. p. 237. Τετόλμηκεν ὁ λόγος οὗτος ὑποθέσθαι τὸ μὴ ὂν εἶναι· ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγίγνετο ὄν· Παρμενίδης δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παίσιν ἡμῖν οὖσιν ἀρχόμενός τε καὶ διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, πεζῇ τε ὧδε ἑκάστοτε λέγων καὶ μετὰ μέτρων, Οὐ γὰρ κ. τ. λ. cf. p. 258 d. Ariſtot. Metaphyſic. XIII., 2. p. 576 g. .... εἰ μή τις λύσει, καὶ ὁμόσε βαδιεῖται τῷ Παρμενίδου λόγῳ· Οὐ γὰρ κτλ. Verſus eodem modo ſcript. l. apud veteres Ariſtot. Interpr. h. l. cf. Simplic. p. 31 ſ. m. ὁ δὲ Π. τὸ μὴ ὂν ἐκ τοῦ ἑνὸς ὄντος παντάπασι ἐξορίζει· Οὐ γάρ μήποτε τούτου κτλ. At nec metri, nec ſtructurae conſtat ratio. Libenter acutam Heindorfi conjecturam (οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαῇς εἶναι κτλ.) in textum adhibuiſſem, niſi tot veter. auctor. mirus in vulgata tuenda conſenſus me impediiſſet. Videant nunc Heindorfius, Heinrichius, caeterique criticorum principes, quomodo expedienda res ſit. Verſui vero hic eſſe

* * *

Μόνος δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο
λείπεται, ὡς ἔςι· ταύτῃ δ' ἐπὶ σήματ' ἔασσι

cus adſignandus videbatur, propterea quod Simplicius p. 17, ubi v. 57 et ſqq. exhibet, μεμψάμενος, inquit, τοῖς τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν συμφέρουσι .... ἀποςρέψας τῆς ὁδοῦ τῆς τὸ μὴ ὂν ζητούσης· ἀλλὰ σὺ λέγων τῆς δ' ἀφ' ὁδοῦ κτλ. nam illud prius antea factum at; hoc vero ſecundum (ἀποςρέψας τῆς ὁδοῦ κτλ.) hoc fit verſu.

V. 57-72.) ap. Simplic. p. 17 ſ. f. μεμψάμενος (ct. l. ad v. 56.) ... ἐπάγει· Μόνος δ' ἔτι κτλ.

v. 57.) διζήσιος] ſic conſtanter dedit Simplic. et Plato p. 258. d; p. 237 ante noviſſimum editorem legebatur διζήμενος.

v. LVIII-LXXII et LXXVI.-CXIII.) ap. Simpl. 31 a. b. (cf. § 21. not. f.)

V. 58-60.) iterum ap. Simpl. p. 31 a. ſ. m. ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς πέρας ἤδη τῶν πρὸς Παρμενίδην λόγων ἀφίγμεθα, καλῶς ἂν ἔχοι τήν τε Παρμενίδου δόξαν αὐτοῦ περὶ τοῦ ἑνὸς ὄντος, ὡς σύμμετρον τοῖς προκειμένοις, ἀνιχνεῦσαι, καὶ τὰς ἀντιλογίας πρὸς τὶ γεγόνασιν ἐπισκέψασθαι. ὅτι μὲν οὖν οὐ τῶν γινομένων τι καὶ φθειρομένων ὁ Π. τὸ ἓν τίθεται, δηλοῖ τὸ σημεῖον αὐτοῦ, ἓν τὸ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον λέγων, ἐν οἷς φησι, Μόνος κτλ.

v. 58.) μόνος μ. ὁδοῖο] ex vulgari conſuetudine exſpectares fortaſſe ὁδὸς μυθοῖο. ſed vulgata est tuenda ac ſic interpretanda: *una ſententia* (ſic v. μῦ-

V. 60.

πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον ἐὸν καὶ ἀνώλεθρόν, ἐστιν

θος ap. Homerum aliosque saepius obvenit), *quod ad veri indagandi attinet viam, reliqua est* ect.

V. 60. 61.) ap. Clem. Alex. Strom. V. p. 603: Π. δὲ ὁ μέγας, ὡς φησὶν ἐν σοφιστῇ Πλάτων, ὧδέπως περὶ τοῦ θεοῦ γράφει. cf. Euseb. Praep. Ev. XIII. p. 680. V. 60-62.) ap. Simplic. p. 7 f. f. καὶ ὁ Π. τὸ τοιοῦτον αὐτῷ (τῷ Μελίσσῳ) μαρτυρεῖ, λέγων δι' αὐτῶν σχεδὸν τῶν ῥημάτων, ὡς ἀγένητον κτλ. οὕτω μὲν οὖν καὶ οὗτος ὡς ἀνέκλειπτον καὶ ὡς ἀγένητον καὶ ἄπειρον εἶναί φησι. V. 61.) iter. ap. Simpl. p. 26: δῆλον δὲ ὅτι κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον, καθ' ὃ καὶ ἔστι Σωκράτης, ὁ αὐτός ἐστι (sc. Σωκράτης λευκὸς καὶ Σ. μουσικός), κατὰ δὲ τὰ συμβεβηκότα ἕτερος· ὥσπερ καὶ ἓν καὶ πολλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο. ὅτι μέντοι Π. μάλιστα πάντων οὐκ ἠγνόει τὴν τοιαύτην διαφορὰν, δῆλον, εἴπερ ἓν λέγων τοσαῦτα κατηγορεῖ αὐτοῦ· ἔστι γὰρ οὖλον κτλ., καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀΐδιον, καὶ ἀδιαίρετον, καὶ μυρία ἄλλα . . . . τὸν μέντοι κανόνα αὐτὸν οὐδαμοῦ Π. ἐξήνεγκεν· οὐδὲ γὰρ ἦν οἰκεῖον τὸ κανονικὸν τοῦτο τῆς τῶν ἀρχαίων βραχυλογίας. cf. Simpl. de coelo (p. 138. ed. Venet. f. l. 345. cod. Taurin. ap. Peyron) Theodoret. affect. curat. IV. p. 794. Plut. adv. Colot. p. 1114. id. ap. Euseb. p. 23. V. 62.) Simpl. p. 31 f. m. cf. Ammonii Commentar. in libr. Arist. de interpret. (ad c. 10.) p. 59. Joh. Philopon. in Physica B. p. 9. f. f.

v. 60.) ἀνώλεθρον] cf. Ocellus Lucan. I, 2. 10. 11 ect. Timaeus Locrus, p. 546 cet. ap. Gale. P. v. ἀνώλεθρ. interpungitur ap. Simpl. p. 31 f. f. et p. 17.

61.

λον, μουνογενές τε καὶ ἀτρεμὲς ἠδ' ἀτέλεςον·

; jure, ni fallor; ad id enim (sc. ἀγέν. καὶ ἀνώλ.) eluti ad caput, caetera referuntur omnia. — ἔςιν] impl. p. 17. ἓν ἔςιν.

v. 61.) οὖλον] sic constanter scribit Simplic. et Clem. Alex.; Plutarch. autem ap. Euseb., Euseb. et Theoderet. μοῦνον. — μουνογενὲς] Plut. adv. Colot. ὁλομελές. De v. μουνογενὲς usu et significatione inter se certant vet. Hesiodi interpret. ad ἔργ. κ. ἡμέρ. , 374. p. 88. 89. ed. Heinsii: Μουνογενὴς δὲ πάϊς ἕζοι πατρώϊον οἶκον. miht satis sit Joh. Tzetzae verba adponere: „ μουνογ. πάϊς, ἀντὶ τοῦ, ἐκ μιᾶς γυναικὸς παῖδες ἀδελφοί, ὁμογάςριοι. „ cf. Eurip. Helen. 700. Ἴςον δ' ἀρίςης σωφρονεςάτης θ' ἅμα Γεγῶτ' ἀδελφῆς, ονογενοῦς ἀφ' αἵματος (ubi vero Scal. et Canter. legunt ὁμογενοῦς). Sic igitur et hic v. μουνογ. esse nterpretandum videtur: *totum unius generis* i. e. ihil praeter *ens;* sic etiam vertit Philalth. Alias olam unitatem significat, vid. Suid. μονογενῆ . . . ὴν μονότητα Δαβὶδ (Psalm. XXI, 21). cf. Plat. Tim. 1 b. . . . . ἀλλ' εἷς ὅδε, μονογενὴς οὐρανὸς γεγονὼς, ἐστι τε καὶ ἔσεται. q. ad l. Proclus more solito magis rgutans, quam interpretans, τὸ μὲν μονογενὲς, inuit, τὴν μοναδικὴν αἰτίαν ἀπεικονίζετο, καὶ τὴν πάντων εριεκτικὴν, τῶν δευτέρων καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατοῦσαν οὐσίαν ἐνδείκνυται· καὶ γὰρ ὁ θεολόγος (vid. Orph. fragm. , 8.) τὴν κόρην μονογένειαν εἴωθε προσαγορεύειν, ὡς ῶν ἐγκοσμίων ἁπάντων ἡγεμονικῶς προϊςαμένην κ. τ. λ. Procl. in Tim. II. p. 139.) — ἠδ' ἀτέλεςον] ita

V. 62.

οὐδὲ ποτ' ἦν, οὐδ' ἔςαι, ἐπεὶ νῦν ἐςιν ὁμοῦ π

Simplic. p. 7 et 31;. id. vero p. 19. ἀτέλευτοι p. 26. et de caelo l. c. ἀγένητον. ἀγέν. habei que Plut. adv. Col., id. ap. Euseb., Clem Euseb, Theodoret. et Joh. Philop. At ver praecedente Parmen. τὸ ἐὸν dixerat ἀγένητον perperam huc retulisse videntur, qui superio: sus non simul laudaverant. Quid autem, si altera illa lectio ἠδ' ἀτέλεςον s. ἀτέλευτον (u enim forma perantiqua est) Parmenidis fue nuina? Inter omnes certe constat eum f affirmasse *ens* esse, quod etiam v. 89 sq. (λεύτητον esse probare conatur; neque igitur babile est, et hic, ubi argumentationis, q quitur, summa exhibetur, veram lectioner se: οὐδ' ἀτέλ. Haud quidem nescio refraga conjecturae Simplicium et alias et inprimi ubi affirmat Parmenidem quoque, veluti Me *ens* esse infinitum voluisse. At ipsum Simp fefellisse ejusmodi mendum poterat, idque tissimum, ubi sua ductus opinione, parum sus certe verae lectionis erat investigator.

v. 62.) Ammon. l. c. Οὐ γὰρ ἔην οὐδ' ἔςαι Παρμεν.) · ὁμοῦ πᾶν ἔςι δὲ μοῦνον. Joh. Ph l. c. Οὐκ ἦν, οὐκ ἔςαι ὁμοῦ πᾶν· ἔςι δὲ μοῦνον. plicius autem constanter scribit, sicut ded milis versus iterum fortasse occurrebat apu menidem, eumque Ammon. et Philopon. servasse videntur.

. 63 - 65.

συνεχές. Τίνα γὰρ γέννην διζήσεαι αὐτοῦ;
ἢ πόθεν αὐξηθέν; οὔτ' ἐκ μὴ ἐόντος ἐάσω
'άσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν, οὐδὲ νοητόν

V. 63 - 66.) ap. Simplic. de caelo p. 138. ed. V. ol. 345 cod. Taur. καὶ Π. ὁ πρῶτος (?) ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, οὗτον τὸν λόγον ἐρωτῶν ἐν τοῖς ἔπεσι περὶ τοῦ ἀγένητου 'ναι τὸ ὄν, τάδε γέγραφε· Τίνα κτλ. V. 63 - 67.) ap. 'impl. Physic. p. 34 b. καὶ γὰρ καὶ Π. ὅτι ἀγένητον ὁ ὄντως ὄν, ἔδειξεν ἐκ τοῦ μήτε ἐξ ὄντος τὴν γένεσιν χειν, μήτε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. δεῖ γὰρ ἔκ τινος γίνεσθαι· τὸ δὲ μὴ ὂν οὐδέν ἐςι. τὴν δ' αἰτίαν τοῦ δεῖν πάνως ἐξ ὄντος γίνεσθαι τὸ γινόμενον, θαυμαςῶς ὁ Π. ῥοσέθηκεν. ὅλως γάρ φησιν εἰ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, τίς ἡ ποκλήρωσις τοῦτό τε γενέσθαι ὅτε ἐγένετο, ἀλλὰ μὴ πρόερον ἢ ὕςερον; γράφει δὲ οὕτως· Τίνα κτλ. cf. p. 17.

v. 64.) πῇ πόθεν αὐξ.] f. πῇ π. τ' αὐξ. Philalth. 'uo *undeque auctum.* — μὴ ἐόντος] sic rescripsi ro μὴ ὄντ.

v. 65.) φάσθαι σ' οὐδὲ] Simplic. p. 17. φ. σε οὐδὲ . — οὐ γὰρ φατὸν κτλ.] cf. Plat. Soph. p. 237 e. ›id. p. 238 c. τὸ μὴ ὂν ... ἐςὶν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄῤῥηιν, καὶ ἄφθεγκτον, καὶ ἄλογον. cf. Theaet. p. 189 a. e Republ. V. p. 478 c. d. Varie autem sophistae Parıenidis hoc placito abuti solebant, ut captiosis, ac ɔlosis suis conclusiunculis quandam veri speciem ›nciliarent. vid. ex. gr. Plat. Euthyd. p. 484 b. c. — mpedocl. v. 109 sqq. νήπιοι ... Οἵ δὴ γίνεσθαι πάρος ικ ἐὸν ἐλπίζουσιν, Ἠὲ καταθνήσκειν τε καὶ ἐξόλλυσθαι πάντῃ. cf. Ocell. Luc. c. 1. ect.

V. 66-73.

ἐστιν, ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἄν μιν καὶ χρέος ὦρσεν
ὕστερον ἢ πρόσθεν τοῦ μηδὲν ἀρξάμενον φῦναι;
οὕτως ἢ πάμπαν πέλεμεν χρεών ἐστιν ἢ οὐχί.
οὐδέ ποτ' ἐκ γε μὴ ἐόντος ἐφήσει πίστιος ἰσχὺς
γίγνεσθαί τι παρ' αὐτό· τοὔνεκεν οὔτε γενέσθαι,
οὔτ' ὄλλυσθαι ἀνῆκε Δίκη, χαλάσασα πέδησιν,
ἀλλ' ἔχει.

* * *

Λεῦσσε δ' ὅμως ἀπεόντα νόῳ παρεόντα βεβαίως·

v. 67.) μηδὲν] refcripfi pro μηδενός.

v. 69.) ἐκ γε μὴ ἐόντος] At probaverat jam Parm. *ens* ex non *ente* gigni non poffe, exfpectatur ergo altera argumentationis pars: *ens* neque gigni ex *ente* poffe; utroque enim modo Eleaten *entis* ortum fuftuliffe, tota confentiens tradit antiquitas. Mendum igitur negationi ineffe videtur, idque fic, ni fallor, tollendum: οὐδέ ποτ' ἐκ γε τοῦ ὄντος κτλ. *neque fidei robur unquam ex* ente *quidquam praeter ipfum gigni finet.* nam cum nihil, nifi *ens* cogitari poteft, quodcunque ex *ente* fieri ponitur, praeter *ens* erit, f. *non ens.* Nefcio etiam quomodo, fi vulgatam tuemur, v. παρ' αὐτό explicanda fint. cf. Empedocl. v. 62. καὶ πρός τοῖς ἄρα οὔτε τι γίνεται, οὐδ' ἀπολήγει. — πίστιος ἰσχὺς] cf. Empedocl. v. 335. πίστιος ὁρμή.

v. 73-76.) ap. Clem. Alex. V. p. 552 C. D. ἀλλὰ καὶ Π. ἐν τῷ αὐτοῦ ποιήματι, περὶ τῆς ἐλπίδος αἰνισσόμενος, τὰ τοιαῦτα λέγει (feq. v. 73-76). ἐπεὶ καὶ ὁ

ᵛ. 74-76.

ὐ γὰρ ἀποτμήξει τὸ ἐὸν τοῦ ἐόντος ἔχεσθαι,
ὄτε σκιδνάμενον πάντῃ πάντως κατὰ κόσμον,
ὄτε συνιστάμενον.

ιπίζων, καθάπερ ὁ πιστεύων, τῷ νῷ ὁρᾷ τὰ νοητὰ καὶ ἰ μέλλοντα. Sic autem Clemens ſcripſiſſe videtur l orationem ipſe ſuam accommodans hoc dictum, ıod, ut veriſimile est, non apud ipſum Parmeid., ſed alium quendam auct., legerat. Paulo meus Theodoretus, qui V. 73 laudat (de affect. cur. p. 712 ſq.): ἀτὰρ δὲ καὶ Π. ὁ Ἐλεάτης, ὁ τοῦ Κολοφωνίου Ξενοφάνους ἑταῖρος, πίστει τοῖς νοητοῖς προσβάλλειν ρεγγυᾷ· φησὶ γάρ· Λεῦσσε κτλ. νῷ γὰρ μόνῳ πελάζειν ῖς νοητοῖς δυνατόν· δίχα δὲ πίστεως οὐδὲ ὁ νοῦς ὁρᾷν δύται τὰ νοούμενα. Verſuum autem ſenſus eſſe ejusodi videtur: „quae vulgo praeterita putari ſolent, tute praeſentia eſſe tibi perſuadeas; nam ens ab ente reſecari non poteſt, neque ita ut undique diſperſum ſit per orbem, neque ut iterum conſiſtat.„ Huc vero hos verſus potiſſimum tuli, cum ea, quae ſequuntur, "*ens* tantum eſſe, non autem fuiſſe, aut futurum eſſe„ quodamodo praeparare viderentur.

v. 74.) ἀποτμήξει] n. f. l. ἀποτμήξεις?

v. 75.) cf. Heraclit. ap. Schleyerm. p. 357. (ἡ συ·) ... σκίδνησι καὶ πάλιν συνάγει κτλ. Hoc autem ·e modo jam Anaximander ex infinito ſuo rerum ·um videtur repetiiſſe. vid. Ariſtot. Phyſ. I, 4. Simpl. p. 6 b.

V. 77-82.

* * *

Ἐςιν, ἢ οὐκ ἔςιν· κέκριται δ' οὖν, ὥσπερ ἀνάγκη τὴν μὲν ἐᾷν ἀνόνητον, ἀνώνυμον, οὐ γὰρ ἀληθής ἐςιν ὁδός· τὴν δ' ὥςε πέλειν, καὶ ἐτήτυμον εἶναι. πῶς δ' ἂν ἔπειτα πέλοι τὸ ἐόν, πῶς δ' ἄν κε γένοιτο; εἴ γε γένοιτ', οὐκ ἔς', οὐδ' εἴ ποτε μέλλει ἔσεσθαι· τῶς γένεσις μὲν ἀπέσβεςαί καὶ ἄπιςος ὄλεθρος.

V. LXXVII-CXIII.) ap. Simplic. p. 31 b. in., qui laudatis verſib. praecedentibus (58-72.), ἡ δὲ κρίσις, inquit, περὶ τούτων ἐν τῷδ' ἐςίν· Ἐςιν ἢ κτλ.

v. 77.) δ'οὖν] exſpectatur ſyllaba brevis. n. f. κέκριτ. δ' ὥσπ.? ſec. enim ſyll. v. κέκριτ. corripi ſolet.

v. 78.) ἀνώνυμον] Plato Soph. p. 238 c. τὸ μὴ ὂν ἄῤῥητον καὶ ἄφθεγκτον. — ἀνόνητον] fortaſſe Plato legiſſe ἀνόητον videbitur; ἀδιανόητον enim dicit τὸ μὴ ὂν l. c.

v. 80 ſq.) cf. Plat. Tim. p. 38 a. τὸ δὲ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον ἀκινήτως, οὔτε πρεσβύτερον, οὔτε νεώτερον προσήκει γίγνεσθαί ποτε, οὐδὲ γεγονέναι νῦν, οὐδ' εἰσαῦθις ἔσεσθαι. Ocell. Lucan. I, 2. εἰ ... ἔγχρονον τὸ πᾶν, οὐκ ἂν ἔτι ἦν. Archytas, ſ. Pſeudo-Archyt., nihil enim impedio, ἐν τῷ περὶ τοῦ παντὸς λόγῳ. ap. Simpl. p. 186 a. b. διόπερ ὁ χρόνος ἤτοι τοπαράπαν οὐκ ἐντί, ἢ ἀμυδρῶς καὶ μόλις ἐντί. ᾧ γὰρ τὸ μὲν παρεληλυθὸς οὐκέτι ἐντί, τὸ δὲ μέλλον οὐδέπω ἐντί, τὸ δὲ νῦν ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετον· πῶς ἂν ὑπάρχοι τοῦτο κατ' ἀλάθειαν;

V. 82.) ap. Simpl. de caelo p. 138. ed. V. fol. 345 cod. Taur., ubi ἀπέσβεςαι, ſicuti dedi, pro ἀπέσβηται

· 83 - 87.

Οὐδὲ διαίρετόν ἐςιν, ἐπεὶ πᾶν ἐςιν ὁμοῖον·
ὐδέ τι τῇ μᾶλλον, τό κεν εἴργοι μιν συνέχεσθαι·
ὐδέ τι χειρότερον· πᾶν δὲ πλεών ἐςιν ἐόντος.
ῷ συνεχὲς πᾶν ἐςιν, ἐὸν γὰρ ἐόντι πελάζει.
ὐτὰρ ἀκίνητον μεγάλων ἐν πείρασι δεσμῶν

v. 83.) ap. Simplic. p. 19 (ubi καὶ ἀδιαίρετ. pro ὐδὲ δ.) et p. 31 f. m.

v. 84.) Nescius quid sit τό κεν εἴργοιμεν συνέχ., di- inxi: εἴργοι μιν σ.; μιν enim pro μεν rescribere on dubitavi, praecipue cum, nisi me acies fallit culorum, sic legatur etiam ap. Simpl.

V. 86.) ap. Simpl. p. 19 f. m. et f. f. Joh. Philop. . p. 9. et Plotin. Eunead. VI, IV. 4. p. 647. — cf. mpedocl. v. 126. Ἄρτια μὲν γὰρ πάντα ἑαυτῶν αὐτὰ ἐρεσσιν. id. v. 181. Οὐδέ τι τοῦ παντὸς κενεὸν πέλει, ὐδὲ περισσόν. cf. Plat. Tim. p. 35 a.

V. 87 - 89.) ap. Simpl. p. 9. f. m. εἰκότως δὲ ἓν λέ- οντες τὸ ὂν καὶ ἀκίνητον ἔλεγον, εἴπερ μὴ περὶ φυσικῶν διε- ἔγοντο. συνεισήγετο γὰρ τῇ κινήσει καὶ τὸ καθ' ὃ ἡ κίνη- ις, εἴτε κατὰ ποιότητα, εἴτε κατὰ ποσότητα, ἢ κατὰ ἄλ- ο τι. συνεισήγετο δὲ καὶ ὁ τόπος ἄλλος ὢν παρὰ τὸ κι- ούμενον, εἴπερ ἦν φυσικὴ κίνησις. ἀλλ' ὁ Π. περὶ τοῦ ητοῦ λέγων ὄντος· Αὐτὰρ ἀκίν. φησὶ κτλ. p. 17 b. in. πῶς δ' ἂν ἐκεῖνο τὸ ὂν ἀλλοιοῖτο, τὸ ἀεὶ κατὰ τὰ ὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον, τὸ μήτε αὐτὸ συμβεβηκὸς ἄλλῳ, ήτε ἄλλο τι συμβεβηκὸς ἔχον, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ὄν, ὅπερ ι. καλῶς οὖν ὁ Π. προδείξας διὰ τῶν πρότερον εἰρημένων, ι ἀγένητον καὶ ἄφθαρτόν ἐςι τὸ ὄν, ἐπήγαγεν κ. τ. λ.

V. 88-91.

ἐςὶν ἄναρχον κ᾽ ἄπαυςον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ὄλεθρος
τῆδε μάλ᾽ ἐπλάγχθησαν, ἄπωςε δὲ πίςις ἀληθής.
Ταυτόν τ᾽ ἐν ταυτῷ θεμένον, καθ᾽ ἑαυτό τε κεῖται·
οὕτως ἔμπεδον αὖθι μένει· κρατερὴ γὰρ ἀνάγκη

ἐξ οὗ καὶ δῆλον, ὅτι ἄλλο τὸ αἰσθητὸν οἶδεν ἐν ᾧ γένεσις καὶ ὄλεθρος, καὶ ἄλλο τὸ νοητὸν ὄν. Simplicius autem v. 89. praecipue videtur respexisse, ubi: τῆδε μάλ᾽ ἐπλάγχθησαν κτλ.

v. 87.) πείρασι δεσμῶν] similiter Empedocl. v. 17. πείρατα μύθων.

v. 88.) ἄναρχον κ᾽ ἄπ.] Simpl. p. 9 et 31. ἄναρχ. ἄπ. p. vero 17. ἄν. καὶ ἄπ.

v. 89.) ἐπλάγχθησαν] paulo secus Empedocl. v. 129. ὅσσα φιν ἐν θνητοῖσιν ἀποπλαγχθέντα πέφυκεν. „ quae vagari solent. „

v. 90-94.) ap. Simpl. p. 7 f. f. τὴν δὲ τοῦ πέρατος ἔννοιαν δι᾽ ἐκείνων ἐδήλωσε τῶν ἐπῶν· Ταυτὸν κτλ. εἰ γὰρ ὂν ἔςι καὶ οὐχὶ μὴ ὄν, ἀνενδεές ἐςιν· ἀνενδεὲς δὲ ὄν, τέλειόν ἐςι· τέλειον δὲ ὄν, ἔχει τέλος καὶ οὐκ ἐςὶν ἀτελεύτητον· τέλος δὲ ἔχον, πέρας ἔχει καὶ ὅρον. V. 90.) p. 31 f. m. V. 91-94.) p. 9, ubi, versibus superioribus (86-89) allatis, καὶ τὴν αἰτίαν δὲ τῆς ἀκινησίας ἐπάγει, inquit Simpl.

v. 90.) ταυτόν τ᾽ ἐν τ.] p. 7. ταυτόν τε ὄν, ἐν τ. — καθ᾽ ἑαυτό τε κ.] cf. Anaxag. Physic. (ap. Simpl. p. 33 b.) μόνος αὐτὸς ἐφ᾽ ἑαυτοῦ ἐςιν (sc. ὁ νοῦς). Ocell. Lucan. I, 8. ὁ δὲ κόσμος πρὸς οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ᾽ αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν (sc. ἔχει τὴν συναρμογήν).

· 92-96.

τείρατος ἐν δεσμοῖσιν ἔχει τέ μιν ἀμφὶς ἐέργει·
οὕνεκεν οὐκ ἀτελεύτητον τὸ ἐὸν θέμις εἶναι·
ἐστὶ γὰρ οὐκ ἐπιδευές· μὴ ἐὸν γὰρ ἂν παντὸς ἐδεῖτο.
Ταυτὸν δ' ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὕνεκέν ἐστι νόημα·
οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος, ἐν ᾧ πεφατισμένον ἐστὶν,

v. 92.) ἔχει τέ μιν] p. 9. ἔχει τό μιν.

v. 93.) De hac infiniti notione, a Pythagoreis fortaſſe mutuo ſumta, vid. Philolaum ap. Stob. I. p. 8-10. cf. Plat. Phileb. p. 24. 25.

v. 94.) μὴ ἐὸν γὰρ ἂν] ſic Simpl. p. 9. P. 7 et 31. μὴ ὂν δ' ἂν.

V. 95. 96.) ap. Simpl. p. 19 v. m. ἕνεκεν γὰρ τοῦ νοητοῦ, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τοῦ ὄντος ἐστὶ τὸ νοεῖν, τέλος ὂν αὐτοῦ. et p. 31 ſ. m. μήποτε δὲ οὐδὲ νοερὸν αὐτό φησι (τὸ ὄν). τὸ μὲν γὰρ νοερὸν κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ διάκρισιν, καὶ τὴν πρὸς τὸ νοητὸν ὑποστροφὴν ὑπέστη· τό δὲ ἓν ὂν ταυτὸν εἶναί φησι νοεῖν τε καὶ νοητὸν καὶ νοῦν, δηλονότι γράφων κτλ. V. 95. p. 31 ſ. m. cf. Plotin. Ennead. V. 1, 8. p. 490. τὸ ὂν οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐτίθετο ὁ Π. τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστί τε καὶ εἶναι λέγων.

v. 95.) οὕνεκεν] ſic ſcripſi pro οὗ ἕνεκεν.

v. 96.) πεφατισμένον] ſic conſtanter ſcribitur, ubicunque hi verſus exhibentur. Philaltheus, interpres: „ non enim ſine exiſtente, in quo ſeparatum it, invenies intelligere. " Heſychius φατίζει ... λέγει. χωρίζει. num igitur πεφατ. fortaſſe idem est, quod κεχωρισμένον? VV. DD. plura de verbi uſu nos doceant et ſignificatione.

V. 97-100.

εὑρήσεις τὸ νοεῖν· οὐδὲν γάρ ἐςιν ἢ ἔςαι
ἄλλο πάρεξ τοῦ ἐόντος· ἐπεὶ τό γε Μοῖρ' ἐπέδησεν
οὖλον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι, τῷ πάντ' ὄνομ' ἐςὶν,
ὅσσα βροτοὶ κατέθεντο, πεποιθότες εἶναι ἀληθῆ,

v. 97-99.) ap. Simplic. p. 19 f. m. εἰ οὖν ὅπερ ἂν τις ἢ νοήσῃ, ἢ εἴπῃ τὸ ὂν ἐςὶ, πάντων εἷς ἔςαι ὁ λόγος, ὁ τοῦ ὄντος.

v. 97.) οὐδὲν γ. ἐ. ἢ. ἐ.] p. 31 b. οὐδ' εἰ χρόνος ἐςὶν, ἢ ἔς. Refpexiffe hos verfus Plato videtur in Parmenide p. 132 b. c. p. 134 a. cf. Platon. Sophift. p. 252 e. ect.

v. 99.) τῷ πάντ'] ex Heindorfii emendatione (ad Platon. Sophift. p. 252 a.) libri edit. ᾧ πάντ'. p. 31 ᾧ πᾶν. — cf. Platon. Theaetet. p. 180 d. e. ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμην, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθει τῷ πάντι ὄνομ' εἶναι κτλ. In Parmenidis verfib. pro τ' ἔμεναι Buttmannus τελέθειν reponendum judicat, atque inde Platonis illum locum ita corrigendum: ἀκιν. τελέθειν, ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι. Inventum hoc tam evidens, aegre abftinui, quin in textum reciperem. „ Verba funt Heindorfii ad Theaetet. l. c., ac quis non libenter ei fuffragetur?

v. 100.) ὅσσα βροτοὶ κατέθεντο] cf. Empedocl. v. 108. . . . φύσις δὲ βροτοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισι. id. v. 114 fq. . . . τότε μὲν τὸ λέγουσι γενέσθαι, Εὖτε δ' ἀποκριθῶσι, τὸ δ' αὖ δυσδαίμονα πότμον Ἐν γε νόμῳ καλέουσι· νόμῳ δ' ἐπίφημι. καὶ αὐτός. (Wyttenbachius in

101 - 104.

νεσθαί τε καὶ ὄλλυσθαι, εἶναί τε καὶ οὐχὶ,
ὶι τόπον ἀλλάσσειν, διά τε χρόα φανὸν ἀμείβειν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πεῖρας πύματον τετελεσμένον ἐστὶν,
ἔντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,

:it. Plutarchi adv. Colot. T. V. p. 540. ἢ θέμις οὐ ·λέουσιν· ὅμως κτλ.) Anaxag. in Phyfic. ap. Simpl. 34 b. τὸ δὲ γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι, οὐκ ὀρθῶς νο- ζουσι οἱ Ἕλληνες. Democrit. ap. Sext. adv. Math. II, 134. νόμῳ γλυκὺ, καὶ νόμῳ πικρὸν, νόμῳ θερμὸν, ·μῳ ψυχρὸν, νόμῳ χροίη· ἐτεῇ δὲ ἄτομα καὶ κενεόν. ἅπερ ιίζεται μὲν εἶναι καὶ δοξάζεται τὰ αἰσθητὰ, οὐκ ἔστι κατὰ ἀλήθειαν ταῦτα· ἀλλὰ τὰ ἄτομα μόνον, καὶ τὸ ·εόν.

v. 101.) εἶναι τε καὶ οὐχὶ] non quidem εἶναι me- m est verbum, fi abfolute ponitur, fed omni ret fignificatione ex Parmenidis fententia, fi ei ponitur quoddam *non ens.*

v. 103. 104.) ap. Simpl. p. 27.

v. 104 - 106.) ap. Platon. Sophift. p. 244 e. εἰ τοί- ὅλον ἐστὶν, ὥσπερ καὶ Π. λέγει· Πάντοθεν κτλ. (totus ıtonis hic locus exfcriptus a Simplicio est p. 12 19.) in libello de Xenophane, Zen. et Gorg. II et IV. Stob. I. p. 352. Boëth. confolat. philo- ıh. III f. f. p. 1060. edit. Bafil. Procli theolog. ıt. III, 20. p. 155. id. in Tim. p. 160 f. m. διότι τὸ νοητὸν πᾶν τοιοῦτόν ἐστι, πανταχόθεν εἰς ἑαυτὸ συν- ον. Πάντοθεν κ. τ. λ. (v. 100. 101) φησὶν ὁ Π., τὰ δὲ ·ὰ καὶ ὁ Ἐμπεδόκλης. V. 104.) ap. Simpl. p. 31.

V. 105. 106.

μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον,
οὔτε τι βαιότερον πελέμεν χρεών ἐστι τῇ ἢ τῇ.

ſ. m. οὐδὲ τῷ οὐρανῷ ἐφαρμόττει τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα, ὥς τινας ὑπολαμβάνειν ὁ Εὔδημός φησιν, ἀκούσαντας τοῦ Πάντοθεν κτλ.' οὐ γὰρ διαιρετὸς ὁ οὐρανὸς, ἀλλ' οὐδὲ ὅμοιος σφαίρᾳ. ἀλλὰ σφαῖρα ἐστιν ἡ τῶν φυσικῶν ἀκριβεστάτη. p. 31 b. ſ. m. εἰ δ' εὐκύκλου σφαίρης ἐνάλιγκιον ὄγκῳ τὸ ἓν ὄν φησι, μὴ θαυμάσῃς· διὰ γὰρ τὴν ποίησιν καὶ μυθολογικοῦ τινος παράπτεται πλάσματος. cf. p. 117. V. 105) ap. Ariſt. Phyſ. III, 6.

v. 104.) πάντοθεν εὐκύκλου] Boëth. l. c. π. ἐν κύκλοισι. — σφαίρης] Plato, libr. X. G. Z. auctor et Stob. perperam σφαίρας.

v. 105. μέσσοθεν ἰσοπ.] Procl. in Tim. μέσον ἰσοπ. — τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον] ſic Plato, Procl. theol., Stob., Simplic. p. 31 b. idem p. 12. τὸ οὔτι τι μ. p. 19. τῷ γὰρ οὔτε τι. Proclus vero in Tim. καὶ μόνῃ περιηγέϊ χαίρων, quae verba alius cujusdam, ſimilis argumenti verſus, eſſe particula videntur; argumento ſit praeter omnium, qui hos v. laudent, in vulgata tuenda conſenſum, conjunctio καὶ a Proclo, ut perſpicuum est, interpoſita. Caeterum cf. quae adnotata ſunt adv. 161 ſq. —

v. 106.) βαιότερον] Plat. lib. de X. Z. auct. perperam βεβαιότερον; Stob. βιαιότερον; Procl. in theol. et Simplic. recte βαιότερον. — πέλεμεν] ſic Simpl. p. 12; id. p. 19. 31 b, Procl. theol. πέλεναι (men-

107-112.

ιτε γὰρ οὐκ ἐόν ἐστι, τό κεν παύῃ μιν ἱκέσθαι
ς ὁμὸν, οὔτ' ἐόν ἐστιν, ὅ πως εἴη κενὸν ὄντος,
ἢ μᾶλλον, τῇ δ' ἧσσον· ἐπεὶ πᾶν ἐστιν ἄσυλον.
γὰρ πάντοθεν ἶσον ὁμῶς ἐν πείρασι κυρεῖ.
Εν τῷ σοι παύω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα
ἀμφὶς ἀληθείης· δόξας δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείας

lose expressum πέλε. ναι), Plato πέλει, Stob. πέλεν ἄχρεον.

v. 108. οὔτ' ἐὸν] sic rescripsi pro οὔτε ὄν. — ὅπως] id divisim, ni fallor, intelligendum, ut πως enclitica sit ad ὅ, neque (sc. ejusmodi) *ens* est, quod ect. — n. f. ὅ πως κενεὸν εἴη ἐόντος?

V. CXI-CXXII.) ap. Simpl. p. 9 in. δοξαστὸν οὖν καὶ ἀπατηλὸν τοῦτον καλεῖ τὸν λόγον, οὐχ ὡς ψευδῆ ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τῆς νοητῆς ἀληθείας εἰς τὸ φαινόμενον καὶ δοκοῦν αἰσθητὸν ἐκπεπτωκότα κτλ. cf. p. 7 b. f. in. id. in Aristot. libr. de caelo p. 138 b. ed. Ven. fol. 345 cod. Taur. V. 112-13.) ap. Simpl. p. 9 f. f.

v. 111.) παύω] Simpl de caelo: παύσω. Respexerunt fortasse hos P. versus, f. v. 29 et 30., Sophocl. in Trachin. v. 425 sq., quum dixit: Ταυτὸ δ' οὐχὶ γίγνεται Δόκησιν εἰπεῖν, κἀξακριβῶσαι λόγον. et Aeschyl. in Agamem. v. 1377 sq. Σάφ' εἰδότας χρὴ τῶνδε μυθοῦσθαι πέρι· Τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα. vid. f. Casaub. ad Diog. Laërt. IX, 22.

v. 112.) ἀμφὶς] p. 7. ἀμφὶ. — βροτείας] p. 7. βροτείους. Sequuntur, quae ex altera Parmenideae philosophiae parte reliqua sunt. Caveamus autem,

V. 113-116.

μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκούων.
Μορφὰς γὰρ κατέθεντο δύο γνώμαις ὀνομάζειν,
τῶν μίαν οὐ χρεών ἐστιν, ἐν ᾧ πεπλανημένοι εἰσίν·
ἀντία δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο

ne ipſum librum duas in partes diviſum fuiſſe, quarum prima περὶ τοῦ νοητοῦ ſ. τὰ πρὸς ἀλήθειαν inſcripta fuerit, altera τὰ πρὸς δόξαν, contra illorum temporum morem nobis fingamus.

V. 114-120.) ap. Simplic. p. 7 b.; qui laudatis v. 111-13. τῶν μὲν γενητῶν ἀρχὰς, inquit, καὶ αὐτὸς στοιχειώδεις μὲν τὴν πρώτην ἀντίθεσιν ἔθετο. ἣν φῶς καλεῖ καὶ σκότος, πῦρ καὶ γῆν, ἢ πυκνὸν καὶ ἀραιὸν, ἢ ταυτὸν (?) καὶ ἕτερον, λέγων ἐφεξῆς τοῖς προτέροις παρακειμένοις ἔπεσι· Μορφὰς κτλ. cf. p. 38 b. 39. καὶ γὰρ οὗτος (ὁ Π.) ἐν τοῖς πρὸς δόξαν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἀρχὰς ποιεῖ. ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν, καὶ φῶς καὶ νύκτα, ἤτοι σκότος. λέγει γὰρ μετὰ τὰ περὶ ἀληθείας· Μορφ. κτλ.

v. 114.) Μορφὰς] *formas elementares*, ſ. *principia*. cf. Empedocl. v. 69. — κατέθεντο κτλ.] Fülleb. ſe non aſſequi fatetur ſenſum v. γνώμαις ὀνομ., τῶν μ. κτλ. at γνώμ. pendet ex v. κατέθ., nam κατατίθεσθαι γνώμαις τι. id. fere est, quod στέρνοις γνώμην κατατ. τινός. cf. Orph. Hym. LXXVII, 7.

v. 115.) τῶν μ. οὐ χρ. ἐστιν] quippe quod noctis principium eſſe *non ens* affirmat Parm. cf. § 27.

v. 116. δέμας] accuſative accipio. — σήματ'] hic potius de duabus elementorum formis eſſe acci-

V. 117-120.

χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων· τῇ μὲν, φλογὸς αἰθέριον πῦρ,
ἤπιον ὄν, μεγ' ἀραιὸν, ἑωϋτῷ πάντοσε τωὐτὸν,
τῷ δ' ἑτέρῳ μὴ τωὐτὸν, ἀτὰρ κἀκεῖνο κατ' αὐτό·
ἀντία νυκτάδα, ἢ πυκινὸν δέμας ἐμβριθές τε.

* * *

Ἐπὶ τῷδε ἐςὶ τὸ ἀραιὸν, καὶ τὸ θερμὸν, καὶ τὸ φάος, καὶ τὸ μαλθακὸν, καὶ τὸ κοῦφον. ἐπὶ δὲ τῷ πυκνῷ ὠνόμαςαι τὸ ψυχρὸν, καὶ τὸ ζόφος, καὶ τὸ σκληρὸν, καὶ τὸ βαρύ. ταῦτα γὰρ ἀπεκρίθη ἑκατέρως ἑκάτερα. *

piendum videtur, quam de ratiocinationis argumentis. cf. v. 135.

v. 118.) ſic dedit Fülleb. Simpl. p. 7 b. et 9. ἤπ. ὄν, μ. ἀρ. ἐλαφρὸν κτλ. contra metrum; p. 39. ἤπιον ἐςιν ἐλαφρὸν ἑαυτ. κτλ. Aegre carerem alterutro epitheto (ἤπ. ſ. ἐλαφρ.); primum enim Stobaeus etiam, ſ. is, quem ſequitur auctorem, ap. Parmen. legiſſe videtur (vid. Stob. p. 482.), alterum ipſe iterat Simpl.; num verſ. fortaſſe ſic adornandus: ἤπ. ὄν, μ. ἀρ., ἐλαφρ. τε, π. τωὐτ.? — form. Jon. ἑωϋτῷ et τωὐτ. ap. Simpl. p. 7 et 9.

v. 120.) ἀντία] p. 7 b. τἀναντία — ἢ πυκινὸν δ.] ſic p. 39. ἠδὲ πυκινὸν p. 7 b. ἠδὲ πυκνὸν p. 9.

* ap. Simpl. p. 7 b. exhibitis v. 114-20. καὶ δὴ καταλογάδην μεταξὺ τῶν ἐπῶν ἐμφέρεταί τι ῥησείδιον ὡς αὐτοῦ Παρμενίδου ἔχον οὕτως· Ἐπὶ κτλ. Ac deinde: οὕτω σαφῶς ἀντιθέτως δύο ςοιχεῖα ἔλαβε· διὸ πρότερον ἓν τὸ ὂν διέγνω. καὶ πεπλανῆσθαι δέ φησι τοὺς τὴν ἀντίθε-

V. 121 - 123.

* * *

Τόν σοι ἐγὼ διάκοσμον ἐοικότα πάντα φατίζω,
ὡς οὐ μή ποτέ τίς σε βροτῶν γνώμη παρελάσσῃ.

* * *

Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα φάος καὶ νὺξ ὀνόμασται,

σιν τῶν τὴν γένεσιν συνιστώντων στοιχείων μὴ συνορῶντας, ἢ μὴ σαφῶς ἀποκαλύπτοντας. ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἀκολουθῶν, ἔθετο τὰ ἐναντία ἀρχάς. Num vero ipsius fuerit Parmenidis haec ῥῆσις, quis dixerit? Constat tamen soluta etiam oratione usum fuisse Parmenidem. vid. Plat. Soph. p. 237 a. cf. Suid. s. v. et Eudocia p. 149. ap. Villois. Haec autem interposui versibus 120 et 121, quos uno tenore praebet Simplic. p. 9., ejusdem Simplicii ductus auctoritate. vid. verba ejus modo laud.

v 121.) διάκοσμον] διάκ. est dispositio, ordinatio partium; hinc μέγας διάκοσμ. Democriti, et μικρ. διάκ. vid. Diog. L. IX, 46. Pythagoreis animi tripertionem significabat. vid. inprim. Salmasius ad Epictet. p. 168 sq. cf. 177. Plut. adv. Colot. p. 1114. Παρμ., ὅς γε καὶ διάκοσμον πεποίηται, καὶ στοιχεῖα μιγνὺς . . . ἐκ τούτων τὰ φαινόμενα πάντα . . . ἀποτελεῖ.

v. 122.) παρελάσσῃ] Philalth. et Fülleb. *ne aliqua mortalium opinio aliquando te fugiat.* nescio, an non potius vertendum sit: *ne te fallat.* nam παρελαύνειν significat obequitare, ac professus poëta erat se ἐοικότα δ. traditurum.

V. 123-26.) ap. Simpl. p. 39, ubi καὶ μετ' ὀλίγα, inquit, πάλιν· Αὐτὰρ κτλ. ac εἰ δὲ μηδετέρῳ κατὰ μηδὲν,

V. 124-126.

καὶ τὰ κατὰ σφετέρας δυνάμεις ἐπὶ τοῖσί τε καὶ τοῖς,
πᾶν πλεὼν ἐςὶν ὁμοῦ φάεος καὶ νυκτὸς ἀφάντου,
ἴσων ἀμφοτέρων, ἐπεὶ οὐδετέρῳ μετὰ μηδέν.

καὶ ὅτι ἀρχαὶ ἄλφω (l. ἄμφω), καὶ ὅτι ἐναντίαι, δηλοῦται. v. aperte corrupta; Philaltheus „ fi ergo nihil alterius cum altero eſſe poteſt, nec unum est altero poſterius, profecto indicatur, tam ea eſſe principia, quam contraria. „ Viderint alii, num inde quid proficiatur.

v. 124.) καὶ τὰ] neſcio, quo referatur v. τά; n. f. καί τε? „ Cum omnia lux dicta ſint et nox, ac pro ſua natura utrique (formae i. e. nocti ſ. luci) adhaereant, ſ. ſubſint. „

v. 126.) ἴσων ἀμφ.] Minime autem ex iis, quae dicta ſunt, colligitur, rebus omnibus aequalem noctis ac lucis partem ſubeſſe, nec unquam tale quid docuit Parmenides (vid. § 27). Haud temere ideo corrigere mihi videor: ἴσως ἀμφ. „ omnia ſimul nocte repleta ſunt et luce, pari modo utroque „ i. e. omnium nihil caret alterutro. Iterum, quae ſequuntur, ni fallor, corrupta; verſuum ſenſus poſcere videtur: ἐπ. οὐδετέρου δίχα μηδὲν, ſ. ſimile quid. Philalth. autem: „ cum nullum in altero, ſ. poſt alterum ſit. „ quae tamen ſententia neſcio, an ceterae Parmenidis rationi poſſit ſatis conſentanea videri; inter omnes enim conſtat coronas eum ex utroque elemento mixtas poſuiſſe.

V. 127 - 132.

*　　*　　*

Αἵ γὰρ στεινότεραι ποιήντο πυρὸς ἀκρίτοιο,
αἱ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός· μετὰ δὲ φλογὸς ἵεται αἶσα.
ἐν δὲ μέσῳ τούτων Δαίμων, ἣ πάντα κυβερνᾷ·
πάντα γὰρ στυγεροῖο τόκου καὶ μίξιος ἀρχὴ,
πέμπουσ' ἄρσενι θῆλυ μίσγειν, τοτ' ἐναντίον αὖθις
ἄρσεν θηλυτέρῳ.

V. 127-29.) Simpl. p. 9. μετ' ὀλίγα δὲ (post v. 114-122.) πάλιν περὶ τῶν δυοῖν στοιχείων εἰπὼν, ἐπάγει καὶ τὸ ποιητικὸν, λέγων οὕτως· Αἵ γὰρ κτλ. V. 128-132.) p. 7 b. καὶ ποιητικὸν δὲ αἴτιον, οὐ σωμάτων μόνον τῶν ἐν τῇ γενέσει, ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων τῶν τὴν γένεσιν συμπληρούντων (Amoris sc. caeterorumque Deorum) σαφῶς παραδέδωκεν ὁ Π., λέγων· Αἱδ' κτλ.

v. 127.) Αἵ γὰρ κτλ.] non ἀρχαί, s. tale q., sed στεφάναι vid. Stob. I. p. 482. cf. h. Com. § 27. — πυρ. ἀκρίτ.] id de coronis ex luce et tenebris mixtis accipiendum est. cf. Stob. l. c. πυρὶ ἀκρίτ. opponitur πῦρ κρινόμενον. vid. Empedocl. v. 196.

v. 128.) αἱ δ' ἐπὶ τ. ν.] utrum vertendum sit: *praeter has*, an *post has*, dubito dijudicare. — νυκτὸς] scil. ἀκρίτοιο. — αἶσα] significatur purum ignis elementum.

v. 130.) πάντα] n. f. πάντος?

v. 131.) μίσγειν] sic rescripsi pro μιγέν. . . . v. θῆλυ autem et ἄρσεν duo designant fortasse principia, quorum alterum efficiens, alterum passivum posuisse traditur Parmenides.

V. 133-135.

*   *   *

Πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων.

*   *   *

Εἴσῃ δ' αἰθερίαν τε φύσιν, τά τ' ἐν αἰθέρι πάντα
ἤματα καὶ καθαρᾶς εὐαγέος ἠελίοιο

v. 133.) ap. Plat. in Sympos. p. 178 b. cf. p. 195 c. Aristot. Metaph. I, 4 init. ὑποπτεύσειε δ' ἄν τις Ἡσίοδον πρῶτον ζητῆσαι τὸ τοιοῦτον (sc. princip. efficiens), κἂν εἴ τις ἄλλος ἔρωτα ἢ ἐπιθυμίαν ἐν τοῖς οὖσιν ἔθηκεν ὡς ἀρχὴν, οἷον καὶ Π. καὶ γὰρ οὗτος κατασκευάζων τὴν τοῦ παντὸς γένεσιν, Πρ. μὲν, φησὶν κτλ. Hunc Aristotelis locum respexit Sext. Empir. adv. Math. X, 6. simulque Parmenidis versum laudat IX, 9. Plut. Amator. p. 756. διὸ Π. μὲν ἀποφαίνει τὸν Ἔρωτα τῶν Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύτατον, ἐν τῇ κοσμογονίᾳ γράφων κτλ. cf. Stob. I. p. 274. Simplic. p. 9. ταύτην τὴν Δαίμονα vid. v. 129.) καὶ θεῶν αἰτίαν εἶναί φησι, λέγων· Πρ. κτλ.

V. 133-136.) ap. Clem. Alex. Strom. V. f. f. p. 13. 14. ἀφικόμενος οὖν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ μάθησιν ὁ βουλόμενος, ἀκουέτω μὲν Παρμενίδου τοῦ Ἐλεάτου ἐπισχνουμένου Εἴσῃ κτλ. Haec autem legebantur ap. Parm. ibi sine dubio, ubi, explicata elementorum natura, de singulis rerum naturae partibus agere aggrediebatur.

v. 134.) εὐαγέος] Suid. εὐαγ., εὖ περιήγμενος. Eurip. Bach. v. 661. χιόνος εὐαγεῖς βολαί. cf. Toup. Emendat. in Suid. III. p. 559. ed. Lips., quem ad h. l. laudat Heinrichius.

V. 135-141.

λαμπάδος ἔργ' ἀΐδηλα, καὶ ὁππόθεν ἐξεγένοντο,
ἔργα τε κύκλωπος πεύσῃ περίφοιτα σελήνης,
καὶ φύσιν· εἰδήσεις δὲ καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχοντα,
ἔνθεν ἔφυ γε καὶ ὥς μιν ἄγουσ' ἐπέδησεν ἀνάγκη
πείρατ' ἔχειν ἄστρων.

*　　　*　　　*

. . . . . πῶς γαῖα, καὶ ἥλιος, ἠδὲ σελήνη,
αἰθήρ τε ξυνὸς, γάλα τ' οὐράνιον, καὶ ὄλυμπος

v. 136.) κύκλωπος] ſimiliter „ κύκλωψ κόρη „ quidam ap. Euſtath. poëta de rotunda oculi pupilla, vid. Steph. Theſaur. ſ. v. — περιφοιτα] ita egregie emendavit J. Scaliger ad Steph. P. philoſ. p. 217. vulgat. περὶ φοιτᾷ.

v. 138.) ἔνθεν ἔφυ γε καὶ κτλ.] ſic iterum J. Scaliger pro ἔνθεν μὲν γὰρ ἔφυγε κτλ.

V. 140-43.) ap. Simpl. de caelo p. 138. ed. Ven. fol. 345 cod. Taur. Π. . . . περὶ τῶν αἰσθητῶν ἄρξασθαι φησὶ λέγειν (n. f. l. ἀρξάμενος φησὶ λέξειν?) Πῶς κτλ. ſeq. v. 140-43 ac deinde: καὶ τῶν γενητῶν, καὶ φθειρομένων μέχρι τῶν μορίων τῶν ζώων τὴν γένεσιν παραδέδωκασι. cf. Plut. adv. Colot. p. 1113-14. (p. 552 ſq. ed. Wyttemb.) Π. περὶ γῆς εἴρηκε πολλὰ, καὶ περὶ οὐρανοῦ, καὶ ἡλίου, καὶ σελήνης καὶ ἄστρων, καὶ γένεσιν ἀνθρώπων ἀφήγηται· καὶ οὐδὲν ἄῤῥητον, ὡς ἀνὴρ ἀρχαῖος ἐν φυσιολογίᾳ.

v. 141.) αἰθήρ τε ξυνὸς] ſignificatur fortaſſe aethere omnia ſidera circumfuſa eſſe. — ὄλυμπος ἔσχα-

· 143 - 147.

-χατος, ἠδ' ἄστρων θερμὸν μένος ὡρμήθησαν
ίγνεσθαι.

* * *

ἰεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο.

* * *

Νυκτιφαὲς περὶ γαῖαν ἀλώμενον ἀλλότριον φῶς.

* * *

Ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυ-
πλάγκτων,

ς] i. e. τὸ περιέχον πάσας (στεφάνας) τείχους δίκην.
d. Stob. I. p. 482. cf. v. 138.

V. 145.) ap. Plut. de facie in orbe lunae p. 929.
... ἀλλ' ὥσπερ ἡ σελήνη προσέχειν ἐθέλει τῷ κρείττονι,
ὶ δευτερεύειν· Αἰεὶ κτλ. κατὰ τὸν Π.· οὕτω τὴν δευτε-
ν τάξιν ἀγαπᾶν κτλ.

V. 146.) ap. Plut. adv. Colot. p. 1116. . . . οὐδὲ
ὲρ δ' πῦρ μὴ λέγων εἶναι τὸν πεπυρωμένον σίδηρον, ἢ τὴν
λήνην ἥλιον, ἀλλὰ κατὰ Π. Νυκτιφ. κτλ. ἀναιρεῖ σιδή-
υ χρῆσιν, ἢ σελήνης φύσιν. — νυκτιφαὲς] ſic emen-
ırunt J. Scalig. ad P. philoſ. p. 217, atque Mez.
Reiske ad Plut. l. c.; accedit Wyttenbachii (vid.
ut. Moral. V. p. 561.) adprobatio.

V. 147-49.) ap. Ariſtot. Metaph. III, 5. p. 507
b. Εμπεδοκλῆς μεταβάλλοντας τὴν ἕξιν, μεταβάλ-
ν φησὶ τὴν φρόνησιν . . . . καὶ Π. δὲ ἀποφαίνεται τὸν
τὸν τρόπον· Ὡς γὰρ κτλ. et Theophraſt. περὶ αἰσθη-

V. 148 - 150.

τῶς νόος ἀνθρώποισι παρέστηκεν· τὸ γὰρ αὐτὸ ἔστιν, ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισι, καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλέον ἐστὶ νόημα.

σέως ed. Steph. p. 1. Π. μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲν ἀφώρικεν, ἀλλὰ μόνον, ὅτι δυοῖν ὄντοιν στοιχείοιν, κατὰ τὸ ὑπερβάλλον ἐστὶν ἡ γνῶσις. ἐὰν γὰρ ὑπεραίρῃ τὸ θερμὸν ἢ τὸ ψυχρὸν, ἄλλην γίνεσθαι τὴν διάνοιαν· βελτίω δὲ καὶ καθαρωτέραν, τὴν διὰ τὸ θερμόν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταύτην δεῖσθαί τινὸς συμμετρίας. Ὡς κτλ. verſib. allatis, pergit Theophr. τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν ὡς ταυτὸ λέγει· διὸ καὶ τὴν μνήμην καὶ τὴν λήθην ἀπὸ τούτων γίνεσθαι διὰ τῆς κράσεως. ἂν δ' ἰσάζωσι τῇ μίξει, πότερον ἔσται φρονεῖν, ἢ οὒ, καὶ τίς ἡ διάθεσις, οὐδὲν ἔτι διώρικεν. cf. Alex. Aphrodiſienſis ad Ariſtot. l. c. p. 144. „ ſapere hoc eſſe rebantur, „ quorum talis erat ſententia, quod ſentire, et „ omnem opinionem, omneque viſum verum eſſe „ putabant. „

V. 147.) ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχ. κρ.] ſic Ariſtot. et Alex. Aphrod. (ex Patricii verſione, quam recepit Campanella in Metaph. I, 1. p. 27). Theophraſt. ὡς γὰρ ἑκάστῳ ἔχ. κρᾶσις κτλ. — πολυπλ.] Ariſt. πολυκάμπτων.

V. 150.) τ. γ. πλ. ἐστὶ ν.] Theophr. ὅλως δὲ καὶ τὸ ὂν ἔχειν τινὰ γνῶσιν Parmenidem inquit affirmaſſe. vid. § 28. — Caeterum conf. Empedocl. v. 54 ſqq. et v. 318 ſqq.

151 - 156.

* * *

Femina virque ſimul Veneris cum germina miſcent,
nis informans diverſo ex ſanguine virtus
ımperiem ſervans bene condita corpora fingit.
ſi virtutes permixto ſemine pugnent,
ɛc faciant unam, permixto in corpore dirae
aſcentem gemino vexabunt ſemine ſexum.

V. 150 - 55.) ap. Coel. Aurelian., de morbis chronic. IV. c. 9. p. 545. ed. Wetſt. *Parmenides in libris, quos Natura ſcripſit, eventu inquit conceptionis molles aliando, ſeu ſubactos homines generari. Cujus quia Graem est epigramma, et hoc verſibus intimabo: latinos enim, potui, ſimili modo compoſui, ne linguaram ratio miſcetur* (Sequuntur v. 151 - 56.) *Vult enim ſeminum praematerias eſſe virtutes, quae ſi ſe ita miſcuerint, et* (ſ. ut) *sdem corporis* (ſc. vim unam) *faciant, unam congruam ui generent voluntatem. Si autem permixto ſemine corporeo tutes ſeparatae permanſerint, utriusque Veneris natos appetia ſequatur.*

v. 150.) interpunxi post v. miſcent; vulgo interp. v. venis. v. 151. 52.) jungo: virtus temperiem ve- s informans diverſo ex ſanguine, fingit bene conta corpora ſervans (i. e. ſimul ea ſervans). v. 154.) am] ſc. vim. v. 155.) gemino] i. e. inter ſe repuante. — vexabunt ſexum] haec ſola verba Coelii nſilio poſſunt conſentanea videri; neque tamen inde rſpicuum est recte his Parmenidis verſib. eum uſum ſſe; ipſum praeterea Eleatis poëma nunquam ocu- videtur uſurpaſſe; de pluribus enim loquitur Parnidis de natura libris.

V. 157-162.

* * *

. . . . . θαυμαστίως ὡς δυσανάπειστον.

* * *

Οὕτω τοι κατὰ δόξαν ἔφυ τάδε, νῦν τε ἔασσι,
καὶ μετέπειτ' ἀπὸ τοῦδε τελευτήσουσι τραφέντα·
τοῖς δ' ὄνομ' ἄνθρωποι κατέθεντ' ἑκάστῳ ἐπίσημον.

* * *

[Ἀλλ' ὅγε πάντοθεν ἶσος ἐὼν καὶ πάμπαν ἀπείρος
σφαῖρος κυκλοτερὴς, μονίῃ περιηγέι χαίρων.]

V. 157.) ap. Suid. s.v. ὡς..λίαν. Παρμενίδης· θαυμ. κτλ.

V. 158-60.) ap. Simplic. de caelo p. 138 ed. Ven. fol. 345 cod. Taur. παραδοὺς δὲ τὴν τῶν αἰσθητῶν διακόσμησιν, ἐπήγαγε πάλιν· Οὕτω κτλ.

v. 158.) νῦν τε ἔασσι] sic recte dedit Peyron pro νῦν ἔασι, Moërbekae fretus auctoritate.

v. 160.) cf. v. 106.

V. 161. 62.) a Stobaeo I. p. 354 tribuuntur *Parmenidi*. V. 162.) a schol. Arati p. 169 ed. Par. (ex certissima Sturzii emendat. qui legit Ἀκραγαντῖνος pro Ἀσκραῖος), Simpl. in Arist. l. de cael. fol. 364. cod. Taur. *Empedocli;* atque ideo Sturzius utrumque v. vindicare studet Empedocli, quippe cujus σφαῖρος valde celebratus fuerit inter veteres. Sed fugit eum Procli locus, ubi secunda v. 161 pars adscribitur Parmenidi (vid. quae adnotata sunt ad v. 106) ac siquidem recte A. Peyron (p. 52) versus ap. Simpl.

§. 22.

d Verf. 30 - 58.

Jam Xenophanes, id quod antea vidimus, fen-s relinquere conatus erat; Parmenides autem, ım tota argumentatio a notione proficifceretur, ıi nihil cum fenfibus est commune, diftincte pri-ıus et fenfit et effatus est veram rerum naturam ıtelligentia tantum et ratione comprehendi, nec enfuum ullum de veritate effe judicium. *a*)

in Phyf. p. 369. Eudemo falfo tributos vindicavit Empedocli, fic effe expedienda res videtur: v., quos appofui, Parmenidis erant, quos imitatus Empedocles (utriusque enim perfimiles v. fuiffe, affirmat Proclus) Οὕτως ἁρμονίης, cecinit, πυκινῷ κρυφῷ ἐστήρικται (aliorum fit hujus v. explicatio f. emendatio) Σφαῖρος κυκλοτερὴς μονίῃ περιηγηθέϊ αἰὼν (f. γαίων). (hos enim v. Eudemo, qui nunquam pepigit v., tribuit Simpl.)

Si autem v. 160. 61. vere Parmenidis funt, ad alteram ejus philof. partem, non ad vere *ens* effe referendi videntur. v. 160.) ἀπείρος] fic emendav. Salmaf. ad Solin. p. 60. vulg. ἀπείρων. v. 161.) μονίῃ περιηγέϊ] tentare non audeam; fignificatur enim fortaffe fphaeram caeteroquin immobilem, in gyrum tantum revolvi. Quod autem ad Empedoclem attinet, veram lectionem ex utroque Simplicii loco reftituit Amed. Peyron: μονίῃ περιηγηθέϊ γαίων. Varios VV. DD. h. v. emendandi conatus vid. ap. Sturzium ad v. 24. fq.

vid. Plut. ap. Eufeb. p. 23. Π. τὰς αἰσθήσεις ἐκβάλ-

Quo posito, philosophorum argumentatio jam via magis munita coepit procedere, cum rationis et sensuum cognitiones non usque, ut antea factum erat, inter se miscerentur, sed unaquaeque suis propriis finibus magis jam posset cohiberi.

Tota quae nunc sequitur argumentandi series *entis* nititur notione, quam Xenophanes statim ab initio ad Deum retulerat; Parmenides, ne quid praejudicatum foret, ipsam sibi esse sensit excutiendam. Antequam igitur quidquam de *entis* notione praemonuerit, ita concludit: *est* aut *non est;* non vero audiendi, qui dicunt *non esse* et necessarie quidem *non esse; non ens* enim ne cogitari quidem *b*) potest. In quo miramur, quis

λει ἐκ τῆς ἀληθείας. cf. Euseb. p. 318. 756. Aristocles in l. VIII de philosophia ap. Euseb. XIV p. 756. (vid. § 3. not. d) et quae adnotata sunt ad v. 29 sqq. Timon in sillis: Παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονα τὴν πολύδοξον, Ος ῥ' ἐπὶ Φαντασίας ἀπάτης ἀνενείκατο ὤσεις (ap. Diog. L. IX, 23).

b) Plat. Soph. p. 241 d. τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμυνομένοις ἔςαι βασανίζειν, καὶ βιάζεσθαι τότε μὴ ὂν ὡς ἔςι κατά τι. cf. p. 237 et 258. (Varias Porphyrii, Alex. Aphrod., ipsiusque Simplicii de Platonis *non ente* sententias vid. ap. Simpl. p. 19. 22.) Plut. ap. Euseb. p. 23. τὸ δὲ μὴ ὂν ἐν τοῖς ὅλοις οὐκ ἔςιν (κατὰ τ. Π.) cf. Simpl. in Arist. l. de anima p. 72 b. Joh. Philop. in Phys. B. p. 8. 10 etc.

jam tunc nondum florentibus ſophiſtis, omnia ad vanam rerum ſpeciem referre auſus ſit; id enim facit, qui dicit et *non eſſe* et oportere *non eſſe.* Ad Xeniadem Corinthium, qui omnia fertur dixiſſe falſa, atque ex *non ente* fieri quidquid naſcitur, et quidquid corrumpitur in *non ens* interire *c*), haec Parmenidis verba referrem, ſi certiores de ejus aetates eſſemus; nunc id tantum novimus eum vixiſſe ante Democritum, quippe qui ejus meminerit. At ipſe fortaſſe Parmenides haec dixit argumentatione magis ductus, quam in vituperium certi cujusdam philoſophi.

Praeterea autem et id monet Parmenides, caveant, ne *entis* et *non entis* permiſceant notiones; id quod contra eos dictum est, qui in aequo ponunt et quod *vere est*, et quod *entis* tantum prae ſe fert ſpeciem. Notatur vero fortaſſe Heraclitus Epheſius, qui et Ariſtoteli docuiſſe viſus est, idem et *ens* eſſe et *non ens.* *d*) Quomodo et Ariſtoteles et Parmenides, ſiquidem non fallit conjectura, in errorem inducti ſint, non meum est disquirere; id tantum moneam nihil temporum repugnare rationem, cum Heraclitus et Xenopha-

c) Sext. Empir. VII, 53. cf. 388. 399. Hypotyp. II, 8 e. c. t.

d) Ariſt. Metaphyſic. III, 3. 7. ib. Alex. Aphrodiſ. cf. de hoc et ſimilibus Ariſtot. locis Schleyermacher de Heraclito p. 407 ſqq.

nis discipulus et Parmenidis fuisse aequalis dicatur. *e*)

Quod vero modo ex ipso auctore cognovimus, ab Aristotele aliisque in syllogismi formam ita redigitur: quod est praeter ipsum *ens*, *non ens* est, *non ens* autem nihil, *ens* igitur necessarie *unum* est; et quidquid praeter unum fuerit, nihil erit. *f*)

e) Sotion (ap. Diog. L. IX, 5.) utrumque, et Heraclitum et Parmenidem, circa Ol. LXIX floruisse affirmat. cf. D. L. IX, 1 et 21.

f) Arist. Metaph. I, 5. p. 488. Π. δὲ μᾶλλον βλέπων ἔοικέ που λέγειν. παρὰ γὰρ τὸ ὄν, τὸ μὴ ὄν οὐδὲν ἀξιῶν εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἓν οἴεται εἶναι τὸ ὄν, καὶ ἄλλο οὐδέν. cf. III, 4. p. 500 c. d. τὸ ἕτερον τοῦ ὄντος οὐκ ἔστιν· ὥστε κατὰ τὸν Παρμενίδου συμβαίνειν ἀνάγκη λόγον ἓν ἅπαντα εἶναι τὰ ὄντα, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὄν. cf. Physic. I, 2. 3. Elench. sophist. II, 7. p. 195 a. Theophrastus, ut quidem Alex. Aphrod. tradiderat, in Imo Physicor. (cf. Joh. Philop. B. p. 8.) τὸ παρὰ τὸ ὂν, οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὂν οὐδὲν, ἓν ἄρα τὸ ὄν (ap. Simpl. p. 25). Eudemus: τὸ παρὰ τὸ ὄν, οὐκ ὄν· ἀλλὰ καὶ μοναχῶς λέγεται τὸ ὄν· ἓν ἄρα τὸ ὄν — sed negat Simplicius ipsa haec verba se in Eudemi Physicis legisse (p. 25. s. m.) Plut. ap. Euseb. φησὶ δὲ, ὅτι εἴ τι παρὰ τὸ ὂν ὑπάρχει, τοῦτο οὐκ ἐστὶν ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν, ἐν τοῖς ὅλοις οὐκ ἔστιν. — Idem hic syllogismus occurrit ap. Alex. Aphrod. in elench. soph. (ad I, 9.) p. 26 b. (ad

ndeque collectum est, *omnia esse unum* statuisse 'armenidem; g) id quod nullibi expressis verbis ixisse videtur; nihil enim ejusmodi in eo, qui se-uitur loco; h) neque tamen, siquidem recte τοῦ *num et omnia* constituitur notio, perperam ex aetera ejus ratione tale quid efficitur.

I, 10.) p. 56 b. (τὸ περὶ τὸ ὂν, lege παρὰ τὸ ὂν κτλ.) (ad II, 17.) p. 61 a. in Topica (VIII, 4.) p. 271. in Metaphysica p. 20. 99. (ad I, 5. p. 483 f. g. et II, 4. p. 500 c. d.) cf. Themistius in paraphras. p. 17 s. m. et saepius; Joh. Philopon. in Aristot. Physica, B. p. 7. 8. 10 ect. — Georg. Pachymer. p. 96. p. 345. (lib. XII. tit. II.) „ omnia enim, „ quae sunt, inquit P., quatenus sunt, unum sunt. „ Multa autem forent, si etiam aliud, quam *ens* „ et praeter *ens* videlicet, *non ens* esset. „ cf. id. in Aristot. libr. de insecab. c. 1.

g) vid. Plat. Theaet. p. 180 d. e. Soph. 242 d. Aristot. Metaphysic. III, 4. p. 500 c. d. (not. f). Orig. Philosoph. XI. p. 58. Euseb. Praep. evangel. XIV. p. 720. Joh. Philop. et al.

Alii ἀΐδιον inquiunt τὸ πᾶν, s. ἀκίνητον ect. vid. Plut. ap. Euseb. p. 23. Orig. Philosoph. Plut. Placita III, 24. Galen. X. p. 32 E. Alii denique ad mundum (κόσμον) referunt, quae caeteri ad *ens* et universum. vid. Stob. I. p. 416.

h) vid. v. 61-64, quibus totius argumentationis summa exponitur.

§. 23.

Ad Verf. 59-72.

Verfus 61-64 argumentationis, quae fequitur, continent fummam. Haec autem funt, quae fibi fumit probanda; *ejus quod* est *neque ullus est ortus, neque interitus, totumque unius ejusdemque est generis* (οὖλον μουνογενές) *et immobile, neque infinitum;* (fiquidem probabilis est conjectura, quam propofui, οὐδ' ἀτέλεστον) *et nullis temporis, finiti f. futuri, finibus circumfcriptum, unum denique et continuum.*

Et primo quidem *entis* ortum tollit et interitum; neque enim ex *non ente ens* gigni poffe affirmat *a*), cum *non ens* ne cogitari quidem poffit, ac fin etiam poffit, nulla adfit cauffa cur aut non

a) cf. Arift. Phyfic. I, 9. ἡμένοι μὲν οὖν καὶ ἕτεροί τινές εἰσιν αὐτῆς (rectae definitionis v. generationis) ἀλλ' οὐχ ἱκανῶς. πρῶτον μὲν γὰρ ὁμολογοῦσι ἁπλῶς γίνεσθαί τι ἐκ μὴ ὄντος, ᾗ Παρμενίδην ὀρθῶς λέγειν· εἶτα φαίνεται αὐτοῖς κτλ. Interpretes id ad Platonem trahunt, cum hic unum effe omnia concefferit Parmenidi atque ita rerum originem ex non *ente* repetendam effe non negaverit. vid. Themift. p. 22 f. m. Philop. E. 5. 6. Simplic. p. 53 a. b. Recte autem monet Simplicius illud *unum effe omnia*, in fophift. impugnaffe Platonem; Ariftotelem igitur Platonis tantum refpexiffe Parmenidem, in quo dialogo divinus philofophus Eleatici ἓν καὶ πᾶν miretur juveniliter. cf. Simpl. p. 22.

rius, aut non postea genitum sit *b*); neque ex *ente*, um nihil praeter ipsum gigni, s. fieri possit (sequor emendationem, quam supra proposui v. 69. κ γε τοῦ ὄντος) si enim praeter *ens* quidquam ieret, iterum *non ens* prodiret. Haec autem, ut erisimile est, in versibus fortunae injuria nobis reptis, Parmenides persecutus uberius erat, ac ersequitur in sequentibus, ubi *ens* tantum *esse* ffirmat, non autem fuisse, s. futurum esse.

Caeterum primum hoc et palmarium Parmeidis placitum, nemo est, qui non memoret; conlusiones vero aut nullae adjunguntur *c*), quippe uod fere eaedem a multis posteris philosophis adibitae sint, aut si quae adjunguntur, aliorum Eleacorum caeterorumque potius sunt, qui eadem via ostea ingrediebantur, quam Parmenidis propriae. *d*)

b) Vellejus Epicureus ap. Cicer. de Nat. D. I, 9. *Ab utroque* (Platone atque Zenone) *autem sciscitur, cur mundi aedificatores repente exstiterint: innumerabilia saecula dormierint* ect.

c) Aristot. de caelo III, 1. p. 291 h. *οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν* (*τῶν φιλοσοφ.*) *ἀνεῖλον ὅλως γένεσιν καὶ φθοράν· οὐδὲν γὰρ οὔτε γίγνεσθαί φασιν, οὔτε φθείρεσθαι τῶν ὄντων, ἀλλὰ μόνον δοκεῖν ἡμῖν· οἷον οἱ περὶ* M. *τε καὶ* Π. Plut. Π. *ἀΐδιον εἶναι τὸ πᾶν ἀποφαίνεται* (ap. Euseb. p. 23). cf. Plut. adv. Colot. p. 1114. Euseb. Praep. XIV. p. 720. Stob. I. p. 416. Π. *ἀγένητον εἶναι, ἀΐδιον καὶ ἄφθαρτον τὸν κόσμον.* cf. Orig.

d) Chalcid. in Plat. Tim. p. 380. ed. Meursii: „si quid „fit, id necesse est, vel ex eo fieri, quod jam

Sicuti autem antea illud ἓν καὶ πᾶν nostro tribuerant, sic nunc ex eo, quod *ens* et ingenitum esse et haud interiturum contenderat, omnino eum et ortum sustulisse et interitum, posse sibi colligere videbantur; *e*) quod num recte et jure factum sit, infra videbimus.

„ erat, vel ex eo, quod non est, utrumque autem „ impossibile. De existente quidem, quia quod „ jam dudum est, fieri ad praesens non potest: „ denique quod gignitur nondum est. Nec vero „ de non existente, quia necesse est ei, quod fit, „ subesse aliquam materiam, ex qua fiat. Nihil „ igitur fit. Sed nec corrumpitur ect. cf. Aristot. Physic. I, 8: ζητοῦντες γὰρ οἱ κατὰ φιλοσοφίαν πρῶτοι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων, ἐξετράπησαν οἷον ὁδόν τινα ἄλλην ἀπωσθέντες ὑπὸ ἀπειρίας· καί φασιν οὔτε γίνεσθαι τῶν ὄντων οὐδὲν, οὔτε φθείρεσθαι· διὰ τὸ ἀναγκαῖον μὲν εἶναι γίγνεσθαι τὸ γιγνόμενον ἢ ἐξ ὄντος, ἢ ἐκ μὴ ὄντος. ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων ἀδύνατον εἶναι. οὔτε γὰρ τὸ ὂν γίνεσθαι· εἶναι γὰρ ἤδη. ἔκ τε μὴ ὄντος οὐδὲν ἂν γενέσθαι· ὑποκεῖσθαι γάρ τι δεῖ κτλ. cf. Themist. 21 b. 22. Simplic. 50 b. 51. Joh. Philoponus E. p. 3. 4.

d) vid. Aristot. de caelo III, 1. 291. 92. Physic. I, 8. (vid. not. c.). Stob. I. p. 402. II. καὶ Μέλισσος ἀνῄρουν γένεσιν καὶ φθοράν. cf. Galen. c. X. Plut. Placit. I, 24.

§. 24.

l Verſ. 73-95.

V. 73-82. Ex *entis* notione, ſublato omni n *ente*, id quoquè conficit Parmenides, *ens* il-d *eſſe* tantum, *non* autem *fuiſſe* aut *futurum* ſe; neque enim *est*, quod erat, neque, quod turum est. Erunt fortaſſe, qui mirentur, quod ıec quoque ῥῆσις concluſa ſit: *ſic igitur ortus* :*letus est et interitus;* neque tamen id ſine mmo fit acumine. Si enim *ens* aut fuerit, aut lturum ſit, haberet jam partes, atque inde quo-ıe exordium et finem; Parmenides autem *ens* ıllum vult principium habere, aut finem: om-ɜs igitur et rei partes et temporis, amoveantur ɜceſſe est. Ac ita factum est, cum priori haec gumentationi adnumerarentur, ut praeter Sim-icium, Johannem Philoponum et Ammonium *a*)

) Ammonius in Ariſt. l. de interpretat. p. 38, 3 ſq. πρῶτον . . . , ὡς ὁ Τίμαιος ἡμᾶς ἐδίδαξε, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριςοτέλης θεολογῶν ἀποφαίνεται, καὶ πρὸ τούτων ὁ Παρμενίδης, οὐχ ὁ παρὰ Πλάτωνι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς οἰκείοις ἔπεσιν, οὐδέν ἐςι παρὰ τοῖς θεοῖς οὔτε παρεληλυθὸς, οὔτε μέλλον. οὔτε (lege ἀλλὰ) τοῦτο μὲν ἑκάτερον οὐκ ὄν, τὸ μὲν οὐκέτι, τὸ δὲ οὔπω· καὶ τὸ μὲν μεταβεβληκὸς, τὸ δὲ πεφυκὸς μεταβάλλειν· τὰ δὲ τοιαῦτα τοῖς ὄντως οὖσι, καὶ μεταβολὴν οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν ἐπιδεχομένοις, προσαρμόττειν ἀμήχανον· προηγεῖσθαι γὰρ ἀνάγκη τὸ παντελῶς ἀμετάβλητον τοῦ ὁπωσοῦν μεταβάλλοντος, ἵνα

qui egregios hos versus ab oblivione vindicarunt, de hac conclusione meminerit nemo, nisi quod affirmant Parmenidem *ens tantum esse* dixisse. *b*)

V. 83-89. Cum autem praeter *ens* sit *nihil*, *ens* neque dividuum esse potest, sed unum est et *continuum*; inde *immobile* quoque, cum ut bene ex Parmenidis verbis colligit Plato, locum habere non possit, quo se moveat. *c*) Semper vero in

καὶ μένῃ μεταβάλλον· ἄςε ἐπὶ θεῶν . . . τὸ παρεληλυθὸς, ἢ τὸ μέλλον, θεωρεῖσθαι ἀδύνατον· ἀλλὰ πάντα παρ' αὐτοῖς ἐν ἑνὶ τῷ νῦν ἐςι τῷ αἰῶνι ἱδρυμένα κτλ.

b) Eudem. ap. Simpl. p. 25. ἀλλὰ καὶ μοναχῶς λέγεται τὸ ὄν. Plut. ap. Euseb. (Π. ἀποφαίνεται) εἶναι τὸ ἓν μόνον. Plut. adv. Colot. p. 1114. ἐςὶ τὸ ὂν (κατὰ τ. Π.) . . . μόνιμον ἐν τῷ εἶναι.

c) Plat. in Theaet. p. 180 d. e. ὀλίγου δὲ ἐπελαθόμην, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθει τῷ παντὶ ὄνομ' εἶναι (Buttmannus corrigit ἀκίνητον τελέθειν, ᾧ πάντ' ὄνομ' εἶναι. cf. autem Parmenid. v. 99.), καὶ ἄλλα, ὅσα Μέλισσοί τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις διισχυρίζονται, ὡς ἕν τε πάντα ἐςὶ καὶ ἕςηκεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ, οὐκ ἔχον χώραν, ἐν ᾗ κινεῖται. cf. Aristot. de generat. et corrupt. I, 8. p. 313 f. g. et Joh. Philop. ad h. l. p. 35 b. Respexit tamen Aristot. Melissum potius et Zenonem, quam Parmenidem. (cf. Sect. III.)

lem relabitur noſter, *ens* nempe initio et fine arere; quia caetera, quae de *ente* argumentatur, d id omnia poſſunt referri: quod enim neque rtui, neque interitui obnoxium est, moveri nequit; cum, ſi moveretur, quovis temporis momentó aliud *ens* prodiret, aliud interiret. (cf. Philop. A. p. 9. 10.) Atque inde a nonnullis ſic memoratur argumentatio *d*): *ens* nullum admittit rtum et interitum, quia immóbile est. Plurimi utem nulla adjuncta concluſione, referunt tantam placitum. *e*) —

Plotin. Ennead. v. l. 1. c. 8. p. 490. *καὶ ἀκίνητον δὲ λέγει Π. τοῦτο (τὸ ὄν)· καί τοι προστιθεὶς τὸ νοεῖν, σωματικὴν πᾶσαν κίνησιν ἐξαίρων ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μένῃ ὡσαύτως.*

d) Stob. I, 21. p. 412. Π. *καὶ* M. *ἀνῄρουν γένεσιν καὶ φθορὰν, διὰ τὸ νομίζειν τὸ πᾶν ἀκίνητον.* cf. Galen. X. p. 32 E., *οἱ περὶ* Π. *κ.* M. *κ. Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην, γένεσιν, καὶ φθορὰν ἀνῃρήκασιν, ἀκίνητον εἶναι τὸ πᾶν ὑπολαβόντες.* cf. Plut. Placit. I, 24.

e) Ariſtot. de caelo III, 1. p. 291. 92. M. *κ.* Π. . . . *εἰ καὶ τ' ἄλλα λέγουσι καλῶς, ἀλλ' οὐ φυσικῶς γε δεῖ νομίσαι λέγειν· τὸ γὰρ εἶναι ἄττα τῶν ὄντων ἀγένητα, καὶ ὅλως ἀκίνητα, μᾶλλόν ἐστιν ἑτέρας καὶ προτέρας, ἢ τῆς φυσικῆς ἐπισκέψεως.* cf. Metaphyſ. I, 5. p. 486 f. et I, 5. p. 488 e. Plut. autem ap. Euſeb. *φησὶ δὲ* (Π.), *ὅτι εἴ τι παρὰ τὸ ὂν ὑπάρχει, τοῦτο οὐκ ἐστιν, τὸ δὲ μὴ ὂν ἐν τοῖς ὅλοις οὐκ ἐστιν·*

V. 90-94. Quod vero totum in se est positum *f*), et immobile, *non infinitum* sit necesse est; quod enim infinitum est, eget aliqua re; *ens* autem nulla re potest indigere, cum totum in se sit positum, omnique igitur parte absolutum et perfectum.

Nisi Simplicii interposita esset auctoritas, nunc statim sequi juberem, quae v. 103 sqq. leguntur; *ens* ab omni parte absolutum, sphaerae esse simile. Neque tamen quidquam contra Simplicii auctoritatem censeo loco movendum, etsi me ne-

οὕτως οὖν τὸ ὂν ἀγένητον ἀπολείπει. Alex. Aphrodis. in Topica p. 39. τὸ ὂν ἀκίνητόν τε καὶ ἕν. cf. p. 43. Plut. ap. Euseb. ἀΐδιον τὸ πᾶν καὶ ἀκίνητον. cf. Euseb. XIV. p. 720. Themist. p. 16 in. Orig. c. X. s. f. Hermiae irrisio gentil. philosoph. § 6. Pachymer. l. XII, 2. p. 545. Sext. Hypotyp. II, 65. μὴ εἶναι κίνησιν ὑπολαμβάνουσι Π. τε κ. Μ. cf. adv. Math. X, 46. μὴ εἶναι (sc. κίνησιν) δὲ οἱ περὶ Π. κ. Μ., οὓς ὁ Αριστοτέλης στασιώτας τε τῆς φύσεως καὶ ἀφυσίκους κέκληκεν. cf. Aristot. Physica I, 2. de caelo III, 1. Plato στασιώτας τοῦ ὅλου eos dixerat. vid. Theaet. p. 181 a. cf. Simpl. p. 5 b. s. f. 7 s. m. Joh. Philop. A. 6 ect. Conclusiones, quas adjunxit Sextus, non Parmenidis sunt et Melissi, sed Zenonis et Diodori Croni.

f) cf. Plut. adv. Colot. p. 1114. ἐστὶ τὸ ὂν (κατὰ τὸν Π.) ... ὅμοιον ἑαυτῷ. Plat. in Theaet. p. 180 e. ἕστηκεν αὐτὸ ἐν αὑτῷ.

are libere fateor, quomodo, quae sequuntur, pte cohaereant cum superioribus.

§. 25.

d Vers. 95 - 111.

V. 95 - 102. Unde Parmenides ad hanc dutus sit conclusionem, *idem esse* **ens**, *idque animo concipere*, seu cogitare, non difficile erit explicatu. Id quod *entis* percipit notionem, aut *ns* est, aut *non ens;* quomodo autem *non ens* *ntis* cognitionem percipiat? *ens* igitur ab *ente* ntum cognoscitur.

Placiti hujus praeter Simplicium meminit lotinus *a*), saepiusque id respexit Plato *b*).

V. 103 - 111. Quod antea censuerat Parmedes, *ens* infinitum esse non posse, quippe quod nni parte expletum sit et absolutum, id copios nunc explicat. Cum praeter *ens* sit nihil, que ipsum *ens* huc magis quam illuc esse *ens*

) Plotin. Ennead. V. l. I. c. 8. p. 490. 91. πολλαχοῦ δὲ τὸ ὂν καὶ τὸν νοῦν, τὴν ἰδέαν λέγει (ὁ Πλάτων), ὥςε Πλάτωνα εἰδέναι ἐκ μὲν τ' ἀγαθοῦ τὸν νοῦν, τὴν ἰδέαν· ἐκ δὲ τοῦ νοῦ, τὴν ψυχὴν κτλ. . . . ἥπτετο μὲν οὖν καὶ Παρμενίδης πρότερον τῆς τοιαύτης δόξης, καθόσον εἰς ταὐτὸ συνῆγεν ὂν καὶ νοῦν. καὶ τὸ ὂν οὐκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐτίθετο· τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐςί τε καὶ εἶναι λέγων, καὶ ἀκίνητον δὲ λέγει τοῦτο.

vid. quae adnotata sunt ad v. 97.

potest, ſed in omnem partem aequale ſit neceſſe est *c*), et ſphaerae ſimile *d*) et finitum, ut recte inde colligunt, qui id placitum nobis tradunt. *e*) In errorem autem, neſcio quomodo, inducti erant,

c) Plato in Theaet. p. 180 e. M. κ. Π. . . . . . διϊσχυρίζονται, ὡς ἓν τε πάντα ἐςὶ καὶ ἕςηκεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ. Plut. adv. Colot. p. 1114. (τὸ ὂν) ὅμοιον ἑαυτῷ καὶ μόνιμον ἐν τῷ εἶναι. Hermias in irriſione gentil. philoſ. § 6. τὴν οὐσίαν ἓν εἶναι . . . καὶ ἀκίνητον καὶ πάντι ὅμοιον (l. καὶ πάντῃ ὅμοιον). Procl. in Tim. p. 160. (τὸ ὂν εἶναι) πανταχόθεν εἰς ἑαυτὸ συννεῦον.

d) vid. Plato l. e. (ad v. 103 ſqq.) Ariſtot. Phyſic. I, 2. 3. Plotin. Enn. V, l. I. c. 8. p. 491. (τὸ ὂν) ὄγκῳ σφαίρας ἀπεικάζων, ὅτι πάντα ἔχει περιειλημμένα, καὶ ὅτι τὸ νοεῖν οὐκ ἔξω, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ. Boëth. conſolat. philoſoph. III ſ. f. p. 1060. ed. Baſil. „ ea est enim divinae forma ſubſtantiae, „ ut neque in externa dilabatur, nec in ſe ex- „ ternum aliquod ipſa ſuſcipiat. Sed ſicut de ea „ Parmenides ait „ ect. Euſeb. Praepar. l. XIV p. 718. ὁ δὲ Π. ἓν μὲν εἶναι τὸ πᾶν . . . . καὶ κατὰ σχῆμα σφαιροειδὲς ὑπερέχειν (l. ὑπάρχειν) ἐδογμάτιζε. cf. Stob. I, 3. p. 60. Orig. p. 86. id. p. 88. τὸ πᾶν . . . σφαιροειδὲς (εἶναι) καὶ ὅμοιον, οὐκ ἔχον δὲ τύπον ἐν ἑαυτῷ (n. f. l. οὐκ ἔχον δὲ τόπον ἐν ἑαυτῷ?)

e) τὸ ὂν πεπερασμένον. vid. Ariſt. Phyſic. I, 2. p. 198 a. III, 6. p. 217 b. Metaph. I, 5. p. 488 d. cf. Themiſt. p. 35 ſ. m. Simpl. 7 ſ. f. 116 b. Joh. Philop. et Pachym. (vid. not. g)

ui Parmenidem volunt *ens* esse infinitum statuis-
:. *f*) In Eleatici nostri vero laude ponitur, quod
l quod perfectum sit, esse definitum pronuntiave-
it *g*) atque non infinitum; indeque *unum* ma-

f) Hermias § 6. Π. ἀνακηρύσσει τὴν οὐσίαν ἓν εἶναι . . . καὶ ἄπειρον. S. Epiphan. exposit. fid. I. p. 1057. Π. . . . καὶ αὐτὸς τὸ ἄπειρον ἔλεγεν ἀρχὴν τῶν πάντων. Davis. ad Cic. Acad. IV, 37. „ forte rescribendum πῦρ; errasse tamen potius Epiphanium crediderim „ idque et ego, praecipue cum Hermian erroris habeat socium. Ne autem Johannes Philoponus turpiter per eundem errorem esse lapsus videatur, lege in commentariis ejus in Arist. libr. de generat. et interitu p. 35 b. s. f. Μέλισσος pro Παρμενίδης — τῷ αὐτῷ τρόπῳ ὁ Μέλισσος (non ὁ Π.) καὶ τὸ ἄπειρον εἰσῆγεν· εἰ γὰρ ἐςι πεπερασμένον τὸ πᾶν κτλ.

g) Arist. Physic. III, 6. p. 217 b. τέλειον δ' οὐδὲν, μὴ ἔχον τέλος· τὸ δὲ τέλος, πέρας· διὸ βέλτιον ῥητέον Παρμενίδην Μελίσσου εἰρηκέναι. ὁ μὲν γὰρ τὸ ὅλον ἄπειρόν φησιν· ὁ δὲ, τὸ ὅλον πεπεράνθαι, μεσσόθεν ἰσοπαλὲς κ. τ. λ. cf. Themist. p. 35 s. m. Simplic. p. 116 b. idem p. 7 s. f. (vid. quae adnotata sunt ad v. 90). cf. p. 19. Chalcid. in Plat. Tim. p. 279. „ Sed P. quidem unum *perfectum* omne, et definitum pronunciat. „ cf. Aristot. Metaph. I, 5. p. 488 c. Alex. Aphrod in Aristot. Metaph. p. 18. (vid. § 26 not. d) Georg. Pachym. p. 75. Joh. Philop. A. p. 9. 10 Parmenidem finitum inquit *ens* dixisse, εἰς τὴν ὁριςικὴν καὶ εἰδοποιὸν τῶν νοητῶν δύναμιν ἀπιδών.

gis *secundum rationem* (Arist. Metaph.) respexisse putatur, quam materiam (vid. not. g) ac rerum omnium complexum expressisse (vid. Plotin. not. d).

His peractis jam quaeritur, utrum *integram* Parmenidis de *ente* argumentationem legisse videamur, an mancam et mutilam? Siquidem vero illis versibus, quos supra vidimus (v. 60-63), totius argumentationis summa contenta erat, nescio quid ultra exspectemus. Argumentis enim nunc probatum est (v. 63-72) *entis* neque ortum esse neque interitum; atque nullis neque praeteriti, neque futuri temporis finibus *ens* esse circumscriptum (73-82); et totum unius generis (μουνογενὲς) esse et immobile (83-89), neque infinitum (90-94), sed continuum, absolutum et finitum (103-110). Illam autem argumentationis summam haud mancam esse, non inprobabile fortasse videbitur, cum omnium nemo, qui Parmenidis faciunt mentionem, memorent quidquam, quod hic possit praetermissum videri; nisi quod Simplicius multa alia de *ente* praedicasse Parmenidem ait (p. 17 v. adlat. ad v. 76). Neque certe putaverim omnes conclusiones plenas nos legere et absolutas, quales, quibus ipse liber ante oculos erat; sed multa, ut verisimile fit, a Simplicio caeterisque collata ad compendium sunt.

§. 25.

Ad Vers. 111-13.

In tribus his versibus recte interpretandis justa totius rationis versatur cognitio. Duo autem

sunt, quae inde posse elici videbantur, ut scilicet fateretur, se nunc ad ea se vertere, quae aut praeter vanam quandam speciem nihil praebeant, sensusque tantum decipiant, aut, quae quidem eam, quam ipsum *ens*, veram certamque cognitionem non admittant, quippe quae ipsa nihil habeant firmi, sed moveantur semper et mutentur, afferant tamen opinionem per sensus et verisimilitudinem. Quorum si primum posuit, omnem sensuum fidem et rerum veritatem, quae sensibus percipiuntur, sustulerit necesse est; si alterum, idem fere quod postea Plato, statuisse videbitur; qui id, quod unum semper atque idem est, atque intelligentia et ratione percipitur, veram certamque cognitionem admittere definivit, alterum vero, quod gignitur et interit, nec unquam esse vere potest, opinabile tantum esse. *a*)

Versamur autem in re ab antiquis jam auctoribus multum et saepe quaesita. Et primo quidem quid senserit Plato, non facile erit dijudicatu, cum nullibi expressis verbis id dicat, sed, quid senserit, conjecturis sit adsequendum; quod cum, nisi tota contra Parmenidem argumentatione ab omni parte antea expensa, recte fieri non possit, omittamus nunc; alius fortasse locus hac de re nobis erit dicendi, ubi de Platonis caeterorumque contra Eleaticos argumentandi ratione,

a) vid. Plat. Tim. p. 28. cf. Procl. p. 78.

uberius agemus. *b*) Qui autem ante nem Eleaten nostrum impugnarant Parn verba in eam certe acceperant partem, ut et ortum et interitum, simulque omnei suum fidem penitus sustulisse, aperte affi rint (vid. § 21. not. c). Atque Aristoteles in tertio de caelo libro (c. 1. p. 291 h.): „dam generationem, inquit, e medio coı „nemve tollunt. Nihil enim eorum, qua „generari aut corrumpi, sed solum ita nc „deri dicunt *c*), ut Melissus, atque Parm „quos etsi bene caetera dicunt, non tamen φ „dicere oportet putare *d*) . . . . . illi verc

b) Quae hic promittitur, commentatio, sicuti tonis dialogo, qui Parmenidis nomen prae disquisitio, quartae hujus scriptionis sect: juncta erit.

c) *οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀνεῖλον ὅλως γένεσιν καὶ οὐδὲν γὰρ οὔτε γίγνεσθαί φασιν, οὔτε φθείρεσ·* cf. Physic. I, 8. VIII, 3. p. 254 a. b. *τὸ πάντα ἠρεμεῖν* (putare), *καὶ τούτου ζητεῖι ἀφέντας τὴν αἴσθησιν, ἀῤῥωςία τίς νοίας κτλ.* Metaph. I, 5. p. 486 f. *ἔνιοί γε λεγόντων, ὥσπερ ἡττηθέντες ὑπὸ ταύτης τ σεως, τὸ ἓν ἀκίνητόν φασιν εἶναι καὶ τὴν φὐ οὐ μόνον κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν* (*τοῦτο ἀρχαῖόν τε καὶ πάντες ὡμολόγησαν*) *ἀλλὰ καὶ ι ἄλλην μεταβολὴν πᾶσαν· καὶ τοῦτο αὐτῶν ἴδ*

d) vid. § 23. not. c.

„nihil praeter ſubſtantiam ſenſibilium eſſe exiſti- „mabant . . . . ad haec illinc accommodatas ſen- „tentias traduxerunt." *e*) Minus aperte in Metaphyſicis (I, 5. p. 488 e.): „Parmenides, inquit, (qui *ens* finitum poſuit) „unum ſecundum rationem attigiſſe videtur . . . . . coactus vero illa, „quae apparent *f*) ſequi et unum ratione, plura „vero ſecundum ſenſus putans eſſe, duas cauſas „rurſus et duo principia ponit." Neque tamen, quod contente agit Simplicius, in ſuas partes traducet Stagiriten. *g*) Sententia, quam in Ariſtotelis Metaphyſicis expreſſam legimus, iterum in Theophraſti quodam loco offenditur, quém ex primo ejus Phyſicorum libro exſcriptum Alexandro debemus Aphrodiſienſi *h*): „Parmenides autem „utraque via ingreſſus eſt; ſtatuit enim univer-

e) ἐκεῖνοι δὲ διὰ τὸ μηδὲν μὲν ἄλλο παρὰ τὴν τῶν αἰσθητῶν οὐσίαν ὑπολαμβάνειν εἶναι κτλ. cf. Simplic. ad h. l.

f) Π. μὲν ἔοικε τοῦ κατὰ λόγον ἑνὸς ἅπτεσθαι. . . . . ἀναγκαζόμενος δ' ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις κτλ.

g) vid. Simpl. in Phyſ. p. 9. 17 ect. p. 275 b. de caelo p. 26. 138. Sed haec perſequenda accuratius ſunt, ubi Ariſtotelis contra Eleaten argumentationem exponemus.

h) Alex. Aphrod. in Ariſt. Metaph. p. 14. atque hanc Theophraſti ſententiam ipſe Alex. adoptaſſe videtur, ubi ſuam propriam interponebat. vid. Simplic. in Phyſ. p. 9 ſ. in. cf. p. 15 b.

„ ſum eſſe ſempiternum et generationem rerum „ tueri conatur; non quod ſimilem de utroque „ ſententiam habeat; ſed revera univerſum unum „ eſſe ratus idemque ingenitum et globoſum; ad „ tuendam generationem ex opinione vulgi rerum „ apparentium duo principia facit „ ect.

Poſteris vero temporibus Parmenidem id quod vere ſemperque ſit, ab altero, quod gignatur et intereat, nec unquam eſſe vere poſſit, ita jam diſtinxiſſe, ut a Platone factum est, ſic invaluit ſententia *i*), ut vix ſinguli contrariam tueri fuerint

i) Plut. adv. Colot. p. 1114. Πλάτων καὶ Σωκράτης ἔτι πρότερος (ſic Wyttenb. p. 552; vulgat. Παρμενίδης καὶ πάντων καὶ Σωκράτους ἔτι πρότερος) συνεῖδεν, ὡς ἔχει τι δοξαςὸν ἡ Φύσις, ἔχει δὲ καὶ νοητόν· ἔςι δὲ τὸ μὲν δοξαςὸν ἀβέβαιον καὶ πλανητὸν ἐν πάθεσι πολλοῖς καὶ μεταβολαῖς . . ., τοῦ νοητοῦ δὲ ἕτερον εἶδος . . . ὁ δὲ Παρμενίδης ἀναιρεῖ μὲν οὐδετέραν φύσιν, ἑκατέρᾳ δὲ ἀποδιδούς τὸ προσῆκον, εἰς μὲν τὴν τοῦ ἑνὸς καὶ ὄντος ἰδέαν τίθεται τὸ νοητὸν, . . . εἰς δὲ τὴν ἄτακτον καὶ Φερομένην, τὸ αἰσθητόν· κτλ. Plut. ap. Euſeb. p. 23. Π. ἀΐδιον τὸ πᾶν κτλ. (ἀποφαίνεται) κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν . . . γένεσιν δὲ τῶν καθ' ὑπόληψιν ψευδῆ δοκούντων εἶναι. cf. Procl. in Tim. p. 78 et 103. Diog. Laërt. IX, 22. (vid. ad v. 28 ſqq. et 37 ſqq.) Plotin. Ennead. p. 490. 91. (vid. § 25 not. a. d) Joh. Philop. in Phyſic. A. p. 9. ect.

onati. *k*) Nunc vero Parmenidis *ens* alii ad coe-um *l*), alii ad Platonis ideas retulerunt *m*), alii ad rerum principia *n*); alii denique ad Deos *o*), quod cum auctor etiam libelli de X., G. et M. fecerit, possit fortasse ipse Parmenides *ens* suum

k) vic. Colotes, qui πῦρ, dixerat, ἀνῄρηκεν Π. καὶ ὕδωρ, καὶ κρημνὸν, καὶ πόλεις . . . ζῆν ἡμᾶς κεκώλυκε κτλ. vid. Plut. adv. Colot. p. 1113 sq. Seneca epistol. 88 s. f. „ Parmenides ait, ex his, „ quae videntur, nhil esse in universum . . . Si „ Parmenidi credo, nihil est praeter unum. „ cf. Orig. (§ 23. not. b.)

l) vid. Eudem. ap. Simpl. p. 29. τῷ δὲ οὐρανῷ φησι (l. φασι), σχεδὸν πάντες ἐφαρμόσουσιν οἱ τοιοῦτοι λόγοι. cf. Simpl. p. 31. (vid. ad v. 104.)

m) Syrianus in Arist. Metaphys. (l. XII. c. 2.) p. 59. „ dicendum pro Socrate et Platone et Parmenide „ et Pythagora contra ipsum (Aristotelem), quod „ ideae ab his divinis viris nec juxta locutionem „ consuetudinis nominum producebantur.

n) Joh. Philop. in Arist. Phys. A. p. 9 s. f. ἰστέον δὲ ὅτι (οἱ) ἓν τὸ πᾶν λέγοντες, οὐ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐποιοῦντο τὸν λόγον. cf. A. p. 12.

o) Ammonius in Aristot. l. de interpret. p. 58. (§ 24. not. a.) idem tamen p. 59. ὅπερ καὶ ὁ μέγας Π. παντὶ τῷ νοητῷ ὑπάρχειν ἀποφαίνεται. lib. de X. G. M. c. IV. ἔτι τί κωλύει πεπεράνθαι καὶ ἔχειν πέρατα ἓν ὄντα τὸν θεόν; ὡς καὶ ὁ Π. λέγει, ἓν ὂν εἶναι αὐτὸν, Πάντοθεν κτλ.

dixisse *Deum* videri; at suspectum sane Aristotelis nomen est libelli fronti adscriptum, atque hac ipsa, ni fallor, re suspectius fit; si enim Eleates tale quid dixisset, minime certe omisisset Aristoteles in scriptis physicis et metaphysicis hac de re admonere. Neque autem Stagirites, neque Simplicius, qui tamen omnium accuratissime de Parmenidis *ente* agit, quidquam, quod huc trahi possit, interposuit.

Simplicius (in Physic. p. 31 a.) neque corporeum esse posse Parmenidis *ens* contendit, quippe quod dividi nequeat vid. ad v. 59 sqq.); neque coelum, nam coelum neque individuum esse, neque sphaerae simile (vid. ad v. 104. l. *οὐδὲ ἀδιαίρετος* pro *οὐδὲ διαίρ.*); neque *ψυχικὸν* quid; quidquid enim *ψυχικὸν* sit, ex Eleaticorum sententia mobile esse, *ens* autem immobile (vid. ad v. 95.); neque *νοερὸν* quid *p*), nam *τὸ νοερὸν* ab *νοητῷ* distare, idem autem *ens* esse, idque cogitatione percipere; neque *οὐσίαν ἄτομον*. Quid igitur? *q*)

p) cf. Ammon. p. 5. (not. o). Joh. Philop. A. p. 9. (not. r).

q) Simpl. p. 31 a. *λείπεται οὖν τὸ νοητὸν πάντων αἴτιον, δι' ὃ καὶ ὁ νοῦς ἐστι καὶ τὸ νοεῖν, ἐν ᾧ πάντα κατὰ μίαν ἕνωσιν συνειρημένως προείληπται καὶ ἡνωμένως, τοῦτο εἶναί τὸ Παρμενίδειον ἓν ὄν, ἐν ᾧ μία φύσις καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ ὄντος ἐστὶ κτλ.* conf. p. 5 b. 10. 26 b. 31.

ens rerum omnium principium est et caussa, in qua omnia secundum unitatem r) contracte et unice contenta sint. „

Postea renatis litteris renata etiam haec quaeio est et multum varieque agitata f), novaque i addita, cum, venia sit dicto, indigne sane, ac ärum religiose foedum atheismi, s. impietatis viıperium conjici in egregios hercle ac sanctos phiısophos coepisset. Varias hac de re enumerare ententias, longum foret et parum necessarium, raesertim cum ad suam usque aetatem Bruckeus id jam fecerit atque recentiorum facile obviae piniones sint. Nos autem, quid esse statuendum ideatur, melius fortasse, altera Parmenideae exosita philosophiae parte, disceptare poterimus.

r) Simpl. p. 7 f. f. ἀνάγκη τὸ ἓν τοῦ πλήθους προυπάρχειν. cf. Joh. Philop. A. p. 9 f. f. τὰ νοητὰ πρὸς τῷ ἑνὶ μᾶλλόν εἰσιν ὡς ἐγγυτέρω ὄντα τῆς πάντων ἀρχῆς· διὰ τοῦτο ἓν ἐκεῖνα ἐκάλεσε Π.

) praecipue ad Bruckeri usque tempora, q. vid. in Hist. philos. I. p. 1160 sq. postea enim, mirum est dictu, tota Eleaticorum philosophia, veluti ineptiarum ac argutiarum congeries, contemni coepit atque negligi, donec critica tandem philosophia quanti acuminis sit, demonstravit, simulque quomodo solvendae ac refellendae omnes ejusmodi conclusionum series sint, conata est docere.

§. 27.

Ac primo quidem rerum omnium, quae ſenſibus uſurpantur, originem ex duobus, iisque ſibi *oppoſitis a*), repetiit elementis, luce et tenebris *b*), ſ. calore et frigore *c*), i. e. quemadmodum Ariſtoteles vult *d*), igne ac terra; quorum primo omne

a) Ariſtot. Phyſ. I, 5 in. *πάντες δὴ τἀναντία ἀρχὰς ποιοῦσιν, οἵ τε λέγοντες ὅτι ἓν τὸ πᾶν, καὶ μὴ κινούμενον· καὶ γὰρ Π. θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς ποιεῖ, ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν.* cf. Themiſt. p. 19 ſ. m. Simpl. p. 39. Joh. Philop. C. p. 11. 12. et 14 ſ. f.

b) vid. v. 114 ſqq. cf. v. 123 ſqq. et 127 ſqq. cf. Plut. adv. Colot. p. 1113. Π. *ςοιχεῖα μιγνὺς, τὸ λαμπρὸν καὶ σκοτεινὸν, ἐκ τούτων τὰ Φαινόμενα πάντα καὶ διὰ τούτων ἀποτελεῖ.* cf. id. de anim. procreat. e Tim. p. 1026. . . . *ἣν εἰρημένην οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, Εμπεδοκλῆς Φιλίαν ὁμοῦ καὶ νεῖκος, Ηράκλειτος καὶ Π. δὲ Φῶς καὶ σκότος.*

c) vid. Ariſt. Phyſ. I, 5 in. (not. a) ib. interpret. cf. Metaph. I, 5. p. 488 f. g. de generat. et corrupt. II, 9 c. d. Num vero ipſe Parmenides his vocabulis uſus fuerit, haud dijudicaverim.

d) vid. Ariſt. Phyſ. I, 5. cf. id. de gener. et corrupt. I, 3. p. 308 c. (vid. not. e.) II, 3. p. 318 g. Metaph. I, 5. p. 488 f. g. Π. *ἀναγκαζόμενος δ' ἀκολουθεῖν τοῖς Φαινομένοις καὶ τὸ ἓν μὲν κατὰ λόγον, πλείω δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν ὑπολαμβάνων εἶναι, δύο τὰς αἰτίας, καὶ δύο τὰς ἀρχὰς τίθησι πάλιν, θερμὸν

nolle, leve ac rarum adſit, alteri grave, caliginoſum ac denſum (vid. Parmenidis proſaicum dictum p. 132). Cum autem dicat Parmenides, duas rerum formas homines in animum induxiſſe nominare, poſſint fortaſſe fuiſſe jam ante eum videri, qui haec duo elementa rerum principia poſuerint; quinam autem fuerint, me non exputare confiteor, ac ſic etiam Parmenidis verba accipi

καὶ ψυχρὸν, οἷον πῦρ καὶ γῆν λέγων· τούτων δὲ τὸ μὲν κατὰ τὸ ὄν, τὸ θερμὸν τάττει, θάτερον δὲ κατὰ τὸ μὴ ὄν. cf. Simpl. in Phyſ. p. 6 b. 31 b. 40. ect. de caelo p. 168 b. f. m. p. 138 a. b. Alex. Aphrod. in Metaph. p. 320. Joh. Philop. in Phyſ. C. p. 10. 11. in Ariſt. lib. de gener. et corr. p. 13. p. 46. p. 50. Diog. L. IX, 21. Π. δύο τε εἶναι ςοιχεῖα (λέγει), πῦρ καὶ γῆν· καὶ τὸ μὲν δημιουργοῦ τάξιν ἔχειν· τὴν δὲ, ὕλης. Orig. Philoſoph. p. 87. οὐδὲ αὐτὸς (ὁ Π.) ἐκφεύγων τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, πῦρ λέγων καὶ γῆν τὰς τοῦ παντὸς ἀρχάς· τὴν μὲν γῆν ὡς ὕλην, τὸ δὲ πῦρ ὡς αἴτιον καὶ ποιοῦν. Non ipſum autem Parmenidem duo haec principia terram vocaſſe ac ignem, ex Ariſtotelis verbis colligere poſſe mihi videor. vid. inprim. Metaphyſ. I, 5. cf. Simplic. in Phyſ. p. 6 b. ſ. in. ὥσπερ Π. ἐν τοῖς πρὸς δόξαν, πῦρ καὶ γῆν, μᾶλλον δὲ φῶς καὶ σκότος (ſc. λέγει τὰς ἀρχάς). Neque Clementem Alexandrinum propria Parmenidis verba eſſe ſecutum putaverim, ubi dicit: Π. δὲ ὁ Ἐλεάτης, θεοὺς εἰσηγήσατο πῦρ καὶ γῆν (admonit. ad gent. p. 32).

possunt, ut fateatur, duas rerum formas, quasi vere existentes, homines nuncupare esse solitos, cum tamen una tantum, ignis scilicet, vere existere possit putari (vid. v. 114. 15). Si vero etiam fuerunt, qui ante Parmenidem has duas formas omnium rerum esse elementa statuerint, ipse certe multo secus, ac distinctius id facit, quam priores. Ubi enim Aristoteles eorum dogmata persequitur, qui duo eaque sibi opposita rerum principia posuerint, Parmenides omnium est antiquissimus, cui ejusmodi sententia tribuatur, ac videtur peculiaris Eleatis nostri mens atque genius in tota hac ratione spirare. Jam enim statim ab initio, priorem suam, quae ex sola ratione pendet, argumentationem respiciens, noctis principium *non enti* simile dixit, ideoque lucis principium simile *enti e)*, cum, ut recte monet Aristoteles, alterum magis segregans putaret, alterum magis congregans *f)*, s. ut alii malunt, alterum magis effi-

e) Aristot. de gener. et corrupt. I, 3. p. 308 c. . . . ὥσπερ Π. λέγει δύο (στοιχεῖα), τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι φάσκων, πῦρ καὶ γῆν. (cf. Joh. Philop. p. 13.) cf. Metaph. I, 5. (not. d).

f) Aristot. de generat. et corrupt. II, 9. c. d. (οἱ δὲ τὴν ὕλην φάντες γεννᾶν διὰ τὴν κίνησιν) . . . καὶ τὰς δυνάμεις ἀποδιδόασι τοῖς σώμασι, δι' ἃς γεννῶσι λίαν ὀργανικῶς, ἀφαιροῦντες τὴν κατὰ τὸ εἶδος αἰτίαν. ἐπεὶ γὰρ πέφυκεν, ὥς φασι, τὸ μὲν θερμὸν διακρί-

ens, alterum magis passivum. *g*) Haec autem nnia sic persecutus Parmenides erat, ut magım partem magis ad poëticum quoddam phansma, quam ad veram persuasionem comparata ſent. Sicuti enim caeterae disciplinae a Graes cultae, sic philosophia etiam, a poëtarum faılis originem duxit, ac suae originis memor, ubi it rationis investigationi finis esse positus videreır, aut ipsae investigationes amoenum poëtarum ıstitum non adspernarentur, poëticis indulsit fiionibus, ut et remitteretur paulisper in rerum ıdaganda natura occupatus animus, et suus alteri iam animi facultati campus pateret; quae et

νειν, τὸ δὲ ψυχρὸν συνιςάναι, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον τὸ μὲν ποιεῖν, τὸ δὲ πάσχειν, ἐκ τούτων λέγουσι καὶ διὰ τούτων ἅπαντα τἄλλα γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι. Haec enim Alex. Aphrod. ad Parmenidem retulerat, vid. Joh. Philop. ad h. l. p. 64 a. f. m.

) Theophrastus ap. Alex. Aphrod. in Metaph. p. 18. (cf. § 26. p. 152.) *P. duo principia facit, ignem et terram, alterum ut materiem, alterum ut caussam et efficiens.* Alex. Aphrodis. p. 20. „ ac fortasse P. „ frigidum appellabat *non ens*, quoniam haec ma- „ gis est materialis caussa, videtur autem mate- „ ria esse quoddam *non ens*. „ Joh. Philop. in Phys. C. p. 10. 11. Π., ὡς ἄν τις ὑπολάβοι, τὸ μὲν πῦρ ποιητικὸν, ἢ εἰδικὸν ἔλεγε, τὴν δὲ γῆν ὑλικόν. conf. id. in libr. de generat. et corrupt. p. 13. ἔςι δὲ ἡ μὲν θερμότης δραςικὴ μᾶλλον καὶ εἶδος· ἡ δὲ ψυχρότης παθητική μᾶλλον καὶ ςέρησις. cf. p. 54 a. f. f. Diog. L. IX, 21. (vid. not. d.)

nunc ejus, quae nunc agitur, philosophiae severitate compressa, silet quidem in litteris, at simul ut antea, si forte animus a cogitandi contentione remissus est, prodire gaudet, ac libera spatia peragrare, quae aut antea philosophandi gravitas peragraverat, aut quae omnino argumentationi interclusa sunt. Nulla autem philosophiae pars antiquis illis temporibus ingenii huic lusioni magis patebat, quam cosmogonia, cujus bona saltem pars a mentis oculis remota, audaci fictionis facultati liberam sese ostentandi dabat potestatem; exemplo sint, praeter multa alia, Anaximandri de mundi ortu fictio, a Plutarcho nobis tradita (q. vid. ap. Euseb. p. 20.), ac quae sequentur Parmenidis nostri. Haec doctam interpretum sagacitatem, qui omnia ad rerum veritatem revocare conantur, frustra exercuerunt. Neque tamen negligendus poëticus hic vestitus est, arcte enim ei conjuncta vera philosophi sententia est; atque ipse ad aetatis virique cognoscendam indolem, permagni momenti. At proh dolor! Parmenidis quae huc pertineant, miserae quaedam ac lacerae reliquiae sunt.

h) Finxit autem noster coronas esse contextas unam supra alteram, alteram ex raro alteram ex

h) Integrum primo apponam Stob. locum (I. p. 482 sq.), qui toti huic descriptioni veluti fundamentum substructum est. Π. *στεφάνας εἶναι περιπεπλεγμένας ἐπαλλήλους, τὴν μὲν ἐκ τοῦ ἀραιοῦ, τὴν δὲ ἐκ τοῦ πυκνοῦ· μικτὰς δὲ ἄλλας ἐκ φωτὸς καὶ σκότους με-*

denso; inter quas aliae luce et tenebris mixtae collocatae sint; et quod omnes contineat, muri instar solidum esse (cf. v. 143.); sub hoc esse coronam igneam; i) mixtarum vero mediam, pu-

ταξὺ τούτων· καὶ τὸ περιέχον δὲ πάσας τείχους δίκην στερεὸν ὑπάρχειν, ὑφ' ᾧ πυρώδης στεφάνη· καὶ τὴν μεσαιτάτην περὶ ὧν (πασῶν ἀραιῶν acutius emendavit Davisius ad Cic. de Nat. D. I, 11, quam certius) πάλιν πυρώδη (sic iterum Davisius pro πυρώδης)· τῶν δὲ συμμιγῶν τὴν μεσαιτάτην ἁπάσαις τοκέα (praeclara Davisii emendatio, vulg. τε καὶ, cf. Parmen. vers. 127 sqq.) πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως ὑπάρχειν, ἥντινα καὶ δαίμονα, καὶ κυβερνήτην καὶ κληροῦχον ἐπονομάζει, δίκην τε καὶ ἀνάγκην. Καὶ τῆς μὲν γῆς τὴν ἀπόκρισιν εἶναι τὸν ἀέρα, διὰ τὴν βιαιοτέραν αὐτῆς ἐξατμισθέντα πίλησιν (sic Codic. Canter. editio corrupte: διὰ τὴν βιωτέραν . . . πήλυγιν)· τοῦ δὲ πυρὸς ἀναπνοὴν τὸν ἥλιον καὶ τὸν γαλαξίαν κύκλον· συμμιγῆ δ' ἐξ ἀμφοῖν εἶναι τὴν σελήνην, τοῦ τ' ἀέρος καὶ τοῦ πυρός· περιστάντος δὲ ἀνωτάτω πάντων τοῦ αἰθέρος, ὑπ' αὐτῷ τὸ πυρῶδες ὑποταγῆναι, τοῦθ' ὅπερ κεκλήκαμεν οὐρανόν, ὑφ' οὗ ἤδη τὰ περίγεια. Prima hujus ῥήσεως pars ad v. usque τείχους δίκ. στερ. ὑπάρχειν legitur quoque ap. Plut. de Placit. II, 7. Galen. c. XI. et Euseb. XV, 38.

i) Quae sequuntur (καὶ τὸ μεσαίτατον πασῶν περὶ ὧν πάλιν πυρώδης) omisi, cum, veluti nunc leguntur, omni sensu careant, ac acutior Davisii sit emendatio, quam certior.

ram ignis vim *k*), auctorem esse motus omnis ac generationis, quam Daemonem, rectricem, moderatricem, justitiam vocarat et necessitatem; eamque in auxilium sibi adjunxisse *Amorem*, primum ex caeteris omnibus Diis genitum (vid. v. 127 sq.); praeterea autem *discordiam* et cupiditatem, caeteraque ejusdem generis *l*) ad res generandas, seu potius e rerum natura secernendas, videtur adhibuisse.

k) cf. Cic. de N. D. I, 11. *Parmenides commenticium quiddam coronae simile efficit: stephanem appellat, continentem ardore lucis orbem* (egregie emendat Davisius: *continente ardore l. orb* i. e. continuo ardore), *qui cingit caelum, quem appellat Deum: in quo neque figuram divinam neque sensum quisquam suspicari* potest: *multaque ejusdem monstra; quippe qui bellum, qui discordiam, qui cupiditatem caeteraque generis ejusdem ad Deum revocat* ect. Permiscuisse Cicero lucis stephanem in medio mixtarum coronarum positam cum ea videtur, quam sub suprema solida, quae muri instar omnes contineret, collocaverat Parmenides. Secutus sum Stobaeum, quocum consentiunt propria Eleatis verba. cf. etiam Theologum. arithm. p. 8. edit. Paris. *πρὸς τούτοις φασὶ (οἱ Πυθαγόρειοι) περὶ τὸ μέσον τῶν τεσσάρων ϛοιχείων κεῖσθαί τινα ἑναδικὸν διάπυρον κῦβον κτλ. ἐοίκασι δὲ κατά γε ταῦτα κατηκολουθηκέναι τοῖς Πυθαγορείοις οἵ τε περὶ Εμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην, καὶ σχεδὸν αἱ πλεῖϛοι τῶν πάλαι σοφῶν, φάμενοι τὴν μοναδικὴν φύσιν ἑϛίας τρόπον ἐν μέσῳ ἱδρύσθαι, καὶ διὰ τὸ ἰσόῤῥοπον φυλάσσειν τὴν αὐτὴν ἕδραν.*

Cum vero etiam dixiſſe tradatur aërem ter-
ıe, i. e. noctis elementi excrementum eſſe, vio-
ntiori ejus compreſſione exhalatum; terra hic
ortaſſe ea corona est, quae muri inſtar caeteras
mnes contineat; aetherem enim traditur ſupre-
ıum poſuiſſe, ſub eoque ignis coronam collocaſſe; *m*)
a ut ejusmodi coronarum ſit ordo: quod omnes
ıeteras circumdet, muri inſtar ſolidum ſ. terram
ſſe; ex ea exhalatum aethera ſ. aërem *n*) eſſe,
ui *o*) *Heſperum* ſ. *Luciferum* (quos eandem eſſe
ellam primus fertur docuiſſe, cum alii ad Pytha-
oram hoc inventum referant *p*) atque *Solem* for-
ıſſe, in ſe contineat; ſub hac vero coronam igneam
cere, quae vulgo *coelum* dicatur *q*) caeteraque

) vid. Cic. l. c. not. k.

ı) vid. Stob. p. 484 (not. k ſ. f.) cf. p. 518 (not. o).

) Aërem ab aethere nondum diſtinxiſſe Parmenides videtur, ſicuti et Empedocles utroque vocabulo utebatur promiſcue. vid. Simpl. p. 7 b.

) Stob. p. 516 ſq. Π. πρῶτον μὲν τάττει τὸν Εῶον, τὸν αὐτὸν δὲ νομιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ Εσπερον, ἐν τῷ αἰθέρι· μεθ' ὃν τὸν ἥλιον, ὑφ' ᾧ τοὺς ἐν τῷ πυρώδει ἀςέρας, ὅπερ οὐρανὸν καλεῖ.

) Phavorin. ap. Diog. L. IX, 22. (vid. § 22 not. h.) cf. Suid. ſ. v. ἕσπερ. Diog. L. in Pythagor. VIII, 14 ib. interpr. Cur autem Veneri locum a terra maxime remotum tribuerit, a nemine traditur.

) Stob. p. 484 (not. k). cf. p. 518 (not. o). v. 158.

sidera complectatur; sequuntur coronae, ex utroque elemento mixtae, quarum supremas lacteam viam nuncupasse videtur *r*), de qua *luna* et *sol* excreti fuerint. In omnium autem coronarum medio *terram*, quam primus fertur globosam dixisse, collocavit, eamque cum ab omni parte aequaliter absit, aequilibritate teneri docuit, neque ideo moveri, sed vibrari tantum. *f*) Atque sic consentaneum fortasse videbitur, Daemonem, s. ignis stephanem in media terra eum collocasse, quod tamen quam parum probabile sit, quis non videat? At eandem res habet dubitationem, ubi de Pythagoreorum igni quaeritur centrali.

r) Stob. p. 574. Π. τὸ τοῦ πυκνοῦ καὶ τοῦ ἀραιοῦ μίγμα γαλακτοειδὲς ἀποτελέσαι χρῶμα. cf. Plut. Placit. III, 1. Gal. XVII. Stob. p. 532. Π. τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοῦ γαλαξίου κύκλου ἀποκριθῆναι, τὸν μὲν ἀπὸ τοῦ ἀραιοτέρου μίγματος, ὃ δὴ θερμόν, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ πυκνοτέρου, ὅπερ ψυχρόν.

f) Diog. L. IX, 21. Π. πρῶτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ, καὶ ἐν μέσῳ κεῖσθαι. (alii tamen alios tradunt *primos* hoc docuisse, vid. Heindorf. ad Plat. Phaedron. p. 179 sq.). cf. Plut. Placit. III, 15. Παρμενίδης, Δημόκριτος διὰ τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφεστῶσαν (τὴν γῆν) μένειν ἐπὶ τῆς ἰσοῤῥοπίας, οὐκ ἔχουσαν αἰτίαν, δι' ἣν δεῦρο μᾶλλον, ἢ ἐκεῖσε ῥέψειεν ἄν· διὰ τοῦτο μόνον μὲν κραδαίνεσθαι, μὴ κινεῖσθαι δέ.

Ad terram fortasse referendum distichon est, quod Parmenidi vindicare conatus sum v. 161 sq.

§. 28.

Sed quocunque etiam modo haec Parmenides perſecutus fuerit, id tamen apparere videtur, duo eum rerum principia poſuiſſe, ſimulque tertium ex utroque mixtum, neſcius fortaſſe, quomodo ex duobus elementis ſibi oppoſitis quidquam gigni poſſit, niſi jam ſtatim a principio inter ſe mixta fuerint. Id enim et hic tenuiſſe videtur Eleates ıoſter naſci nihil quod antea non fuerit, poſſe, deoque Amorem adhibuiſſe et diſcordiam, ut res de nixto illo elemento excernerentur. Huc id quoque eferendum est, quod traditur Amorem Daemoni, uam ſimul neceſſitatem vocaverit, ſubjeciſſe; *a*) ſi nim omnes res, quae de illo elemento excernunur, jam a principio ei putavit ſubeſſe, conſentaneum rat, ut et certo quodam ac ab aeternitate inde raeſtituto modo rerum formas mutari putaret. Mixtarum autem coronarum aliis plus ſubeſſe lucis, liis plus caliginis putaſſe videtur, atque ex diſſimili triusque mixtione diſſimilia corpora finxiſſe, idue ita, ut perfectioribus plus lucis tribueret, minus erfectis plus caliginis. Sic *b*) *ſolem* et *lunam* de irculo lacteo voluit excerni, ac illum quidem de

a) Stob. p. 158. Π. καὶ Δημόκριτος πάντα κατ' ἀνάγκην· τὴν αὐτὴν δὲ εἶναι καὶ εἱμαρμένην, καὶ δίκην, καὶ πρόνοιαν, καὶ κοσμοποιόν. conf. Galen. X. p. 33 a. Plut. Placit. I, 25. et Stob. p. 483. (§ 27. not. h).

b) vid. Stob. p. 532. (§ 27. not. r).

rariore calidi mixtura *c*), hanc autem soli aequalem, ab eo vero lucem accipientem *d*), de densiore frigidi, atque faciem, quam vocant, in orbe lunae ex caligine igni permista ortam putavit, ideoque falsiformem (ψευδοφανῆ) eam vocavit. *e*) Cum igitur *sol* tam purae perfectaeque sit mixturae, esse consentaneum videbatur *f*), ex eo s. ex

c) Minus accurate Stob. p. 524. Παρμ. καὶ Μητρόδωρος πύρινον ὑπάρχειν τὸν ἥλιον. cf. p. 510. Παρμ. καὶ Ηράκλειτος πιλήματα πυρὸς τὰ ἄςρα· τρέφεσθαι δὲ τοὺς ἀςέρας ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεως. Quatenus vero Parmenides affirmaverit stellas terrenis ali exhalationibus, non facile erit dictu.

d) Stob. p. 550. Παρμ. πυρίνην (εἶναι τὴν σελήνην), ἴσην δὲ τῷ ἡλίῳ, καὶ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ φωτίζεται. Plut. Placit. V, 26 melius, ni fallor, καὶ ἀπ' αὐτ. φωτίζεσθαι. cf. Galen. XV. p. 38 e. (cf. v. 145. 46.)

e) Stob. p. 564. Παρμ. διὰ τὸ παραμεμίχθαι τῷ περὶ αὐτὴν πυρώδει τὸ ζοφῶδες (εἶναι τὴν ἔμφασιν), ὅθεν ψευδοφανῆ τὸν ἀςέρα καλεῖ.

f) Diog. L. IX, 22. γένεσίν τε ἀνθρώπων ἐξ ἡλίου πρῶτον γενέσθαι (ἀπέφηνε ὁ Π.). edit. Basil. h. ἐξ ἰλύος, quam lectionem secutus est Aldobrandinus, atque probavit Menagius; ego vero nescio, cur in vulgata non acquiescendum sit; parum enim huc facit Zenonis Eleatis sententia, γένεσιν ἀνθρώπων ἐκ γῆς εἶναι.

eadem calidi, ac frigidi mixtura *g*), hominem, omnium animalium perfectiſſimum, ortum eſſe. Sicuti enim caeteras res omnes, ſic hominem etiam ex duobus illis principiis inter ſe junctis compoſuit, idque ita, ut pro diverſa eorum in membris formandis mixtione, *diverſa* etiam *animi* fieret *indoles*, quem ideo per totum corpus ac praecipue thoracem putaſſe pertentum videtur *h*); qvo plus autem calidi membris admiſtum eſſet, eo praeſtantiorem vim eſſe ingenii. *i*) Etſi igitur putaverit ſenſum rationemque igni praecipue ineſſe, alterum tamen quoque principium ſentiendi compos fecit, idque ita, ut quae ſuae ſint naturae, ſentiret; cadaver enim, ignis expers, lucem quidem ac calidum atque vocem non percipere dixit, frigidum vero et ſilentium ſentire; nihil enim omnino ſenſu carere. *k*) Praeterea autem ani-

g) ſic fere rem explicat Kühnius ad Diog. L. l. c.

h) Plut. Placit. IV, 5. Π. ἐν ὅλῳ τῷ θώρακι, καὶ Επίκουρος (τὴν ψυχὴν εἶναι). cf. Galen. XXVIII. p. 49 d. Si ipſe Parmenides h. v. θώραξ, uſus erat, de toto certe trunco ex antiquiore ſignificatione hic intelligendum est.

i) vid. v. 147-50. ib. Theophraſtus.

k) Theopbr. περὶ αἰσθησ. p. 1. ὅτι δὲ καὶ τῷ ἐναντίῳ καθ' αὑτὸ ποιεῖ τὴν αἴσθησιν ὁ Π., Φανερὸν ἐν οἷς φησι, τὸ νεκρὸν φωτός μὲν καὶ θερμοῦ καὶ φωνῆς οὐκ αἰσθάνεσθαι, διὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ πυρός· ψυ-

mam ac mentem eſſe idem dixit; *l*) neque id mirum; nam in prima jam ratione idem *ens* eſſe docuerat, idque mente concipere; indeque profectus in altera etiam ſentiendi ac cogitandi facultatem, atque vim vitalem materiae arcte conjunctam eſſe argumentatus erat; facile igitur ſenſit, id quod homines nominibus diſtinguant, unam eandemque vim eſſe, pro varia materiae conditione varie agentem. Quatenus vero illius vis vel luti gradus perſecutus ſit, haud conſtat; nam pauca tantum, quae huc pertineant, reliqua ſunt; e quibus id tamen patet, eum quod penitus vita careat, ſibi nihil omnino in rerum natura ne fingere quidem potuiſſe; ipſi enim cadaveri, ſublata caloris vi, quandam, ut antea vidimus, tribuit ſentiendi facultatem; eamque caeteris omnibus corporibus, at eo quidem perfectiorem, quo plus caloris iis ineſſet ac quo perfectior elementorum in partibus formandis mixtio eſſet, atque

χρόου δὲ καὶ σιωπῆς καὶ τῶν ἐναντίων αἰσθάνεσθαι· καὶ ὅλως δὲ πᾶν τὸ ὂν ἔχειν τινὰ γνῶσιν. οὕτως μὲν οὖν αὐτὸς ἔοικεν ἀποτέμνεσθαι τῇ φάσει τὰ συμβαίνοντα δυσχερῆ διὰ τὴν ὑπόληψιν. Inde *ſomnum* etiam dixiſſe refrigerationem fertur, vid. Tertullian. de anima p. 295. ed. Rigalt.

l) Theophr. l. c. Alex. Aphrod. in Ariſtot. Metaph. p. 144. (ad v. 147 ſqq.) Diog. L. IX, 22. τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν νοῦν ταυτὸν εἶναι (ἀπέφηνε ὁ Π.), καθὰ μέμνηται καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικοῖς.

quo latius inde pateret, acriorque esset rerum perceptio. Haec vero num per gradus a lapide inde ad hominem usque persecutus sit, haud constat; pauci enim tantum, ut vidimus, ejus reliqui versus sunt, qui ad solum hominem pertinent.

Cum vero altiorem sentiendi ac cogitandi facultatem ignis principio admistam putaret, mentis s. animae vim ac naturam in volubilitate praecipue posuisse videtur. *m*) Num autem animos, peracto cursu vitae humanae, universae rerum naturae, de qua excreti erant, iterum adjunxerit, ex Simplicii quibusdam *n*), quae huc pertinent, verbis colligere non audeam.

Caeterum calidiorem feminarum esse naturam *o*) putavit, quam virorum, ideoque cum primo homines orti fuerint, foeminas versus meridiem natas esse, viros v. septentrionem. *p*) Quae

m) vid. Simpl. p. 31 a. (§ 16. not. e.)

n) vid. Simplic. p. 9. *ταύτην* (*τὴν Δαίμονα*) *καὶ θεῶν αἰτίαν εἶναί φησι, λέγων, Πρώτιϛον μὲν Ερωτα κτλ. καὶ τὰς ψυχὰς πέμπειν ποτὲ μὲν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς τὸ ἀειδὲς, ποτὲ δὲ ἀνάπαλιν.*

o) Aristot. de part. anim. II, 2. p. 600 f. g. *ἔνιοι τὰ ἄναιμα τῶν ἐναίμων, καὶ τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων φασὶν εἶναι θερμότερα· οἷον Π. τὰς γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν θερμοτέρας εἶναί φησι . . . ὡς διὰ τὴν θερμότητα καὶ πολυαιμούσαις* (*γρ. πολυαιμίαν*) *γινομένων τῶν γυναικείων.*

p) Plut. Plac. V, 7. *Εμπεδοκλῆς ἱϛορεῖται τοὺς μὲν πρώ-*

autem de liberorum procreatione q) docuit, angustius memorantur, quam ut, quomodo cum tota ejus ratione cohaereant, posse disquiri videatur. Quam vero diligens astronomiae fuerit investigator, praeter alia, quae antea vidimus, id etiam

τους ἄῤῥενας, πρὸς ἀνατολῇ καὶ μεσημβρίᾳ γεγενῆσθαι . . . . Παρμ. ἀντιςρόφως, τὰ μὲν πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἄῤῥενα βλαςῆσαι· τοῦ γὰρ πυκνοῦ μετέχειν πλείονος· τὰ δὲ πρὸς ταῖς μεσημβρίαις θήλεα, παρὰ τὴν ἀραιότητα. cf. Galen. XXXII. p. 52 c.

q) Locos, qui huc pertinent, apponam. Censorin. de die natali c. V. p. 24. 25. ed. Haverk. *Semen unde exeat, inter sapientiae professores non constat. Parmenides enim tum ex dextris, tum e laevis partibus derivari putavit.* id. p. 26. *Illud quoque ambiguam facit inter auctores opinionem, utrumne ex patris tantummodo semine partus nascatur, ut Diogenes et Hippon, Stoicique scripserunt, an etiam ex matris, quod Anaxagorae et Alcmaeoni, nec non Parmenidi, Empedoclique, et Epicuro visum est.* id. c. VI. p. 28. 29. *Caeterum, ut mares, foeminaeve nascantur, quid causae esset, varie ab iisdem philosophis proditum est... inter se certare foeminas et mares, et penes utrum victoria sit, ejus habitum referri, auctor est Parmenides. Et e dextris partibus profuso semine mares gigni, at e laevis foeminas, Anaxagoras Empedoclesque consentiunt.* cf. Plut. Placit. V, 11. Παρμ. ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς μήτρας ὁ γόνος ἀποκριθῇ, τοῖς πατράσιν, ὅταν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀριςεροῦ, ταῖς μητράσιν (ὁμοίους γίνεσθαι). cf. Galen. XXXII. p. 53.

demonſtrat, quod primus traditur terram in *zonas* diviſiſſe r), quarum duas tantum tropicas habitabiles putavit. ſ) Quomodo autem accipiendum dogma ſit, quod ei tribuit Pſeudo-Origenes t), *mundum aliquando interiturum eſſe*, neſcio an exputari poſſit; ac inquit Origenes, neque ipſum Parmenidem addidiſſe, quanam ratione id futurum ſit. Id tamen facile nobis perſuadebimus, de terrae, aut, ſi ita quis maluerit, rerum, quae ſenſibus uſurpantur, *converſione* potius, quam interitu locutum Eleaten eſſe. Obſcurius adhuc est aliud placitum, quod ei adſcribit Plutarchus *u*), *vim magnam denſioris aëris defluere, indeque terram extitiſſe;* neque tamen talia pro falſis ſtatim damnare audeam, ſi nos quomodo accipienda ſint, neſcimus; quam enim manca noſtra Parmenideae cosmogoniae cognitio ſit, jam inde perſpici poteſt, quod quid de aëris atque aquae natura ſenſerit, plane ignoremus, niſi, quod utrumque,

r) Achill. Tat. ad Arat. c. XXX. p. 102. πρῶτος δὲ Παρμ. περὶ τῶν ζώνων ἐκίνησε λόγον.

ſ) Plut. Placit. III, 14. Παρμ. πρῶτος ἀφώρισε τῆς γῆς τοὺς οἰκουμένους τόπους ὑπὸ ταῖς δυσὶ ζώναις ταῖς τροπικαῖς. cf. Galen. XXI. p. 43 b. cf. Strabo II. p. 92 d.

t) Orig. Theolog. c. XI. ὁ Π. τὸν κόσμον εἶπε φθείρεσθαι· ᾧ δὲ τρόπῳ, οὐκ εἶπεν.

u) Plut. ap. Euſeb. p. 23. λέγει ὁ Π. τὴν γῆν τοῦ πυκνοῦ καταῤῥυέντος ἀέρος γεγονέναι.

ſicuti caetera omnia, duobus illis docuerit ineſſe principiis. *v*)

§. 29.

Reliquum eſt, ut verbo moneamus Parmenidem dialecticae artis a plerisque eſſe inventorem habitum *a*); neque immerito, ſi id ita intelligi-

v) Ariſtot. de gener. et corrupt. II, 3. p. 318 g. *οἱ δὲ εὐθὺς δύο ποιοῦντες, ὥσπερ Π. πῦρ καὶ γῆν, τὰ μεταξὺ μίγματα ποιοῦσι τούτων, οἷον ἀέρα καὶ ὕδωρ.* cf. Joh. Philop. ad l. c. p. 50 ſ. f. id. ad II, 5. p. 54 ſ. f.

a) vid. Atticus ap. Euſeb. XI. p. 509 d., qui tamen univerſe loquitur de ſchola Eleatica (vid. § 3. not. e). Sext. Empir. adv. Math. VII, 6. *Παρμενίδης δὲ οὐκ ἂν δόξαι τῆς διαλεκτικῆς ἀπείρως ἔχειν, ἐπείπερ πάλιν Ἀριστοτέλης* (cf. Diog. L. VIII, 57.) *τὸν γνώριμον αὐτοῦ Ζήνωνα, διαλεκτικῆς ἀρχηγὸν ὑπείληφεν.* Johannes Sarisberienſis Matalog. II, 2. *licet Parmenides Aegyptius in rupe vitam egerit, ut rationes logicas inveniret, tot et tantos ſtudii habuit ſucceſſores, ut ei inventioni ſuae totam fere praeripuerint gloriam.* Videte, num recte commenti hujus fontem indagaverim. Mart. Capella Nuptiar. l. IV. p. 95. ed. Grot. *progreditur,* inquit, *Dialectica; haec ſe educatam dicebat Aegyptiorum rupe, atque in Parmenidis exinde gymnaſium atque Atticam demeaſſe* ect. Quae cum legiſſet grammaticus ille, ſatis enim conſtat Mart. Capellam ei in manibus fuiſſe, ad Aegyptum facile retulit Parmenidem, de quo ne fando quidem audiſſe videtur.

tur, eum primum argumentorum feriem recta conclufam effeciſſe atque bene fibi conftantem; perfuadendi enim neceſſitatem, qualem ipfe, antea nemo adhibuerat. Si autem primus argumentandi rationem putatur inveftigaſſe, dubito, an contra Ariftotelis aliorumque filentium magni momenti eorum, qui id tradunt, fit auctoritas; nifi fortaſſe Platonis dialogus, Parmenidis nomine infcriptus, huc poſſe trahi videtur, id quod alio loco difceptabimus. De Achilleo argumento, et λόγῳ περὶ διχοτομίας, quem Phavorinus et Porphyrius ad Parmenidem retulerant *b*), in hujus fcriptionis fectione quarta locus nobis erit dicendi.

§. 30.

En magni Parmenidis ratio accurate, quoad ex poëmatis reliquiis, veterumque fcriptorum narratis fieri poterat, expofita; quae quod egregie inchoaverat Xenophanes ad altum perfectionis gradum perduxit, quem nefcio, an fatis unquam mirari poſſimus.

Etfi enim jam Xenophanes eo deduxerat de *ente* f. Deo argumentationem, ubi libera a fenfuum contagione, ex fefe pendet fola, Parmenides tamen primus, cum certo antea fundamento caruerat, tale ei fubftravit, ex quo tuto ad faftigium usque exftrui poſſet. Senfit enim *entis* no-

b) vid. Diog. Laërt. IX, 29. cf. Simplic. in Phyfica p. 30 a. b.

tionem, quam Colophonius, egregia ductus natura, contemplari orsus erat, mox autem omiserat, rei absterritus difficultate, hanc sensit Parmenides ab omni parte accurate expendendam esse, cum illud *esse* commune rerum omnium vinculum sit, quod et caetera omnia, ipsumque hominem complectatur. Atque ideo hanc persequendo notionem, via certa ac munita procedere sibi videbatur, cum ipsa cogitatio, qua persequenda res esset, in ea contineretur; idem enim inquit *ens* esse idque mente percipere. Neque igitur dubitavit prae se ferre rationem tantum se sequi ducem, quippe quae sentiret illud ipsum, quod considerandum sit, sibi inesse, nec aliunde petendam ejus agnitionem esse; eaque de re tam persuasum ei erat, ut sensibus, qui in rebus singulis percipiendis rationis effatis obloqui videbantur, omnem in veritate inveniendа fidem abrogare non haesitaret. Ac cum suspectae fidei sint (vid. § 5.), qui ejusmodi placitum jam Xenophani tribuunt, Parmenides primus clare tale quid videtur docuisse; neque id mirum, cum ipse primus quoque senserit, non extrinsecus petendam veritatis cognitionem esse, neque, ut postea Peripatetici docuerunt, ex rebus per se investigatis ad rerum occultarum cognitionem perveniri *a*), sed ipsi menti humanae verae rerum

a) Piso Peripateticus ap. Cic. de fin. b. et m. V, 4. *maximam materiam ex rebus per se investigatis ad rerum occultarum cognitionem attulerunt* (Peripat.) Explanasse

aturae cognitionem insitam esse, cum ipsam idae, quod investigaret, cognationis quasi vinculum, contineret.

Hinc etiam factum est, ut cum Xenophanes, ui statim ab initio *entis* notionem ad Deum retulerat, hoc vocabulo vim quandam divinam per erum universitatem pertentam videatur significasse, Parmenides totam eo rerum universitatem omplexus sit; ac cum ille *entis* illius tantum rtum sustulisset et interitum, hic noster omnino uidquam gigni, seu interire negaverit. *Ens* enim, rgumentatione ductus, *neque ortum* esse invenerat, *neque interiturum, neque temporis finibus cirumscriptum, sed totum unius generis esse, et imnobile, continuum, finitum, omnibusque partibus bsolutum;* ideoque mera verba esse oriri, ac interire, locumque mutare, quae homines sensuum ucti testimonio habere pro veris soleant. Atque ic igitur recte, qui sensuum eum affirmant judiium sustulisse; modo ne id ita accipiant, veluti ertum eorum putaverit fore judicium, si aliter uam nunc facti et formati essent, atque acriore

Cicero videtur, quod Aristoteles paulo obscurius (Physic I, 1.) πέφυκε δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν ἡ ὁδὸς καὶ σαφεστέρων, ἐπὶ τὰ σαφέστερα τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερα. cf. Arist. Ethic. Nicomach. I, 2. et Analyt. poster. I, 2. Haec non monuissem, nisi ab utriusque auctoris interpretibus praetermissum vidissem.

rerum perceptione praediti; in rebus enim, quae ſenſibus uſurpantur, non in ſenſuum tantum imbecillitate illam repugnantiam putabat ſitam eſſe. Idem enim eſſe dixit *ens*, idque percipere; indeque profectus in ſecunda ratione,

Namque ut quisque ſuam retinet per membra reflexa
Temperiem, ſic mente valet mortalis ubique.

atque hic ſenſuum perceptiones non diſtinxit a cogitandi facultate (vid. p. 168). Ac certe rerum, quae ſenſibus percipiuntur, inveſtigationem aggreſſus omnino non fuiſſet, ſi nullam eas percipiendi nobis ineſſe putaverit facultatem. Neutiquam tamen mihi perſuadeam eum quod vere ſemperque ſit ab altero, quod gignatur et intereat, nec unquam eſſe vere poſſit, ita jam diſtinxiſſe, ut a Platone factum est. Quid igitur? cur quae rationis nos docet argumentatio, ſenſuum uſus videatur dedocere, ne conatus quidem eſſe videtur indagare, ſed rationis ac ſenſuum cognitiones, veluti inter ſe diverſas diſtinuiſſe, ac tantum, ubi fieri poſſet, ſenſuum perceptiones ad rationis regulam accommodando, utrasque inter ſe conciliaſſe; ubi id minus poſſet, in firma ſua perſuaſione, rationis illis effatis ſe falli nequire, acquieviſſe.

Si autem quaeritur, quidnam ei fuerit *ens*, neque meram materiam, quae dicitur, id ei putamus fuiſſe, neque vim divinam per univerſitatem rerum pertentam, ſed ipſam ſubſtantiam proprie dictam, quae utrumque complectitur in ſeque

continet. Etsi vero quid intersit inter naturam naturantem ac naturatam (βαρβαρίζειν licebit in rebus, quas nunquam sermo expressit Latinus) s. substantiam ejusque attributa, clare certe non viderit, *ens* tamen, sensu ductus ac praenotione, magis ad naturam naturantem retulisse videtur, quam naturatam; ubi enim sensuum cognitiones persequitur, principium activum, s. efficiens inquit *ens* esse, alterum, passivum, *non ens*.

Sed haec omnia, ut id iterum moneam, eo usque Parmenides satis habuit persequi, quousque *entis* notio, qua et se, sicut caeteras omnes res, contentum sentiebat, ducere videretur, ne verae certaeque cognitionis fines egrederetur. Sensit enim fortasse Eleates peculiarem illius *entis* vim et se quodammodo percipere posse, cum si id nequeat, sibi ne inesse quidem possit dici; arroganter autem facere, qui totum *entis* veluti complexum et ambitum, omniaque ejus attributa cognitione percipere velit; id enim nisi a tota *entis* summa ac universitate, intelligi non posse, atque ideo arroganter quoque facere, qui cur aliter, quam mente concipitur, sensibus appareat rerum natura, indagare velit ac penitus perspicere; neque enim id, nisi toto rerum naturae ambitu cognito ac perspecto, recte intelligi posse. At enim si talia sensisse fortasse Parmenidem dico, ne quis putet ejusmodi argumentationem ei me tribuere, cujus ne levissima quidem vestigia occurrunt apud veteres auctores, ac quae omnino illius aetatis

non fuisse videtur; sed diu homines sensu ducuntur ac praenotione, antequam rem sic perspectam habeant et cognitam, ut clare explicare eam possint, in conclusionisque formam redigere.

Si autem quaeritur, utrum ab *ente* Deum disjunxerit Parmenides, nec ne, negare nolumus, quod negari nequit; quidnam ei enim fuerit Deus, nisi illud ipsum *ens?* Num vero jam inde dignus sit, cui infamis athei nota inuratur, eorum sit judicium, qui audent *tantas componere lites;* ego quidem habeo religioni rem omnium gravissimam ac sanctissimam miseris quibusdam tentare conclusiunculis. Cur autem Eleates elocutus non sit, quod certe sensit, sibique persuasum habuit, me nescire fateor, cum plures se praebeant conjecturae, inter quas dijudicare non audeam; aut enim vulgi veritus est reprehensionem, aut religiosa quadam verecundia ductus, sicuti postea Melissus (Diog. L. IX, 24. cf. h. C. § 33.), summi numinis nomen ejusmodi noluit immisceri quaestionibus; eum enim omnino de Deo non cogitasse, illam persequendo argumentationem, nequaquam mihi persuadeam.

Etsi cur aliter quam *entis* notionem mente comprehendamus, sensibus appareat rerum natura, ac quomodo ideo, quae oculis usurpamus, ad illud *ens* pertineant, disceptare non ausus sit, non poterat tamen non, ubicunque res pati videbatur, firmam illam suam de *ente* persuasionem ad sensibilia referre, etsi professus erat, se sensuum tan-

tum persecuturum cognitionem esse. Sic jam statim ab initio, cum vulgi secutus rationem, rerum principia ac duo quidem statuisset, quorum alterum efficiens sit et activum, alterum passivum, primum magis ad *ens* refert, secundum ad *non ens*; ex quo intelligitur, ut antea dixi, interesse aliquid inter naturam naturantem ac naturatam, s. *ens* ejusque attributa, obscure eum sensisse; atque quae mente percipiuntur ad naturam naturantem, quae vero sensibus comprehenduntur, ad naturam naturatam, s. substantiae attributa retulisse.

Deinde id quoque tenuisse videtur, vere genitum nihil posse dici, ideoque elementa, quibus res insint, jam ab aeternitate inde mixta fuisse, (id quod tamen e conjectura magis, quam certis testimoniis colligitur, vid. p. 168.) atque sic consentaneum erat, ut quae procul terra in coelestibus regionibus pura neque mixta sint, nunquam mixtum iri, sibi persuaderet; nihil certe occurrit, ex quo colligi possit, pura illa etiam elementa ad rerum mutandas formas adhibita esse.

Ne autem rerum formae potius gigni dicerentur, quam immutari, consentaneum erat, ut omnia ex *necessitate* pendere doceret (cf. p. 172.). Neque tamen dubitavit eandem hanc necessitatem *justitiam* quoque dicere, ac *providentiam* (vid. § 28. not. a), sicuti et Herodotus aliique ejusdem aetatis auctores omnia necessitati affirmant subjecta esse, simulque nequaquam tollunt libertatem; cum aut quomodo sibi repugnent, omnino non viderint, aut

ducti quadam praenotione, neutrum negare nos posse senserint, etsi quomodo inter se conciliari fatalis necessitatis vis ac libertas possint, intelligere nequeamus.

Denique sicuti tota Parmenidis prior ratio in eo maxime vertebatur placito, idem *ens* esse idque mente percipere, sic nunc quoque per totam materiam pertentam sentiendi cogitandique vim affirmat, nec quidquam sensu omnino carere, atque, quod jam inde intelligitur, ex varia materiae mixtione, variam percipiendi pendere facultatem. Haud vero fugere eum poterat, duplicem se cognitionis facultatem homini indidisse, quarum altera ex illa veluti interna cum *ente* cognatione penderet, peculiaremque ejus vim quodammodo comprehenderet, altera ex ea, quae oculis usurpatur, rerum natura. Iterum igitur interesse aliquid inter substantiam ejusque attributa sentire debuit, neque tamen et sic haec persecutus ulterius est (cf. p. 178).

Caeterum ex his, quae de utraque philosophiae Parmenideae parte inter se juncta breviter monuimus, satis, ni fallor, perspicitur, quantos progressus in Eleatica ratione acute explicanda habeat Parmenides. Nam Xenophanes sic utramque hanc philosophiae partem persecutus erat, ut neque pro vario cognitionis fonte alteram ab altera distingueret, neque ideo iterum eas conjungere conaretur, sed separatim de *entis* s. Dei ageret notione, ac deinde, quasi res integra esset, de rerum naturae

igine atque mutatione. Parmenides vero, qui tam rerum naturam *entis* nomine comprehenerat, cum alia eum rationis doceret argumentao, alia ſenſuum uſus, alteram cognitionem ab tera diſtinguere debuit, utramque iterum quoammodo conari inter ſe conciliare, cum unam ndemque naturam diverſo modo comprehendi ntiret.

Cum vero Parmenidem tam in ſua perſuaſio- conſtantem, tamque ea fiſum viderimus, miramur certe, quid ſit, quod *increpuerit eorum argantiam, quaſi iratus, qui cum ſciri nihil poſt, audeant ſe ſcire dicere? b)* Ac niſi fortaſſe erperam ſic acceptum est, quod de fallaci ſenum teſtimonio docet Parmenides, neſcio, quid uc traxerint Arceſilas, caeterique novae Academiae philoſophi, ambitioſe clariſſima antiquitatis omina in ſuas partes traducentes.

Cum multa alia in antiquioris philoſophiae iſtoria nequaquam ſatis adhuc explicata ſint, ac unquam ſatis fortaſſe explicari poſſint, tum perdiicilis accurata philoſophorum aetatis indagatio est;

b) Cic. Acad. Q. IV, 23 (vid. § 18. not. b). cf. Plut. adv. Colot. p. 1121 ſq. ὁ δὲ Αρκεσίλαος τοσοῦτον ἀπέδει τοῦ καινοτομίας τινὰ δόξαν ἀγαπᾷν καὶ ὑποποιεῖσθαι τῶν παλαιῶν, ὥστε ἐγκαλεῖν τοὺς τότε σοφιστὰς, ὅτι προστρίβεται Σωκράτει καὶ Πλάτωνι καὶ Παρμενίδῃ καὶ Ηρακλείτῳ τὰ περὶ τῆς ἐποχῆς δόγματα καὶ τῆς ἀκαταληψίας, οὐδὲν δεόμενος κτλ.

qua nisi accurate cognita neque quando eorum libri editi sint, neque ideo quomodo alter ex altero pendeat, ac quaenam dogmatum consecutio sit, recte perspici potest. Sic et nunc praeter Jonicorum philosophorum ac Pythagoreorum, Xenophanisque dogmata, Heracliti quoque rationem Parmenidi cognitam fuisse, suspicari quidem licet, neque tamen res ad exitum posse perduci videtur. Id suspicamur autem, cum v. 33 sqq. respici Heraclitus videatur (cf. p. 135.), atque cum quae de ignis vi docet Parmenides, saepe nos admoneant Ephesii illius. Ac certe, si Parmenides Heracliti noverat philosophiam, facile videmus, quomodo utriusque inter se aptae colligataeque rationes sint. Cum enim Heraclitus, omissa stabilitate, rerum veluti flumen contemplatus ac perscrutatus esset, facile vidit Parmenides sic rerum non repertam veritatem esse, eoque acrius ad illud principium, quod stabile, sibique cum caeteris omnibus rebus esse commune sensit, consequentia exquisivit. Sed haec hactenus, ne conjecturae nimis videamur indulgere.

Commentationum Eleaticarum

Sectio tertia.

De

Melisso.

Sectio tertia.

De

Melisso.

§. 31.

Etsi non improbabile sit ante Melissum libros ios Zenonem edidisse, sequor tamen eorum judiium, qui antequam de hoc agant, illius perseuuntur placita. Samii enim tota argumentatio, icuti Parmenidis, ex *entis* pendet notione, ad idue principium, exquirit consequentia; Zeno vero d defendendam ab omnique parte muniendam maistri rationem, rerum ortum docet tolli, atque totum, rerumque multitudinem, etiamsi, relicto lo *entis* principio, ad quodcunque aliud exquiis consequentia.

Primo autem ipsum audiamus Melissum.

ΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΙΣΣΟΥ ΛΕΙΨΑΝΑ.

§ 1. Εἰ μὲν μηδὲν ἔςι, περὶ τούτου τί ἂν λέγοιτο ὡς ἐόντος τινός; εἰ δέ τι ἔςιν, ἤτοι γινόμενόν ἐςιν, ἢ ἀεὶ ἐόν. ἀλλ' εἰ γινόμενον, ἤτοι ἐξ ἐόντος ἢ ἐκ μὴ ἐόντος· ἀλλ' οὔτε ἐκ μὴ ἐόντος οἷόν τε γινέσθαι τι, οὔτε ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐὸν,

Ariſtot. lib. de Xen., Zen., et Gorg., c. 1. ἀΐδιον εἶναί φησιν εἴ τί ἐςιν, εἴπερ μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι μηδὲν ἐκ μηδενός· εἴτε γὰρ ἅπαντα γέγονεν, εἴτε μὴ, πάντα ἀΐδια ἀμφοτέρως (ſic Cod. Lipſ. Vulg. δι' ἀμφοτέρων)· ἐξ οὐδενὸς γὰρ γενέσθαι (h. v. ſupplet Cod.

§ I-V. ap. Simplic. in Phyſica p. 22 b. νῦν δὲ τὸν Μελίσσου λόγον ἴδωμεν, πρὸς ὃν πρότερον ὑπαντᾷ (ὁ Αριςοτέλης). τοῖς γὰρ τῶν φυσικῶν ἀξιώμασι χρησάμενος ὁ Μ. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἄρχεται τοῦ συγγράμματος οὕτως. (Seq. § 1-5.) Ταῦτα μὲν οὖν ἀρκεῖ τῶν Μελίσσου ὡς πρὸς τὴν Αριςοτέλους ἀντίῤῥησιν. τὰ δὲ λήμματα αὐτοῦ ὡς συνελόντι φάναι, ταῦτα κτλ.

In libelli autem exordio rationem ſuam ſummatim perſecutus fuiſſe Meliſſus videtur; poſtea ſingulas argumentationis partes ſingulatim, atque uberius et accuratius. Multa enim quae hic perſtringuntur, in aliis Meliſſi locis, a Simplicio nobis ſervatis, iterum occurrunt, ſed paulo aliter, ſimulque plenius expoſita, cf. § 6-14; ac interdum libelli quoque de M. G. Z. auctor alios reſpexiſſe locos videtur; vid. quae adno-

πολλῷ δὲ μᾶλλον τὸ ἁπλῶς ἐόν· οὔτε ἐκ τοῦ ἐόντος· εἴη γὰρ ἂν οὕτω καὶ οὐ γίνοιτο. οὐκ ἄρα γινόμενόν ἐστι τὸ ἐόν· ἀεὶ ἐὸν ἄρα ἐστίν. Οὔτε φθαρήσεται τὸ ἐόν· οὔτε γὰρ εἰς τὸ μὴ ἐὸν οἷόν τε τὸ ἐὸν μεταβάλλειν· συγχωρέεται γὰρ καὶ τοῦτο ὑπὸ τῶν φυσικῶν· οὔτε εἰς ἐόν· μένοι γὰρ ἂν πάλιν οὕτω γε καὶ οὐ φθείροιτο. οὔτε ἄρα γέγονε τὸ ἐόν, οὔτε φθαρήσεται· ἀεὶ ἄρα ἦν τε καὶ ἔσται.

Lipſ.) αὐτῶν ἂν γινόμενα (n. f. τὰ γ. ?)· ἁπάντων τε γὰρ γινομένων, οὐδὲν προϋπάρχειν· εἴτ' ὄντων τινῶν (ita Cod. L. pro: εἴ τῳ τινων), ἀεὶ ἕτερα προσγίνοιτο, πλέον ἂν καὶ μεῖζον τὸ ἓν γεγονέναι (f. τὸ ὂν γ.)· ᾧ δὴ (Cod. L. εἰ δή. acquieſco in vulgata, ac ſupervacanea eſſe G. Füllebornii conjectura, ὃ δέ, videtur) πλέον καὶ μεῖζον, τοῦτο γενέσθαι ἂν ἐξ οὐδενός· τῷ (f. ἐν τῷ) γὰρ ἐλάττονι τὸ πλέον, ἤδ' ἐν (Cod. L. καὶ οὐδ' ἐν) τῷ μικροτέρῳ τὸ μεῖζον οὐχ ὑπάρχειν. (Cum urgeat lib. auctor, ex nihilo fieri,

tata ſunt ad § 1. 4. — Cum in hoc loco neglecti Jonismi ſint, alioquin ſervati a Simplicio, neque hic eos reſtituere dubitavi.

§ 1. εἰ μ. μηδ. ἔς.] cf. Parm. v. 42 ſqq. et p. 135. — πολλῷ δὲ μᾶλλον τὸ ἁπλ. ἐόν] paulo inſuetior uſus v. πολλῷ μᾶλλον est. — ὑπὸ τῶν φυσικῶν] ſimiliter Diogenes Apolloniates v. φυσιόλογος uſus erat. vid. Simpl. in Phyſ. p. 32 b. — Cf. § 5.

§ 2. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει, τὸ δ' ἐὸν οὐ γέγονεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀρχήν. ἔτι δὲ τὸ φθειρόμενον τελευτὴν ἔχει· εἰ δέ τι ἐςὶν ἄφθαρτον, τελευτὴν οὐκ ἔχει· τὸ ἐὸν ἄρα ἄφθαρτον ἐὸν, τελευτὴν οὐκ ἔχει· τὸ δὲ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε τελευτὴν, ἄπειρον τυγχάνει ἐόν. ἄπειρον ἄρα τὸ ἐόν. § 3. Εἰ δὲ ἄπειρον, ἕν. εἰ γὰρ δύο εἴη, οὐκ ἂν δύναιτο ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πέρατα πρὸς ἄλληλα· ἄπειρον δὲ τὸ ἐὸν, οὐκ ἄρα πλείω τὰ ἐόντα· ἓν ἄρα τὸ ἐόν. § 4. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἓν, καὶ ἀκίνητον· τὸ γὰρ ἓν ἐὸν, ὅμοιον ἀεὶ ἑωϋτῷ· τὸ δὲ ὅμοιον, οὔτ' ἂν ἀπόλοιτο, οὔτ' ἂν μεῖζον γίγνοι-

quidquid novi accedat, de quo nihil hic monet Melissus, praeter hunc, alium quendam respexisse locum videtur). ἀΐδιον δὲ ὄν, ἄπειρον εἶναι, ὅτι οὐκ ἔχει ἀρχὴν ὅθεν ἐγένετο, οὐδὲ τελευτὴν εἰς ἥν (sic Sylb. pro εἰς ὅ) γινόμενον ἐτελεύτησέ ποτε. (cf. § 7-9) πᾶν γὰρ (f. π. δ' ἄρ) ἄπειρον ἓν εἶναι (Cod. L. addit v. ὄν). εἰ γὰρ πλείω (sic Cod. L. pro πλέον) ἢ δύο εἴη, πέρατα εἶναι (Cod. L. περ .... λίαν) ταῦτα πρὸς ἄλληλα. (cf. Simpl. in lib. de caelo p. 138 b.) ἓν δὲ ὂν ὅμοιον εἶναι πάντῃ (sic Cod. L. Edit. ἓν δὲ ὅμ. ε. πάντα)· εἰ γὰρ ἀνόμοιον (sic C. L. Ed. ἀνόμοια), πλείω ὄντα, οὐκ ἂν ἔτι ἓν εἶναι (sic emendavit Sylb. cum edit h. ἔτι ἓν θεῖναι, Cod. L. ἔτι εἶναι), ἀλλὰ πολλά. ἀΐδιον δὲ ὄν, μέτριόν τε (acquie-

, οὔτε μετακοσμέοιτο, οὔτε ἀλγέει, οὔτε ἀνιάε-
ι. εἰ γάρ τι τούτων πάσχοι, οὐκ ἂν ἓν εἴη·
γὰρ ἡντιναοῦν κίνησιν κινεόμενον, ἔκ τινος καὶ
; ἕτερόν τι μεταβάλλει· οὐδὲν δὲ ἦν ἕτερον πα-
; τὸ ἐὸν, οὐκ ἄρα τοῦτο κινήσεται. § 5. Καὶ
ετ' ἄλλον δὲ τρόπον οὐδὲν κενεόν ἐστι τοῦ ἐόν-
ς· τὸ γὰρ κενεὸν οὐδέν ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν εἴη
ἱ γε μηδέν. οὐ κινέεται οὖν τὸ ἐόν· ὑποχωρῆ-
ι γὰρ οὐκ ἔχει οὐδαμῆ, κενεοῦ μὴ ἐόντος.
λλ' οὐδὲ εἰς ἑωϋτὸ συσταλῆναι δυνατόν· εἴη γὰρ
' οὕτως ἀραιότερον ἑωϋτοῦ καὶ πυκνότερον· τοῦ-
δὲ ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἀραιὸν ἀδύνατον ὁμοίως
ναι πλῆρες τῷ πυκνῷ, ἀλλ' ἤδη τὸ ἀραιόν γε
ενεότερον γίνεται τοῦ πυκνοῦ· τὸ δὲ κενεὸν οὐκ
ιν. εἰ δὲ πλῆρές ἐστι τὸ ἐὸν ἢ μή, κρίνειν χρὴ
ὸ εἰσδέχεσθαί τι αὐτὸ ἄλλο, ἢ μή· εἰ γὰρ μὴ

ſco in vulg. μέτρ., quod ſynon. v. ὅμ. est. Cod. L. ἄμετρον) καὶ ὅμοιον πάντῃ, ἀκίνητον εἶναι τὸ ἕν. (Reſpexit ſine dubio libelli auctor alium quendam Meliſſi locum, ubi, *ens* ab omni parte aequale eſſe, quod verbo hic tangit tantum, perſecutus uberius erat.) οὐ γὰρ ἂν κινηθῆναι, μὴ εἴς τι ὑποχωρῆσαν (ſic C. L. pro ἔτι)· ὑποχωρῆσαι δὲ ἀνάγκην εἶναι ἤτοι εἰς πλῆρες ὂν, ἢ κενόν· τούτων δὲ τὸ μὲν

§ 5. οὐδὲ εἰς ἑαυτὸ συσταλῆναι δ.] ſc. διακρινόμενον ſ. γκρινόμενον.

εἰσδέχεται, πλῆρες· εἰ δὲ εἰςδέχοιτό τι, οὐ πλῆρες. εἰ οὖν ἐςι μὴ κενεὸν, ἀνάγκη πλῆρες εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο, μὴ κινέεσθαι· οὐχ ὅτι μὴ δυνατὸν διὰ πλήρεος κινέεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγομεν· ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ ἐὸν οὔτε εἰς ἐὸν δύναται κινέεσθαι· οὐ γάρ ἐςι τι παρ' αὐτό· οὔτε εἰς τὸ μὴ ἐόν· οὐ γάρ ἐςι τὸ μὴ ἐόν.

* * *

§ 6. Αεὶ ἦν ὅ τι ἦν, καὶ ἀεὶ ἔςαι· εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀναγκαῖόν ἐςι πρὶν γενέσθαι εἶναι μηδέν· εἰ τοίνυν μηδὲν ἦν, οὐδαμῆ ἂν γένοιτο μηδὲν ἐκ μηδενός.

* * *

§ 7. Ο τε τοίνυν οὐκ ἐγένετο, ἔςι τε καὶ ἀεὶ ἦν, καὶ ἀεὶ ἔςαι· καὶ ἀρχὴν οὐκ ἔχει οὐδὲ

οὐκ ἂν δέξασθαι (sic Cod. L. pro δόξασθαι), τὸ πλῆρες, τὸ δὲ οὐκ εἶναι οὐδὲν [ἤ], τὸ κενόν. (Recte G. Fülleborn expunxit particulam ἤ.)

§ VI. ap. Simpl. p. 34 b. f. m. καὶ Μέλισσος δὲ τὸ ἀγένητον τοῦ ὄντος ἔδειξε, τῷ κοινῷ τούτῳ χρησάμενος ἀξιώματι. γράφει δὲ οὕτως· Αεὶ κτλ. cf. § 1.

§ VII - X. ap. Simplic. p. 23 b. f. f. ἐγκαλεῖται δὲ ὁ Μέλισσος, καὶ ὡς τῆς ἀρχῆς πολλαχῶς λεγομένης, ἀντὶ τῆς κατὰ χρόνον ἀρχῆς, ἥτις ὑπάρχει τῷ γενητῷ, τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα λαβὼν, ἥτις καὶ τοῖς ἀθρόως μεταβάλλουσιν οὐχ ὑπάρχει. Εοικε δὲ αὐτὸς καὶ πρὸ τοῦ Αριςοτέ

τελευτὴν, ἀλλ᾽ ἄπειρόν ἐςιν. εἰ μὲν γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἂν εἶχεν· ἤρξατο γὰρ ἄν ποτε γινόμενον·

λους τεθεᾶσθαι καλῶς, ὅτι πᾶν σῶμα καὶ τὸ ἀΐδιον πεπερασμένον ὑπάρχον, πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, καὶ ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ ἀεὶ ἐν τέλει χρόνου ἐςί· . . . ὥςε τὸ κατὰ μέγεθος ἀρχὴν καὶ τέλος ἔχον, καὶ κατὰ χρόνον ἔχει ταῦτα· καὶ ἀνάπαλιν· τὸ γὰρ ἀρχὴν ἔχον χρόνου καὶ τέλος, οὐχ ἅμα πᾶν ἐςι· διὸ ποιεῖται τὴν μὲν ἀπόδειξιν ἀπὸ τῆς κατὰ χρόνου ἀρχῆς καὶ τελευτῆς. ἄναρχον δὲ οὕτω καὶ ἀτελεύτητον οὔ φησιν εἶναι, ὅ μὴ πᾶν ἐςι, τουτέςιν ὅ μὴ ἅμα ὅλον ἐςίν· ὅπερ τοῖς ἀμερέσιν ὑπάρχει καὶ τῷ ὄντι ἀπείροις· τῷ δέ γε ἁπλῶς ὄντι, καὶ κυριώτατα· τῷ γὰρ ὄντι πᾶν ἐκεῖνό ἐςι. λέγει δὲ ταῦτα οὕτως ὁ Μέλισσος· Ο τε κτλ. (§ 7.) καὶ ὅτι μὲν τὸ ποτὲ χρονικόν ἐςι, δῆλον. ὅτι δὲ γινόμενον τὸ κατ᾽ οὐσίαν γενητὸν εἶπεν, ὅ ἕως ἂν ᾖ, γινόμενόν ἐςι καὶ οὐκ ὄν, δῆλον ἐκ τοῦ· Ετελεύτησεν ἄν ποτε γινόμενον (§ 7.), καὶ ἐκ τοῦ· Οὐ γὰρ ἀεὶ εἶναι ἀνυςὸν ὅ τι μὴ πᾶν ἐςι (§ 7.), ὡς τοῦ ἀεὶ ὄντος, ὅ καὶ πᾶν ἐςιν, ἀντικειμένου τῷ γενητῷ. Οτι δὲ ὥσπερ τὸ ποτὲ γενόμενον πεπερασμένον τῇ οὐσίᾳ φησὶν, οὕτω καὶ τὸ ἀεὶ ὂν ἄπειρον λέγει τῇ οὐσίᾳ, σαφὲς πεποίηκεν εἰπών· Αλλ᾽ ὥσπερ ἐςὶν κτλ. (§ 8.) μέγεθος δὲ οὐ τὸ διαςατόν φησιν· αὐτὸς γὰρ ἀδιαίρετον τὸ ὂν δείκνυσιν· Εἰ γὰρ διήρηταί φησι κτλ. (§ 15.) μέγεθος οὖν τὸ δίαρμα αὐτὸ λέγει τῆς ὑποςάσεως. ὅτι γὰρ ἀσώματον εἶναι βούλεται τὸ ὄν, ἐδήλωσεν εἰπών· Εἰ μὲν ἐὸν εἴη (§ 15.) καὶ ἐφεξῆς δὲ τῷ ἀϊδίῳ τὸ ἄπειρον κατὰ τὴν οὐσίαν συνέταξεν, εἰπών· Αρχὴν δὲ καὶ κτλ. (§ 9.) ὥςε

καὶ τελευτήν· ἐτελεύτησε γὰρ ἄν ποτε γινόμενον. εἰ δὲ μήτε ἤρξατο μήτε ἐτελεύτησεν, ἀεί τε ἦν καὶ ἀεὶ ἔσαι, οὐκ ἔχον ἀρχὴν οὐδὲ τελευτήν. οὐ γὰρ ἀεὶ εἶναι ἀνυσὸν, ὅ τι μὴ πᾶν ἐσι.

* * *

§ 8. Ἀλλ' ὥσπερ ἐςὶν ἀεὶ, οὕτω καὶ τὸ μέγαθος ἄπειρον ἀεὶ χρὴ εἶναι.

* * *

§ 9. Ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος ἔχον, οὐδὲν οὔτε ἀίδιον οὔτε ἄπειρόν ἐστιν.

* * *

§ 10. Εἰ μὴ ἓν εἴη, περανέει πρὸς ἄλλο.

τὸ μὴ ἔχον, ἄπειρόν ἐςιν· ἀπὸ τοῦ ἀπείρου δὲ τὸ ἓν συνελογίσατο, ἐκ τοῦ· Εἰ μὴ ἓν εἴη κτλ. (§ 10.)

§ 7. iter. ap. Simpl. p. 7. ſ. f. atque ad v. ἀλλ' ἄπειρόν ἐςιν usque, p. 9 b. ſ. in. et p. 23 b. ſ. f. μήποτε δὲ ὁ Μελ. οὐ τῇ οὐσίᾳ τὴν ἀρχὴν ἄπειρον εἶπεν, ἀλλὰ τῷ ἀνεκλείπτῳ τοῦ εἶναι· Οτε γὰρ οὐκ κτλ. φησίν. — ἔςι τε καὶ ἀεὶ ἦν] ſic p. 7 et 9. Pag. 23. ἔςι δὲ, ἀεὶ ἦν κτλ. — ἐτελεύτ. γὰρ ἄν π. γιν.] ſic p. 23. Pag. 7. ἐτελ. γὰρ ἄν. — εἰ δὲ μήτε ἤρξ] ſic p. 23. P. 7. ὅτε δὲ μ. ἤ. — v. καὶ ἀεὶ ἔςαι] omiſſa p. 7, ubi quoque legitur οὐκ ἔχει pro οὐκ ἔχον, ac post v. τελευτὴν adduntur v. ἀλλ' ἄπειρον. — ὅ τι μὴ πᾶν ἐςι] totum autem abſolutum non est, quod principium ac finem, ideoque partes habet. — Cf. § 2, 8 et 9.

§ 10. cf. § 3.

* * *

§ 11. Οὕτως οὖν ἀΐδιόν ἐστι καὶ ἄπειρον καὶ ἓν καὶ ὅμοιον (τὸ) πᾶν· καὶ οὔτ' ἂν ἀπόλοιτο, οὔτ' ἂν μεῖζον γίγνοιτο, οὔτε μετακοσμέοιτο, οὔτε ἀλγέει, οὔτε ἀνιῆται· εἰ γάρ τι τούτων πάσχοι, οὐκ ἂν ἔτι ἓν εἴη· εἰ γὰρ ἑτεροιοῦται, ἀνάγκη

ristot. τοιοῦτο δὲ ὂν τὸ ἓν ἀνώδυνόν τε καὶ ἀνάλγητον, ὑγιές τε καὶ ἄνοσον εἶναι (egregia haec est Mscr. L. lect.), οὔτε μετακοσμούμενον θέσει, οὔτε ἑτεροιούμενον εἴδει, οὔτε μιγνύμενον ἄλλῳ· κατὰ πάντα γὰρ ταῦτα πολλά τε τὸ μὴ ὂν (aut exsculpenda negatio,

§ XI - XIV. ap. Simpl. p. 24. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀρχαιοπρεπῶς λλ' οὐκ ἀσαφῶς ταῦτα καὶ ὁ Μέλισσος ἔγραψε, παρακείσθω καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα γράμματα, πρὸς τὸ δύνασθαι οὺς ἐντυγχάνοντας ἀκριβεστέρους γίνεσθαι κριτὰς τῶν προσηκεστέρων ἐξηγήσεων. λέγει δ' οὖν ὁ Μέλισσος οὕτω, τὰ πρότερον εἰρημένα συμπεραινόμενος, καὶ οὕτω τὰ περὶ τῆς κινήσεως ἐπάγων· Οὕτως κτλ.

§ 11. οὔτ' ἂν ἀπόλοιτο . . . ἀνιῆται] eadem haec totidem verbis leguntur § 5, ubi eadem quoque ab optativo d indicativum transitio. — τρισμυρ. ἔτ.] sic rescripsi ro τριχὶ μιῇ μυρίοις. Nescio quid legerit L. Philalleus, qui vertit: *si ergo omne trifariam protensum infinitis diversis alterum firet, periret in omni tempore.* — ιέεται ἂν] intactum reliqui indicativum, etsi junctus articulae ἂν, hic in apodosi habeat aliquid incommodi.

τὸ ἐὸν μὴ ὅμοιον εἶναι, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι τὸ πρόσθεν ἐὸν, τὸ δὲ οὐκ ἐὸν γίνεσθαι. εἰ τοίνυν τρισμυρίοισι ἔτεσιν ἑτεροῖον γίγνοιτο τὸ πᾶν, ὀλέειται ἂν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ. § 12. Ἀλλ' οὐδὲ μετακοσμηθῆναι ἀνυστόν· ὁ γὰρ κόσμος ὁ πρόσθεν ἐὼν οὐκ ἀπολέειται, οὔτε ὁ μὴ ἐὼν γίνεται. ὅτε δὲ μήτε προσγίνεται μηδὲν, μήτε ἀπόλλυται, μήτε ἑτεροιοῦται, κῶς ἂν μετακοσμηθὲν τῶν ἐόντων τί ἤ; εἰ μὲν γάρ τι ἐγίνετο ἑτεροῖον, ἤδη ἂν καὶ μετακοσμηθείη. § 13. Οὐδὲ ἀλγέει. οὐ γὰρ ἂν πᾶν εἴη ἀλγεινόν· οὐ γὰρ ἂν δύναιτο ἀεὶ εἶναι χρῆμα ἀλγεινόν· οὐδὲ ἔχει ἴσην δύναμιν τῷ ὑγιέι· οὔτ' ἂν

aut tria novissima verba sunt) καὶ μὴ ἓν γίνεσθαι (haec Cod. L. esse lectio videtur. vid. Spalding. Commentar. in prim. part. lib. de X. Z. G. p. 25.), καὶ τὸ μὴ ὂν τεκνοῦσθαι, καὶ τὸ ὂν φθείρεσθαι ἀναγκάζεσθαι. ταῦτα δὲ ἀδύνατα εἶναι.

§ 12. μετακοσμηθῆναι ἀνυστὸν] iterum abludit Philalthei interpretatio: *sed neque transformari potest perfectum efficaxque.* — ἀνυστὸν] v. illius aetatis philophis solemne. vid. Anaxagoras apud Simplicius p. 33 b. Diogen. Apolloniat. ap. Simpl. p. 32 b. cf. q. adnot. sunt ad Parmenid. v. 79.

§ 13. οὐδὲ ἔχει ἰσ.] f. οὐδὲ ἔχοι ἰσ. uberius haec Philaltheus: *neque si algeret augereturque, haberet aequalem*

ὅμοιον εἴη, εἰ ἀλγέοι· ἀπογινομένου γάρ τευ ἂν ἀλγέοι, ἢ προσγινομένου, καὶ οὐκ ἂν ἔτι ὅμοιον εἴη. οὐδ' ἂν τὸ ὑγιὲς ἀλγῆσαι δύναιτο· ἀπὸ γὰρ ἂν ὄλοιτο τὸ ὑγιὲς καὶ τὸ ἐόν, τὸ δὲ οὐκ ἐὸν γένοιτο. καὶ περὶ τοῦ ἀνιῆσθαι ὁ αὐτὸς λόγος τῷ ἀλγέοντι.

§ 14. Οὐδὲ κενεόν ἐστιν οὐδέν· τὸ γὰρ κενεὸν οὐδέν ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν εἴη τό γε μηδέν. Οὐδὲ κινέεται. ὑποχωρῆσαι γὰρ οὐκ ἔχει οὐδαμῆ, ἀλλὰ πλέων ἐστίν· εἰ μὲν γὰρ κενεὸν ἦν, ὑπεχώρεε ἂν εἰς τὸ κενεόν· κενεοῦ δὲ μὴ ἐόντος, οὐκ ἔχει ὄκη ὑποχωρήσει [πλέων οὖν ἐὸν οὐ κινέεται]. πυκνὸν δὲ καὶ ἀραιὸν οὐκ ἂν εἴη· τὸ γὰρ ἀραιὸν οὐκ ἀνυστὸν πλέων εἶναι ὁμοίως τῷ πυκνῷ, ἀλλ' ἤδη τὸ ἀραιόν γε κενεώτερον γίνεται τοῦ πυκνοῦ. κρίσιν δὲ ταύτην χρὴ ποιήσασθαι τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω. εἰ μὲν χωρέει τι, ἢ εἰσδέχεται, οὐ πλέων· εἰ δὲ μήτε χωρέει μήτε εἰσδέχεται,

potentium cum sano. — ἀπογινομ. γάρ τευ.. ἢ προσγιν.] Philaltheus: *aliquo nuper accidente, vel adnascente.*

§ 14. a v. οὐδὲ κενεόν ἐστιν οὐδὲν usque ad v. ὄκη ὑποχωρήσει ac a v. κρίσιν ad finem usque iterum ap. Simpl. p. 9 f. f. et 17 b. f. m. in. cf. quoque § 5. — τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω] fic recte exhibetur p. 17 et 24. πλεὼν καὶ μὴ πλεὼν p. 9. — Cf. § 5.

πλέων. ἀνάγκη τοίνυν πλέων εἶναι, εἰ κενεὸν μὴ ἔστιν. εἰ τοίνυν πλέων ἐστὶν, οὐ κινέεται.

* * *

§ 15. Εἰ διήρηται τὸ ἐὸν, κινέεται· κινεόμενον δὲ οὐκ ἂν εἴη ἅμα.

* * *

§ 16. Εἰ μὲν ἐὸν εἴη, δεῖ αὐτὸ ἓν εἶναι· ἓν ἐὸν, δεῖ αὐτὸ σῶμα μὴ ἔχειν· εἰ δὲ ἔχει πάχος, ἔχοι ἂν μόρια, καὶ οὐκέτι ἂν εἴη ἕν.

* * *

§ 17. *Maximum quidem igitur ſignum iſte ſermo est, quod unum ſolum est quidem. Atqui et haec ſigna. Si enim eſſent multa, talia oportebat ipſa eſſe, quale quidem ego dico unum eſſe.*

§ XV. ap. Simpl. p. 24. (vid. ad § 7-10.)

§ XVI. ap. Simpl. p. 24 a. (vid. ad § 7-10. p. 199.) a v. ἓν ἐὸν δεῖ ad finem usque iterum ap. Simpl. p. 19 f. m. ἀδιαίρετον ἓν τὸ παρ' αὐτοῖς ἓν ὄν, οὔτε πεπερασμένον οὔτε ἄπειρον ὡς σῶμα ἔσται. καὶ γὰρ ὁ Παρμενίδης κτλ. καὶ ὁ Μέλισσος· Ἓν ἐόν φησι, δεῖ κτλ. — εἰ μ. ἐὸν εἴη] neſcio, an non immutari debeat optativus. — ἔχει πάχ.] id indicative in utroque Simplicii legitur loco.

§ XVII - XIX. ap. Simpl. in Ariſt. l. de caelo p. 138. ed. Graec. p. 168. ed. Lat. Venet. 1584. *Sed et Meliſſus tanquam ſummarie ſcribens, planius adhuc ſui ipſius de his ſententiam enuntiavit per totum ſermonem, et in his autem non minime dictis. Cum dixiſſet enim de* ente, *quod unum et ingenitum, et immobile et nullo vacuo interceptum, ſed*

§ 18. Εἰ γὰρ ἔςι γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ πῦρ καὶ σίδηρος. καί χρυσός· καὶ τὸ μὲν ζῶν, τὸ δὲ τεθνηκὸς, καὶ μέλαν καὶ λευκὸν καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὅσα φασὶν εἶναι ἄνθρωποι ἀληθῶς, ἢ καὶ ἡμεῖς ὀρθῶς ὁρέομεν καὶ ἀκούομεν, εἶναι ἐχρῆν καὶ τὸ ἐὸν τοιοῦτον, οἷον πρῶτον ἔδοξεν ἡμῖν εἶναι, καὶ μὴ μεταπίπτειν, μηδὲ γίνεσθαι ἕτερον, ἀλλ' εἶναι ὅμοιον, οἷόν περ ἔςιν ἕκαςον. νῦν δὲ ἔφαμεν ὀρθῶς ὁρᾶν, καὶ ἀκούειν, καὶ συνιέναι· δοκέει δὲ ἡμῖν τὸ θερ-

totum seipso plenum, adjunxit: Maximum quidem e. c. t. Haec autem ex Guil. de Morbeka versione Latina apposui, cum, ut nuper evicit Amed. Peyron, Simplicii textus, qui Venetiis Graece prodiit, ex Morbekae Latina versione Graece factus sit; id quod egregie hic quoque probat locus. vid. ad § 18.

§ 18. Graece, quemadmodum dedi, legitur ap. Aristoclem l. VIII. de philosophia (vid. Euseb. Praepar. Ev. XIV. p. 757.) ὅ γέ τοι Μέλισσος ἐθέλων ἐπιδεικνύναι, ὅτι τῶν φαινομένων καὶ ἐν ὄψει, τούτων οὐδὲν εἴη τῷ ὄντι, διὰ τῶν φαινομένων ἀποδεικνύει αὐτῶν. φησὶ γοῦν· Εἰ κτλ. ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα λέγοντος αὐτοῦ, καὶ μάλα εἰκότως ἐπύθετό τις ἄν, ἆρ' οὖν ὅτι ὃ νῦν θερμόν ἐςι, κἄπειτα τοῦτο γίνεται ψυχρὸν, οὐκ αἰσθόμενος ἔγνως; κτλ. Hic locus cum Simplicii l. l. Gr. edit. comparatus, egregie confirmat, quod probavit Amed. Peyron; unus enim idemque Melissi locus apud Ari-

μὸν καὶ ψυχρὸν γίνεσθαι, καὶ τὸ ψυχρὸν θερμὸν, καὶ τὸ σκληρὸν μαλακὸν, καὶ τὸ μαλακὸν σκληρὸν, et animal mori, et non [ens] ex vivente fieri, et haec omnia alterari, et quid erat, quae et quid nunc, nihil simile esse, sed ferrum existens [durum] digito deteritur simul fluens, et aurum et lapis et quodcunque forsitan videtur esse omne. § 19. *Quare accidit neque videre, neque entia cognoscere, si ex aqua et terra [et] lapis fiat. Non igitur haec invicem consonant; dicentibus enim esse multa et aeterna et species et robur habentia, omnia alterari nobis videntur et transmutari quotidie videntur. Palam igitur, quod non recte videbamus, neque illa multa recte videntur esse; non enim evariarentur vicissitudinesque subirent, si vera essent, sed erat quale quidem videbatur unumquodque, tale. Nunc* ente *vero nihil melius, sed varians medium* existens *evolat; quod autem non* ens, *genitum* est. *Sic si multa essent, haec oportebat esse, quale quidem unum.*

stoclem legitur et Simplicium, sed ita ut eadem sententia diversis vocabulis expressa sit, cum Aristocles propria Samii nobis verba exhibeat, Graeca Simplicii editio haud dubie inverecundam interpretis prodat manum.

§ 19. Uncis inclusa ex Graeca Simplicii addidi editione.

§. 32.

Eodem fere modo, quo Parmenides, *entis ortum et interitum* Melissus tollit *a*) (§ 1. 6.); nisi quod jam statim ab initio totam argumentationem

a) Hinc factum est, ut promiscue Parmenidis ac Melissi memorari soleant de *entis* ortu ac interitu dogmata. vid. § 23. not. a. c - e. Alex. Aphrod. in elench. soph. (I, 4.) 17 b. sic Melissi exponit conclusionem: *εἰ τὸ ὂν λέγει τις γενέσθαι, ἢ ἐξ ὄντος ἂν γένοιτο, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· ἀλλ' ἐξ ὄντος μὲν γενέσθαι οὐκ ἐνδέχεται· τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ περὶ ἐκείνου ζητήσομεν. ὁμοίως δὲ ἀδυνάτον καὶ ἐκ μὴ ὄντος εἰπεῖν γενέσθαι τὸ ὄν, διὰ τὸ κοινὸν ἀξίωμα τῶν φιλοσόφων κτλ.* Joh. Philop. in Arist. Phyca (I, 3.) B. p. 4. *ὅτι μὲν τὸ ὂν γέγονε, δείκνυσιν οὕτως ὁ* M. *εἰ γὰρ γέγονε τὸ ὄν, ἢ ἐξ ὄντος γέγονεν, ἢ ἐξ οὐκ ὄντος. εἰ μὲν οὖν ἐξ ὄντος, ἔςαι τὸ ὂν πρὶν γενέσθαι· τὶ μὲν γὰρ ὂν ἔκ τινος ὄντος γίνεται· τὸ δὲ ἁπλῶς ὂν οὐκ ἂν ἐξ ὄντος γένοιτο· αὐτὸ γὰρ ἐξ αὐτοῦ γίγοιτο ἄν, ὥςε πρὶν γενέσθαι, ἦν· ὅπερ ἄτοπον. εἰ δὲ ἐξ οὐκ ὄντος, ἀνάγκη ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος· τὸ γὰρ ἁπλῶς ὂν εἰ γίνεται, ἐκ τοῦ ἁπλῶς μὴ ὄντος γένοιτ' ἄν· ἀλλὰ τοῦτο κοινὸν ὁμολόγημά ἐςι πάντων τῶν φυσικῶν τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι· δεῖ γὰρ ὑπομένειν τι ἐν τῇ γενέσει ὃ μεταβάλλει· καὶ τὸ γινόμενον δεῖ δύνασθαι γενέσθαι τοῦτο ὅπερ γενήσεται· δεῖ γὰρ τὸ παιδίον δύνασθαι γενέσθαι γραμματικὸν κτλ.* haec enim novissima v. de suo

ad id refert, quod vere ac per ſe ſit (ἁπλῶς ὄν. cf. Joh. Philopon. not. a), atque affirmat quidquid novi accedere ponatur, id ſaltem ex nihilo fieri. Deinde vero concludit Samius, *infinitum* eſſe, quod fine careat ac principio (§ 2. 7. 8. 9.); quam ob concluſionem acerbe ab Ariſtotele aliisque reprehenſus est, qui praeter male concluſum ſyllogismum, id quoque vituperant, quod infiniti notionem perperam ac contra loquendi conſuetudinem ad tempus retulerit *b*); indeque mate-

addidiſſe Philoponus videtur. Cic. Academ. Q. IV, 37. *Meliſſus hoc quod eſſet infinitum et immutabile et fuiſſe ſemper et fore* (dixit).

b) Ariſt. Elench. ſoph. I, 4. p. 177 a. οἷον ὁ Μελίσσου λόγος, ὅτι ἄπειρον τὸ ἅπαν, λαβὼν τὸ μὲν ἅπαν ἀγένητον· ἐκ γὰρ μὴ ὄντος οὐδὲν ἂν γενέσθαι· τὸ δὲ γενόμενον ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι· εἰ οὖν μὴ γέγονεν, ἀρχὴν οὐκ ἔχει τὸ πᾶν· ὥστε ἄπειρον. οὐκ ἀνάγκη δὲ τοῦτο συμβαίνειν· οὐ γὰρ εἰ τὸ γενόμενον ἅπαν, ἀρχὴν ἔχει· καὶ εἴ τι ἀρχὴν ἔχει, γέγονεν· ὥσπερ οὐδ' εἰ ὁ πυρέττων θερμὸς, ἀνάγκη καὶ τὸν θερμὸν πυρέττειν κτλ. ibid. I, 5. p. 178 d. . . ὡς ἐν τῷ Μελίσσου λόγῳ τὸ αὐτὸ εἶναι λαμβάνει τὸ γεγονέναι καὶ ἀρχὴν ἔχειν. ibid. II, 5. p. 193 c. . . παρ' ὃ καὶ ὁ τοῦ Μελίσσου λόγος· εἰ γὰρ τὸ γεγονὸς ἔχει ἀρχὴν, καὶ τὸ ἀγένητον ἀξιοῖ μὴ ἔχειν· ὥστε εἰ ἀγένητος ὁ οὐρανὸς, καὶ ἄπειρος· τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν· ἀνάπαλιν γὰρ ἡ ἀκολούθησις. Ariſtot. Phyſ. I, 3. p. 198 e. ὅτι μὲν οὖν παραλογίζεται Μελ., δῆλον·

am potius, quam rationem respexisse arguitur c). c nescio, an eorum multum valeat defensio, qui cunt et hic et ubi, quod infinitum sit, docet

οἴεται γὰρ εἰληφέναι, εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει ἅπαν, ὅτι καὶ τὸ μὴ γενόμενον οὐκ ἔχει. εἶτα καὶ τοῦτο ἄτοπον, τὸ (sc. οἴεσθαι) παντὸς εἶναι ἀρχὴν τοῦ πράγματος, καὶ μὴ τοῦ χρόνου, καὶ γενέσεως μὴ τῆς ἁπλῆς, ἀλλὰ ἀλλοιώσεως, ὥσπερ οὐκ ἀθρόας γενομένης μεταβολῆς. Quem locum sic παραφράζει Themistius p. 17 s. m. πάλιν δὲ, ὅταν ἐπαγάγῃ ὁ M. τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχειν, παραπλησίως ἐξεταςέον, τίνα λέγει τὴν ἀρχήν· τὴν μὲν γὰρ κατὰ χρόνον, οὐκ ἔχει τὸ μὴ γενόμενον· τὴν κατὰ μέγεθος δὲ, οὐδὲν κωλύεται ἔχειν. . . ὥςε εἰ μὲν ἐν ταῖς προτάσεσιν περὶ τῆς κατὰ μέγεθος ἀρχῆς διαλέγεται, τῆς μὲν ἀκολουθίας φροντίζει τοῦ συμπεράσματος, ψευδεῖς δὲ ἄμφω λαμβάνει· εἰ δὲ τὴν κατὰ χρόνον ἀρχὴν αὐτῷ σημαίνει τὰ ἀξιώματα, ἀληθεύει μὲν, ἐν οἷς τίθεται, συμπεραίνει δὲ οὐχ ὃ βούλεται· βούλεται μὲν γὰρ ἂν τὸ μέγεθος ἄπειρον δεῖξαι τοῦ ὄντος· δείκνυσι δὲ οὐ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ τὸν χρόνον. cf. Joh. Philop. B. p. 4. 7. 8. A. p. 9 eot. Simpl. p. 7 m. 9. 16 b. m. 17 b. s. m. 154 b. s. m. In arguendo praeterea Melissi illo paralogismo occupantur. Eudem. ap. Simpl. p. 23 s. m. Alex. Aphrod. in elench. soph. p. 17 a. b. p. 21 b. id. in Topica p. 102. Simpl. in libr. de caelo p. 32 b. Suid. s. v. γεννητική. — Samii syllogismum sic exponit Joh. Philoponus B. p. 4. ἐςὶ ὁ τοῦ M. συλλογισμὸς τοιοῦτος· τὸ ὂν οὐ γέγονε· τὸ μὴ γενόμενον

esse unum oportere, id aeqne de tempore accipi ac loco posse, cum tempus quoque suas habeat partes, variaque temporis momenta rerum dici fines possint. Ipse enim Samius aperte se de loci quoque s. magnitudinis infinito cogitasse significat § 8.; atque sic potius mihi persuadeam non satis clare eum vidisse, quid intersit inter infinitatem temporis ac loci; neque iniquam Aristotelis esse repre-

ἀρχὴν οὐκ ἔχει· τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν, οὐδὲ πέρας ἔχει· τὸ μὴ ἔχον πέρας, ἄπειρόν ἐςι· τὸ ὄν ἄρα ἄπειρόν ἐςι. Placitum tantum referunt Cicero (not. a), Diog. Laërt. IX, 24. ἐδόκει δὲ αὐτῷ (τῷ M.) τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι, καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἕν, ὅμοιον ἑαυτῷ, καὶ πλῆρες. κίνησιν δὲ μὴ εἶναι, δοκεῖν δὲ εἶναι. conf. Hesychius Miles. in Melisso. Theodoret. de Gr. affect. curand. III. p. 758. Μέλισσος δὲ ὁ Ἰθαγένους, ὁ Μιλήσιος, τούτου (Παρμενίδου) μὲν ἑταῖρος ἐγένετο· τὴν δὲ παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν ἀκήρατον οὐκ ἐτήρησεν· ἄπειρον γὰρ οὗτος ἔφη τὸν κόσμον, ἐκείνων φάντων πεπερασμένον. Stob. I. p. 490. Διογένης καὶ Μέλισσος τὸ μὲν πᾶν ἄπειρον εἶναι, τὸν δὲ κόσμον πεπερᾶσθαι.

c) Arist. Metaph. I, 5. p. 488 e. Παρμ. μὲν ἔοικε τοῦ κατὰ λόγον ἑνὸς ἅπτεσθαι· Μέλισσος δὲ τοῦ κατὰ τὴν ὕλην. διὸ καὶ ὁ μὲν πεπερασμένον, ὁ δ' ἄπειρόν φησιν εἶναι αὐτό. Q. ad l. Alex. Aphrod. p. 19. *Melissum (Aristoteles ait) ad materiam spectasse; ac ideo ipsum (ens) infinitum posuisse; infinitio enim materiam [illegible]ingit.*

ensionem, qui totam ejus rationem ineptiorem t, quam Parmenidis, fuisse, minusque dubitationis habere *d*).

Deinceps concludit Melissus, quod finibus careat, s. infinitum sit, esse *unum* oportere *e*); bi iterum non satis distinxisse temporis infinita-

d) Arist. Phys. I, 2 a. ψευδῆ λαμβάνουσι (ἀμφότεροι, ὁ Π. καὶ ὁ Μ.), καὶ ἀσυλλόγιστοί εἰσι. μᾶλλον δὲ ὁ Μελίσσου φορτικός, καὶ οὐκ ἔχων ἀπορίαν. cf. I, 3. ib. interpret. Arist. Metaph. I, 5. p. 488 f.

e) Joh. Philop. B. p. 4. εἰ δὲ ἄπειρον, δῆλον ὅτι καὶ ἓν ἂν εἴη· τὸ γὰρ ἄπειρον τὸν πάντα τόπον κατείληφεν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐ συγχωρήσει ἄλλο εἶναι, ἐπεὶ οὕτως οὐκ ἂν ἄπειρον εἴη. Miror autem apud neminem praeterea, quod quidem sciam, hunc memorari syllogismum. Stob. I. p. 60. Μέλ. καὶ Ζήνων τὸ ἓν καὶ πᾶν (θεὸν ἀπεφήναντο), καὶ μόνον ἀΐδιον καὶ ἄπειρον τὸ ἕν, καὶ τὸ μὲν ἓν τὴν ἀνάγκην. cf. Diog. Laërt. IX, 24. (not. b). De Parmenide simul ac Melisso loquitur Alex. Aphrod. in Topica p. 271, sed Parmenidis ea, quae laudatur, est conclusio. Melissi conclusionem sic perstringit Eudemus Rhodius in Physic. ap. Simplic. p. 24 f. in. εἰ δὲ δὴ συγχωρήσειέ τις ἄπειρον εἶναι τὸ ὄν, διά τι καὶ ἓν ἔσται; οὐ γὰρ διότι πλείονα, περανεῖ πη πρὸς ἄλληλα· δοκεῖ γὰρ καὶ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος περαίνων πρὸς τὸν παρόντα. πάντῃ μὲν οὖν ἄπειρα τὰ πλείω τάχα οὐκ ἂν εἴη· ἐπὶ θάτερα δὲ φαίνεται ἐνδέχεσθαι. χρὴ οὖν διορίσαι πῶς ἄπειρα οὐκ ἂν εἴη, εἰ πλείω. Idem hoc

tem ab loci videtur. Hinc vero jam perſpicitur, quomodo Meliſſi ratio differat a Parmenidis; hic enim, cum totum rerum complexum *entis* vocabulo exprimeret, ſatis habuit admonere, ne cogitari quidem *non ens* poſſe, inde enim jam reapſe ſequitur *ens* eſſe unum oportere; Meliſſo autem, qui de vere *ente* loquitur, idque a natura corporea disjungit, ſubtiliori jam argumentationis ſuppellectili opus erat, ut *ens* illud eſſe unum demonſtraret.

§. 33.

Ad probandum quod ſequitur, *ens immobile* eſſe, tripartita fere concluſione utitur Samius; primo enim demonſtrare conatur *ens* ſibi ſemper aequale eſſe (§ 4. 11-13.), deinde nullibi vacuum eſſe (§ 5. 12.), ac denique neque in ſeſe recipere ſe *ens* poſſe (§ 5. 12).

Ens ſibi ſemper aequale est, ſic enim concludit Meliſſus (§ 11 - 13.), cum neque mutetur (ſi enim mutaretur, quod erat, interire oporteret, ac quod non erat, naſci), neque transformetur (ſi enim nihil neque additur, neque adimitur, neque denique mutatur *ens*, quo tandem modo transformetur, i. e. quomodo ea, quae erat, forma intereat, novaque naſcatur?), neque doleat

Meliſſi placitum jam attingit *Hippocrates* de natura hum. ſ. in. p. 3. ed. Foeſ. q. ad l. cf. Galen. I. p. 56. ed. Baſ. (vid. § 33. not. b).

aud enim semper poni dolere potest, cum ita que pari vi, qua sanum, praeditum sit, non sit perfectum, neque sibi semper aequale; in enim consistit dolor, ut aut accedat aliquid, t adimatur; nec vero, cum sanum sit, potest lere; nam sanum, ideoque *ens* periret, ac *non s* nasceretur), neque denique crucietur et antur; eodem enim id probatur modo, quo ius illud.

Secundo autem nullibi *vacuum* est (§ 5. 13.); cuum enim nihil est, nullibi autem *non ens*, nihil esse potest. Neque ideo movetur *ens*; m aliquo secedere, seseque recipere *ens* non test, si plenum est; quod enim recipit aliquid, troque assumit non plenum esse, sed vacuum ortet.

Cum denique (§ 5. 13.) neque rarum dici, eque densum possit (rarum enim magis vacuum, iam densum, vacuum autem nullibi est), quo ndem modo sese in se ipsum recipiat?

Haec autem omnia arctius adhuc cum superioribus conclusionibus fuisse conjuncta videntur; *udemus* enim *Rhodius* sic fere exponit argumentionem *a*): *immobile esse* ens *nequit, nisi ple-*

a) Eudem. ap. Simpl. p. 24 f. f. ἀκίνητον δὲ πῶς, ἢ ὅτι πλῆρες; πλῆρες δὲ, ὅτι οὐκ ἔςαι ἄπειρον κενοῦ μετέχον. cf. Alex. Aphrod. ap. Simpl. p. 24 f. in. ὅτι ἀκίνητον (τὸ ὄν) δείκνυσιν (ὁ M.) τῷ τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρους ὀφείλειν κινεῖσθαι, ἢ διὰ κενοῦ·

num est; plenum autem eſſe oportet, cum infinitum ſit, quippe quo excluditur vacuum. Eodem fere modo pauloque plenius rem enarrant Alexander Aphrodiſienſis et Johannes Philoponus. Cum autem omnes concluſiones, quibus Meliſſus *entis* ortum tollit ac interitum, ad illam unam fere redeant, nullibi vacuum eſſe, factum est, ut caeterae prope omnes ab Ariſtotele aliisque iſtiusmodi ſcriptoribus omiſſae ſint b).

οὕτω δὲ καὶ ἄλλοτι ἔσεσθαι. ὅτι δὲ διὰ μὲν πλήρους οὐχ οἷόν τέ τι κινηθῆναι, κενόν τε μὴ δύνασθαι ἐν τοῖς οὖσιν εἶναι, μηδὲν γὰρ εἶναι τὸ κενόν· ὄντος δὲ, μηκέτι ἔσεσθαι ἄπειρον τὸ ὄν· εἰ γὰρ εἴη, μεθίςασθαι δυνάμενον ἐν ἑαυτῷ, δῆλον ὡς μεῖζον ἂν αὐτοῦ ἢ (l. αὐτοῦ ἦ)· οὐδὲν δὲ μεῖζον τοῦ ἀπείρου (eſſe autem ſe ipſo majus deberet, cum habere quoque, quo ſe moveret, oporteret). cf. Joh. Philop. in Phyſic. B. p. 4. διὰ δὲ τὸ ἓν καὶ ἄπειρον, δι' ἀμφότερα ταῦτα καὶ ἀκίνητον ἔςαι. εἰ γὰρ τὸν ὅλον κατείληφε τόπον, οὐχ ἕξει ποῦ κινηθῆναι. πάλιν εἰ ἕν ἐςιν, ἀνάγκη τοῦτο καὶ ἀκίνητον εἶναι· εἰ γὰρ κινοῖτο, ἀνάγκη ἢ τόπον ἢ χρόνον εἶναι, ἐν ᾧ κινεῖται, ἢ αὐτὸ τῆς κινήσεως τὸ εἶδος καθ' ὃ κινεῖται, ὥςε πάλιν οὐκ ἔςαι ἕν, ἀλλὰ πολλά.

b) vid. § 24. not. c-e. cf. Cicero (§ 32. not. c), Diog. L. (§ 32. not. b). Huc referendus quoque *Hippocratis* locus est, qui de natura homin. ſ. in. (Sect. III. p. 3. ed. Foeſii) ἀλλ' ἐμοί γε δοκέουσι, inquit, οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι (οἵ ἕν τι εἶναί φασι ὅ τι ἐςι,

Miramur vero certe quid sit, quod quae Parmenides paucis absolverit, tanto conclusionum apparatu persecutus Melissus sit. Ac, ni fallor, tunc demum sic muniri placita solent, cum aut ab aliis impugnata sint, aut certe periculum, ab aliorum ratione impendens, repellendum sit. Cum autem quomodo vetustissimi illi philosophi alius alium consecuti sint, ab antiquis auctoribus, ut antea jam questus sum, tacitum praetermissumque sit,

καὶ τοῦτο ἢ ἀέρα, ἢ πῦρ, ἢ ὕδωρ, ἢ γῆν), σφᾶς αὐτοὺς καταβάλλειν ἐν τοῖσιν ὀνόμασι τῶν λόγων αὐτέων ὑπὸ ἀσυνεσίης· τὸν δὲ Μελίσσου λόγον ὀρθοῦν. Q. ad l. Galenus: *τὸν δὲ Μ. λόγον ὀρθοῦσι, ἡγουμένου μὲν ἓν εἶναι καὶ αὐτοῦ τοῦτο· οὐ μὴν ἐκ τῶν τεττάρων γ' ἕν τι τούτων . . . ἔοικε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐννοῆσαι μὲν εἶναι τινὰ οὐσίαν κοινὴν, ὑποβεβλημένην τοῖς τέτταρσι ςοιχείοις, ἀγένητόν τε καὶ ἄφθαρτον, ἣν οἱ μετ' αὐτὸν ὕλην ἐκαλέσαν· οὐ μὴν διηρθρωμένως γε δυνηθῆναι τοῦτο δηλῶσαι. ταύτην δ' οὖν αὐτὴν τὴν οὐσίαν ὀνομάζει τὸ ἓν καὶ πᾶν.* cf. id. de elementis I. p. 50. 51. ed. Basil. *ὁ γάρ τοι Μέλ. ἀλλόκοτα μὲν καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ παντὸς ἀπεφήνατο, ὡς ἕν τε εἴη καὶ ἀμετάβλητον καὶ ἄπειρον . . . εἰ δὲ χρὴ δυοῖν ἀτόπων οὕτω δογμάτων αἵρεσιν ποιήσασθαι, κινδυνεύει νοῦν ἔχειν ὁ τοῦ Μ. λόγος. ὃ γὰρ ἐπέθετο καθ' ἀρχὰς, οὐκ ἀνατρέπει κατὰ τὴν ἐφεξῆς διέξοδον, ὡς οὗτοι· θέντες γὰρ τὸ ςοιχεῖον ἓν εἶναι τῶν ὄντων, ἐν τοῖς ἐφεξῆς μνημονεύουσι τῆς μεταβολῆς αὐτοῦ.*

cujus ego tandem rei praeter conjecturam auctor ſim? Non improbabile est praeter aliorum, quorum fortaſſe ne nomen quidem novimus, recentes tunc temporis Leucippi atque Anaxagorae reſpici rationes potuiſſe; uterque certe Samio aequalis erat, ac fallor, aut nihil impedit, quominus utrumque ante Meliſſum ſcripta ſua edidiſſe, nobis perſuadeamus. Leucippus autem atque Anaxagoras, aliique ejusdem temporis philoſophi, Parmenidis fortaſſe convicti ratione, quod vulgo generatio dicatur, convertionem eſſe conceſſerant, ſ. rerum mutationem, ad eamque efficiendum τὸ denſum atque rarum adhibuerant *c*); contra quae diſputat Meliſſus § 5 et 14. Leucippus ultimis ac individuis principiis ipſas ſubeſſe dixerat rerum formas (vid. Ariſtot. de generat. et corrupt. I, 8.), unde profectus fortaſſe Samius neque transformari contendit *ens* ſuum poſſe.

In eo, quod ſequitur, peculiaris inprimis Samii perſpicitur ratio; cum enim et ipſe intelligere non poſſet, quomodo rerum natura, quam oculis cernimus, dici ingenita et immobilis ac individua

c) *Anaxagor.* ap. Simpl. p. 33 b. ἀποκρίνεται ἀπό τε τοῦ ἀραιοῦ τὸ πυκνόν. Plutarch. Placit. I, 3, 13. Αρχέλαος ἀέρα ἄπειρον, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν πυκνότητα, καὶ μάνωσιν (ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀπεφήνατο). *Diogenes Apolloniates* ap. Simpl. p. 32 b. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν ξύμπαν εἰπεῖν πάντα τὰ ὄντα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἑτεροιοῦσθαι κτλ.

possit, non in eo acquievit, in quo Parmenides, sed omnino *ens* illud corporeum quid esse negavit (§ 16.); haud bene memor se ipsum antea extentionem atque magnitudinem ei indidisse, quae corporis propria sunt. Atque sic esse quoque factum videtur, ut Aristoteles, totam ejus argumentationem potius, quam id dictum respiciens, eum affirmaverit materiam in ea spectässe *d*).

Cum autem *ens* corporeae esse negasset naturae, consentaneum erat, ut omnia, quaecunque sensibus usurpamus, haud *esse* affirmaret. Si enim haec multa, quae sensus decipiant, vere sint, ea, sicuti illud *ens*, talia esse oportere ait, qualia quidem primum videbantur, neque transformari atque immutari; id quod multo secus fit; calidum enim nobis videtur frigidum fieri, et durum molle, et animal mori, omniaque omnino immutari (vid. § 17 - 19). Atque sic nescio, an non recte Melissus *idealisticae* rationis (venia sit vocabulo) possit auctor dici; cum enim Parmenides rerum veritatem sensibus negasset comprehendi, ille primus ausus est ipsas res tollere, quae sensibus usurpan-

d) vid. § 32. not. b. Ad Melissum praecipue Aristotelis de caelo III, 1. locus (vid. Comment. p. 150.) esse trahendus videtur. Cf. quoque Galenus (not. b). Fuse contra haec disputat Simplicius p. 19. p. 23 a. b. p. 24 (vid h. C. p. 190. 91.) p. 24 b. p. 152 s. f.

tur, atque illud tantum *ens* vere affirmare exiſtere *e*), quod remotum a corporea ſit natura.

e) Huc eſſe referendus libelli de X. G. M. locus videtur p. 2. v. 6-14. ed. Sylb., tam miſere depravatus, ut juxta cum Füllebornio atque Spaldingio neſciam, quomodo conſtitui debeat. H. l. autem finis ſic ſe habet (v. 13 ſqq.): ἄγε ἐπεὶ οὐχ οἷόν θ' οὕτως, οὐδὲ πολλὰ δυνατὸν εἶναι τὰ ὄντα, ἀλλὰ ταῦτα δοκεῖν. οὐκ ὀρθῶς· πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα κατὰ τὴν αἴσθησιν φαντάζεσθαι ἅπασαν (acquieſcendum fortaſſe in vulgata est; Cod. Lipſ. ἀπατᾷ, unde Spaldingius effingit ἀπάτᾳν, proſcripto v. φαντάζ.). λόγον δ' οὔτε ἀναιρεῖν τὰ αὐτὰ (l. ταῦτα) γίνεσθαι, οὔτε πολλὰ εἶναι τὸ ὄν, ἀλλ' ἀΐδιόν τε καὶ ἄπειρον, καὶ πάντῃ ὅμοιον αὐτὸ αὐτῷ. (noviſſima v. ſic conſtituit Spaldingius: λόγον δ' ἀναιρεῖν οὔτε ταῦτα γίνεσθαι, οὔτε κτλ., ἀλλ' ἓν κτλ. Sed una tantum mutata littera aptior, ni fallor, ſenſus efficitur quam quem, pluribus mutatis, inde elicit Spald.; l. autem: λόγος δ' οὔτε ἀναιρεῖ κτλ. ita ut haec ex ſua propria perſona adjiciat lib. auctor, ibique refellendi Meliſſi fiat initium. Hanc emendationem egregie firmant, quae proxime ſequuntur: ἆρ' οὖν δεῖ πρῶτον μὲν μὴ πᾶσαν λαβόντα δόξαν ἄρχεσθαι, ἀλλὰ κτλ. talia enim poni ſolent, ubi priora reſtringuntur, ſicuti hic fit). — Quae S. Epiphanius de Meliſſo habet: M. ὁ τοῦ Ἰθαγένους, Σάμιος τὸ γένος, ἓν τὸ πᾶν ἔφη εἶναι, μηδὲν δὲ βέβαιον ὑπάρχειν τῇ φύσει, ἀλλὰ πάντα εἶναι φθαρτὰ ἐν δυνάμει (expoſit. fid. T. I. p. 1157.), prorſus non intelligo.

Sicuti autem Parmenides, sic Melissus quoque, si quidem Stobaeo est fides habenda, omnia necessitate dixit contineri (vid. § 32. not. e). Caeterum falluntur, qui Samium rerum sensibilium investigationem omnino putant omisisse; Johannes quidem Philoponus duo eum ait rerum principia posuisse, aquam et ignem *f*); atque Stobaeus *ens* eum affirmasse infinitum esse, *mundum* autem, i. e. rerum, quae sensibus percipiuntur complexum, finitum *g*).

Deorum numen philosophicis omnino noluit immisceri quaestionibus; neque enim illorum certam esse dixit cognitionem *h*); atque sic neque hic *ens*, ut par erat, ad Deum retulit.

§. 34.

Disciplinae Eleaticae principum expositis placitis, reliquum est, ut quomodo inter se juncta fuerint, inter seque differant, breviter exponamus.

Xenophanes alto, si quis unquam, praeditus ingenio, cum philosophi ad eum usque in corporeo rerum elemento maximam partem versati fuissent indagando, facile sensit, quam parum sic in

f) Joh. Philopon. in Physica B. p. 6. ὁ Μέλισσος ἐν τοῖς πρὸς ἀλήθειαν, ἓν εἶναι λέγων τὸ ὄν, ἐν τοῖς πρὸς δόξαν, δύο φησὶν εἶναι τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων, πῦρ καὶ ὕδωρ.

g) Stob. I. p. 394. (§ 32. not. b)

h) Diog. Laërt. IX, 24. ἀλλὰ καὶ περὶ θεῶν ἔλεγε μὴ δεῖν ἀποφαίνεσθαι· μὴ γὰρ εἶναι γνῶσιν αὐτῶν.

vera rerum natura proficeretur cognoſcenda, ad aliudque altius atque auguſtius numinis divini ducere praenotionem, menti a natura inſitam. Atque ſic fortaſſe rerum naturam, quam indagando materiae elemento, ipſam ſibi videbantur indagaſſe, ſenſu magis ductus, quam certo ſtabilique notione, numen dixit divinum eſſe, eamque unitate contineri; unde noſtro jure nobis videmur collegiſſe, eum haud quidem clare vidiſſe, attamen quodammodo ſenſiſſe, illam ipſam unitatem, qua rerum contineatur univerſitas, Deum eſſe. Quod ſi quis minus concedere velit, id certe tota evincit argumentatio (vid. § 5.), rerum naturam dicentem Deum eſſe, eum vim potius rationalem mente comprehendiſſe, quam materiam, etſi omnino, quid interſit inter utramque non ſatis clare viderit. Rerum autem naturae notionem, quam divino fere ductus afflatu, quaſi vitae fontem atque ſummam, *entis* vocabulo inſigniverat, poſteaquam *ens* neque ortum eſſe, neque interiturum facile obvia ratiocinatione oſtenderat, paene reliquit, alteramque Dei notionem, non minus quidem a cogitandi remotam conſuetudine, uſu magis tamen tritam, pioque animo ſemper obviam, tota cogitatione amplexus atque ſic perſecutus est, quaſi antea nihil de ea praemonitum eſſet. Cum vero ſummum Dei numen, quousque licebat, ab omni parte contemplatus eſſet, multaque egregia hercle de eo docuiſſet, ad rerum, quae ſenſibus percipiuntur, ſe vertit naturam, ac veluti res integra

esset, Jonicorum philosophorum secutus vestigia, corporea rerum principia investigavit.

Sequitur Parmenides, qui *entis* notionem a divino Xenophanis ingenio tactam magis, quam certis firmisque cogitationis finibus circumscriptam, philosophicae argumentationi primus dici potest vindicasse; totam enim ea sensit rerum universitatem comprehendi, cum praeter id nihil ne cogitari quidem possit, idque justum, unde de rerum natura ducatur argumentatio, principium esse, quippe quod juxta cum caeteris omnibus mentem quoque complectatur humanam. Ad idque principium conquirens consequentia, *ens* invenit unum esse, ac ingenitum, neque interiturum, ac immobile, sibique semper aequale, atque, cum rerum eo exprimatur universitas, perperam nos res dicere gigni ac interire atque moveri; quod cum faciamus sensuum ducti testimonio, fisus illa ratiocinatione, cui ipsum inesset veritatis testimonium, non dubitavit fallaces pronuntiare sensuum cognitiones esse. Cum tamen fieri nequeat, quin sensibus quoque rerum naturam usurpemus, hanc quoque persecutus cognitionem est; idque ita, ut quousque fieri videretur posse, sensuum effata ad rationis argumentationem quodammodo accommodaret. Ubi id minus poterat, certa firmaque illa contentus persuasione erat, illam ipsam *entis* persequentem vim ac naturam se falli nequire; atque sic unde diversa haec unius ejusdemque naturae agnitio, sapienter fortasse suis certisque finibus co-

hibens argumentationem, ne fuisse quidem conatus videtur indagare, etsi senserit quodammodo, quid intersit inter substantiam ejusque attributa.

Cum in hoc acquiescere Melissus nollet, penitus sustulit rerum, quae sensibus percipiuntur, naturam, ac illud tantum *ens* dixit existere, quod omni corporea expers sit natura; pauloque immutare debuit argumentationem (vid. p. 199 sq.), cum arctioribus finibus *entis* notionem circumclusisset; id quod tamen et sic ingenitum docuit esse, sibique semper aequale, atque immobile, unum simulque infinitum. Attamen Melisso evenit, quod multis post eum, qui ejus ingrediebantur vestigiis (jure enim meritoque Samius idealisticae rationis potest auctor haberi); dum enim rationalem naturam, quae corpore penitus careat, mente volunt comprehendere ulteriusque persequi, aut relabi inviti atque inscii ad corpoream solent formam, aut inanem omnino sibi fingere notionem atque denique eam, quam ratiocinatione sustulerant, sensibilium naturam, ea, quae tolli nequit, coacti persuasione, reapse agnoscere.

Emendanda.

Pag. 6 lin. 7 lege *a*
— not. a lin. 2 Ξενοφ.
— 7 lin. 18 *a*
— 8 not. d lin. 5 γάρ
— 10 not. b lin. 5 φασί
— 11 not. b lin. 1 κατά
— 12 lin. 5 int*e*grum
— 13 not. i l. 4 ποιητὰς
— - not. k lin. 1 *a*
— 15 not. r l. 2 οἶμαι, τὰ
— 16 l. 18 addunt; caet.
— - - 19 nihil, eaq.

Ad pag. 16 Locum quendam Diogenis Laërtii (ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ξενοφάνης ἐῤῥαψῴδει τὰ ἑαυτοῦ) in secunda h. Comment. parte disceptabimus, ubi de vita scriptisque Xenophanis nonnulla monenda erunt.

Pag. 20 not. u not. *e*
— 22 lin. 8 h*a*c
— 24 not. f l. 18 Theophr*a*st
— 26 not. a lin. 5 ὁμοίου
— 30 not. f l. 1 φθορὰν
— - - - 2 οὐδὲ
— - - - 4 not. *b*
— - not. g l. 1 nomin*e*
— - - - 6 A*e*tolica
— 33 lin. 9 regi, si
— - not. b l. 2 οὐδεμιᾶς
— 35 not. a lin. 2 τὰς
— 37 not. c lin. 3 Eugub*i*nus
— - - - 21 φρενῶν
— 39 lin. 2 *a*

Pag. 40 lin. 9 *f*initum
— 42 lin. 3 *a*
— 43 lin. 6 *f*erie
— - not. b l. 15 tot*a*m
— 44 lin. 6 sensiss*e*
— 45 not a l. 2 Ap*h*rod.
— 48 lin. 7 fi*e*ret
— 54 lin. 7 aut*e*m
— 55 lin. 3 apparer*e*nt
— - not. n. l. 6 Eus*e*b.
— 56 not. o lin. 3 not. *n*
— - - - 5 fr. IX
— 64 not. g not. *e*
— - - h not. *d*
— 66 lin. 2 fi*e*ret
— - not. l lin. 2 not. *d*
— 72 not. c not. *g*
— 75 lin. 3 *a*
— - - 22 arg*u*mentatio
— 76 lin. 18 sensib*i*libus
— 78 not. c Supervacanea est, quam proposui, emendatio.
— 80 not. f lin. 5 οὐκ
— 88 lin. 24 vindicand*a*
— 96 ad v. 18 Improbo emendationem a me propositam; insueta enim forma est ἀναπταμένως. Viderint alii, quomodo vulgata aut tuenda, aut emendanda sit.

Pag. 97 ad v. 18 lin. 7 aequ*i*orem
— - ad v. 24 lin. 5 tent*a*tis
— 109 ad v. 18 l. 7 mih*i*

Pag. 115 ad v. 73-76 V. ἀπόντα non *praeterita*, sed *absentia* (i. e., aut praeterita, aut futura) interpretari debuissem.

Pag. 117 v. 93 Nescio an ferenda particula οὕνεκεν sit, ac non potius emendandum τοὔνεκεν.

Pag. 120 ad v. 105 lin. 7 laudant

— 123 v. 119 ἀτὰρ

— 126 v. 128 ἵεται

— 129 v. 147 In textum Aristotelis lectionem (μελέων πολυκάμπτων) adhibere debuissem.

Pag. 133 v. 149 φρονέει, μελ.

— 135 lin. 8 aetate

— 137 not. f l. 8 unum

— 140 not. *e* pro not. d

— 145 lin. 17 hic. . illic

— 147 not. g lin. 11 vid. § 26 *pag.* 152

— 148 l. 21 et 22 *pag.* 108 *ad v.* 61

— - lin. 27 § 26 pro § 25

— 150 lin. 6 *not. a*

— - not. d § 24 *not. e*

— 152 n. i l. 15 v. 39 sqq. pro 33 sqq.

— 153 not. k lin. 7 § 27 not. *d*

— 154 lin. 12 vid. ad v. 58 sqq.

— - lin. 17 *cf. h. Comment.* § 16 *not. e*

— 158 lin. 11 tribuatur. *Ac*

Pag. 160 not. h lin. 3 substructus

— 163 not. m not. *h* s. f.

— - not. p vid. § 21 not. h

— - not. p lin. 4 remotum

— - not. q pag. 48 (not. *h*)

— 164 not. f l. 4 Phaedon.

— 166 not. f lin. 2 ἀπέφηνεν

— 168 not 1 lin. 3 ἀπέφηνεν

— 172 not 1 lin. 7 Metalog.

— 174 lin. 3 sentit

— 179 lin. 16 p. 165

— - lin. 24 p. 165

— 180 lin. 20 p. 177

— 181 not. b lin. 1 § 17 not. d

— 182 lin. 9 v. 53 sqq.

— 187 lin. 2 γίγνοιτο

— 189 lin. 1 ἀνιῆται

— 193 lin. 4 ἀνιῆται

— 199 not. a l. 10 Physica

— 206 lin. 6 *et* pro ac

— 208 lin. 11 conversionem

— - lin. 12 efficiendam

— - lin. 14 *et* pro ac

— - lin. 22 *et* pro ac

— 209 lin. 4 extensionem

— 212 lin. 6 certa

